

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโศกหวานธูกผสมพันธุ์
ชั้นนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

นางสาวเบญจวรรณ สุขนิยม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2560

**Factors Influencing the Achievement of Agricultural Research Implementation,
Chai Nat 2 Hybrid Sweet Corn Variety of the Department of Agriculture.**

Miss Benjawan Sukniyom

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Public Administration
School of Management Science
Sukhothai Thammathirat Open University

2017

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชั้นนาท 2
ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

ผู้วิจัย นางสาวเบญจวรรณ สุขนิยม รหัสนักศึกษา 2583002452

ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.เทพศักดิ์ บุญรัตน์พันธุ์ (2) รองศาสตราจารย์ ดร.คุณิต เวชกิจ
ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชั้นนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ (2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชั้นนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ (3) จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชั้นนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ (4) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชั้นนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษามีจำนวน 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชั้นนาท 2 จำนวน 41 คน และ 2) เกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสมของกรมวิชาการเกษตร จำนวน 122 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากกลุ่มเกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ จำนวน 93 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชั้นนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 70 (2) ปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยด้านการตลาดภาครัฐ ปัจจัยแรงจูงใจภายใน และปัจจัยแรงจูงใจภายนอก เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (3) จุดแข็ง คือ ข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชั้นนาท 2 มีฝักใหญ่ ให้ผลผลิตสูง ราคาของเมล็ดพันธุ์ถูกกว่าภาคเอกชน จุดอ่อน กรมวิชาการเกษตรขาดการประชาสัมพันธ์ เมล็ดพันธุ์ไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร คุณภาพของพันธุ์สู้ของบริษัทไม่ได้ โอกาส เทคโนโลยีที่มีส่วนช่วยเผยแพร่งานวิจัย นโยบายของรัฐบาลที่ส่งเสริมให้งานวิจัยของภาครัฐสู่การใช้ประโยชน์ อุปสรรค คือ ตลาดที่รับซื้อข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชั้นนาท 2 มีน้อย (4) แนวทางในการสร้างผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชั้นนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ กรมวิชาการเกษตรควรกำหนดนโยบายในการดำเนินงานวิจัย ให้มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และเสริมสร้างความเข้าใจกับนโยบายให้กับบุคลากร ควรเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ ช่องทางการตลาดเพื่อรองรับงานวิจัย และควรมีกระบวนการสร้างแรงจูงใจเพื่อปรับเปลี่ยนค่านิยมในการทำงาน

คำสำคัญ ผลสัมฤทธิ์ ข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชั้นนาท 2 กรมวิชาการเกษตร การดำเนินงานวิจัยไป ใช้ประโยชน์

Thesis title: Factors Influencing the Achievement of Agricultural Research Implementation ,
Chai Nat 2 Hybrid Sweet Corn Variety of the Department of Agriculture.

Researcher: Miss Benjawan Sukniyom; **ID:** 2583002452;

Degree: Master of Public Administration;

Thesis advisors: (1) Dr. Theppasak Boonyarataphan;

(2) Dr. Dusit Wechakit, Associate Professor; **Academic year:** 2017

Abstract

The objectives of this research were to: (1) study the achievement level of agricultural research implementation, Chai Nat 2 Hybrid Sweet Corn Variety of the Department of Agriculture (2) study factors Influencing the achievement of agricultural research implementation, Chai Nat 2 Hybrid Sweet Corn Variety of the Department of Agriculture (3) study on strengths, weaknesses, opportunities, and threats to the achievement agricultural research Implementation, Chai Nat 2 Hybrid Sweet Corn Variety of the Department of Agriculture (4) recommend the guideline for enhancing the achievement of agricultural research implementation, Chai Nat 2 Hybrid Sweet Corn Variety of the Department of Agriculture.

This research was a survey research. Population consisted of 2 groups, (1) 41 officials working for hybrid sweet corn breeding and (2) 122 farmers used Chai Nat 2 Hybrid Sweet Corn seed. 93 samples were randomly selected from a group of farmer. The instrument in the research was the questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation , t-test and stepwise multiple regression analysis.

The results revealed that (1) the achievement level of agricultural research implementation, Chai Nat 2 Hybrid Sweet Corn Variety of the Department of Agriculture was 70 percent and higher, (2) policy implementation factors ,public marketing factors , internal motivation factors, and external motivation factors had influence on the achievement of agricultural research implementation, Chai Nat 2 Hybrid Sweet Corn Variety of the Department of Agriculture with statistically significant at the 0.05 (3) Regarding the achievement of implementation of research findings, The strengthes were that the Hybrid Sweet Corn Variety, Chai Nat 2 give big ear and high yield and the price of seed was cheaper than the private sector. The weaknesses were the lack of public relation of the research findings thoroughly and the quality of the sweet corn is lower than hybrid sweet corn varieties that developed by private sector. For the opportunity, there were many technologies that could help disseminating the research and the government policies could encourage farmer to use the research finds. The threat was that the market for Hybrid Sweet Corn Variety, Chai Nat 2 product was minimal (4) the guidelines for enhancing the achievement agricultural research implementation, Chai Nat 2 Hybrid Sweet Corn Variety of the Department of Agriculture were that the Department of Agriculture should formulae policy of agricultural research implementation to have concrete goals and objectives and to enhance understanding on policy knowledge to personnel. The marketing and public relation channels should be increased to support research and there should be the motivation building process change the working values of the Department of Agriculture for higher achieving performance.

Keywords: Result, Chai Nat 2 Hybrid Sweet Corn Variety of the Department of Agriculture, Research Implementation

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ เนื่องจากได้รับความเมตตาจากรองศาสตราจารย์ ดร.เทพศักดิ์ บุญขันธ์พันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ด้วยความช่วยเหลือและแนะนำข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างยิ่งในการทำวิจัยครั้งนี้ อีกทั้งท่านอาจารย์ยังเสียสละเวลาในการติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานวิจัย เพื่อให้วิทยานิพนธ์ชิ้นนี้ถูกต้องเป็นไปตามระเบียบวิธีการวิจัยตั้งแต่เริ่มต้น จนสำเร็จลุล่วง ทำให้งานวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านวิชาการ และนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาของหน่วยงาน และที่สำคัญผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพล หนิมพานิช และรองศาสตราจารย์ ดร.ศุสิต เวชกิจ ประธาน และกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่เมตตาให้คำแนะนำที่มีคุณค่าต่อการวิจัยในระหว่างการสอบปกป้อง วิทยานิพนธ์เพื่อให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่ของกรมวิชาการเกษตรและเกษตรกร ผู้ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ทุกท่าน ที่เสียสละเวลาในการให้ข้อมูล และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งทุกคำตอบมีประโยชน์อย่างมาก สำหรับ วิทยานิพนธ์เล่มนี้ และส่งผลให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

เบญจวรรณ สุขนิยม

กุมภาพันธ์ 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	8
สมมติฐานการวิจัย.....	9
นิยามปฏิบัติการ.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	15
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	15
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	17
แนวคิดกระบวนการบริหาร โครงการวิจัย.....	17
แนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติ.....	29
แนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่.....	47
แนวคิดการตลาดสำหรับภาครัฐ.....	54
แนวคิดการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA).....	63
แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	74
ทฤษฎีแรงจูงใจ.....	83
แนวคิดการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์.....	95
ความเป็นมา โครงสร้างพันธกิจของกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.....	104
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	112
สรุปกรอบแนวคิดการวิจัย.....	118

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	122
รูปแบบการวิจัย.....	122
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	122
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	124
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	145
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	146
ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย.....	149
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	150
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	151
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัย ข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์.....	155
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นที่มีต่อตัวแปรตามหรือระดับผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัย ข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์.....	172
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน.....	174
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค และข้อเสนอ แนะแนวทาง ในการเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัย ข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไป ใช้ประโยชน์.....	183
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	190
สรุปการวิจัย.....	190
อภิปรายผล.....	203
ข้อเสนอแนะ.....	208
บรรณานุกรม.....	214
ภาคผนวก.....	221
ก แบบสอบถามการวิจัย.....	222
ข ข้อมูลข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2.....	240
ประวัติผู้วิจัย.....	244

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1	โครงสร้างแบบสอบถามการวิจัย (ตัวแปรอิสระ) แบบสอบถามชุดที่ 1.....131
ตารางที่ 3.2	โครงสร้างแบบสอบถามการวิจัย (ตัวแปรตาม) แบบสอบถามชุดที่ 1.....137
ตารางที่ 3.3	โครงสร้างแบบสอบถามการวิจัย (ตัวแปรอิสระ) แบบสอบถามชุดที่ 2.....140
ตารางที่ 3.4	โครงสร้างแบบสอบถามการวิจัย (ตัวแปรตาม) แบบสอบถามชุดที่ 2.....143
ตารางที่ 3.5	ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม.....145
ตารางที่ 3.6	แสดงสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป.....147
ตารางที่ 3.7	แสดงสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน.....147
ตารางที่ 3.8	แสดงระยะเวลาและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย.....149
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มประชากร จำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชยันต 2...151
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มประชากร จำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรผู้เลือกใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชยันต 2.....153
ตารางที่ 4.3	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อตัวแปรอิสระในภาพรวม.....155
ตารางที่ 4.4	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของต่อปัจจัยกระบวนการบริหารโครงการวิจัย.....157
ตารางที่ 4.5	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ต่อปัจจัยนำนโยบายไปปฏิบัติ.....159
ตารางที่ 4.6	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ต่อปัจจัยการตลาดสำหรับภาครัฐ.....161
ตารางที่ 4.7	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย).....163

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.8	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ต่อปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน.....167
ตารางที่ 4.9	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ต่อปัจจัยแรงจูงใจภายใน.....169
ตารางที่ 4.10	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ต่อปัจจัยแรงจูงใจภายนอก.....170
ตารางที่ 4.11	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อ ระดับผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตร ไปใช้ประโยชน์.....172
ตารางที่ 4.12	การทดสอบระดับผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์.....175
ตารางที่ 4.13	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยค่านิยมและโครงการวิจัย ที่มี อิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์.....176
ตารางที่ 4.14	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ที่มี อิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์.....178
ตารางที่ 4.15	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยแรงจูงใจ ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ ของการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรม วิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์.....181
ตารางที่ 4.16	แสดงผลสรุปของการทดสอบสมมติฐานการวิจัย.....183
ตารางที่ 4.17	ความถี่และร้อยละของความคิดเห็นของกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นจุดแข็งที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์.....184
ตารางที่ 4.18	ความถี่และร้อยละของความคิดเห็นของกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นจุดอ่อนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์.....185
ตารางที่ 4.19	ความถี่และร้อยละของความคิดเห็นของกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็น โอกาสที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์.....186

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.20	
ความถี่และร้อยละของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอุปสรรคจาก ภายนอกของกรมวิชาการเกษตรที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัย ไปใช้ประโยชน์.....	187

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
ภาพที่ 2.1 แสดงโครงสร้างองค์การกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.....	107
ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดการวิจัยปัจจัยด้านนโยบายและโครงการวิจัย.....	118
ภาพที่ 2.3 กรอบแนวคิดการวิจัยปัจจัยด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่.....	119
ภาพที่ 2.4 กรอบแนวคิดการวิจัยปัจจัยด้านแรงจูงใจ.....	120

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

ภาคเกษตรกรรมมีบทบาทสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจประเทศไทยอย่างมาก เนื่องจากประเทศไทย มีสภาพภูมิศาสตร์และแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย เอื้อต่อการทำการเกษตร จึงเป็นแหล่งที่มีพืชพันธุ์ ธัญญาหารที่อุดมสมบูรณ์ อาชีพของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศยังคงเป็นอาชีพเกษตรกรรม แต่สถานการณ์ปัจจุบันกลับพบว่า กลุ่มคนจนส่วนใหญ่ของประเทศตกอยู่ในภาคเกษตรกรรม ทั้งปัญหาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ รายได้น้อย ภาวะหนี้สินล้นพ้นตัว และภาวะล้มละลาย และยังมีแนวโน้มของเกษตรกรไทยในการเปลี่ยนอาชีพ และหันเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย และส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการแข่งขันของไทยในตลาดโลก ข้าวโพดหวานจัดเป็นพืชไร่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจที่ภาครัฐและภาคเอกชนให้ความสนใจไม่น้อย เนื่องจากมีการขยายตัวทางการตลาดสูง เป็นพืชที่มีศักยภาพในการส่งออกชนิดหนึ่ง ในปี 2558 ประเทศไทยส่งออกข้าวโพดหวานในรูปของการบรรจุกระป๋อง ข้าวโพดปรุงแต่ง โดยประเทศไทยส่งออกข้าวโพดหวานบรรจุกระป๋องเป็นอันดับ 3-4 ของโลก และแนวโน้มการขยายการเติบโตในอนาคตด้านอุตสาหกรรมข้าวโพดหวานของไทย ที่มีโอกาสจะขยายการผลิตและเติบโตในการส่งออกมากยิ่งขึ้น ความต้องการของตลาดของข้าวโพดหวานมี 2 ประเภทหลัก คือ 1. การรับซื้อเป็นข้าวโพดฝักสดจากเกษตรกรเพื่อนำไปจำหน่ายในท้องตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ 2. การแปรรูปเพื่อส่งออกไปต่างประเทศ โดยสัดส่วนความต้องการของข้าวโพดหวานส่วนใหญ่ การส่งออกคิดเป็น ร้อยละ 81 และบริโภคในประเทศประมาณ ร้อยละ 19 (ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท 2559, น. 59-62) ถึงแม้จะพบว่าข้าวโพดหวานเป็นพืชที่มีความสำคัญไม่น้อย และเกษตรกรไทยนิยมปลูกข้าวโพดหวานเป็นจำนวนมาก แต่จากปัญหาที่พบในปัจจุบัน เกษตรกรยังต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ อาทิเช่น ผลผลิตตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง จากปัจจัยการผลิต ราคาเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยเคมี สารเคมีในการป้องกัน และกำจัดศัตรูพืช ปัญหาการระบาดของโรคและแมลง รวมทั้งสภาพอากาศที่ไม่เอื้ออำนวย ประกอบกับปัญหาการตลาดที่ทั้งราคาและความต้องการที่คาดการณ์ได้ยากนั้น ส่งผลให้เกษตรกรมีแนวโน้มของการลดจำนวนการปลูกข้าวโพดหวานลง ปัจจุบันภาครัฐได้หันมาให้ความสำคัญในการให้ความ

ช่วยเหลือเกษตรกร ด้วยการพัฒนาขีดความสามารถของเกษตรกรในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการตลาด คุณภาพการผลิต การบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้เกษตรกรอย่างสมดุลและอย่างยั่งยืน โดยในปี 2559 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประกาศ ให้ปี 2559 เป็นปีแห่งการลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตรและเพิ่มโอกาสในการแข่งขันสินค้า เกษตรเป็นกลไกสำคัญนำนโยบายรัฐสู่การปฏิบัติในพื้นที่เพื่อประโยชน์เกษตรกรมากขึ้น

กรมวิชาการเกษตรเป็นหน่วยงานภาครัฐ สังกัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่มี ภารกิจหน้าที่เกี่ยวกับพืช โดยทำการศึกษา ทดลอง วิจัย และพัฒนาวิชาการเกษตรด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพืช เครื่องจักรกลการเกษตร และปัจจัยการผลิต รวมทั้งการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต พืชสู่กลุ่มเป้าหมายทั้งภาครัฐ เอกชน และเกษตรกร ให้บริการวิเคราะห์ ทดสอบ ตรวจสอบ รับรอง มาตรฐานสินค้าพืช รวมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับดิน น้ำ ปุ๋ย พืช วัสดุการเกษตร ผลผลิต และ ผลิตภัณฑ์พืช เพื่อยกระดับมาตรฐานการผลิตพืชเพื่อพัฒนาผลผลิตพืช ให้มีคุณภาพ และปลอดภัย ต่อผู้บริโภคตามมาตรฐานสากล และเพื่อให้บริการการส่งออกสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน โดยบทบาทหน้าที่หลักที่สำคัญของกรมวิชาการเกษตร คือ การวิจัยและพัฒนาวิชาการเกษตรด้าน พืช โดยใช้งานวิจัยปรับปรุงพันธุ์ทางการเกษตร เป็นการพัฒนาเพื่อยกระดับมาตรฐานการผลิต การเกษตร เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางการเกษตร โดยมี กระบวนการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ของกรมวิชาการเกษตร ที่มีความรู้ความสามารถ ให้สามารถสร้าง ผลงานวิจัย เพื่อให้เกิดงานวิจัยที่สร้างสรรค์และมีคุณภาพสู่เกษตรกร โครงการวิจัยของกรมวิชาการ เกษตร จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างผลงานวิจัย ที่มุ่งค้นหาพันธุ์พืชใหม่ ๆ ที่มีองค์ประกอบ ตรงกับความต้องการของตลาด ไม่ว่าจะเป็น ด้านคุณภาพ ความคงทนแข็งแรง ผลผลิตเพิ่มขึ้น รสชาติอร่อย และทนทานต่อศัตรูพืชหรือสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นการเพิ่ม ขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับเกษตรกรและช่วยส่งเสริมในการพัฒนาเศรษฐกิจให้กับ ประเทศได้ ข้าวโพดหวานลูกผสม เป็นพืชชนิดหนึ่งที่อยู่ภายใต้การพัฒนาปรับปรุงพันธุ์พืชของ กรมวิชาการเกษตร ซึ่งหน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่หลักในการปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม ของกรมวิชาการเกษตร ได้แก่ ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท โดยได้มีการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพด หวานมาอย่างต่อเนื่อง โดยพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสมที่ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท ได้รับการรับรอง พันธุ์จากกรมวิชาการเกษตรแล้ว มีจำนวน 2 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 86-1 ได้รับการรับรองพันธุ์ เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2556 และในปี 2558 ได้รับการรับรองพันธุ์ข้าวโพดหวาน ลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2558 ซึ่งปัจจุบันข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 จึงเป็นพันธุ์ใหม่ล่าสุด และมีจำหน่ายให้เกษตรกรได้นำไปใช้ ผู้วิจัยจึงเลือกข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 มาศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งพันธุ์ที่เกิดจากการปรับปรุงพันธุ์ของกรมวิชาการเกษตร ทั้ง 2 พันธุ์

สามารถปรับตัวได้ดีกับสภาพแวดล้อม ปลูกได้ทั่วไปทั้งเขตน้ำฝน และในพื้นที่ชลประทาน ทั้งก่อน และหลังฤดูการทำนา เกษตรกรสามารถซื้อเมล็ดพันธุ์ได้ในราคาถูก มีระบบการตรวจสอบคุณภาพ เมล็ดพันธุ์ก่อนส่งถึงมือเกษตรกร รวมทั้งมีนักวิชาการที่จะคอยให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาในการ ปลูกพืชอย่างถูกวิธี และร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดจากศัตรูพืชหรือปัจจัยอื่น ๆ ของเกษตรกร ลดการ พึ่งพาระบบของเอกชน เพื่อช่วยแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรได้อย่างยั่งยืน แต่หลังจากงานวิจัยเสร็จ สิ้นกลับพบว่างานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมของกรมวิชาการเกษตร มีเกษตรกรเลือกนำไปใช้มี จำนวนน้อย ทั้งที่มีราคาเมล็ดพันธุ์ถูกกว่าของบริษัทเอกชนในราคาครึ่งต่อครึ่ง คุณภาพของผลผลิต ก็ได้มาตรฐาน รวมทั้งมีเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญในการให้คำแนะนำเกษตรกรในการปลูก ดูแล รักษา ข้าวโพดหวาน เป็นการสะท้อนให้เห็นว่างานวิจัยของทางราชการที่มีคุณภาพจำนวนมาก ไม่ได้ถูก นำมาใช้หรือส่งต่อถึงมือเกษตรกรได้อย่างแท้จริง งานวิจัยจำนวนมากเมื่อเสร็จสิ้นโครงการแล้วกลับ ถูกเก็บไว้ ไม่ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์หรือต่อยอดงานวิจัย เมื่อพิจารณาถึงความคุ้มค่าที่ต้องเสียไปในการวิจัยแต่ละชิ้น ทั้งกำลังงบประมาณ กำลังสมอง กำลังแรงงาน ฯลฯ นับได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่ ของการวิจัยในปัจจุบัน ดังนั้น การนำงานวิจัยด้านการปรับปรุงพันธุ์ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ ประโยชน์ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง นอกจากจะเป็นการช่วยเกษตรกรจากที่กล่าวข้างต้น ยังการเพิ่ม ความคุ้มค่าต่อการลงทุนของงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร ที่กรมวิชาการเกษตรต้องให้ ความสำคัญกับการส่งเสริมในการนำงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปสู่การใช้ประโยชน์ เพราะ เมื่อมีการนำงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ในกลุ่มเกษตรกรมากเท่าใด ก็เป็นการ แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของผลของงานวิจัยที่มีมากขึ้นไปด้วย

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้ปฏิบัติงานในกรมวิชาการเกษตร จึงทำให้นักวิจัยมุ่งที่จะค้นหาคำตอบที่สำคัญ คือ ประการแรก การนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ในประโยชน์ อยู่ในระดับใด ประการที่ 2 ปัจจัยใดบ้าง ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการ เกษตรไปใช้ประโยชน์ ประการที่สาม ปัจจัยอะไรที่ส่งผลให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อผลสัมฤทธิ์ ในการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ และประการสุดท้าย ถ้าจะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ ประโยชน์ และขยายผลสู่เกษตรกรในวงกว้างขึ้น ควรมีแนวทางและมาตรการอย่างไร

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

2.3 เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

2.4 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

3. ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์”

3.1 **ขอบเขตด้านเนื้อหา** การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงาน วิจัยด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ มีเนื้อหาครอบคลุมใน 4 กลุ่มหลัก ได้แก่ **1) กลุ่มปัจจัยด้านนโยบายและโครงการวิจัย** ครอบคลุม 2 ประเด็น ประกอบด้วย (1) กระบวนการบริหารโครงการวิจัย ประกอบไปด้วย การร่างและประเมินโครงการวิจัย การวางแผนโครงการวิจัย การปฏิบัติตามแผนโครงการวิจัย การติดตามผลและควบคุมโครงการวิจัย และการประเมินผลโครงการวิจัยและเผยแพร่ผลงาน (2) การนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบไปด้วย มาตรฐานนโยบายทรัพยากรนโยบาย การสื่อข้อความ การบังคับใช้กฎหมาย ความพร้อมของหน่วยงานที่ปฏิบัติทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน และ เงื่อนไขทางสังคมและเศรษฐกิจ **2) กลุ่มปัจจัยด้านการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่** ครอบคลุม 3 ปัจจัยสำคัญ ประกอบด้วย (1) การตลาดสำหรับภาครัฐ ประกอบไปด้วยหลัก 4Ps คือ P1: Product (ผลิตภัณฑ์) P2 : Price (ราคา) P3 : Place (สถานที่) และ P4: Promotion (การโฆษณาและประชาสัมพันธ์) (2) การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ในหมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย ประกอบไปด้วย การดำเนินการเพื่อสร้างความรู้เกี่ยวกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย และการดำเนินการในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสียและ (3) การมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบไปด้วย ร่วมคิดร่วมพิจารณา ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ และร่วมประเมินผล **3) กลุ่มปัจจัย**

แรงจูงใจ ครอบคลุม 2 ประเด็น ประกอบไปด้วย (1) แรงจูงใจภายใน ประกอบด้วย ความสำเร็จในการทำงาน ความรับผิดชอบ และลักษณะของงานที่ปฏิบัติ และ (2) แรงจูงใจภายนอก ประกอบด้วย ค่าตอบแทน ความก้าวหน้า การได้รับการยอมรับนับถือ นโยบายและการบริหารงาน สภาพการทำงาน และวิธีการปกครองของผู้บังคับบัญชา และ **4) ปัจจัยการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์** วิธีการบริหารงานที่มุ่งเน้นความสำเร็จขององค์กรเป็นหลัก ที่ส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ประกอบด้วย ผลผลิต ได้แก่ พันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง คุณภาพด้านการรับประทาน และการความต้านทานโรค และผลลัพท์ ได้แก่ ต้นทุนการผลิตลดลง และเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร

3.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

3.2.1 หน่วยงานในสังกัดกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท ศูนย์วิจัยพืชไร่สงขลา จังหวัดศูนย์วิจัยพืชไร่ขอนแก่น ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกาญจนบุรี ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุโขทัย ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง ศูนย์ขยายเมล็ดพันธุ์พืชลพบุรี ศูนย์วิจัยพืชไร่สุพรรณบุรี ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพัทลุง ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพังงา จังหวัดพังงา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกระบี่

3.2.2 สถานที่ปลูกข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ได้แก่ จังหวัดชัยนาท จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดลพบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดนนทบุรี จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอ่างทอง จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดสงขลา จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดแพร่ จังหวัดตาก จังหวัดสระบุรี และจังหวัดศรีสะเกษ

3.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

3.3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1) ปัจจัยด้านนโยบาย และโครงการวิจัย ที่ประกอบด้วย กระบวนการบริหาร โครงการวิจัย (วิจัย รูปจำกัด, 2530) และการนำนโยบายไปปฏิบัติ (ตัวแบบ Van Meter และ Van Horn, 1976)

2) ปัจจัยการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ที่ประกอบด้วย การตลาดสำหรับภาครัฐ (ก.พ.ร., 2552) การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ในหมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย (ก.พ.ร., 2551) และการมีส่วนร่วมของประชาชน (เสน่ห์ จุ้ยโต, 2552)

3) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ที่ประกอบด้วย แรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก (Frederick Herzberg, 1966)

3.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ประกอบไปด้วย ผลผลิต และผลลัพธ์

3.4 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.4.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่

1) กลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม

(1) บุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสมของศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท พันธุ์ชัยนาท 2 จำนวน 20 คน

(2) บุคลากรเครือข่ายที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 จำนวน 21 คน ประกอบไปด้วย (1) บุคลากรจากศูนย์วิจัยพืชไร่สงขลา จังหวัดสงขลา จำนวน 3 คน (2) บุคลากรจากศูนย์วิจัยพืชไร่ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน 3 คน (3) บุคลากรจากศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 3 คน (4) บุคลากรจากศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย จำนวน 3 คน (5) บุคลากรศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง จังหวัดตรัง จำนวน 2 คน (6) บุคลากรจากศูนย์ขยายเมล็ดพันธุ์พืชลพบุรี จังหวัดลพบุรี จำนวน 2 คน (7) บุคลากรจากศูนย์วิจัยพืชไร่สุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 1 คน (8) บุคลากรจากศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 คน (9) บุคลากรศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพัทลุง จังหวัดพัทลุง จำนวน 1 คน (10) บุคลากรศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพังงา จังหวัดพังงา จำนวน 1 คน และ (11) บุคลากรศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกระบี่ จังหวัดกระบี่ จำนวน 1 คน

รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 41 คน (ประชากรกลุ่มนี้เลือกศึกษาจากประชากรทั้งหมด)

2) เกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 จำนวน 122 คน (ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท, 2559)

3.4.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เลือกศึกษาตัวแทนประชากรจากกลุ่มเกษตรกรผู้เลือกใช้เมล็ดพันธุ์ จะสุ่มตัวอย่างมาจำนวน 93 คน โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการคำนวณ โดยใช้สูตรของ Taro Yamane โดยใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

3.5 ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยครอบคลุมระยะเวลา กันยายน 2559 ถึง เดือน
ธันวาคม 2560

สำหรับที่มาของกรอบแนวคิดการวิจัย ขอนำไปกล่าวถึงในบทที่ 2 ต่อไป

5. สมมติฐานการวิจัย

5.1 ระดับของการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรม

วิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 70 (เหตุผลที่ตั้งสมมติฐานดังกล่าวเนื่องจาก พบว่าเกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรมีจำนวนน้อยราย ทำให้คาดเดาได้ว่างานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 มีระดับการนำไปใช้ในระดับต่ำ)

5.2 มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านนโยบายและโครงการวิจัย ที่ประกอบด้วย กระบวนการบริหาร โครงการวิจัย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

5.3 มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ที่ประกอบด้วย การตลาดสำหรับภาครัฐ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสีย และการมีส่วนร่วมของประชาชน มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

5.4 มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านแรงจูงใจ ที่ประกอบด้วย ปัจจัยแรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

6. นิยามปฏิบัติการ

การวิจัยในครั้งนี้ มีนิยามปฏิบัติการที่สำคัญดังนี้

ปัจจัยด้านนโยบายและโครงการวิจัย หมายถึง ตัวแปรอิสระที่ประกอบไปด้วย กระบวนการบริหาร โครงการวิจัย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ

กระบวนการบริหารโครงการวิจัย (Research Project management) หมายถึง กระบวนการบริหารโครงการวิจัย ประกอบด้วย 5 กระบวนการสำคัญ ประกอบด้วย การร่าง และประเมินโครงการวิจัย การวางแผนโครงการวิจัย การปฏิบัติตามแผนโครงการวิจัย การติดตามผล และควบคุมโครงการวิจัย การประเมินผลโครงการวิจัยและเผยแพร่ผลงาน

การร่างและประเมินโครงการวิจัย (Research Project Formulation and Appraisal)

คือ กระบวนการก่อนดำเนินการวิจัยของกรมวิชาการเกษตร ประกอบด้วย 1) การนำปัญหา และความต้องการของเกษตรกรมากำหนดเป็นหัวข้องานวิจัย และ 2) การวิเคราะห์คุณค่า และความเป็นไปได้ของโครงการวิจัย คือ การวิเคราะห์ประโยชน์ ผลกระทบ และความคุ้มค่า หรือความเป็นไปได้ของงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร

การวางแผนโครงการวิจัย (Research Project Planning) เป็นการคาดคะเน และกำหนดแผนการดำเนินงานวิจัยไว้เป็นการล่วงหน้า การกำหนดวัตถุประสงค์ของงานวิจัย การกำหนดตัวผู้รับผิดชอบ กิจกรรมที่ต้องดำเนินการ สถานที่ วิธีการดำเนินการและทรัพยากร และเวลาที่ต้องใช้ของงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชวาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

การปฏิบัติตามแผนโครงการวิจัย (Research Project Plan Implementation) คือ กระบวนการนำแผนงานวิจัยที่กำหนดมาปฏิบัติ โดยการบริหารจัดการ ได้แก่ การจัดบุคลากร การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน การรายงาน การติดตามประเมินผลงาน และระยะเวลาให้เป็นไปตามกำหนดเวลา

การติดตามผลและควบคุมโครงการวิจัย (Research Project monitoring and control) คือ การติดตามผลและควบคุมโครงการวิจัยของกรมวิชาการเกษตร ให้เป็นไปตามแผน และคุณภาพของงานที่กำหนดไว้ การติดตามผลจะต้องมีระบบการรายงาน การติดตามนิเทศงาน ตลอดจนการควบคุมงานแต่ละขั้นตอนอย่างเหมาะสม

การประเมินผลโครงการวิจัยและเผยแพร่ผลงาน (Research Project Evaluation and Publicity) กระบวนการหลังการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 1) การประเมินผลโครงการวิจัย ได้แก่ การติดตามผล รายงานผล การติดตามงาน ควบคุมงานในแต่ละขั้นตอนให้มีความเหมาะสม เพื่อประเมินว่างานวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ตรงกับความต้องการของเกษตรกร และนำมาผลที่ได้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ ในอนาคต 2) การเผยแพร่ผลงานวิจัย คือ การเผยแพร่ผลงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร ผู้เกษตรกรอย่างทั่วถึง

การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation) หมายถึง การนำนโยบายของกรมวิชาการเกษตรที่มีส่วนช่วยส่งเสริมให้งานวิจัยด้านการเกษตรไปใช้ประโยชน์มาปฏิบัติ ประกอบด้วย มาตรฐานนโยบาย ทรัพยากรนโยบาย การสื่อข้อความ การบังคับใช้กฎหมาย คุณลักษณะของหน่วยงานปฏิบัติงาน เงื่อนไขทางสังคมและเศรษฐกิจ และทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน

มาตรฐานนโยบาย (Standard Objective of Policy) หมายถึง รายละเอียดของวัตถุประสงค์ ของนโยบายของกรมวิชาการเกษตร ที่มีวัตถุประสงค์และมีมาตรฐานที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติและประเมินผลงานได้อย่างถูกต้อง

ทรัพยากรของนโยบาย (Supported Resources) หมายถึง ความเพียงพอของทรัพยากรในการดำเนินการของโครงการวิจัย หมายถึง งบประมาณ และปัจจัยกระตุ้นอื่น ๆ เช่น การให้การสนับสนุนจากหน่วยงานของกรมวิชาการเกษตร การใช้สิ่งจูงใจเชิงบวกแก่บุคลากรผู้ปฏิบัติ และสิ่งจูงใจเชิงลบ

การสื่อสาร (Organizational Communication) หมายถึง การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้กำหนดนโยบายไปยังผู้ปฏิบัติงานตามนโยบายของกรมวิชาการเกษตร ให้เข้าใจชัดเจนเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย และสิ่งที่ต้องดำเนินงานในกระบวนการปฏิบัติงาน ทั้งที่เป็นทางการ และไม่ใชทางการ และคุณภาพของการสื่อสาร

การบังคับใช้กฎหมาย (Enforcement) หมายถึง การดำเนินการประกาศใช้นโยบายของกรมวิชาการเกษตรหนึ่ง ๆ จะต้องตราเป็นกฎหมาย ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของกฎ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ ฯลฯ เป็นสิ่งสำคัญต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานของนโยบาย เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างองค์การของรัฐไม่มีสายการบังคับบัญชาที่จะสั่งการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

ความพร้อมของหน่วยงานที่ปฏิบัติ (Characteristics of Implementing agencies) หมายถึง หน่วยงานภายในของกรมวิชาการเกษตร ที่มีลักษณะที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นอย่างมาก คุณลักษณะของหน่วยปฏิบัติงานยังหมายถึง คุณภาพ ประสิทธิภาพ และความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน ตามนโยบาย/แผนงาน/โครงการที่ได้รับมอบหมาย

ทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน (Attitude of Workers) หมายถึง ผู้ปฏิบัติตามนโยบายของกรมวิชาการเกษตร ที่อาจมีทัศนคติด้านบวกหรือด้านลบต่อนโยบาย/แผนงาน/โครงการ ที่ตนได้รับมอบหมายให้ดำเนินงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ ทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ ความรู้และความเข้าใจในมาตรฐานของนโยบาย ความคิดเห็นที่มีต่อวัตถุประสงค์ของนโยบายและกระบวนการดำเนินงานตามนโยบาย และความเต็มใจ หรือความตั้งใจของผู้ปฏิบัติงานในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย

เงื่อนไขทางสังคมและเศรษฐกิจ (Economics and Social Conditions) หมายถึง สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจที่เอื้อต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทางสังคม ได้แก่ ความต้องการของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดหวาน ลูกผสมต่องานวิจัยข้าวโพดหวาน ลูกผสม พันธุ์ชัณษาท 2 ทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกร มีความสามารถในการนำงานวิจัยข้าวโพดหวาน ลูกผสม พันธุ์ชัณษาท 2 ไปใช้ประโยชน์

ปัจจัยด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ หมายถึง ตัวแปรอิสระที่ประกอบไปด้วย การตลาดสำหรับภาครัฐ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการมีส่วนร่วมของประชาชน

การตลาดสำหรับภาครัฐ (Marketing in Public Sector) หมายถึง เครื่องมือบริหารงานของกรมวิชาการเกษตร ที่นำหลักการทางการตลาดที่มุ่งเน้นลูกค้าและนำมาพัฒนางานวิจัยให้ตอบสนองความต้องการและความคาดหวัง โดยใช้แนวคิดส่วนผสมทางการตลาด ตามหลัก 4Ps ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) สถานที่ (Place) และ การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ (Promotion)

ผลิตภัณฑ์ (Product) หมายถึง งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตร ที่ทำให้เกษตรกรพึงพอใจจนเกษตรกรมีความต้องการหรืออยากได้ และเลือกนำไปใช้

ราคา (Price) หมายถึง ราคาเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ที่กรมวิชาการเกษตรกำหนด

สถานที่ (Place) หมายถึง ช่องทางในการซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตร รวมทั้ง ความสะดวกสบายในการเข้ามาใช้บริการจากกรมวิชาการเกษตร

การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ (Promotion) หมายถึง กิจกรรมของกรมวิชาการเกษตรในการโฆษณาและเผยแพร่งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 หรือบริการของกรมวิชาการเกษตร ไปสู่เกษตรกรอย่างทั่วถึง

การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง กระบวนการและวิธีการดำเนินการของกรมวิชาการเกษตร ในการสร้างความสัมพันธ์และตอบสนองความต้องการกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย แบ่งเป็น 2 กระบวนการหลัก คือ 1) การดำเนินการเพื่อสร้างความรู้เกี่ยวกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสียซึ่งรวมถึงการกำหนดความต้องการ ความคาดหวัง และความนิยมชมชอบ 2) การดำเนินการในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย

การดำเนินการเพื่อสร้างความรู้เกี่ยวกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย หมายถึง

กระบวนการหาข้อมูลความต้องการ ความคาดหวัง และความนิยมชมชอบในงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร ประกอบด้วย 1) การจัดกลุ่มเกษตรกรและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากงานวิจัย เพื่อค้นหาความต้องการให้เหมาะสมต่อเกษตรกร 2) การรับฟังความคิดเห็น และเรียนรู้ความ

ต้องการ ความคาดหวัง และความนิยมชมชอบของเกษตรกร 3) การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำข้อมูลไปปรับใช้ และ 4) การทบทวนและการปรับปรุงการดำเนินการของกรมวิชาการเกษตร

การดำเนินการในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย หมายถึง กระบวนการสร้างความสัมพันธ์และตอบสนองความต้องการต่อเกษตรกร ประกอบด้วย 1) การจัดเก็บข้อมูลของเกษตรกรที่เคยใช้บริการของกรมวิชาการเกษตร 2) การอำนวยความสะดวกในการติดต่อข้อมูล รับบริการหรือร้องเรียน 3) การตอบกลับข้อร้องเรียนและข้อสงสัย การทบทวน และปรับปรุงการสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย 4) การสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงาน และประกาศให้เกษตรกรทราบขั้นตอนการทำงาน 5) การทบทวน และปรับปรุงความสัมพันธ์ 6) การวัดความพึงพอใจ 7) การกำหนดตัวชี้วัด การติดตามผลจากงานวิจัยไปใช้

การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) หมายถึง กระบวนการที่ส่งเสริมให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิจัย ประกอบด้วย ร่วมคิด ร่วมพิจารณา ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ และร่วมประเมินผล

ร่วมคิด (Think) หมายถึง เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ ความคาดหวัง ความนิยมชมชอบของงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร

ร่วมพิจารณา (Consider) หมายถึง เกษตรกรมีส่วนร่วมในสำรวจข้อมูล ได้แก่ ทรัพยากร ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความพร้อมของเกษตรกร ตลอดจนอุปสรรคปัญหาที่เกี่ยวข้องสภาพด้านต่าง ๆ ของเกษตรกร เพื่อนำมากำหนดแนวทางและขอบเขตการดำเนินงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร

ร่วมตัดสินใจ (Decide) หมายถึงคือ เกษตรกรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา กำหนดความต้องการ และจัดลำดับความสำคัญ และนำมากำหนดเป็นนโยบาย แผนงาน โครงการ และวิธีการดำเนินงานในงานวิจัยของวิชาการเกษตร

ร่วมปฏิบัติ (Co-practice) หมายถึง เกษตรกรมีส่วนร่วมในการทดลอง และพัฒนา งานวิจัย รวมทั้งร่วมดำเนินการตามแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ ของกรมวิชาการเกษตร

ร่วมใช้ประโยชน์ หมายถึง เกษตรกรในการจัดสรรประโยชน์หรือผลของกิจกรรมหรือผลของการตัดสินใจที่เกิดขึ้นงานวิจัย ผลผลิตของกรมวิชาการเกษตรมาใช้ให้เกิดประโยชน์

ร่วมประเมินผล (Evaluate) หมายถึง เกษตรกรมีส่วนร่วมในการวัดผลการดำเนินการ เพื่อให้รู้ว่าผลจากการดำเนินงานวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่

ปัจจัยแรงจูงใจ หมายถึง ตัวแปรอิสระที่ประกอบไปด้วย แรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก

แรงจูงใจ (Motivation) หมายถึง กระบวนการที่มีส่วนกระตุ้นให้กระทำ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป็นเครื่องมือที่จะกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่ต้องการ ในการดำเนินงานวิจัยด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ประกอบไปด้วย แรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก

แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motive) แรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งเร้าภายในตัว ของบุคคลผู้นั้น ประกอบด้วย ความสำเร็จในการทำงาน ความรับผิดชอบ และลักษณะของงานที่ปฏิบัติ

ความสำเร็จในการทำงาน (Achievement) หมายถึง ความรู้สึกของความสำเร็จในการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ที่มีคุณค่าเชิงบวกที่ทำให้บุคลากรของกรมวิชาการเกษตร รู้สึกภูมิใจ และปลาบปลื้มในผลสำเร็จของงาน

ความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง ความเอาใจใส่ ความมุ่งมั่นตั้งใจต่อหน้าที่ การงานของตน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด รวมถึงความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ (Work itself) หมายถึง ความรู้สึกท้าทาย ความน่าสนใจ ต่อการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ตรงกับความรู้ความสามารถ งานที่ต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทำทนายให้ต้องลงมือปฏิบัติ หรือเป็นงานที่มีลักษณะสามารถกระทำได้ตั้งแต่ต้นจนจบ โดยลำพัง

แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motive) คือแรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งเร้า ภายนอกตัวบุคคลที่มากกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม ประกอบด้วย ค่าตอบแทน ความก้าวหน้า การได้รับการยอมรับนับถือ นโยบายและการบริหารงาน สภาพการทำงาน และวิธีการปกครองของผู้บังคับบัญชา

รางวัลหรือค่าตอบแทน (Salary) หมายถึง รางวัลหรือค่าตอบแทนเพิ่มเติม ในการนำงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

การได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition) หมายถึง การได้รับการยกย่องชมเชย การแสดงความยินดี การให้กำลังใจ หรือการแสดงออกอื่นใดที่แสดงให้เห็นถึงการยอมรับ ในความสามารถ เมื่อมีการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง

นโยบายและการบริหารงาน (Company policies and Administration) หมายถึง การบริหารจัดการ และการบริหารของกรมวิชาการเกษตร ที่เอื้อต่อการดำเนินงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

สภาพการทำงาน (Status) หมายถึง สภาพแวดล้อมในการทำงาน ที่สนับสนุนต่อการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ เช่น อุปกรณ์หรือเครื่องมือต่าง ๆ เทคโนโลยี เป็นต้น

วิธีการปกครองของผู้บังคับบัญชา (Relation-Boss) หมายถึง ความสามารถของผู้บังคับบัญชาในการส่งเสริมให้นำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ หมายถึง ผลสำเร็จจากกระบวนการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรได้รับประโยชน์จากงานวิจัยประกอบไปด้วย ผลผลิต และผลลัพท์

ผลผลิต หมายถึง พันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง ได้แก่ จำนวนผลผลิตที่ได้มากขึ้น น้ำหนักสูงต่อฝักสูง คุณภาพด้านการรับประทาน ได้แก่ รสชาติหวาน ฝักสด อวบ หอม อร่อย และมีความต้านทานโรค

ผลลัพท์ หมายถึง ต้นทุนการผลิตลดลง และเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 นำผลที่ได้จากงานวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการของกรมวิชาการเกษตรที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำผลงานวิจัยด้านการเกษตรไปใช้ประโยชน์

7.2 นำผลที่ได้จากงานวิจัยไปใช้ในการพัฒนา และปรับปรุงระบบโครงการวิจัยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการนำผลงานวิจัยด้านการเกษตรไปใช้ประโยชน์มากยิ่งขึ้น

8. ข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยนี้มีข้อจำกัดในการวิจัย ดังนี้

8.1 การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยความคิดเห็นดังกล่าวเป็นการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง ที่อาจสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงก็ได้

8.2 ข้าวโพดหวาน เป็นพืชชนิดหนึ่งที่พบปัญหาของระบบการทำเกษตรแบบมีสัญญา (Contract Farming) เป็นระบบที่บริษัทเอกชนมีการส่งเสริมการผลิต รวมถึงการให้สินเชื่อปัจจัยการผลิตต่างๆ และประกันราคาผลผลิต โดยมีพ่อค้าคนกลางของบริษัทรวบรวมผลผลิตจากเกษตรกรส่งเข้าโรงงาน ทำให้เกษตรกรที่เข้าสู่ระบบนี้เลือกใช้เมล็ดพันธุ์ รวมถึงคำแนะนำการผลิตที่เหมาะสมจากบริษัทเอกชน ซึ่งส่งผลให้ข้าวโพดหวานเป็นพืชที่มีข้อจำกัดในเรื่องการรับซื้อ

เมล็ดพันธุ์จากหน่วยงานราชการ เนื่องจากการมีโรงงานอุตสาหกรรมข้าวโพดหวานบรรจุกระป๋อง จำนวนไม่น้อยกว่า 5 โรงงาน และ โรงงานข้าวโพดหวานแช่แข็ง อีก 1-2 โรงงาน ในส่วนของภาค ตะวันตก ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ผลิตข้าวโพดหวานมากที่สุดในประเทศไทย และผลผลิตส่วนใหญ่ถูกรับซื้อเข้าโรงงานอุตสาหกรรมข้าวโพดหวานบรรจุกระป๋อง เกษตรผู้ปลูก ข้าวโพดจึงมีแนวโน้มที่จะซื้อเมล็ดพันธุ์จากบริษัทเอกชน เกษตรกรกลุ่มนี้จึงไม่ได้ให้ความสนใจ ต่อการใช้เมล็ดพันธุ์จากแหล่งอื่นๆ จึงอาจส่งผลให้ระดับของการนำงานวิจัยเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด หวานลูกผสมของกรมวิชาการไปใช้ประโยชน์มีข้อจำกัด หรือจำนวนประชากรของการวิจัยไม่มากนัก ที่อาจส่งผลให้มีจำนวนกลุ่มประชากรในวงแคบ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโศกหวานลูกผสมพันธุ์ชั้นนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์” เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาปรับปรุงงานวิจัยด้านการเกษตรสู่การดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ เพื่อให้ประชาชนเกิดประโยชน์สูงสุด ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเป็นพื้นฐานในการกำหนดแนวคิด ดังนั้น จึงได้ประมวลแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งออกเป็น 11 ส่วน ดังนี้

1. แนวคิดกระบวนการบริหารโครงการวิจัย
2. แนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติ
3. แนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่
4. แนวคิดการตลาดสำหรับภาครัฐ
5. แนวคิดการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)
6. แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน
7. ทฤษฎีแรงจูงใจ
8. แนวคิดการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์
9. โครงสร้าง พันธกิจของกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตร และสหกรณ์
10. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
11. สรุปกรอบแนวคิดการวิจัย

1. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโครงการวิจัย

การดำเนินงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มุ่งศึกษา และพัฒนางานวิจัยด้านการเกษตร เพื่อให้เกิดการพัฒนางานด้านการเกษตรให้กับเกษตรกรไทย ซึ่งงานวิจัยที่มีคุณภาพจะต้องเกิดจากกระบวนการบริหารโครงการวิจัยที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยพัฒนาโครงการวิจัยของกรมวิชาการเกษตรที่กำลังดำเนินการอยู่ สามารถขับเคลื่อนไปสู่การพัฒนาด้านการเกษตรของไทย ตัวชี้วัดหนึ่งที่สำคัญของงานวิจัยที่มี

คุณภาพ คือ การที่เกษตรกรได้นำงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง และทั่วถึง งานวิจัยชิ้นนี้จึงต้องดำเนินการศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโครงการวิจัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมแนวคิด และงานวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโครงการวิจัยไว้ ดังนี้

โดยจะขอนำเสนอออกเป็นหัวข้อย่อย ดังนี้ 1) ความเป็นมาของการบริหารโครงการวิจัย 2) ความหมายของการบริหารโครงการวิจัย 3) ความสำคัญของการบริหารโครงการวิจัย 4) กระบวนการบริหารโครงการวิจัย 5) แนวคิดการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย 6) ปัจจัยความสำเร็จของโครงการ

1.1 ความเป็นมาของการบริหารโครงการวิจัย

วิชัย รูปขำดี (2530, น. 9) ได้อธิบายถึงความเป็นมาของแนวคิดการบริหารโครงการวิจัย โดยเห็นว่า งานวิจัยโดยทั่วไปไม่ว่าจะเป็นการวิจัยแบบใดก็ตาม มักมีการดำเนินการในลักษณะเป็นโครงการ กล่าวคือ มีวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และขอบข่ายของงานเป็นการเฉพาะ และมีเงื่อนไขกำหนดแน่นอน สามารถระบุระยะเวลาดำเนินการ ระยะเวลาเริ่มต้นและระยะเวลาสิ้นสุดของงานได้ ดังนั้น ในการดำเนินการวิจัย ผู้ทำการวิจัยจึงต้องทำหน้าที่ในฐานะเป็นผู้บริหารงานโครงการ ซึ่งการบริหารงานแบบนี้มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากการบริหารงานประจำหลายประการ ประกอบกับงานวิจัยโดยทั่วไปมีลักษณะพิเศษเฉพาะตัว ต้องการผู้ดำเนินการในลักษณะที่แตกต่างจากการปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ บางประการ ดังนั้น ผู้รับผิดชอบในงานวิจัยโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้บริหารงานวิจัยจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในการวิจัย และความสามารถในการนำแนวคิด เทคนิค และวิธีการของการบริหารงานโครงการมาประยุกต์อย่างเหมาะสม จึงจะทำให้งานวิจัยประสบความสำเร็จด้วยดี ซึ่ง (ประชุม โพธิ์กุล, 2539, น. 11) ได้อธิบายถึง ความเป็นมาของแนวคิดการบริหารโครงการ โดยจุดเริ่มต้นของการบริหารโครงการได้ถูกนำมาใช้ในการบริหารงานโครงการอวกาศสหรัฐอเมริกาในต้นปี 1960 และถูกนำมาใช้ขยายวงกว้างขึ้นในการปฏิบัติงานของรัฐบาลกองทัพ และวงการอุตสาหกรรมที่เน้นการผลิตจำนวนมาก และ (มยุรี อนุমানราชชน, 2553, น. 3-4) ที่ได้อธิบายความเป็นมาของแนวคิดการบริหารโครงการ ในปี 1970 และปี 1980 การบริหารองค์การเน้นคุณภาพของผลผลิตและความหลากหลาย ผลของการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ส่งผลกระทบต่อการบริหารองค์การ และเกิดกระแสของการนำแนวคิดการบริหารโครงการมาใช้ในการดำเนินงานของภาคเอกชน ภาคอุตสาหกรรม รวมถึงภาครัฐด้วย และในปี 1990 การแข่งขันในการผลิตและบริการมีมากขึ้น องค์การจึงต้องปรับกลยุทธ์ โครงสร้างองค์การ และวัฒนธรรมองค์การให้ยืดหยุ่น และมีความคล่องตัว เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับประเทศ และระดับระหว่างประเทศ

1.2 ความหมายการบริหารโครงการวิจัย

เพื่อให้การศึกษาเกี่ยวกับการบริหารโครงการวิจัยได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น จะต้องทำความเข้าใจในความหมายของ 2 คำ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโครงการวิจัย ดังนี้ 1.การบริหารโครงการ และ 2. งานวิจัย จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

คำว่า “การบริหารโครงการ” (Project Management)

มยุรี อนุมานราชชน (2546, น. 6) ได้ให้ความหมาย การบริหารโครงการ (Project Management) ไว้ว่า หมายถึง กระบวนการในการดำเนินกิจกรรมที่มีลักษณะพิเศษแบบไม่ซ้ำกัน ด้วยวิธีการใหม่ ๆ ที่แตกต่างจากการบริหารงานประจำ/การบริหารทั่วไป เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ภายใต้กรอบด้านงบประมาณและเวลา วัตถุประสงค์ที่กำหนดอาจจะเป็นผลได้ที่เป็น การเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีลักษณะเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพหรือทั้งสองอย่าง

ประชุม โพธิกุล (2539, น. 11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารโครงการ หมายถึง การมุ่งเน้นไปที่โครงการ การบริหาร โครงการนั้นเริ่มรับผิดชอบตั้งแต่จุดเริ่มต้น และจุดสิ้นสุดของโครงการ การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ภายในเงื่อนไขของเงิน เวลา และคุณภาพที่กำหนด การบริหารโครงการเป็นการระดมและใช้ทรัพยากรที่จำเป็น เพื่อให้โครงการประสบความสำเร็จ สมบูรณ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทรัพยากรที่ใช้รวมถึงทักษะต่าง ๆ สติปัญญา ความร่วมมือของทีมงาน เครื่องมือ อุปกรณ์ ระบบข้อมูล เทคนิคต่าง ๆ และเงิน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2548) ได้ให้ความหมายของการบริหารโครงการ ไว้ว่า การบริหารโครงการเป็นแนวทางในการใช้ความรู้ ทักษะ เครื่องมือ และเทคนิคต่าง ๆ เพื่อดำเนินกิจกรรมในอันที่จะตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ หรือ Stakeholder ดังนั้น การคำนึงถึงความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ จึงเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารโครงการ

A. Clarke Hagensick (อ้างในวิชัย รูปขำดี, 2530, น. 19-20) ได้สรุปสาระสำคัญของ การบริหารโครงการโดยทั่วไปที่ทำให้แตกต่างจากการบริหารงานอื่น ๆ ดังนี้

- 1) System oriented การบริหารโครงการจะต้องพิจารณาโครงการทั้งหมด ทุกขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงการประเมินผลการปฏิบัติงาน
- 2) Policy oriented การบริหารโครงการจะต้องนำเอาปัญหาทางด้านนโยบาย และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาในการวิเคราะห์โครงการด้วยเสมอ
- 3) Client oriented การบริหารโครงการจะต้องพิจารณารอบคอบถึงความสัมพันธ์ระหว่างโครงการกับลูกค้าที่โครงการนั้นมุ่งจะให้บริการ

4) Information of fact oriented เพื่อให้การบริหารโครงการประสบความสำเร็จ จำเป็นจะต้องรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเป็นจำนวนมาก

5) Comparison oriented การบริหารโครงการจะต้องให้ความสำคัญ แก่การเปรียบเทียบหาทางเลือกที่ดีที่สุดอยู่เสมอ เช่น การเปรียบเทียบระหว่างกิจกรรม และการเปรียบเทียบระหว่างโครงการ เป็นต้น

ส่วนคำว่า “การวิจัย” (Research)

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์, คำรง วัฒนา และวราภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจ (2558, น. 8-6) ได้ให้ความหมายของการวิจัยไว้ว่า หมายถึง การศึกษาหาความรู้ที่มีแบบแผนตามวิธีวิทยาศาสตร์ เพื่อให้พบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่าง

สมพร อธิวิธานนท์ (2553, น. 2) ได้ให้ความหมายของการวิจัยไว้ว่า การวิจัย หมายถึง กระบวนการเสาะแสวงหาข้อเท็จจริงและข้อความรู้ใหม่ ๆ หรือเป็นกระบวนการที่ได้มาซึ่งความรู้ที่เชื่อถือได้ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ลักษณะของการวิจัย จึงมีลักษณะแล้วแต่จะใช้เกณฑ์ของปัจจัยใดมาเป็นเครื่องจัดแบ่ง ซึ่งวัตถุประสงค์ของการวิจัย จะประกอบด้วยสองลักษณะ คือ 1) การวิจัยพื้นฐาน (fundamental or basic research) เป็นการวิจัยที่มุ่งแสวงหาข้อเท็จจริงหรือเพิ่มพูนความรู้ในศาสตร์นั้น ๆ โดยเฉพาะการสร้างหรือทดสอบทฤษฎี โดยไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะนำเอาผลการวิจัยที่ค้นพบไปใช้แก้ปัญหาโดยทันที และ 2) การวิจัยประยุกต์ (applied research) เป็นการวิจัยที่มุ่งเน้นเพื่อนำผลการวิจัยหรือข้อค้นพบไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเป็นการนำเอาความรู้ที่ได้จากการวิจัยขั้นพื้นฐานมาประยุกต์ใช้อีกต่อหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อเป็นการแก้ปัญหาที่เป็นอยู่หรือที่เกิดขึ้นที่เห็นอยู่ทั่วไป

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์, คำรง วัฒนา และวราภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจ, 2558, น. 5-6) ได้อธิบายถึงความหมายของการวิจัย ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “RESEARCH” ซึ่งตามพจนานุกรมของเว็บสเตอร์ (Webster’s Dictionary) ได้กำหนดนิยามของคำว่า “research” ในความหมายทั่วไปว่า เป็นการตรวจสอบหรือศึกษาอย่างระมัดระวังและขะมักเขม้นในการแสวงหาข้อเท็จจริงหรือหลักการ เพื่อให้เกิดความแน่นอนในบางสิ่งบางประการ อย่างไรก็ตาม คำว่า “research” มีรากศัพท์มาจากคำว่า “re” และคำว่า “search” จึงหมายถึงการค้นหาแล้วค้นหาอีก เพื่อให้ทราบว่าอะไรคือความจริงแท้ของปรากฏการณ์ และอะไรคือสาเหตุของปรากฏการณ์ นอกจากนี้ การเพิ่มความหมายให้กับคำว่า “research” ก็ยังอาจกระทำได้โดยวิธีการขยายความหมายให้กับอักษรแต่ละตัวจนครบทั้ง 8 ตัวอักษร ดังต่อไปนี้

อักษร “R” แทนคำว่า “Reality” (ความจริงแท้) คือ การวิจัยที่เป็นการมุ่งแสวงหาความจริงของปรากฏการณ์

อักษร “E” แทนคำว่า “Ethics” (จริยธรรม) คือ ธรรมเนียมที่เป็นข้อพึงประพฤติปฏิบัติของนักวิจัย นักวิจัยจะต้องเป็นผู้ที่ตระหนักถึงประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนของผู้อื่น และต้องเคารพต่อทั้งตนเองและผู้อื่นในการดำเนินงาน

อักษร “S” แทนคำว่า “Science” (ความเป็นวิทยาศาสตร์) คือ การดำเนินงานวิจัยจัดเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หรือการดำเนินการอย่างเป็นระบบ

อักษร “E” แทนคำว่า “Exchange” (การแลกเปลี่ยน) คือ การวิจัยทั้งในปัจจุบันและในอนาคต มีลักษณะการมุ่งเน้นการทำงานเป็นทีมวิจัยที่จะมุ่งแลกเปลี่ยนแนวคิด ทฤษฎี การเรียนรู้ ประสบการณ์และข้อมูลระหว่างกันมากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะสามารถศึกษาปรากฏการณ์ได้อย่างกว้างขวางและครอบคลุมยิ่งขึ้น

อักษร “A” แทนคำว่า “Ability” (ความสามารถ) คือ การดำเนินงานวิจัยจะต้องอาศัยทีมงานที่มีความสามารถ มีสติปัญญา เพื่อให้งานวิจัยสามารถสำเร็จลุล่วงไปได้อย่างมีมาตรฐาน

อักษร “R” แทนคำว่า “Readiness” (ความพร้อมสรรพ) คือ การวิจัยที่มีคุณภาพนั้นจำเป็นต้องอาศัยความพร้อมของทั้งนักวิจัย วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ เวลาและสถานการณ์วิจัย นักวิจัยจึงควรตระหนักอยู่เสมอว่าบุคคลผู้ประสบความสำเร็จในการทำงานก็ย่อมได้แก่บุคคลผู้มีความพร้อมเมื่อโอกาสมาถึง

อักษร “C” แทนคำว่า “Creativity” (ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์) คือ การวิจัยจำเป็นต้องอาศัยความคิดริเริ่ม รวมทั้งความอยากรู้อยากเห็นของนักวิจัย

อักษร “H” แทนคำว่า “Hunch” (วิจารณ์ญาณ) คือ การวิจัยต้องพึงพาปัญญาที่สามารถให้เหตุผลที่ถูกต้องเหมาะสม

จากความหมายของ “การบริหาร โครงการ” และ “การวิจัย” ข้างต้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น มีนักวิชาการที่ได้ให้ความหมายของการบริหาร โครงการวิจัย ไว้หลายท่าน ดังนี้

วิจัย รูปคำติ (2530, น. 3-4) ได้ให้ความหมาย ลักษณะของการบริหาร โครงการวิจัย คือ งานวิจัยโดยทั่วไปมีลักษณะเป็นงาน โครงการ กล่าวคือ เป็นงานที่กระทำเพียงครั้งเดียว (One-time job) และสามารถระบุระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดของงานได้อย่างชัดเจน และแน่นอน ในการบริหาร โครงการวิจัยจึงมีลักษณะทำนองเดียวกับการบริหารงานโครงการ ซึ่งแตกต่างจากบริหารงานประจำทั้งด้านการจัดรูปองค์กร การวางแผน การอำนวยความสะดวก และการควบคุมงาน ดังนั้น การบริหาร โครงการวิจัยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องนำแนวความคิด เทคนิค และวิธีการ

ของการบริหารงานโครงการมาประยุกต์ โดยพิจารณาถึงลักษณะพิเศษของงานวิจัย องค์ประกอบ แวดล้อม ตลอดจนรายละเอียดของ โครงการแต่ละเรื่อง ๆ ไป เช่น ความมีลักษณะพิเศษทางด้าน วิชาการ ซึ่งต้องใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการศึกษาวิเคราะห์ การกำหนดรายละเอียดตาม ประเภท รูปแบบประเด็น ตลอดจนรายละเอียดของ โครงการวิจัย ประกอบกับงานวิจัยโดยทั่วไปมี ลักษณะพิเศษเฉพาะตัว ต้องการผู้ดำเนินการในลักษณะที่แตกต่างจากการปฏิบัติงานอื่น ๆ บาง ประการ ดังนั้น ผู้รับผิดชอบในงานวิจัย จำเป็นต้องมีทั้งความรู้ความสามารถในการวิจัย และ ความสามารถในการนำแนวคิด เทคนิคและวิธีการของการบริหารโครงการมาประยุกต์ใช้อย่าง เหมาะสม การบริหารโครงการวิจัย จึงต้องเกิดจากการผสมผสานงานวิจัยที่เป็นงานที่มีลักษณะเชิง วิชาการ และงานบริหารโครงการเป็นงานที่มีลักษณะเชิงปฏิบัติ ผู้บริหารโครงการ จึงต้อง ประกอบด้วยคุณลักษณะที่พึงมี 2 ประการหลัก สำคัญ คือ 1) คุณลักษณะของงานด้านวิชาการ ที่ต้องมีลักษณะของความเป็นนักคิด นักสังเกต นักค้นคว้าหาความรู้ นักวิเคราะห์ เป็นผู้สนใจ ติดตามความเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวของปรากฏการณ์และความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ตลอดจนมีใจ เปิดกว้างที่จะต้องเปิดรับความคิดเห็นจากแนวคิด ทฤษฎี สาขาวิชา และทัศนคติที่แตกต่างกัน เพื่อให้ ได้มาซึ่งข้อสรุปที่ดีที่สุด 2) คุณลักษณะของงานด้านบริหาร ซึ่งเป็นงานด้านปฏิบัติ ที่ต้องมีทักษะ ในการตัดสินใจดำเนินการ มีการอำนวยความสะดวก มีการควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามแผน และ วัตถุประสงค์ที่วางไว้ภายในเงื่อนไขเวลาและทรัพยากรที่จำกัดเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ผู้บริหาร โครงการ จึงจำเป็นต้องมีทักษะทั้ง 2 อย่างสมดุล ต้องผสมผสานงานทั้งสองอย่างให้สอดคล้อง และ เหมาะสม

เฉลิมลาภ ทองอาจ (2555) ได้ให้ความหมายของการบริหารโครงการวิจัยไว้ว่า การ บริหารโครงการวิจัย มีองค์ประกอบ คือ คำว่าการบริหาร (management) หมายถึง การดำเนินการใด ๆ เพื่อให้ระบบที่ดำเนินการอยู่นั้น สามารถให้ผลอันเป็นเป้าหมายของระบบหรือบรรลุ ซึ่งวัตถุประสงค์ของระบบนั้น ด้วยเหตุนี้ การบริหารการวิจัย จึงหมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้การวิจัยสามารถดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ อย่งไรก็ตาม ความหมายของ การบริหารการวิจัยได้ขยายขอบเขตที่กว้างขึ้น กล่าวคือ หมายรวมถึงการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้มี การผลิตหรือสร้างสรรค์การวิจัย การวางแผนการวิจัย การติดตามและควบคุมดูแลการวิจัยให้ดำเนิน ไปตามแผน การเผยแพร่และใช้ผลงานวิจัย ดังที่ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้กำหนดความหมาย ของการบริหารการวิจัยไว้ว่า การบริหารการวิจัย หมายถึง การจัดการงานวิจัยให้บรรลุวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่น การพิจารณาข้อเสนอการวิจัย การติดตาม ประเมินผล การประชุมสัมมนาหรือฝึกอบรมที่เกี่ยวกับการวิจัย การพัฒนาระบบสารสนเทศการวิจัย การเผยแพร่ผลงานวิจัยและกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

จากความหมายของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น “การบริหารโครงการวิจัย” จึงหมายถึง การนำหลักการวิธีการต่าง ๆ ของการบริหารจัดการโครงการมาใช้ในกระบวนการดำเนินงานวิจัย โดยนำมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัย ซึ่งครอบคลุมขั้นตอนและกระบวนการตั้งแต่ก่อนเริ่มโครงการวิจัยจนถึงสิ้นสุดโครงการวิจัย นับตั้งแต่การกำหนดโครงการ การวิเคราะห์และประเมินคุณค่าของโครงการ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโครงการวิจัย การทำแผนการดำเนินงาน การดำเนินงานให้โครงการวิจัยมีการปฏิบัติบรรลุวัตถุประสงค์ การติดตามแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติ ตลอดจนการประเมินผลของงานที่เกิดขึ้นจริงในโครงการวิจัย ให้สามารถขับเคลื่อนโครงการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.3 ความสำคัญของการบริหารโครงการวิจัย

งานวิจัยของภาครัฐในปัจจุบัน ประสบปัญหาด้านการวิจัยทั้งเรื่องปริมาณ และคุณภาพของงานวิจัย ดังนั้น การพัฒนาระบบการบริหารโครงการวิจัยจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ควร จะดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อเป็นการเพิ่มปริมาณและคุณภาพงานวิจัยภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ อย่างจำกัด จากการขยายตัวของงานวิจัย ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ได้หันมาสนับสนุนให้หน่วยงานหรือนักวิจัยผลิตงานวิจัยที่มีคุณภาพเพื่อรองรับการพัฒนา ทั้งที่เป็นการวิจัยในระดับนโยบาย รวมถึงการวิจัยเพื่อพัฒนา หรือ สร้างนวัตกรรมต่าง ๆ เมื่อความต้องการในการใช้ผลวิจัยอยู่ในระดับสูง ย่อมเป็นเหตุให้หน่วยงาน ต่างๆ จำเป็นจะต้องขับเคลื่อนให้มีการวิจัยมากยิ่งขึ้นไปด้วย จำเป็นต้องมีระบบสำหรับบริหาร และ จัดการให้การวิจัยสามารถเกิดขึ้นและดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เฉลิมลาภ ทองอาจ (2555) ได้อธิบายไว้ว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้ต้องมีการบริหารโครงการวิจัยสรุปได้ 5 ประเด็นปัญหา ดังนี้

1) ปัญหาการคิดริเริ่มในการทำวิจัย ปัญหานี้เกิดจากนักวิจัยซึ่งส่วนใหญ่เป็น อาจารย์หรือนุเคราะห์รุ่นใหม่ ประสบปัญหาในการหาหัวข้อหรือประเด็นการวิจัย ซึ่งอาจจะเกิดจากการขาดความรู้และประสบการณ์ หน่วยงานบริหารการวิจัยจึงจะต้องจัดที่ปรึกษาวิจัยไว้สำหรับ ให้คณาจารย์และนักวิจัยได้ขอความช่วยเหลือหรือคำแนะนำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นเรื่องของ วิธีวิทยาการวิจัย สถิติการวิจัย เป็นต้น

2) ปัญหาการทำวิจัยไม่เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด ปัญหานี้เกิดจากการที่ได้มีการอนุมัติให้มีการทำวิจัยไปแล้ว แต่เนื่องจากนักวิจัยไม่สามารถที่จะดำเนินการวิจัยได้ทัน กับกำหนดเวลา หน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารงานวิจัยจึงจะต้องจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้งานวิจัย เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้การติดตามและประเมินผลเป็นระยะ ก่อนที่จะได้ มีการอนุมัติทุนสนับสนุนการวิจัยในรอบต่อไป

3) ปัญหาการเขียนรายงานการวิจัย เป็นปัญหาที่สำคัญสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิจัย เพราะเป็นการแสดงคุณภาพของงานวิจัย ซึ่งหน่วยงานบริหารการวิจัยจะต้องมีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะการเขียนรายงานการวิจัย

4) ปัญหาขาดการวิพากษ์เพื่อประเมินคุณภาพผลงานวิจัย ปัญหานี้เกิดจากการที่ผลงานวิจัยที่ได้ดำเนินการวิจัยเสร็จสิ้นตามกระบวนการแล้ว แต่ไม่ได้รับการวิพากษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ จึงเป็นเหตุให้ผลการวิจัยที่จัดทำขึ้นขาดการประเมินคุณภาพงานวิจัย ผลงานวิจัยจึงไม่ได้รับการยอมรับและจะมีผลอย่างมากต่อการเผยแพร่ต่อไป ดังนั้นในการบริหารจัดการวิจัย จำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารการวิจัยจะต้องจัดให้มีการวิพากษ์หรือการตรวจสอบคุณภาพของการวิจัยนั้น โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับสาขาของการวิจัย

5) ปัญหาการเผยแพร่งานวิจัย ปัญหานี้มักเกิดจากเมื่อดำเนินการวิจัยเสร็จแล้วนักวิจัยไม่ได้เผยแพร่งานวิจัยด้วยการนำไปเสนอในที่ประชุมวิชาการ หรือมิได้เขียนบทความวิจัยเพื่อเผยแพร่ ด้วยเหตุนี้สถาบันที่ทำหน้าที่บริหารการวิจัย มักจะมีการส่งเสริมทั้งในรูปแบบของการให้เงินสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัย การจัดให้มีการประชุมวิชาการทั้งในระดับชาติ และนานาชาติ เพื่อเป็นช่องทางหนึ่งให้นักวิจัยได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานวิจัย หรือการจัดพิมพ์วารสาร หรือการใช้พื้นที่เว็บไซต์ในการเผยแพร่ผลงานวิจัย เป็นต้น

ปัญหาต่างๆ ดังที่กล่าวมา ล้วนแต่ต้องอาศัยกลไกของการบริหารการวิจัยในการเข้ามาดำเนินการทั้งสิ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า ปัญหาดังกล่าวแบ่งได้เป็น 3 ระยะ ได้แก่ 1) ระยะการบริหารก่อนการวิจัย 2) ระยะการบริหารระหว่างการวิจัย และ 3) ระยะการบริหารหลังการวิจัย ซึ่งในแต่ละระยะฝ่ายสนับสนุนจะต้องเข้าไปดำเนินการ เพื่อให้การวิจัยผ่านอุปสรรคและดำเนินการในขั้นตอนต่อไปได้ โดยจะได้กล่าวถึงขอบเขตหรือภาระงานสำคัญในแต่ละระยะเป็นลำดับต่อไป

1.4 กระบวนการบริหารโครงการวิจัย

วิจัย ฐานชาติ (2530, น. 20-23) อธิบายถึงขอบข่ายการบริหารโครงการวิจัยประกอบด้วย 5 กระบวนการสำคัญ ดังนี้

1) การร่างและประเมินโครงการวิจัย (Research Project Formulation and Appraisal) คือ กระบวนการนำปรากฏการณ์และปัญหาที่สนใจ นำมาซึ่งหัวข้อเรื่องของการวิจัย โดยขั้นตอนนี้มีงานที่สำคัญ 3 งานหลัก คือ 1) การจัดทำร่างข้อเสนอโครงการ เริ่มจากการกำหนดปัญหาที่จะทำการวิจัย การหาเอกสารและข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ประกอบการจัดทำร่าง การหาทีมงาน การกำหนดขอบข่ายของงาน ระยะเวลาดำเนินการ แนวทาง และรูปแบบวิธีทำงาน เพื่อนำมาประมวลและจัดทำร่างข้อเสนอโครงการ 2) การวิเคราะห์คุณค่าและความเป็นไปได้ของโครงการ คือ ผลประโยชน์ ผลกระทบ และความคุ้มค่าอันเกิดจากการดำเนินงานวิจัย ทรัพยากร

ที่ต้องใช้ไปกับความเป็นไปได้ของโครงการวิจัย หรือโอกาสและช่องทางที่จะให้โครงการดำเนินไปได้ด้วยความสำเร็จ 3) การเสนอและชี้แจงรายละเอียดของโครงการ เพื่อเป็นการนำเสนอ ชี้แจงรายละเอียด และตกลงเกี่ยวกับข้อกำหนดต่าง ๆ ของงานให้ชัดเจน

2) การวางแผนการวิจัย (Research Project Planning) เป็นการคาดคะเน และการกำหนดไว้เป็นการล่วงหน้าให้การดำเนินงานวิจัยเป็นไปตามเป้าหมาย สำคัญของแผนการวิจัย จะต้องประกอบด้วย การกำหนดตัวผู้รับผิดชอบ กิจกรรมที่จะต้องทำ สถานที่ วิธีการดำเนินการ และทรัพยากรและเวลาที่จะต้องใช้ในการวิจัย เพื่อให้แผนการวิจัย เป็นกรอบและเป็นแนวทางสำหรับผู้วิจัย และทีมงานวิจัยถือปฏิบัติ โดยในแต่ละส่วนจะต้องกำหนดให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน

3) การปฏิบัติตามแผนโครงการวิจัย (Research Project Plan Implementation) คือ กระบวนการนำแผนโครงการมาปฏิบัติ การปฏิบัติในแต่ละโครงการจะมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับขอบข่ายโครงการในแต่ละโครงการ งานหลักๆ ของการปฏิบัติตามแผนโครงการ เช่น การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงานวิจัย ซึ่งขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสำคัญที่ผู้บริหารโครงการวิจัย จะต้องนำหลักการและเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ ทั้งการจัดองค์การ จัดบุคลากร การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน การรายงาน การติดตามประเมินผลงาน ตลอดจนการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งงานจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องพบกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้เสมอ ผู้บริหารโครงการจะต้องติดตามหาทางแก้ไขปรับปรุงให้สำเร็จไปได้ด้วยดี

4) การติดตามผลและควบคุมโครงการ (Research Project monitoring and control) คือ การติดตามผลและควบคุมโครงการวิจัยให้เป็นไปตามแผนและคุณภาพของงานที่กำหนดไว้ การติดตามผลจะต้องมีระบบการรายงาน การติดตามนิเทศงาน ตลอดจนการควบคุมงานแต่ละขั้นตอนอย่างเหมาะสม เนื่องจากอาจทำให้เกิดปัญหาทำให้งานวิจัยขาดคุณภาพ และไม่สามารถดำเนินการได้

5) การประเมินผลโครงการวิจัยและเผยแพร่ผลงาน (Research Project Evaluation and Publicity) การประเมินผลโครงการวิจัย คือ เป็นขั้นตอนและกระบวนการการบริหารโครงการวิจัย หลังจากทำงานวิจัยนั้นเสร็จสิ้นลงแล้ว เพื่อประเมินคุณค่าของงานวิจัย หรือในแต่ละขั้นตอนว่ามีคุณค่ามากน้อยเพียงใด การประเมินผลจะช่วยให้คำตอบว่า การปฏิบัติงานนั้น ๆ ได้บรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนหรือไม่ มากน้อยเพียงใด มีอุปสรรคหรือปัญหาในเรื่องใดด้วยสาเหตุใด เพื่อที่จะนำผลที่ได้มาใช้เป็นข้อมูลในการป้องกันและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการวางแผนหรือดำเนินงานตามแผนในระยะต่อไป หรืองานวิจัยต่อไป การเผยแพร่ผลงานวิจัย คือ การเผยแพร่ผลงานวิจัยที่ได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วให้ผู้สาธารณชน หรือ

กลุ่มเป้าหมาย ประโยชน์ของการนำงานวิจัยเผยแพร่จะทำให้โอกาสในการเพิ่มข้อมูลให้กับงานวิจัยได้สูงขึ้น เนื่องจากการเผยแพร่งานวิจัยมีโอกาสดูสูงที่จะทำให้มีผู้สนใจศึกษาเพิ่มเติมจากงานวิจัยเดิมให้กว้างขวางหรือลึก ซึ่งมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้งานวิจัยนั้นได้รับการพัฒนาให้อยู่ในระดับที่ได้มาตรฐาน วิธีการโดยทั่วไปที่ได้นำมาใช้ในการเผยแพร่งานวิจัย เช่น การจัดพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย การเผยแพร่ทางเอกสารในรูปแบบอื่น ๆ การเผยแพร่ทางสื่อมวลชน การจัดสัมมนาผลงานวิจัย การจัดส่งผลงานวิจัยเข้าประกวด เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2560) ร่วมกับเครือข่ายขององค์กรบริหารงานวิจัยแห่งชาติ (คอบช.) พัฒนาระบบคลังข้อมูลงานวิจัยไทย (Thai National Research Repository : TNRP) เพื่อบูรณาการข้อมูลงานวิจัยและระบบบริหารจัดการงานวิจัย เพื่อสนับสนุนการปฏิรูประบบวิจัยของประเทศ ต่อมาในปี 2557 คอบช. เห็นชอบให้ปรับระบบคลังข้อมูลงานวิจัย (TNRP) เป็น 2 ระบบ คือ ระบบการบริหารจัดการงานวิจัยของประเทศ และระบบคลังข้อมูลงานวิจัยไทยที่มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน วช. จึงได้ดำเนินการร่วมกับคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยของประเทศ (National Research Management System: NRMS) โดยขยายระบบบริหารงานวิจัยแห่งชาติ (ระบบ NRMS) ให้ครอบคลุมการบริหารจัดการงบประมาณและงานวิจัยหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานแหล่งทุน และหน่วยงานอื่น ๆ ระบบ NRMS เป็นระบบสารสนเทศการวิจัย ที่ออกแบบไว้ให้ผู้ใช้ ประกอบด้วย นักวิจัย เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิจัยของหน่วยงาน โดยระบบ NRMS ได้แบ่งการบริหารงานวิจัยออกเป็น 3 ชั้น คือ 1) ชั้น Pre-audit (ระบบการประเมินข้อเสนอการวิจัย) เป็นขั้นของการตรวจสอบ และการส่งข้อโครงการวิจัย เพื่อเสนอขอรับทุน รวมถึงการพิจารณาทุน 2) ชั้น Ongoing monitoring (ระบบการดำเนินการ และติดตามงานวิจัย) เป็นขั้นตอนหลังจากการได้รับการพิจารณาทุนแล้ว และรายงานความคืบหน้า ติดตามความก้าวหน้า การดำเนินงานวิจัย และ 3) ชั้น Post-audit (ระบบประเมินผลงานวิจัย) เป็นขั้นตอนการตรวจสอบหลังเสร็จสิ้น โครงการวิจัยแล้ว โดยมีการรายงานผลการวิจัย และการประเมินผลการวิจัย

บุญเจ็ด โสภณ (2556) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการบริหารวิจัย ประกอบด้วย 3 กระบวนการหลัก ได้แก่

1) การบริหารโครงการวิจัยก่อนการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 1) ความอยากรู้และอยากทำวิจัย 2) การกำหนดหัวข้อการวิจัย 3) การจัดทำข้อเสนอการวิจัย 4) การจัดทำคำขออนุมัติ 5) การพิจารณาและข้อเสนอการวิจัย

2) การบริหารโครงการวิจัยระหว่างการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 1) การขออนุมัติโครงการและงบประมาณ 2) การดำเนินการเรื่องวัสดุครุภัณฑ์ 3) การดำเนินการวิจัย

3) การบริหารโครงการวิจัยหลังการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 1) การประเมินคุณภาพของรายงานวิจัย 2) การเผยแพร่ผลงานวิจัย 3) การจดสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร 4) การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.5 การใช้ประโยชน์งานวิจัย

วิจารณ์ พานิช (2546, น. 11) ได้กล่าวถึงผลลัพธ์การวิจัยแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกคือ การนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ และกลุ่มที่สองคือ การที่นักวิจัยเก่งขึ้น มีความสามารถมากขึ้น หรือมีการสร้างนักวิจัยเพิ่มขึ้น เป้าหมายหนึ่งของงานวิจัย คือ การนำผลงานวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งอาจอยู่ในลักษณะของการแก้ไขปัญหา การนำไปประกอบการตัดสินใจ การนำไปกำหนดเป็นนโยบาย หรือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในหน่วยงาน องค์กร สังคม และประเทศ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การวิจัยจะมีประโยชน์สูงสุด เมื่อมีการนำผลงานวิจัยนั้นไปใช้ประโยชน์หรือนำไปใช้ปฏิบัติ

การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ โดยความหมายของคำว่าประโยชน์ หมายถึง ประโยชน์โดยตรง คือ ประโยชน์ต่อ “ผู้ใช้” ผลงานวิจัย ซึ่งอาจเป็นประโยชน์เชิงนโยบาย เชิงสาธารณะ หรือเชิงพาณิชย์ก็ได้ โดย “ผู้ใช้” ผลงานวิจัย อาจเป็นผู้ประกอบการในภาคธุรกิจ เอกชน เกษตรกร หน่วยราชการ ผู้กำหนดนโยบายของประเทศที่เป็นนักการเมืองหรือผู้บริหาร และประชาชนทั่วไป โดยได้อธิบายเพิ่มเติมถึงการนำผลการวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์อย่างจริงจังนั้น ต้องอาศัยการจัดการในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่

- 1) การจัดให้ “ผู้ใช้” เข้ามาร่วมตั้งโจทย์การวิจัย ร่วมในคณะกรรมการชี้ทิศทางร่วมทำงานวิจัย หรือร่วมลงทุนในการวิจัย
- 2) การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัย โดยเชิญ “ผู้ใช้” มาร่วมอภิปราย และร่วมประชุม
- 3) กรณีการวิจัยเพื่อนำไปสู่การเสนอนโยบายสาธารณะ จะต้องกำหนดให้เสนอผลงานวิจัยแบบเปิดเผยต่อสื่อมวลชน และสาธารณชนทั่วไป เพื่อเปิดการวิพากษ์วิจารณ์ และรับรู้ผลงานวิจัยอย่างกว้างขวาง

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2560) ได้ให้ความหมายของ การใช้ประโยชน์งานวิจัย ไว้ว่า เป็นการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานการติดตาม และประเมินผลการนำโครงการวิจัยที่สนับสนุน และบริหารจัดการโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีหลักฐานการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ เช่น รูปถ่าย หนังสือเชิญ หนังสือแสดงความต้องการหรือเอกสารที่แสดงได้ว่าการนำผลงานวิจัยไปใช้จริง ซึ่งการใช้ประโยชน์งานวิจัยสามารถจำแนกได้ 4 มิติ ได้แก่

1) การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ หมายถึง พิจารณาจากการอ้างอิงผลงานวิจัยที่มีการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ โดยไม่นับการตีพิมพ์วารสารวิชาการ ได้รับหนังสือเรียนเชิญเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้ในกรอบของผลงานวิจัยจากหน่วยงานต่างๆ โดยการอ้างอิงผลงานวิจัย หมายถึง ผลงานที่มีคุณค่าหรือเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ ย่อมต้องมีบุคคลหรือนักวิชาการอื่นนำผลงานไปอ้างอิง ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ในเชิงปริมาณด้วยจำนวนและความถี่ในการอ้างอิง ดังนั้นการอ้างอิงจึงมี 4 ประเภท คือ (1) การอ้างอิงในวารสารใน/หรือต่างประเทศ (ซึ่งปัจจุบันมีหน่วยบริการตรวจสอบการอ้างอิงได้) (2) การนำไปอ้างอิงในการจัดทำหนังสือ หรือรายงานของหน่วยงานระดับกรม (3) การนำไปอ้างอิงของหน่วยงานในระดับรัฐวิสาหกิจ 48 หน่วยงาน (4) การอ้างอิงโดยบริษัทมหาชน

2) การใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย หมายถึง พิจารณาจากการมีหลักฐานการนำข้อมูลไปประกอบการตัดสินใจในการบริหาร/กำหนดนโยบาย

3) การใช้ประโยชน์เชิงชุมชน/สังคม หมายถึง พิจารณาจากการมีหลักฐานการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ได้จากงานวิจัยในชุมชน/ท้องถิ่น ได้รับหนังสือเรียนเชิญให้ความรู้จากชุมชน/องค์กร/ หน่วยงานในพื้นที่ต่าง ๆ

4) การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ หมายถึง พิจารณาจากการมีหลักฐานการเจรจาทางธุรกิจ ไม่นับการยื่น/จดทะเบียนคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

1.6 ปัจจัยความสำเร็จของโครงการ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (2547) อธิบายถึงปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ (Critical Success Factor : CSFs) คือ ปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการบรรลุความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ขององค์กร ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จเป็นแนวทางที่เป็นรูปธรรมในการยึดถือ การปฏิบัติงานทุกระดับให้มุ่งไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้เจ้าหน้าที่และผู้บริหารขององค์กรรู้ว่าต้องทำอะไรบ้าง เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ขององค์กรตอบสนองต่อวิสัยทัศน์ เกณฑ์ที่ใช้ประกอบด้วย 1) การมุ่งความสำคัญไปที่ผลผลิตและผลลัพธ์ขององค์กร ไม่นับปัจจัยนำเข้าหรือกระบวนการ 2) มีความเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ หรือวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยมุ่งเน้นเฉพาะงานที่สำคัญอย่างยิ่งเท่านั้น 3) มีความหมายที่เฉพาะเจาะจงและสามารถเข้าใจง่าย ซึ่งต้องกำหนดปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จให้ชัดเจน ไม่คลุมเครือ สามารถสื่อความหมายได้อย่างเดียวกัน เข้าใจง่าย ทุกคนสามารถเข้าใจได้ตรงกัน 4) ผู้บริหารให้การยอมรับว่าปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จที่กำหนดขึ้นเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการบรรลุวิสัยทัศน์ขององค์กร 5) องค์กรสามารถควบคุมผลให้เกิดขึ้นได้ในทางปฏิบัติ

จากที่ได้กล่าวถึงแนวคิดของการบริหารโครงการวิจัยดังกล่าวข้างต้น แนวทางปฏิบัติที่ดีในการบริหารโครงการวิจัยให้เกิดกระบวนการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ และส่งผลต่อประสิทธิภาพของกรมวิชาการเกษตรอย่างสูงสุด ผู้นำระดับสูงจะต้องมีบทบาทสำคัญในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย และค่านิยมด้านการวิจัยที่ชัดเจนและเป็นระบบ เป็นการสร้างความผูกพันหรือแรงจูงใจด้านการวิจัยให้กับผู้ปฏิบัติงาน เสริมสร้างบรรยากาศทางการวิจัยที่ดี การศึกษาการบริหารงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร เกี่ยวกับมิติด้านกานนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ จะช่วยให้สามารถมองเห็นได้ว่า กรมวิชาการเกษตรในฐานะของหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทหน้าที่หรือมีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรมของรัฐบาลสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด และอะไรเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินการตามนโยบาย การดำเนินการตามนโยบายสาธารณะจะสำเร็จหรือล้มเหลวเพียงใด สอดคล้องหรือแตกต่างไปจากวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของนโยบายสาธารณะเพียงใด และยังถือเป็นแนวทางในการประเมินผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินนโยบายสาธารณะของกรมวิชาการเกษตรอีกทางหนึ่ง ซึ่งการใช้ประโยชน์ด้านนโยบาย (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย 2559, น. 8) ได้ให้ความไว้ว่า คือ การนำความรู้จากงานวิจัยไปใช้ในกระบวนการกำหนดนโยบาย ซึ่งนโยบายหมายถึง หลักการ แนวทาง กลยุทธ์ ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ อาจเป็นนโยบายระดับประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับจังหวัด ระดับท้องถิ่น หรือระดับหน่วยงาน นโยบายที่ดีจะต้องประกอบด้วยวัตถุประสงค์ แนวทาง และกลไกในการดำเนินงานที่ชัดเจน สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการการใช้ประโยชน์ด้านนโยบายจะรวมทั้งการนำองค์ความรู้ไปสังเคราะห์เป็นนโยบายหรือทางเลือกเชิงนโยบาย (Policy options) แล้วนำนโยบายนั้น ไปสู่ผู้ใช้ประโยชน์

2. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จะขอนำเสนอออกเป็นหัวข้อย่อย แบ่งออกเป็น 2 ส่วนที่สำคัญ ได้แก่ 1) แนวคิดนโยบายสาธารณะ และ 2) แนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดนโยบายสาธารณะ

2.1.1 ความเป็นมาของแนวคิดนโยบายสาธารณะ

ธันยวัฒน์ รัตนศักดิ์ (2555, น. 23-24) ได้สรุปความเป็นมาของการศึกษานโยบายสาธารณะว่า ได้เริ่มขึ้นอย่างจริงจังภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยเฉพาะในระหว่าง ค.ศ.

1950 – 1959 โดยนักรัฐศาสตร์และนักรัฐประศาสนศาสตร์ชาวอเมริกันกลุ่มหนึ่งที่ได้หันมาให้ความสนใจถึงนโยบายสาธารณะเพิ่มขึ้น โดยมีปัจจัยที่สำคัญต่าง ๆ ดังนี้

1) อิทธิพลจากความคิดทางเศรษฐศาสตร์ของจอห์น เมย์นาร์ด เคนส์ (John Maynard Keynes) โดยมีความเชื่อว่ารัฐบาลควรกำหนดคน โบายทางการเงินและการคลัง ในลักษณะที่กระตุ้นให้เกิดอุปสงค์ ภาวะเงินเฟ้อ และการจ้างงาน โดยแนวคิดของ Keynes มีอิทธิพลอย่างสูงต่อการดำเนินนโยบายทางด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาในช่วงปี 1930 และเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีการตั้งสภาที่ปรึกษาทางเศรษฐกิจของประธานาธิบดี เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่ประธานาธิบดีในการกำหนดนโยบายด้านเศรษฐกิจ ส่งผลให้เกิดนักวิชาการที่ประสบการณ์และได้นำมาพัฒนาเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ และมีการจัดตั้งองค์การเกี่ยวกับการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะขึ้นเป็นจำนวนมาก

2) ในช่วงปี ค.ศ. 1960 รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้มีการนำระบบงบประมาณแบบ PPBS (Planning-Programming-Budgeting-System) มาใช้ในกระบวนการกำหนดงบประมาณของสหรัฐอเมริกา แทนระบบงบประมาณแบบแสดงรายการ (Line-item- Budgeting) ที่ใช้มาแต่เดิม ระบบงบประมาณแบบ PPBS เป็นระบบงบประมาณที่ใช้แนวทางการวางแผนระยะยาว กำหนดถึงเป้าหมายและผลการดำเนินงานของรัฐไปพร้อมกัน ซึ่งวัตถุประสงค์ของการนำระบบงบประมาณแบบ PPBS มาใช้ เพื่อให้เกิดการทำงานรวดเร็วขึ้น และลดค่าใช้จ่าย ผลของการใช้ระบบงบประมาณตามแนวคิดนี้ ได้กลายเป็นรากฐานของวิชาการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ

3) การปฏิวัติทางพฤติกรรมศาสตร์ได้ก่อให้เกิดแนวคิดของการศึกษาพฤติกรรมต่าง ๆ ของรัฐบาลในการกำหนดนโยบาย แทนที่จะมุ่งศึกษาเฉพาะเรื่อง โครงสร้าง และหน้าที่ทางการเมือง และการบริหารเพียงอย่างเดียว ซึ่งข้อเรียกร้องนี้ส่งผลให้นักวิชาการ เริ่มหันมาสนใจศึกษาถึงนโยบายสาธารณะของสหรัฐอเมริกาอย่างจริงจังมากขึ้น

4) ในปี ค.ศ. 1970 การศึกษานโยบายสาธารณะกลายเป็นประเด็นการศึกษาที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักรัฐประศาสนศาสตร์มากที่สุด มีผลงานทางวิชาการ และผลงานวิจัยที่เพิ่มมากขึ้นมากมาย นอกจากนี้มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้บรรจุหลักสูตรการศึกษานโยบายสาธารณะขึ้น อาทิ มหาวิทยาลัยมิชิแกน มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย และมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เป็นต้น

ศุภชัย ยาวะประภาสและปิยากร หวังมหาพร (2555, น. 3) สรุปความเป็นมาของแนวคิดเรื่องนโยบายสาธารณะของประเทศไทยว่า เกิดขึ้นเมื่อประเทศไทยมีนโยบายส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2510 - 2514) ในสมัยรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร (คณะรัฐมนตรีคณะที่ 30 พ.ศ.2506 - 2512) โดยมุ่งศึกษาไปที่

การจัดทำโครงการ การบริหารโครงการ และการประเมินผลโครงการของรัฐบาล ทั้งนี้เพื่อผลิตคนไปทำงานในส่วนราชการเป็นสำคัญ ประกอบกับกระแสโลกาภิวัตน์ ทั้งสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ส่งผลให้เกิดกระแสการปฏิรูปการบริหารประเทศของต่างประเทศภายใต้แนวคิดในช่วงปี 2523 ส่งผลให้เกิดการผลักดันให้เกิดกระแสของการปฏิรูประบบราชการของประเทศไทย ทำให้แนวคิดด้านการบริการสาธารณะที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน การจัดทำแผนการประเมินประสิทธิภาพประสิทธิผลของโครงการของรัฐบาล ส่งผลให้เกิดการตื่นตัวกับการให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสีย การนำแนวคิดของศาสตร์ในสาขาอื่น ๆ มาใช้ เช่น การจัดการเชิงกลยุทธ์ การตลาด การจัดการภาครัฐแบบเครือข่าย และเทคนิควิธีการประเมินผลแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ ตลอดจนการประเมินผลนโยบายสาธารณะ ซึ่งได้ถูกนำมาใช้ในการบริหารราชการส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น

2.1.2 ความหมายนโยบายสาธารณะ

คำว่า นโยบายสาธารณะ ความหมายในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 นโยบาย หมายถึง หลักและวิธีปฏิบัติ ส่วนคำว่า “สาธารณะ” เพื่อประชาชนทั่วไป เมื่อนำสองคำมารวมกัน คำว่า “นโยบายสาธารณะ” จึงหมายถึง หลักและวิธีปฏิบัติเพื่อประชาชนทั่วไป นอกจากนี้มีนักวิชาการอีกหลายท่านที่ได้ให้คำนิยามความหมายของคำว่า นโยบายสาธารณะไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

Thomas R. Dye, 2002 (อ้างใน สุภชัย ยาวะประภาสและปิยากร หวังมหาพร 2555, น. 4) ได้กล่าวไว้ว่า นโยบายสาธารณะ หมายถึง กิจกรรมที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ

Brain W Hogwood & Lewis A. Gunn, 1984 (อ้างใน สุภชัย ยาวะประภาส และปิยากร หวังมหาพร 2555, น. 4) ได้กล่าวไว้ว่า นโยบาย หมายถึง การแสดงจุดประสงค์หรือจุดหมายปลายทางของกิจกรรมของรัฐบาลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งและการอธิบายถึงการดำเนินการ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

Peter Bridgmont & Glyn Davis, 2003 (อ้างใน สุภชัย ยาวะประภาส และปิยากร หวังมหาพร 2555, น. 4) ได้กล่าวไว้ว่า นโยบาย เป็นเครื่องมือการปกครอง เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับทรัพยากรสาธารณะให้เป็นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง นโยบายเป็นผลจากการแข่งขันระหว่างความคิด ผลประโยชน์และอุดมการณ์ในระบบการเมือง

สุภชัย ยาวะประภาสและปิยากร หวังมหาพร (2555, น. 5) ได้กล่าวไว้ว่า นโยบายสาธารณะ หมายถึง การตัดสินใจของรัฐบาลในการดำเนินกิจกรรมหรือไม่ดำเนินกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาสาธารณะ

ชั้นวัฒน์ รัตนศักดิ์ (2555, น. 216) นโยบายสาธารณะ หมายถึง สิ่งที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำ เช่น การจัดหาที่ทำกิน หรือที่พักอาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อย เป็นต้น ดังนั้น นโยบายสาธารณะจึงมีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ กล่าวคือ มีความตั้งใจ (intentions) ของรัฐบาลที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง และผล (result) ที่รัฐบาลหวังที่จะได้รับจากนโยบายสาธารณะ อีกประการหนึ่ง ความตั้งใจที่กระทำการของรัฐบาลจึงมีลักษณะที่แตกต่างกัน เพราะความตั้งใจเป็นสิ่งที่กำหนดไว้ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ ส่วนผลนั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่กับการบริหารงานแผนงานและโครงการ

2.1.3 ความสำคัญนโยบายสาธารณะ

1) ความสำคัญต่อฝ่ายรัฐบาล หากนโยบายที่กำหนดขึ้นสอดคล้องต่อความต้องการของประชาชน จะช่วยสร้างความเชื่อมั่น ศรัทธา และนิยมชมชอบต่อรัฐบาล เมื่อนโยบายสาธารณะที่รัฐบาลในฐานะที่เป็นผู้กำหนดนโยบาย สามารถกำหนดนโยบายที่สามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนหรือสังคมได้ จะทำให้ประชาชนเห็นว่ารัฐบาลสามารถบริหารประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนก็จะยังให้การสนับสนุนรัฐบาลต่อไป

2) ความสำคัญต่อฝ่ายข้าราชการ การมีนโยบายสาธารณะ ถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานในภาครัฐ การง่ายและสะดวกต่อฝ่ายข้าราชการประจำในการปฏิบัติให้บรรลุผลตามนโยบาย เพราะนโยบายเป็นเสมือนกรอบที่กำหนดกิจกรรมของรัฐบาล ทำให้ฝ่ายข้าราชการประจำซึ่งมีหน้าที่รับนโยบายไปปฏิบัติจะได้อาศัยแนวนโยบายเป็นแนวทางในการจัดทำกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม หรือจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชนตามวัตถุประสงค์ของนโยบายที่รัฐบาลได้กำหนดไว้

3) ความสำคัญต่อประชาชน การมีนโยบายสาธารณะจะช่วยให้ประชาชนสามารถพิจารณาพรรคการเมือง ตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเปรียบกับวิสัยทัศน์ แนวคิดของพรรคการเมืองในการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน รวมทั้งนโยบายสาธารณะที่พรรคการเมืองได้ประกาศไว้ก่อนการเลือกตั้ง ก็จะเป็นหลักยืนยันในการนำนโยบายที่ได้แถลงไว้มาจัดทำเป็นนโยบายต่อไป เมื่อได้รับการเลือกตั้งเป็นรัฐบาล

2.1.4 องค์ประกอบของนโยบายสาธารณะ

Anderson, 1994 (อ้างใน ชั้นวัฒน์ รัตนศักดิ์ 2555, น. 6) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญของนโยบายสาธารณะ มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่

1) ต้องเป็นการกระทำที่มีเป้าหมายชัดเจน ซึ่งเป้าหมายที่กำหนดขึ้นจะต้องกำหนดขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม หรือเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนส่วนรวม

- 2) เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานสำหรับข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของราชการที่นโยบายจะบรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ใด จะต้องมีการกำหนดแนวทาง หรือหลักการสำหรับให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับนโยบายไปปฏิบัตินำไปจัดทำเป็นแนวทางในการดำเนินงานของตน
- 3) เป็นสิ่งที่รัฐบาลควรกระทำ เพราะถือว่าเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่ต้องกำหนดนโยบายสาธารณะออกมาเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม หรือตอบสนองความต้องการของประชาชน
- 4) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของรัฐ ที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง
- 5) เป็นเอกสารที่มีผลทางกฎหมายเมื่อรัฐบาลประกาศออกมาแล้ว ประชาชนมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม

2.1.5 กระบวนการนโยบายสาธารณะ

ธัญวัฒน์ รัตนศักดิ์ (2555, น. 33 - 34) ได้อธิบายถึงกระบวนการนโยบายสาธารณะ เป็นการพิจารณา “กิจกรรม” หรือ “กระบวนการ” แบ่งออกเป็น 4 กระบวนการ ดังนี้

- 1) การกำหนดนโยบาย (policy formulation) เป็นขั้นตอนเริ่มตั้งแต่การระบุถึงปัญหาความต้องการของประชาชนและสังคมส่วนรวม อันหมายถึงการป้อนปัจจัยนำเข้า (input) เข้าไปสู่ในกระบวนการกำหนดนโยบาย ในการระบุปัญหานั้นกิจกรรมที่จะต้องกระทำ คือ การกำหนดขอบเขตและหัวข้อของปัญหา ซึ่งอาจมีที่มาจากระบบการเมืองหรือจากการศึกษาวิจัยในการพิจารณาปัญหา นโยบาย (policy problem) จะต้องทำการวิเคราะห์ว่าปัญหาใดเป็นปัญหาสาธารณะ (public problem) ปัญหาใดเป็นปัญหาส่วนตัว (private problem) ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง
- 2) การนำนโยบายไปปฏิบัติ (policy implementation) เป็นขั้นตอนการแสวงหาแนวทางและวิธีการเพื่อการปรับปรุงนโยบาย แผนงาน โครงการ และการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น กระบวนการในการนำนโยบายไปปฏิบัติประกอบด้วย 2 ขั้นตอนใหญ่ ประกอบด้วย ขั้นตอนในระดับมหภาค และระดับจุลภาค สำหรับขั้นตอนในระดับมหภาค สามารถแบ่งออกเป็นขั้นตอนย่อย ได้แก่ การแปลงนโยบายออกเป็นแผน (plan) แผนงาน (program) และ โครงการ (project) โดยจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายนั้น ๆ ต่อมาหน่วยงานที่กำหนดนโยบายจะต้องสร้างความเข้าใจกับหน่วยงานที่รับนโยบาย แผน แผนงาน และโครงการไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการยอมรับแนวทางนั้น ในส่วนระดับจุลภาค มีความเกี่ยวข้องกับหน่วยราชการระดับปฏิบัติที่จะยอมรับและปรับนโยบายเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติหน้าที่ประจำวัน ผู้กำหนดนโยบายจะต้องพยายามแสวงหาความสนับสนุนจากผู้ปฏิบัติงานให้ได้มากที่สุด โดยการสร้างการมีส่วนร่วมรวมถึงการใช้แรงจูงใจต่าง ๆ โดยจะต้องมีการควบคุมการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย และ

ขั้นสุดท้ายคือการสร้างความเป็นปึกแผ่นหรือความต่อเนื่อง ให้หน่วยราชการระดับปฏิบัติยอมรับงานจากแผน แผนงาน และโครงการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของงานประจำของตน

3) การประเมินผลนโยบาย (policy evaluation) เป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบว่านโยบายสาธารณะต่าง ๆ ที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้นำไปปฏิบัตินั้น สามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้ามากน้อยเพียงใด การศึกษาดังกล่าวสามารถแบ่งออกอย่างกว้าง 2 แบบ คือ การประเมินผลกระทบ (impact evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลที่มีขอบเขตครอบคลุมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมในแผนงาน ทั้งในส่วนที่คาดหมาย และไม่ได้คาดหมายไว้ แบบที่สองคือ การประเมินกระบวนการ (process evaluation) เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ความสนใจไปที่ส่วนนำเข้าของกิจกรรม ว่าได้รับการจัดสรรอย่างเหมาะสมและเป็นไปตามแผนงานหรือไม่ เพียงใด ช่วงเวลาของการประเมินจึงอยู่ในขณะที่กำลังดำเนินโครงการอยู่ และผลของการประเมินจะถูกนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน การจัดสรรทรัพยากร และเทคนิคต่าง ๆ ในการดำเนินโครงการ

4) การวิเคราะห์ผลย้อนกลับของนโยบาย (policy feedback analysis) เป็นการศึกษาว่าการสนองตอบของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายสาธารณะดังกล่าวในอนาคตหรือไม่อย่างไรบ้าง การวิเคราะห์ผลย้อนกลับของนโยบายนี้จะแตกต่างกับการประเมินผลนโยบายที่มุ่งศึกษาว่า การมีนโยบายนั้นก่อให้เกิดความแตกต่างกับการไม่มีนโยบายอย่างไร

2.2 แนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2.2.1 ความเป็นมาของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ (2551, น. 1) การนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นสาขาย่อยสาขาใหม่ ของการศึกษานโยบายสาธารณะหรือการวิเคราะห์นโยบาย โดยการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติเกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกาช่วงทศวรรษ 1970 ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากหนังสือชื่อ “implementation” ของเพรสแมน (J.L. Pressman) และวิลดาฟสกี (A. Wildavsky) ที่ตีพิมพ์เผยแพร่เมื่อปี ค.ศ. 1973 จึงส่งผลให้แนวคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติได้รับความสนใจ อันเกิดจากความล้มเหลวของนโยบายหลายอย่างที่ถูกนำมาใช้ในทศวรรษ 1960 โดยเฉพาะนโยบายสงครามความยากจน (war on poverty) ที่มีผลการเปลี่ยนแปลงต่อสังคมเพียงเล็กน้อย หรือบางนโยบายที่ประสบความสำเร็จ ทำให้นักวิชาการเริ่มมองเห็นปัญหาในการปฏิบัติ การนำนโยบายไปปฏิบัติ จึงกลายเป็นประเด็นใหม่ที่เกิดขึ้นในช่วงปี 1970 เป็นต้นมา (สุกชัช ยาวะประภาส และปิยากร หวังมหาพร, 2557, น. 99) นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1973 เป็นต้นมา การศึกษานโยบายไปปฏิบัติ ให้ความสนใจไปที่การรวบรวมข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการ ณ สถานที่ปฏิบัติงาน

เป็นการศึกษาเฉพาะเรื่องมากกว่าการสร้างทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1975 ผลงานชิ้นแรกที่เสนอทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเกิดขึ้น โดยนักวิชาการสหรัฐอเมริกา โดย Donald S. Van Meter & Van Homs และในปี ค.ศ. 1979 โดยนักวิชาการ Mazmanian & Sabatier ได้นำเสนอเงื่อนไขที่จำเป็นเพื่อให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นการขยายความทฤษฎีของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2.2.2 ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

นโยบายสาธารณะเมื่อได้ถูกกำหนดออกมาเป็นนโยบาย แผน โครงการ กิจกรรมที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลเรียกว่า การนำนโยบายไปปฏิบัตินั่นเอง โดยกิจกรรมที่สำคัญในขั้นตอนนี้ คือ การกำหนดหน่วยงานที่ทำหน้าที่เอนนโยบายไปขับเคลื่อน ดำเนินการ ให้นโยบายที่กำหนดประสบผลสำเร็จ

Donald S. Van Meter & Van Homs, 1975, p. 202 (อ้างใน เรื่องวิทย์ เกษ สุวรรณ, 2551, น. 5) ได้กล่าวไว้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วยการกระทำโดยคนหรือกลุ่มของภาครัฐและเอกชนที่มุ่งให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตามการตัดสินใจของนโยบายก่อนหน้านั้น การกระทำนี้มีทั้งความพยายามครั้งเดียวที่จะแปลงการตัดสินใจไปสู่การปฏิบัติ และความพยายามอย่างต่อเนื่องที่จะทำให้เกิดผลการเปลี่ยนแปลงอย่างขนานใหญ่หรือทีละน้อยตามที่กำหนดไว้ในการตัดสินใจของนโยบาย

Gerston, 1983, p. 95 (อ้างใน เรื่องวิทย์ เกษ สุวรรณ, 2551, น. 6) ได้กล่าวไว้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง นโยบายสาธารณะเป็นสิ่งที่ตอบสนองต่ออุดมการณ์ ค่านิยม และความสัมพันธ์ใหม่ๆ ของบรรดาผู้มีอำนาจ ซึ่งเกิดจากการที่พวกเขาประสบวิกฤติ และการเผชิญหน้ากับปัญหาต่าง ๆ แต่ว่านโยบายในตัวเองไม่ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ นโยบายเป็นเพียงตัวกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงเท่านั้น ดังนั้น เพื่อให้นโยบายเกิดผลขึ้นมาจริง หน่วยงานของรัฐบาลก็ต้องแปลงนโยบาย เช่น แปลงกฎหมายและแผนงานไปสู่การปฏิบัติ การนำนโยบายไปปฏิบัติ จึงเป็นสิ่งที่แสดงกระบวนการแปลงแผนต่าง ๆ ในทางนโยบายไปสู่ความเป็นจริง เมื่อมองเผินแล้ว ๆ อาจเข้าใจว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามมาโดยอัตโนมัติโดยที่รัฐบาลและผู้กำหนดนโยบายสามารถสั่งการได้ แต่ความจริงนั้นก็มักมีช่องว่างระหว่างกฎหมายหรือระเบียบกับการปฏิบัติจริงอยู่เสมอ ๆ

Mazmanian & Sabatier, 1989 (อ้างใน เรื่องวิทย์ เกษ สุวรรณ 2551, น. 6) ได้กล่าวไว้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การนำการตัดสินใจของนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งปกติกำหนดในรูปพระราชบัญญัติ กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตามธรรมดากระทำการผ่านขั้นตอนต่าง ๆ หลายชั้น เริ่มตั้งแต่การเสนอร่างพระราชบัญญัติไปจนเกิดการทำตาม

โดยหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และการทำตามของกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนเกิดผลกระทบที่เป็นไปตามที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ และท้ายที่สุด มีการแก้ไขหรือพยายามแก้ไขพระราชบัญญัติ

E. Bardach, 1977 (อ้างใน มยุรี อนุমানราชชน, 2553, น. 218) ได้กล่าวไว้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการทางการเมืองที่จะนำการตัดสินใจเกี่ยวกับการทางเลือกของนโยบายไปปฏิบัติให้สำเร็จ กิจกรรมในการนำนโยบายไปปฏิบัติที่มุ่งแก้ไขปัญหาดังคมนี้นี้เป็นกิจวัตร ซึ่งรัฐบาลต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ธัญวัฒน์ รัตนศักดิ์ (2555, น. 228) ได้กล่าวไว้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง ขั้นตอนสำคัญที่จะทำให้เห็นนโยบายที่ฝ่ายการเมืองได้ตัดสินใจแล้ว ถูกนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งโดยทั่วไปผู้มีส่วนร่วมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ ฝ่ายการเมือง ฝ่ายตุลาการ หน่วยราชการ ประชาชน และกลุ่มต่าง ๆ ตามที่นโยบายระบุให้เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

มยุรี อนุমানราชชน (2553, น. 218) ได้กล่าวไว้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การแปลงวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบายซึ่งอาจเป็นกฎหมาย หรือคำสั่งของรัฐบาล หรือคณะรัฐมนตรีให้เป็นแนวทาง/แผนงาน/โครงการ กิจกรรมที่เป็นรูปธรรมประกอบด้วย การจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ การวางแผนโครงการ เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ที่กำหนด การออกแบบของค์การ และการดำเนินงานให้เป็นไปตามแนวทางการดำเนินโครงการที่กำหนดไว้

เสนห์ จุ้ยโต (2557, น. 308) ได้กล่าวไว้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การแปลงนโยบายที่ดีไปสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลสำเร็จต่อประชาชน ซึ่งในขั้นตอนนี้เรียกว่า การบริหารการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสิทธิผล (effectiveness) และประสิทธิภาพ (efficiency)

จากความหมายที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การนำนโยบายที่ที่ถูกกำหนดจากฝ่ายการเมือง ไม่ว่าจะเป็นกฎหมาย คำสั่ง นโยบาย ระเบียบ หรือรูปแบบอื่น ๆ มาปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผล และประสิทธิภาพ โดยผ่านการแปลงนโยบายในรูปแบบของการปฏิบัติงานในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบของแผน แผนงาน โครงการ ฯลฯ เพื่อให้ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของนโยบายที่กำหนด

2.2.3 ความสำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ธัญวัฒน์ รัตนศักดิ์ (2555, น. 198) ได้สรุปว่า ความสำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นแนวคิดที่อยู่ในความสนใจของนักรัฐศาสตร์และนักรัฐประศาสนศาสตร์ ในส่วนของนักรัฐศาสตร์ การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นส่วนหนึ่งของปัจจัยนำออก (output) ของระบบการเมือง จะเห็นได้ว่าในระบบการเมืองสิ่งที่เป็นปัจจัยนำเข้า (input) ประกอบด้วยปัญหา

ข้อเรียกร้อง และความต้องการ (demand) ของประชาชนหรือกลุ่มต่าง ๆ โดยปัญหา ข้อเรียกร้อง และความต้องการเหล่านั้นจะถูกนำมาพิจารณาโดยฝ่ายการเมือง ซึ่งจะพิจารณาว่าในเวลาใดเวลาหนึ่ง ประชาชนกลุ่มใดควรจะได้รับผลประโยชน์อย่างน้อยเพียงใด ในส่วนของนักรัฐประศาสนศาสตร์ การนำนโยบายไปปฏิบัติได้รับความสนใจที่กระบวนการบริหารนโยบาย ได้แก่ กิจกรรมการแปลงนโยบายออกเป็นแผนงาน โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ความสนใจถึงองค์การที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ งบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้ และบุคลากรที่เป็นผู้ปฏิบัติ ดังนั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติจะมีขอบข่ายที่สำคัญต่อทั้งการเมืองและการบริหาร ซึ่งถือเป็นขั้นตอนที่จะนำไปสู่การทำให้เป้าหมายของนโยบายที่ได้กำหนดไว้เป็นความจริง และผลของนโยบายจะตกสู่ประชาชน

2.2.4 กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ต้องดำเนินการโดยใช้การสื่อสาร เทคนิควิธีการต่าง ๆ การนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นตอนระดับมหภาค และระดับจุลภาค วรเดช จันทรศร, 2542 (อ้างในมยุรี อนุমানราชชน 2553, น. 227)

ธัญวัฒน์ รัตนศักดิ์ (2555, น. 219-222) อธิบายขั้นตอนในการนำนโยบายไปปฏิบัติ สามารถพิจารณาออกได้เป็น 2 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1) ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาค สามารถแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย คือ 1) ขั้นตอนการแปลงนโยบาย เมื่อรัฐบาลได้กำหนดนโยบายออกมาในรูปของกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี หรือกฎกระทรวงแล้ว นโยบายดังกล่าวจะระบุให้หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเป็นผู้นำนโยบายดังกล่าว เป็นผู้รับผิดชอบนำไปปฏิบัติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการขั้นแรก คือ หน่วยงานราชการส่วนกลาง ซึ่งจะทำหน้าที่แปลงนโยบายนั้นออกมาให้หน่วยงานปฏิบัติ การแปลงนโยบายจะต้องศึกษาวัตถุประสงค์ของนโยบายให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เพราะหากนโยบายถูกแปลงออกไปในลักษณะที่เบี่ยงเบนไปจากวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้แล้ว 2) ขั้นตอนการยอมรับ เมื่อหน่วยงานส่วนกลางได้ทำการแปลงนโยบายออกมาในรูปของแผน แผนงาน หรือโครงการแล้ว ขั้นตอนที่สำคัญต่อมาคือ การทำให้หน่วยงานระดับภูมิภาค หรือท้องถิ่น ยอมรับแผนงานหรือโครงการดังกล่าวไปปฏิบัติ หน่วยงานราชการส่วนกลางจะทำให้หน่วยงานที่รับนโยบายไปปฏิบัติยอมรับนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง อาทิ ลักษณะของหน่วยงานในภูมิภาคหรือท้องถิ่น สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของท้องถิ่นนั้น ตลอดจนประโยชน์ที่รัฐบาลจะจัดสรรให้กับหน่วยงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งปัจจัยเรื่องผลประโยชน์ที่จะจัดสรรนั้น ถือเป็นเงื่อนไขที่จะสร้างความเต็มใจหรือไม่เต็มใจให้หน่วยงานท้องถิ่นยอมรับนโยบายไปปฏิบัติ โดยหน่วยงานกลางจะต้องวางแผนการจัดสรรทรัพยากรทางการ

บริหาร เช่น งบประมาณ อัตรากำลังให้หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อให้มีความพร้อมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2) ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาค สามารถ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อย คือ 1) ขั้นการระดมพลัง (mobilization) เป็นขั้นตอนที่หน่วยงานระดับท้องถิ่น จะต้องดำเนินการใน 2 กิจกรรม คือ การพิจารณารับนโยบาย และการแสวงหาความสนับสนุนซึ่งในกิจกรรมการพิจารณารับนโยบายนั้น หน่วยงานจะพิจารณาว่านโยบายดังกล่าวมีความเหมาะสม สำคัญเร่งด่วน ตรงกับเป้าหมายของหน่วยงานหรือไม่ และตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นหรือไม่เพียงใด ถือเป็นจุดสำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพราะหากหน่วยงานเห็นว่านโยบายนั้นไม่มีความสำคัญกับหน่วยงานของตน หรือท้องถิ่นแล้ว หน่วยงานในท้องถิ่นก็อาจปฏิเสธนโยบายดังกล่าวได้ ดังนั้นการสร้างการมีส่วนร่วม โดยให้หน่วยงานผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในท้องถิ่นเข้าร่วมกันกำหนดโครงการของท้องถิ่นเสียตั้งแต่แรก จะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างความสำเร็จ และความต่อเนื่องให้เกิดขึ้นในการนำนโยบายไปปฏิบัติ 2) ขั้นการปฏิบัติ (deliverer Implementation) เป็นเรื่องของตัวผู้ปฏิบัติ หรือผู้บริหารตามโครงการโดยตรง ในบางกรณีผู้ปฏิบัติอาจจะยอมทำการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้เข้ากับแผนงานหรือโครงการที่กำหนดไว้ แต่ในบางกรณีผู้ปฏิบัติอาจจะทำการปรับแผน แผนงาน หรือโครงการนั้นให้เข้ากับพฤติกรรมการปฏิบัติของตนเองก็ได้ ซึ่งการปฏิบัติจะเกิดขึ้นจริงหากผู้ปฏิบัติได้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งในสองอย่างนี้ และ 3) ขั้นการสร้างความเป็นปึกแผ่น หรือความต่อเนื่อง (institutionalization หรือ continuation) เกิดขึ้นเมื่อขั้นตอนการปฏิบัติความสำเร็จหรือผลลัพธ์ในระยะยาวของนโยบายจะเกิดขึ้นหากนโยบายดังกล่าวถูกนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องนั้น นโยบายดังกล่าวจะถูกปรับเปลี่ยนเป็นงานประจำวัน และได้รับการยอมรับจากผู้ปฏิบัติ ดังนั้นขั้นตอนนี้จึงมีความสำคัญมาก เนื่องจากนโยบายส่วนใหญ่เมื่อได้ถูกนำมาปฏิบัติจะมีความกระตือรือร้นในช่วงแรก ๆ แต่เมื่อหน่วยงานส่วนกลางเลิกกดดันนโยบาย ดังกล่าวแล้ว หน่วยงานปฏิบัติมักจะเลิกปฏิบัติตามนโยบายนั้น เพื่อให้นโยบายได้ถูกนำมาใช้อย่างต่อเนื่อง หน่วยงานส่วนกลางจึงต้องสร้างความปึกแผ่นหรือความต่อเนื่องให้เกิดขึ้นให้ได้ โดยผู้นำของหน่วยงานปฏิบัติจะต้องเป็นผู้ชักจูงใจให้ผู้ปฏิบัติเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าว และจะต้องหาวิธีในการแปลงนโยบายนั้นให้กลายเป็นภารกิจประจำวันของผู้ปฏิบัติไปโดยตลอด ขณะเดียวกันผู้ปฏิบัติจะต้องยอมรับและปฏิบัติตามนโยบายนั้นอย่างเต็มใจเสมือนเป็นภารกิจประจำวันของตนเอง

2.2.5 ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ธัญวัฒน์ รัตนศักดิ์ (2555, น. 224-228) มีปัจจัยที่สำคัญ ดังนี้

1) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ชัดเจน ผู้กำหนดนโยบายจะต้องพิจารณาให้วัตถุประสงค์ของนโยบายทุกข้อสอดคล้องและสนับสนุนกัน และกัน ด้วยการถ่ายทอดนโยบายไปสู่หน่วยปฏิบัติ ต้องสร้างความเข้าใจอย่างชัดเจน และเข้าใจตรงกันระหว่างผู้กำหนดและผู้ปฏิบัติ การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบผลสำเร็จ หรือความล้มเหลวได้ หากหน่วยปฏิบัติไม่เข้าใจถึงเนื้อหาสาระ และวัตถุประสงค์ของนโยบายอย่างถ่องแท้

2) ความร่วมมือระหว่างผู้กำหนดนโยบายและผู้ดำเนินนโยบายไปปฏิบัติ โอกาสที่นโยบายจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด เกิดจากความร่วมมือที่ผู้รับนโยบายนำนโยบายไปปฏิบัติ ถ้าระดับความร่วมมือมีสูง ระดับความสำเร็จก็จะสูงตามขึ้นไปด้วย การที่หน่วยปฏิบัติจะให้ความร่วมมือแก่ผู้มอบหมายนโยบายในการนำนโยบายไปปฏิบัติไปปฏิบัติมาก หรือน้อยนั้น หน่วยปฏิบัติจะพิจารณาว่าหากนโยบายมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานสูง จะมีโอกาสประสบความสำเร็จน้อยกว่านโยบายที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานเดิม หรือผู้ปฏิบัติไม่ต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติงาน สำหรับนโยบายที่มีผลกระทบต่องาน อำนาจ ศักดิ์ศรี และผลประโยชน์ของผู้ดำเนินนโยบายไปปฏิบัติมาก ผู้ปฏิบัติมักจะพยายามหลีกเลี่ยง หรือคงเว้น ไม่ปฏิบัติตามนโยบายที่ขัดต่อประโยชน์ของเขา นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่กำหนดนโยบาย และดำเนินนโยบายไปปฏิบัติ ถ้าทั้งสองหน่วยมีความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการมาก่อนแล้ว โอกาสที่จะได้รับความร่วมมือในการนำไปปฏิบัติ จะมีสูง

3) ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ลักษณะของหน่วยงานปฏิบัติมีความสำคัญ เนื่องจากการมอบหมายนโยบายให้แก่หน่วยงานมักจะมีปัญหาในการปฏิบัติงาน ลักษณะของนโยบายที่เป็นหน่วยงานขนาดเล็กมีสายการบังคับบัญชาสั้น จำนวนผู้ใต้บังคับบัญชามาก จะมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติมากกว่าหน่วยงานขนาดใหญ่ที่มีการสายการบังคับยาวแต่จำนวนบุคลากรน้อย นอกจากนี้หากหน่วยปฏิบัติมีผู้นำที่มีภาวะผู้นำเข้มแข็งแล้ว โอกาสที่นำนโยบายไปปฏิบัติและประสบความสำเร็จจะมีสูง

4) ความพอเพียงของทรัพยากร การนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น จะต้องมีการใช้ทรัพยากร ทั้งคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีต่าง ๆ รวมทั้งอาคารสถานที่ โดยสำหรับปัจจัยเรื่องบุคลากร ต้องพิจารณาว่าบุคลากรที่มีอยู่ มีจำนวนเท่าใด จะต้องมีความสมบัติน้อยใดบ้าง ในส่วนปัจจัยด้านงบประมาณ หากหน่วยปฏิบัติถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขของการใช้งบประมาณ หรือมี

ระเบียบบังคับเกี่ยวกับการใช้เงินมากมายจนขาดความยืดหยุ่น ก็จะเป็นตัวบั่นทอนสมรรถนะของหน่วยปฏิบัติมากขึ้น

5) การประสานงานระหว่างหน่วยงาน หากการนำนโยบายไปปฏิบัติมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก และหน่วยปฏิบัติต่าง ๆ มีวัฒนธรรมองค์กรที่ต่างกัน อาจส่งผลต่อการประสานงานระหว่างกัน

6) มาตรการการควบคุมและการประเมินผล รัฐบาลส่วนใหญ่มักเลือกมาตรการด้วยวิธีการแบบควบคุมและสั่งการ มากกว่าวิธีการที่สามารถตอบสนองความต้องการของปัญหา ซึ่งวิธีการดังกล่าวอาจไม่เหมาะสมกับทุกสถานการณ์หรือสภาพปัญหา จึงควรแสวงหามาตรการควบคุมด้านอื่น ๆ เช่น การกระตุ้นและส่งเสริมประโยชน์ของบุคคล การใช้พลังการผลักดัน

7) การรณรงค์และการประชาสัมพันธ์ การรณรงค์ กิจกรรมในการโน้มน้าวใจให้บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้อง เกิดทัศนคติที่ดีต่อนโยบาย ก่อนที่จะลงมือปฏิบัติจริง เพื่อเป็นการลดแรงต่อต้านด้านนโยบาย และลดความเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เกิดจากการดำเนินงานของข้าราชการระดับปฏิบัติได้

2.2.6 ทฤษฎีที่เป็นรากฐานของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

Sabatier & Mazmanian, 1983 (อ้างในเรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ (2551, น. 9-10) การนำนโยบายไปปฏิบัติมีรากฐานมาจากทฤษฎีและงานวิจัยเชิงประจักษ์ที่สำคัญ 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์ และทฤษฎีระบบ ดังสามารถแยกอธิบาย ได้ดังนี้

1) ทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์ ในศาสตร์ของรัฐประศาสนศาสตร์ มีแนวคิดของการนำนโยบายไปปฏิบัติมาเป็นเวลานาน เพียงแต่ได้ถูกใช้ในความหมายของการบริหาร (to administer) เนื่องจาก นักรัฐประศาสนศาสตร์มองว่าการนำนโยบายมาบริหารจะเกิดปัญหา โดยมองว่าเป็นการนำเอาผลการตัดสินใจของฝ่ายนิติบัญญัติส่งต่อไปยังข้าราชการเพื่อดำเนินการ และข้าราชการคงจะทำหน้าที่อย่างซื่อสัตย์ มีประสิทธิภาพและไม่คัดค้านต่อการปฏิบัติ แต่หลังจากนักรัฐประศาสนศาสตร์พบปัญหาของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 พบว่า ข้าราชการได้รับผลกระทบหลายทาง ทั้งการมอบหมายงาน และพันธะทางกฎหมาย กลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องซึ่งมีจำนวนมาก การแทรกแซงของฝ่ายนิติบัญญัติที่ลงมากำกับการทำงานตามนโยบาย และปัจจัยที่เป็นสภาพแวดล้อมทางการเมืองอื่น ๆ ประกอบกับทฤษฎีองค์การในช่วง ค.ศ. 1950-1960 ได้พบปัญหาของการควบคุมตามชั้นการบังคับบัญชาของหน่วยงาน เช่น ปัญหาการจรรงรักภักดีต่อหน่วยงานย่อย การรับรู้เหตุผลที่จำกัด การบิดเบือนการสื่อสาร ปัญหาในการติดตามพฤติกรรมผู้ใต้บังคับบัญชา และปัญหาอื่น ๆ

2) ทฤษฎีระบบ ส่วนที่ 2 ที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ ทฤษฎีระบบ ซึ่งนำมาใช้วิเคราะห์การเมือง ทฤษฎีระบบนี้ทำให้รัฐประศาสนศาสตร์เกิดการมององค์การเป็นส่วนย่อย เริ่มจากปัจจัยนำเข้า ที่มาจากสภาพแวดล้อม ผลผลิต เช่น นโยบายนิติบัญญัติ และบริหาร ผลลัพธ์ และผลกระทบ และมองเป็นวงจรย้อนกลับ โดยทฤษฎีระบบนี้มีผลโดยตรงที่ทำให้เกิดคำถามในการวิเคราะห์นโยบายไปปฏิบัติ เช่น ผลผลิตของนโยบายที่เกิดจากหน่วยงานนั้นมีมากน้อยแค่ไหน ผลลัพธ์ที่เกิดมานั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบายตั้งแต่เริ่มแรกหรือไม่ ผลลัพธ์นี้มีผลกระทบกลับไปยังการตัดสินใจกำหนดนโยบาย เช่น ทำให้เกิดการกำหนดนโยบายใหม่หรือเป็นวงจรย้อนกลับหรือไม่

2.2.7 ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ

มยุรี อนุมานราชชน (2553, น. 75-77) ได้สรุปตัวแบบขององค์การที่นำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสำคัญอย่างมากต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพราะองค์การแต่ละองค์การมีความแตกต่างกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น การศึกษาตัวแบบของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จะช่วยให้สามารถผลักดันนโยบายได้อย่างเหมาะสม และบรรลุผลสำเร็จตามที่ได้กำหนด ได้อธิบายตัวแบบที่สำคัญ ดังนี้

1) ตัวแบบสหองค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ตัวแบบนี้พัฒนาโดย C.E. Van Horn และ D.S. Van Meter ,1976 (อ้างในมยุรี อนุมานราชชน 2553, น. 75-77) โดยให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ระหว่างองค์การของรัฐที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างองค์การเป็นตัวตัดสินใจผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้วยเหตุนี้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานจึงต้องคัดเลือกเกณฑ์ที่เหมาะสม เพื่อวัดผลการปฏิบัติงานขององค์การว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย หรือไม่ ตัวแบบนี้มุ่งอธิบายปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติระดับชาติไปปฏิบัติประกอบด้วยปัจจัย ดังต่อไปนี้

(1) มาตรฐานนโยบาย หมายถึง รายละเอียดของวัตถุประสงค์ของนโยบาย ในลักษณะที่เป็นปริมาณหรือคุณภาพ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานตามนโยบาย มาตรฐานนี้ควรเชื่อมโยงกับการวัดผลการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่ นโยบายจะกำหนดมาตรฐานไว้ในกฎระเบียบของแผนงานและกฎหมาย เพื่อให้ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติทุกระดับเข้าใจอย่างเดียวกันว่าควรปฏิบัติงานอย่างไร มาตรฐานจึงเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ และทำให้นโยบายนำไปปฏิบัติอย่างสัมฤทธิ์ผล

(2) ทรัพยากรนโยบาย หมายถึง งบประมาณ ผู้ปฏิบัติงาน วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ รวมทั้งสารสนเทศที่นำมาใช้ในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ทรัพยากรดังกล่าวต้องมีปริมาณเพียงพอและมีคุณภาพตามที่ต้องการ เช่น ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความสามารถ งบประมาณที่สนับสนุนนโยบายต้องมากพอ สารสนเทศที่ใช้ในการดำเนินงานต้องถูกต้องสมบูรณ์ เป็นต้น จึงจะทำให้นโยบายประสบความสำเร็จ

(3) การสื่อข้อความ หมายถึง การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้กำหนดนโยบาย ไปยังผู้ปฏิบัติงานตามนโยบาย ให้เข้าใจชัดเจนเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย และสิ่งที่ต้องดำเนินงานในกระบวนการปฏิบัติงาน ดังนั้น การตั้งการหรือคำสั่งจากผู้บริหารระดับประเทศ หรือรัฐบาลกลางไปยังหน่วยงาน องค์การระดับรอง ๆ ลงมาต้องถูกต้อง ชัดเจนและไม่ถูกบิดเบือนโดยการตีความโดยผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ

(4) การบังคับใช้กฎหมาย หมายถึง ในการดำเนินการประกาศใช้นโยบายหนึ่ง ๆ ผู้มีอำนาจตัดสินใจหรือฝ่ายบริหารจะต้องตราขอยุทธยานั้นขึ้นเป็นกฎหมาย กฎหมายที่ฝ่ายบริหารระดับประเทศตราขึ้น เรียกว่า กฎฎีกา ซึ่งจะกำหนดขอบเขตการดำเนินงานที่ผู้บริหารระดับประเทศสามารถเปลี่ยนแปลงรายละเอียดได้ แต่ต้องเป็นไปตามบทบังคับแห่งรัฐธรรมนูญ การออกกฎหมายรองรับนโยบายเฉพาะด้านในกิจการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของกฎระเบียบ คำสั่ง ประกาศ ฯลฯ เป็นสิ่งสำคัญต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานของนโยบาย เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างองค์การของรัฐไม่มีสายการบังคับบัญชาที่จะสั่งการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

(5) คุณลักษณะของหน่วยงานปฏิบัติงาน หมายถึง องค์การที่มีลักษณะที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นอย่างมาก คุณลักษณะของหน่วยปฏิบัติงานยังหมายรวมถึง คุณภาพ ประสิทธิภาพ และความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน ตามนโยบาย/แผนงาน/โครงการที่ได้รับมอบหมาย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน รวมทั้งสถานภาพของหน่วยงานภายในองค์การ

(6) เงื่อนไขทางการเมือง หมายถึง นโยบายสาธารณะที่กำหนดออกมาจากระบบการเมืองในลักษณะของกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับประชาชน ต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารในหน่วยงาน องค์การ สาธารณชน ที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายนั้น และกลุ่มบุคคลในภาครัฐ หรือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเมื่อนำนโยบายไปปฏิบัติในทางตรงกันข้าม นโยบายหนึ่ง ๆ อาจได้รับการต่อต้านจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย ซึ่งผลทำให้การดำเนินการไม่สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์

(7) เงื่อนไขทางสังคมและเศรษฐกิจ หมายถึง ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรมของคนในองค์กร สังคม ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย คุณลักษณะของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายที่นำไปปฏิบัติ ฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนที่อาจจะเป็นกลุ่มเป้าหมายของนโยบาย หรือกลุ่มที่ได้รับผลกระทบด้านบวกและด้านลบจากการดำเนินงานตามนโยบาย ทรัพยากรของชุมชน สังคม และระดับความเจริญของสังคม

(8) ทักษะของผู้ปฏิบัติงาน หมายถึง ผู้ปฏิบัติตามนโยบาย ที่อาจมีทัศนคติด้านบวกหรือด้านลบต่อนโยบาย แผนงาน โครงการ ที่ตนได้รับมอบหมายให้ดำเนินงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ ทักษะของผู้ปฏิบัติงานด้านบวกเอื้ออำนวยให้การนำนโยบายไปปฏิบัติสัมฤทธิ์ผลในทางตรงกันข้ามทัศนคติด้านลบจะขัดขวางการดำเนินงานตามนโยบาย ทักษะของผู้ปฏิบัติงานที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ ความรู้และความเข้าใจในมาตรฐานของนโยบาย ความคิดเห็นที่มีต่อวัตถุประสงค์ของนโยบายและกระบวนการดำเนินงานตามนโยบาย และความเต็มใจหรือความตั้งใจของผู้ปฏิบัติงานในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย

2) ตัวแบบการกระจายอำนาจ

ตัวแบบนี้เกิดจากการพัฒนาของ G.S. Cheema และ D.A. Rondinelli, 1983 (อ้างในมยุรี อนุমানราชชน 2553, น. 79-82) โดยศึกษาแผนงานการกระจายอำนาจในการนำนโยบายไปปฏิบัติในเอเชีย โดยให้ความสำคัญกับสมรรถนะขององค์กรท้องถิ่นในการพัฒนาชนบท ผลการศึกษาปรากฏว่า ปัจจัย 4 กลุ่มที่มีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงาน และผลกระทบของการนำแผนงานการกระจายอำนาจไปปฏิบัติในระดับท้องถิ่น ดังนี้

(1) เงื่อนไขทางสภาพแวดล้อม คือ สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยหมายถึง รูปแบบทางการเมือง โครงการสร้างการกำหนดนโยบาย ข้อจำกัดด้านทรัพยากร ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม ผลประโยชน์ของแผนงานต่อองค์กร และความพอเพียงของโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ ซึ่งได้แก่ การติดต่อสื่อสาร ความเชื่อมโยงระหว่างองค์กร และการจัดการเชิงบูรณาการ ปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติ

(2) ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร คือ หน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องหลาย ๆ ฝ่ายจะต้องปฏิสัมพันธ์และประสานงานกัน ทั้งระดับชาติ ระดับภูมิภาค ระดับท้องถิ่น และหน่วยงานองค์กรภาคประชาชน หน่วยงานเหล่านี้ อาจมีความสัมพันธ์ในลักษณะถูกควบคุม และประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยหน่วยงานระดับที่สูงขึ้นไป ปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร มีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงาน

(3) ทรัพยากรขององค์การที่นำแผนงานไปปฏิบัติ คือ องค์การที่ได้รับมอบหมายในน่านโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรมไปปฏิบัติ ต้องได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ ได้รับมอบอำนาจหน้าที่ในขอบเขตที่เหมาะสมกับการดำเนินงาน เช่น อำนาจในการวางแผน อำนาจในการจัดสรรทรัพยากร เป็นต้น

(4) คุณลักษณะและสมรรถนะของหน่วยปฏิบัติงาน เป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการน่านโยบายไปปฏิบัติ คุณลักษณะของหน่วยงานที่ควรจะมี ได้แก่ 1) ทักษะของผู้ปฏิบัติงานทั้งด้านการจัดการ ด้านเทคนิค และด้านมนุษยสัมพันธ์ 2) การประสานงาน การควบคุม และการตัดสินใจเชิงบูรณาการของผู้ปฏิบัติงาน 3) ความผูกพันของผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงาน กับวัตถุประสงค์ของนโยบาย แผนงาน โครงการ 4) ภาวะผู้นำในการบริหารงาน 5) ตำแหน่งของหน่วยปฏิบัติงานในลำดับชั้นของสายการบังคับบัญชา 6) ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ของหน่วยปฏิบัติงานกับกลุ่มเป้าหมาย ทั้งกับหน่วยปฏิบัติงานอื่นภายในองค์การ และกับหน่วยงาน องค์การภาคประชาชนภายนอกองค์การ 7) การสื่อข้อความภายในองค์การ และการสนับสนุนจากผู้บริหารและนักการเมือง

3) ตัวแบบกระบวนการ

ตัวแบบเกิดจากแนวคิดของ E.R. Alexander, 1985 (อ้างในมยุรี อนุমানราชชน 2553, น. 82-84) ที่มองว่า การศึกษาการน่านโยบายไปปฏิบัติในมิติของกระบวนการน่านโยบายไปปฏิบัติมีหลายวิธีการ และแต่ละวิธีการอาจเหมาะสมกับการวิเคราะห์เพื่อวัตถุประสงค์ประการใดประการหนึ่ง บางเทคนิค บางวิธีการอาจไม่เหมาะสมกับนโยบายที่มีความซับซ้อน หรืออาจไม่เชื่อมโยงกับแนวคิดของนโยบาย ทำให้ผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถสร้างความเข้าใจกระบวนการน่านโยบายไปปฏิบัติในลักษณะภาพรวม เพราะยังไม่มีกรอบทั่วไปที่จะสามารถพรรณนา และอธิบายกระบวนการได้อย่างชัดเจน E.R. Alexande จึงพยายามสร้างตัวแบบกระบวนการน่านโยบาย แผนงานและการนำไปปฏิบัติ หรือเรียกว่าตัวแบบกระบวนการ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนตัวแบบให้สอดคล้องกับแต่ละสถานการณ์ โดยปัจจัยต่าง ๆ ในตัวแบบกระบวนการมีความสัมพันธ์กัน โดยมีปัจจัยดังต่อไปนี้

(1) ปัจจัยกระตุ้น หมายถึง การตระหนักหรือรับรู้ในปัญหาที่เพิ่งเกิดขึ้นใหม่ หรือปัญหาของนโยบายที่กำลังดำเนินงานอยู่ การวิเคราะห์ปัญหาตลอดจนการระบุวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ต้องการยกเว้น หรือต้องการปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์เดิมของนโยบายที่กำลังดำเนินงานอยู่

(2) นโยบาย เมื่อได้นิยามวัตถุประสงค์ของนโยบายหนึ่ง ๆ แล้ว จะมีการกำหนดวิธีการดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์นั้น ๆ

(3) แผนงาน คือ ชุดของกิจกรรม/การกระทำ ทรัพยากร สถานที่ดำเนินงาน เพื่อดำเนินการกับประชากรกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรมเหล่านั้น

(4) การปฏิบัติงาน คือ กลุ่มของกิจกรรมเพื่อดำเนินงานให้วัตถุประสงค์ของแผนงานสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้

4) ตัวแบบทั่วไป

ตัวแบบนี้เกิดจากการพัฒนาของ D.A. Mazmanian และ P.A. Sabatier, 1989 (อ้างในมยุรี อนุমানราชชน 2553, น. 84-86) ได้พัฒนาตัวแบบโดยจำแนกปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการการนำนโยบายไปปฏิบัติออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

(1) ความยากง่ายของปัญหา นโยบายส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์มุ่งแก้ไข ปัญหาพื้นฐานหรือปัญหาที่มีระดับความซับซ้อน และเป็นที่น่าสนใจได้ง่ายหรือยากแตกต่างกัน ลักษณะของปัญหาที่ส่งผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น ปัญหาด้านเทคนิค ปัญหาที่นโยบายมุ่งแก้ไขเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันกับปัญหาอื่น ปัญหาที่นโยบายมุ่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงไป พฤติกรรมที่แตกต่างกันของกลุ่มเป้าหมายของนโยบาย จำนวนกลุ่มเป้าหมายของนโยบาย ขอบเขตของการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมกลุ่มเป้าหมายของนโยบาย เป็นต้น

(2) สมรรถนะของกฎหมายในการกำหนดโครงการของกระบวนการการนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง กฎหมายหรือคำสั่งของฝ่ายบริหาร และคำพิพากษาของศาลสามารถนำไปกำหนดโครงสร้างของกระบวนการการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยผ่านกลไกต่าง ได้แก่ กรอบของวัตถุประสงค์ของนโยบาย หน่วยปฏิบัติงาน/องค์การที่ได้รับมอบหมายหน้าที่นำนโยบายไปปฏิบัติ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรให้แก่หน่วยงาน ทักษะคติของผู้ปฏิบัติงาน กฎระเบียบที่เอื้ออำนวยให้ผู้ได้รับผลได้หรือผลเสียจากนโยบาย

(3) สภาพแวดล้อม หรือปัจจัยที่ไม่ใช่กฎหมาย ปัจจัยที่ไม่ใช่กฎหมาย ได้แก่ ความร่วมมือ/การสนับสนุนจากมติมหาชน/ประชาชน ซึ่งได้รับผลกระทบด้านลบจากนโยบาย/ผู้ซึ่งเสียประโยชน์จากนโยบาย ถ้านโยบายดำเนินงานจนสัมฤทธิ์ผล และการแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

(4) ขั้นตอนของกระบวนการการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยเกิดจากปัจจัยจาก ข้อ 1-3 ที่มีอิทธิพลต่อขั้นตอนของกระบวนการการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การตัดสินใจของหน่วยปฏิบัติงานซึ่งนำไปสู่ผลผลิตนโยบาย 2) การปฏิบัติตามผลผลิตนโยบาย ซึ่งเป็นการตัดสินใจของหน่วยปฏิบัติงาน 3) ผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงจากการตัดสินใจของหน่วยปฏิบัติงาน 4) การรับรู้ของผู้ตัดสินใจเกี่ยวกับผลกระทบของผลผลิตนโยบาย 5) การประเมินผลกฎหมายที่นำมากำหนดโครงสร้างของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อปรับปรุงเนื้อหาสาระของกฎหมาย

จากแนวคิดของนโยบายสาธารณะและการนำนโยบายไปปฏิบัติข้างต้น การบริหารโครงการวิจัยจำเป็นต้องเข้าใจและทราบถึงกระบวนการสำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เนื่องจากนโยบายสาธารณะเปรียบเสมือนการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ เอกชน และประชาชน ดังนั้นการทำความเข้าใจในแต่ละขั้นตอน และนโยบายต่าง ๆ ที่รัฐกำหนดขึ้น จะช่วยให้การดำเนินการในฐานะผู้ปฏิบัติงาน สามารถดำเนินการได้สอดคล้องกับเป้าหมายของรัฐได้อย่างเกิดประสิทธิภาพสูงสุด กระแสของโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่ต้องเพิ่มศักยภาพและความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนเพื่อตอบสนองความต้องการของระบบที่เปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับระบบราชการไทยมีปัญหาที่สำคัญคือ ความเสื่อมถอยของระบบราชการ การใช้งบประมาณอย่างฟุ่มเฟือย เจ้าหน้าที่รัฐขาดจรรยาบรรณ และการให้บริการประชาชนที่ด้อยคุณภาพ ซึ่งหากภาครัฐไม่ปรับเปลี่ยนและพัฒนาการบริหารจัดการของภาครัฐเพื่อไปสู่องค์กรสมัยใหม่ ก็จะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งยังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมในอนาคตด้วย การจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) จึงเป็นแนวคิดพื้นฐานของการบริหารจัดการภาครัฐซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระบบต่าง ๆ ของภาครัฐและยุทธศาสตร์ด้านต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรม ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการบริหารงานภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ การใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า เกิดการแข่งขันและเกิดการพัฒนาคูณภาพการให้บริการแก่ประชาชน

3. แนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่

โดยจะขอนำเสนอออกเป็นหัวข้อย่อย ดังนี้ 1) ความเป็นมาของการจัดการภาครัฐแนวใหม่ 2) ความหมายของการจัดการภาครัฐแนวใหม่ 3) ความสำคัญของการจัดการภาครัฐแนวใหม่

3.1 ความเป็นมาของการจัดการภาครัฐแนวใหม่

ในช่วงปลายทศวรรษ 1980 ถึงต้นทศวรรษ 1990 ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการในภาครัฐ คือ การเปลี่ยนแปลงการภาครัฐจากรูปแบบของการบริหารแบบระบบราชการ ที่มีสายการบังคับบัญชาที่มีลักษณะตายตัว ไม่มีความยืดหยุ่น สู่รูปแบบการบริหารจัดการภาครัฐที่มีฐานอยู่ระบบการตลาด (Market-based form of public management) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการที่สิ้น รูปแบบวิธีการบริหารที่แตกต่างไปจากการบริหารแบบดั้งเดิม หรือแบบประเพณีนิยม สู่การเปลี่ยนแปลง บทบาทของรัฐ รัฐบาล และความเป็นพลเมือง (จุมพล หนิมพานิช, 2553, น. 1-2)

นอกจากนั้น (ไชยา ชีมิวิไล, 2557, น. 58) ได้เพิ่มเติมความเป็นมาของแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ เกิดจากการรวมตัวกันของนักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ได้มาประชุมกันที่ หอประชุม Minnowbrook ณ มหาวิทยาลัยซีราคิวส์ (Syracuse University) การประชุมครั้งนี้มี Dwight Waldo เป็นผู้สนับสนุนให้จัดขึ้น โดย Waldo เห็นว่าวิชารัฐประศาสนศาสตร์ในสมัยนั้นไม่สามารถปฏิบัติได้สอดคล้องกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และการเกิดช่องว่างระหว่างนักวิชาการที่อายุมากและอายุน้อยที่มีความเห็นในทิศทางที่ไม่สอดคล้องกัน Waldo จึงจัดประชุมให้กับนักวิชาการรุ่นใหม่ ที่มีอายุไม่เกิน 35 ปี โดยผลจากการประชุม ทำให้เกิดแนวคิดที่สำคัญหลายประการ จะได้เห็นได้จากตัวอย่าง John Refuss ที่ได้สรุปว่ารัฐประศาสนศาสตร์ในความหมายใหม่มีความเชื่อ 3 ประการ ได้แก่ 1) เชื่อว่าการบริหารของภาครัฐจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องยึดถือหลักความยุติธรรมในสังคม นักบริหารมีหน้าที่ที่จะต้องแก้ไขความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยพยายามตั้งใจให้บริการต่อกลุ่มคนที่เสียเปรียบและมีอิทธิพลทางการเมืองน้อย เพื่อให้เกิดความยุติธรรมมากขึ้นในการบริการสาธารณะ 2) เชื่อว่าองค์กรต้องให้ความสำคัญต่อลูกค้าผู้รับบริการ 3) เชื่อว่านักบริหารยุคใหม่จะต้องมีความกระตือรือร้น ทำหน้าที่คอยคัดค้านและท้าทายในนโยบายที่ไม่เข้าท่า และยังต้องบริหารโครงการต่าง ๆ ที่รับผิดชอบ ในลักษณะที่สนับสนุนความยุติธรรมของสังคม (พิทยา บวรวัฒนา, 2557, น. 171) จากการประชุมครั้งนี้ได้ก่อให้เกิด “ขบวนการรัฐประศาสนศาสตร์ในความหมายใหม่” (The New Public Administration Movement) โดยแนวคิดดังกล่าวต้องการให้วิชารัฐประศาสนศาสตร์ส่งเสริมความเสมอภาคทางสังคม (social equity)

ต้องการให้ประชาชนทุกคนได้รับบริการสาธารณะโดยเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ต้องการให้นักบริหารเล็กลงตัวเป็นกลางทางการเมือง เนื่องจากการบริหารไม่สามารถแยกออกจากการเมืองได้

การจัดการภาครัฐแนวใหม่ได้ถูกนำมาใช้ในการบริหารงานภาครัฐเป็นครั้งแรกในสมัยรัฐบาลของนางมาร์กาเรต แททเชอร์ นายกรัฐมนตรีแห่งสหราชอาณาจักร และได้มีการขยายวงข้ามทวีปไปยังประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ และได้รับการยอมรับนำมาปรับใช้อย่างกว้างขวาง ทั้งในองค์การระหว่างประเทศ อาทิ ธนาคารโลก และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) เป็นต้น

เททส์คี้ บุนยรัตพันธุ์ (2556, น. 205) ผลของแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) เกิดกระแสการตื่นและได้มีการนำแนวคิดมาปรับใช้สู่การนำแนวคิดการปฏิรูประบบราชการใหม่ (Reinventing Government) โดยได้รับอิทธิพลจาก David Osbornes และ Ted Gaebler จากผลงานในหนังสือ เรื่อง “Reinventing Government” เกิดแนวคิดในการเปลี่ยนโฉมภาคราชการที่สำคัญดังนี้

- 1) ต้องการให้ระบบราชการทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงมากกว่าให้ระบบราชการลงมือทำงานเอง (a catalytic government) คือ รัฐจะต้องเปลี่ยนจากเป็นผู้ให้บริการสาธารณะ คอยชี้แนะและกำกับดูแล
- 2) ต้องการให้ระบบราชการเป็นระบบที่ชุมชนเป็นเจ้าของและเป็นระบบราชการที่มอบอำนาจให้กับประชาชนไปดำเนินการเอง มากกว่าที่จะเป็นกลไกที่คอยให้บริการแต่เพียงอย่างเดียว (a community-owned government)
- 3) ต้องการให้ระบบราชการมีสามารถแข่งขันกันเองและแข่งขันกับเอกชนในการจัดหาสินค้าและการให้บริการสาธารณะ มากกว่าที่จะผูกขาด (a competitive government) แนวคิดนี้หรือจะเรียกอีกชื่อว่า แนวคิดทางเลือกสาธารณะ Public Choice
- 4) ต้องการให้ระบบราชการเป็นระบบที่ขับเคลื่อนด้วยภารกิจมากกว่าขับเคลื่อนด้วยกฎระเบียบ (a mission-driven government) มีการลดความเข้มงวดของกฎเกณฑ์ มุ่งเน้นการทำงานให้ได้ตามเป้าหมาย
- 5) ต้องการให้ระบบราชการเป็นระบบที่ให้ความสำคัญต่อผลของการปฏิบัติงานหรือผลสัมฤทธิ์ของงานมากกว่าสนใจถึงปัจจัยนำเข้าทางการบริหารงานและขั้นตอนการทำงานทั้งหลาย (a result-oriented government)
- 6) ต้องการให้ระบบราชการเป็นระบบที่มุ่งสนองต่อการเรียกร้องของผู้รับบริการมากกว่าที่สนองต่อความต้องการของตัวระบบราชการเอง (a customer-driven government)

7) ต้องการให้ระบบราชการดำเนินงานในลักษณะที่เป็นแบบรัฐวิสาหกิจมุ่งการแสวงหารายได้มากกว่าการใช้จ่าย (an enterprising government)

8) ต้องการให้ระบบราชการเป็นระบบที่เฝ้าระวังล่วงหน้า คือ ให้มีการเตรียมป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตมากกว่าที่จะคอยให้ปัญหาเกิดขึ้นแล้วค่อยตามแก้ (an anticipatory government)

9) ต้องการให้ระบบราชการเป็นระบบที่มีการกระจายอำนาจจากข้างบนลงไปสู่ข้างล่างตามลำดับชั้น โดยเน้นให้ข้าราชการระดับปฏิบัติงานหลักมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการทำงานเป็นทีม (a decentralized government)

10) ต้องการให้ระบบราชการเป็นระบบที่ปรับเปลี่ยนไปตามกลไกของตลาด (a market-oriented government)

3.2 ความหมายการจัดการภาครัฐแนวใหม่

แนวคิดของ OECD (อ้างใน ไชยา ยิมวิไล, 2557, น. 59) ได้อธิบายการจัดการภาครัฐแนวใหม่ จะต้องประกอบด้วย 1. การปรับปรุงระบบการประเมินผลการปฏิบัติการ เช่น ระบบการจ่ายค่าตอบแทนตามผลของงาน 2. การให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3. การลดการควบคุมมุ่งเน้นการดำเนินงานตามเป้าหมายให้มากขึ้น 4. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 5. มุ่งเน้นการให้บริการกับลูกค้า 6. การคิดค่าบริการสาธารณะ ผู้ใช้เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย 7. การลดระเบียบในการผูกขาด

แนวคิดของ Christopher Hood (อ้างในจิราพร ศรีสุข (บ.ก.), 2550, น. 89) ให้ความหมายของการจัดการภาครัฐแนวใหม่ มีลักษณะ ที่ประกอบด้วย

1) เน้นการบริหารแบบมืออาชีพ (Hands-on professional management) ทำให้ผู้บริหารมืออาชีพและความคล่องตัวในการบริหารงาน

2) มีการวัดและเกณฑ์มาตรฐานสำหรับการประเมินผลงานอย่างชัดเจน (Explicit standards and measures of performance) มีการกำหนดวัตถุประสงค์และตัวชี้วัด ผลการดำเนินงานอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม ให้ความสำคัญต่อการรับผิดชอบต่อผลงาน มากกว่าการรับผิดชอบต่อกระบวนการ

3) ให้ความสำคัญต่อการควบคุมผลสัมฤทธิ์และการเชื่อมโยงให้เข้ากับการจัดสรรทรัพยากรและการให้รางวัล (Greater emphasis on output controls)

4) มีการแบ่งส่วนราชการเป็นหน่วยย่อย ในการให้บริการสาธารณะให้สามารถบริหารจัดการได้ง่ายและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (Shift to disaggregation of units in the public sector)

- 5) สนับสนุนให้มีการแข่งขันมากขึ้นด้วยวิธีการจ้างเหมา (Shift to greater competition in the public sector)
- 6) ปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารงานให้มีความทันสมัยและประยุกต์ใช้วิธีการของภาคธุรกิจเอกชน (business-like approach)
- 7) เสริมสร้างการใช้ทรัพยากรอย่างมีวินัยและประหยัด มีวินัยในการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน (Stress on greater discipline and parsimony in resource use)

Ewan Ferlie และคณะ (อ้างในจิราพร ศรีสุข (บ.ก.), 2550, น. 10) ได้แบ่งการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ออกเป็น 4 แนวทางใหญ่ คือ

- 1) การปรับปรุงประสิทธิภาพ คือ การปรับเปลี่ยนให้การบริหารงานภาครัฐมีความทันสมัยหรือประยุกต์ให้วิธีการบริหารจัดการของภาคธุรกิจเอกชนมากขึ้น โดยเฉพาะการมุ่งเน้นผลถึงผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน
- 2) การลดขนาดและการกระจายอำนาจ (downsizing and decentralization) คือ เป็นการนำแนวคิดของเศรษฐศาสตร์นีโอคลาสสิก ซึ่งต้องการเปิดให้กลไกตลาดเข้ามาทดแทนภาครัฐ ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยการจัดกลุ่มประเภทภารกิจงานหลักและภารกิจงานรอง (core function/non-core function)
- 3) การมุ่งสู่ความเป็นเลิศ เป็นรูปแบบการขยายแนวความคิดไปสู่เรื่องของวัฒนธรรมองค์กร ค่านิยมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ตลอดจนการบริหารความเปลี่ยนแปลง
- 4) การให้ความสำคัญต่อการบริการประชาชน (public service orientation) เป็นรูปแบบมุ่งเน้นคุณภาพของการดำเนินงานหรือการให้ความสำคัญต่อความพึงพอใจของลูกค้าผู้รับบริการเป็นอันดับแรก

Hugh (อ้างในไชยา ยิ้มวิไล, 2557, น. 59-60) ได้อธิบายการจัดการภาครัฐแนวใหม่ไว้ดังนี้

- 1) การมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน โดยการกำหนดกลยุทธ์ เป้าหมายที่ต้องการบรรลุการ จัดกลไกองค์กรให้สอดคล้องตามผลงานและโครงการที่ได้มีการจัดสรรงบประมาณให้มีการดำเนินการตามผลงานและติดตามประเมินผลงาน
- 2) การปรับเปลี่ยนในปัจจุบันนำเข้าทั้งเรื่องทรัพยากรบุคคล การจ้างงานระยะสั้นวางระบบจูงใจใหม่ให้สอดคล้องกับผลการปฏิบัติงาน ระบบงบประมาณให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้นในการใช้จ่ายเงินงบประมาณ แต่เข้มงวดในการจับจ่ายและระบบเทคโนโลยี

3) การลดขนาดของส่วนราชการ มีการจัดสรรและแบ่งภาระหน้าที่ของรัฐว่าอะไรควรดำเนินการเอง และภารกิจหน้าที่ใดควรจัดสรรให้ภาคส่วนอื่นเข้ามาดำเนินการแทน ด้วยการส่งเสริมการแข่งขัน การแปรรูปกิจการสาธารณะ และใช้วิธีการจ้างเหมา

4) การปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองและนักบริหารให้มีความใกล้ชิดมากขึ้น นักบริหารจะต้องมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักการเมือง ในกระบวนการการบริหารจัดการ มีการให้ความสำคัญต่อการรับผิดชอบต่อ “ลูกค้า” ที่ใช้บริการ โดยตรงสามารถตอบสนองความต้องการของสาธารณะ

จากแนวคิดของนักวิชาการที่ได้กล่าวมาข้างต้น แม้แนวคิดจะมีลักษณะที่แตกต่างกัน แต่เมื่อนำมาพิจารณาในแง่ของการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการจัดการภาครัฐ แนวโน้มที่เกิดขึ้น จะพบว่าแนวคิดได้รับอิทธิพลมาจาก 2 แนวทางหลัก แนวทางแรก ได้แก่ หลักการทางเศรษฐศาสตร์ เป็นสายทฤษฎีทางเลือกสาธารณะ (Public choice theory) ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลตามความต้องการของมนุษย์ ทำให้เกิดความชัดเจนในการตัดสินใจในนโยบายต่างๆอย่างมีเหตุมีผล มีการนำหลักการทางเศรษฐศาสตร์มาวิเคราะห์ นำมาใช้ในการทำนายผลจากพฤติกรรมของบุคคล แนวทางที่สอง หลักการจัดการธุรกิจเอกชน (Private management) ที่มีการนำแนวคิดการบริหารจัดการของภาคเอกชนมาปรับใช้กับการจัดการภาครัฐ เน้นความเป็นมืออาชีพในการปฏิบัติงาน มีการนำความรู้ หลักการและวิธีการบริหารงาน มาปรับใช้เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่น ความคล่องตัวและทันสมัย

3.3 ความสำคัญของการจัดการภาครัฐแนวใหม่

การจัดการภาครัฐแนวใหม่ เป็นการนำแนวคิด และหลักการทางเศรษฐศาสตร์ และหลักการจัดการทางธุรกิจ มาพัฒนาการของการจัดการภาครัฐแนวใหม่ให้เกิดจากการปฏิรูประบบราชการและการบริการสาธารณะ แนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐเกิดจากความต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ และวิธีการบริหารจัดการภาครัฐที่ต่างไปจากเดิม ที่ให้ความสำคัญต่อทรัพยากร และอาศัยกฎระเบียบ กฎหมาย แต่ปรับเปลี่ยนให้กระบวนการบริหารภาครัฐเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดความถูกต้อง สุจริต และเป็นธรรม โดยหันมาให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์ และเน้นผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน และความคุ้มค่า มุ่งเน้นการปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานให้เป็นระบบ และเพื่อสร้างองค์การให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การจัดการภาครัฐแนวใหม่ มีเป้าหมายที่ให้ ความสำคัญกับการศึกษาการบริการสาธารณะให้ตรงกับความต้องการ มุ่งบริการผู้เสียเปรียบ ในสังคม มุ่งลดความเป็นระบบราชการให้เล็กลง มีการนำหลักการตัดสินใจแบบประชาธิปไตย มีการกระจายอำนาจการบริหารที่จะทำให้เกิดการบริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ และเกิดความ

ยุคธรรมในสังคม มีการนำแนวคิดเรื่องการบริหารงาน และเทคนิคการจัดการสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้มากขึ้น ตัวอย่างเช่น แนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) แนวคิดการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result Based Management) แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance)

กระแสของการจัดการภาครัฐแนวใหม่ข้างต้น ทำให้เกิดการปฏิรูประบบราชการอย่างกว้างขวาง ส่งผลให้มีการนำแนวคิดต่างๆ มาปรับใช้ในการบริหารจัดการภาครัฐที่สำคัญ มีดังนี้

1) แนวคิดการจัดการเชิงกลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ (Strategic Management)

เป็นการกำหนดทิศทางและเป้าหมายขององค์กรอย่างเป็นระบบ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีลักษณะไม่คงที่และคาดเดาได้ยาก โดยจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับองค์กร คือ การสร้างโอกาส สร้างจุดยืน และสร้างเกราะป้องกันให้กับองค์กร องค์กรจึงต้องหันมาวิเคราะห์และประเมินสภาพแวดล้อมเพื่อปรับวิกฤติให้เป็น โอกาส และเพื่อสร้าง โอกาสที่มีอยู่เดิมให้กลายเป็นจุดแข็งขององค์กร มีการนำแนวคิด (SWOT Analysis) นำมาใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และตำแหน่งโอกาสและอุปสรรคขององค์กร เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการด้วยการกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) เป้าหมาย เป้าประสงค์ กลยุทธ์ และผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และนำไปสู่การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้อย่างเป็นรูปธรรม

2) แนวคิดการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result Based Management หรือ RBM) คือ การมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานเพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย เป็นการปรับปรุงผลการดำเนินงานขององค์กรที่ทุกคนต้องมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มีความรับผิดชอบต่อประชาชนและยกระดับผลการปฏิบัติงานขององค์กรให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้ดียิ่งขึ้น โดยใช้การสร้างตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมวัดผลการปฏิบัติงานเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดวิธีการบริหารที่มุ่งเน้นสัมฤทธิ์ผลขององค์กรเป็นหลัก มีการกำหนดผลสัมฤทธิ์ = ผลผลิต + ผลลัพธ์ซึ่ง ผลผลิต (Outputs) หมายถึง งานบริการ หรือกิจกรรมที่เจ้าหน้าที่ทำเสร็จสมบูรณ์พร้อมส่งมอบให้ประชาชนผู้รับบริการ และผลลัพธ์ (Outcomes) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้น ผลกระทบ หรือเงื่อนไขที่เกิดจากผลผลิต ผลลัพธ์ มีความสัมพันธ์โดยตรงกับประชาชนผู้รับบริการและสาธารณชน

3) แนวคิดการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award : PMQA) คือ การนำหลักเกณฑ์และแนวทางการพัฒนาคุณภาพให้เป็นองค์กรแห่งความเป็นเลิศ โดยอาศัยหลักการประเมินองค์กรด้วยตนเองตามกรอบการประเมินองค์กรด้วยตนเองตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ โดยมองภาพองค์กรรวมทั้ง 7 หมวด เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล ได้แก่ 1) การนำองค์กร 2) การ

วางแผนยุทธศาสตร์ 3) การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นบุคลากร 6) การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ 7) ผลลัพธ์การดำเนินการ

4) แนวคิดคะแนนสมดุล (Balance Scorecard: BSC) เป็นเทคนิควิธีในการประเมินประสิทธิภาพขององค์กร โดยการวัดผลสำเร็จขององค์ประกอบ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ด้านการเงิน และไม่ใช้การเงินที่มีความสมดุลกัน โดยพิจารณาจากมุมมองทั้ง 4 มุมมอง 1. มุมมองด้านการเงิน (Financial Perspective) 2. มุมมองด้านลูกค้า (Customer Perspective) 3. มุมมองด้านกระบวนการภายใน (Internal Business Process Perspective) 4. มุมมองด้านการเรียนรู้และการพัฒนา (Learning and Growth Perspective)

5) แนวคิดการจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) คือ การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์กร ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุด โดยผ่านวิธีต่าง ๆ เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทฤษฎี คู่มือต่าง ๆ

6) แนวคิดกลไกการตลาดสำหรับภาครัฐ (Marketing in Public Sector) โดยมีเป้าหมายคือ การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของภาครัฐมากขึ้น โดยการเอาระบบการแข่งขันเข้ามาจัดการภาครัฐ โดยการเปิดโอกาสให้ภาครัฐแข่งขันกันเอง และกับภาคเอกชน ลดการผูกขาดการให้บริการสาธารณะของภาครัฐด้วยการดึงกลไกการแข่งขันทางการตลาดเข้าสู่ระบบราชการ การแปรรูปกิจการของรัฐ การทำสัญญาจ้าง และการขายกิจการ ซึ่งเป็นกลไกหนึ่งของระบบการตลาดในการเพิ่มสมรรถนะการแข่งขันให้ข้าราชการเกิดการตื่นตัว เรียนรู้ และปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานอย่างสม่ำเสมอ ประชาชนผู้รับบริการ หรือที่ถูกรเรียกว่าลูกค้ามีทางเลือกมากขึ้นว่าจะใช้บริการของหน่วยงานใดในภาครัฐกันเอง หรือเอกชนที่สามารถให้บริการสาธารณะที่ดีที่สุด

7) แนวคิดประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) เป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง และควบคุมตนเอง โดยเรียกร้องให้ทบทวนและเปลี่ยนแปลงกระบวนการ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีโอกาสเสนอความเห็นที่สอดคล้องกับความต้องการ หรือการมอบอำนาจให้กับพลเมือง เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนให้มีความใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนในฐานะ “ลูกค้า” ของหน่วยงานภาครัฐได้แสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการกิจการสาธารณะ ในบางประเทศ เช่น ประเทศอังกฤษ และ

ฝรั่งเศส ได้ออกกฎหมายบทบัญญัติของการมีส่วนร่วมของประชาชน บังบอกลงรายการบริการที่ประชาชนคาดหวังว่าจะได้รับจากรัฐ (อัมพร ชำรงลักษณ์ และคณะ, 2553, น. 17)

ผลจากกระแสการปรับบทบาทการจัดการภาครัฐแนวใหม่ โดยการพยายามลดบทบาทการแทรกแซงและจำกัดบทบาทของภาครัฐและระบบราชการลง จึงเกิดแนวคิดสำคัญที่มุ่งเน้นอาศัย “กลไกทางการตลาด” ให้เข้ามาทำหน้าที่เป็นกลไกในการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ของภาครัฐแทน โดยเล็งเห็นว่าการตลาดจะเป็นกระบวนการที่ทำให้งานบริการของภาครัฐสามารถเข้าถึงลูกค้าหรือประชาชนได้ อีกทั้งจะสามารถสร้างการยอมรับทั้งในด้านคุณภาพของสินค้า บริการ ภาพลักษณ์ และชื่อเสียงของหน่วยงานได้ ผู้วิจัยจึงได้เลือกการตลาดสำหรับภาครัฐให้เป็นตัวแปรที่สำคัญในการศึกษาเรื่องนี้

4. แนวคิดการตลาดสำหรับภาครัฐ

โดยจะขอนำเสนอออกเป็นหัวข้อย่อย ดังนี้ 1) ความเป็นมาของแนวคิดการตลาดสำหรับภาครัฐ 2) ความหมายของการตลาดสำหรับภาครัฐ 3) ความสำคัญของการตลาดสำหรับภาครัฐ 4) เครื่องมือในการส่งเสริมการตลาดที่สำคัญ 5) ส่วนผสมของการตลาด หลัก 4Ps 6) ทฤษฎีที่เป็นรากฐานของแนวคิดทางการตลาด

4.1 ความเป็นมาของการตลาดสำหรับภาครัฐ

เสนห์ จุ้ยโต (2552, น. 26) ได้กล่าวถึงตัวแบบระบบการตลาด ว่าได้รับอิทธิพลแนวความคิดมาจากทฤษฎีเศรษฐศาสตร์แบบนีโอคลาสสิก (neo-classic economics) และทฤษฎีทางเลือกสาธารณะ (public choice theory) ผสมผสานเข้ากับทฤษฎีเศรษฐศาสตร์เชิงสถาบัน (institute economics) และการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (new public management) โดยพยายามลดขนาด และบทบาทของภาครัฐให้ลดลง อันเนื่องมาจากความล้มเหลวและขาดประสิทธิภาพของรัฐบาลและระบบราชการ ในการการเข้าไปแทรกแซงระบบเศรษฐกิจและสังคม เกิดสภาพการผูกขาดในการให้บริการสาธารณะและการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว นอกจากนี้ ยังได้เสนอให้มีการแปรสภาพกิจการของรัฐเป็นเอกชน และประยุกต์ใช้มาตรการที่อิงกับกลไกการตลาดให้มากที่สุด

บทบาทภารกิจของรัฐ ที่มีปัญหาด้านประสิทธิภาพและปัญหาด้านงบประมาณ ผลทำให้การส่งมอบสินค้าและบริการมีปัญหาในแง่ของควมด้อยคุณภาพ จึงนำไปสู่กระบวนการเรียกร้องให้มีการปรับบทบาทภาครัฐ ด้วยการลดขนาดของรัฐให้เล็กลง โดยมีความเชื่อในพลัง และบทบาทของ กลไกการตลาด ว่ามีประสิทธิภาพ และสามารถจัดการตัวเองได้ พร้อมกับการเสนอ

ให้มีการเปิดตลาดเสรี และการใช้มาตรการที่อิงกับ กลไกการตลาด เช่น การแปรรูปกิจการของรัฐ ให้เป็นเอกชน การผ่อนคลายการควบคุมการทำให้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยได้รับอิทธิพลจาก แนวคิดเกี่ยวกับการตลาดและระบบการตลาดในยุคโลกาภิวัตน์ จากผลงานของ Fukuyama, Alvin Toffler Naisbitt และ Peter Drucker (อ้างในจุมพล หนิมพานิช, 2553, น. 189) ต่างเห็นความสำคัญ ของตลาด โดยเฉพาะการตลาดเสรี ว่าเป็นยุทธศาสตร์โลกที่จะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้ามาสู่ระบบโลกและสังคม ในโลกไร้พรมแดน ทำให้อุปสรรคด้านการค้าการลงทุน การบริการ และอื่น ๆ มีแนวโน้มลดลงหรือหมดไป แนวคิดของการนำกลไกทางการตลาด ได้ถูกนำมาใช้อย่างจริงจัง ในสมัยของนายกรัฐมนตรีของสหราชอาณาจักร ในยุคของ Margaret Thatcher ในปี 1979 ได้นำหลักการลดบทบาทของรัฐ ที่ใช้กลไกการตลาด มุ่งเน้นการแข่งขัน (competition) เพื่อให้ผู้บริโภค หรือประชาชนมีทางเลือก (choice) มากขึ้น หากทำความเข้าใจคำว่าสินค้าและบริการต่าง ๆ ที่เกิด จากภาครัฐ ไม่ได้มีเพียงสินค้าหรือบริการที่มีทั่วไปในท้องตลาด แต่หากหมายรวมถึง สินค้า และ บริการบางอย่าง ที่เรียกว่า สินค้าสาธารณะ (public goods) เช่น การป้องกันประเทศ การรักษาความสงบเรียบร้อย การให้บริการสาธารณะเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ รวมทั้ง สินค้ากึ่งสาธารณะ (impure public goods) โดยทั่วไปแล้วสินค้าหรือบริการต่าง ๆ ที่รัฐจัดให้ไม่ได้มีไว้เพื่อจำหน่ายให้แก่ ประชาชนหรือผู้บริโภคตามความเต็มใจที่จะจ่าย และไม่ได้จัดสรรให้แก่ผู้บริโภคโดยมีราคา เป็นตัวกำหนดเช่นเดียวกับสินค้าเอกชน ที่ซื้อขายกันได้ทั่วไปตามท้องตลาด โดยสินค้า และบริการ ที่ภาครัฐที่จัดสรรให้บางอย่าง มีการกำหนดกฎเกณฑ์เฉพาะประชาชนหรือผู้บริโภคบางกลุ่ม เช่น การกำหนดรายได้ อายุ สถานภาพของครอบครัว ภูมิฐานะ การชำระภาษี หรือค่าธรรมเนียม บางอย่าง เพื่อให้ได้มาในสิทธิการได้รับประโยชน์ (จุมพล หนิมพานิช, 2553, น. 194-199)

4.2 ความหมายของการตลาดสำหรับภาครัฐ

การตลาด ในมิติของเศรษฐศาสตร์สมัยใหม่ได้อธิบายว่า (จิระประภา อัครบวร และ ประยูร อัครบวร, 2552, น. 18) การตลาดเป็นการเชื่อมโยงของตลาดพื้นฐาน 5 ด้านด้วยกัน คือ ตลาดทรัพยากร (Resource Markets) ตลาดผู้ผลิต (Manufacturer Markets) ตลาดกลาง (Intermediary Markets) ตลาดผู้บริโภค (Customer Markets) และตลาดสำหรับภาครัฐ (Government Markets)

จากตลาดพื้นฐานทั้ง 5 ด้าน ตลาดสำหรับภาครัฐ ถือเป็นจุดกึ่งกลางที่เชื่อมโยง กับตลาดต่าง ๆ เพราะนอกจากการเก็บภาษี และให้บริการ ภาครัฐยังมีบทบาทสำคัญในด้านการตลาด เช่น การสร้างนโยบายที่ก่อให้เกิดผลในหลาย ๆ ด้านต่อกระบวนการทางการตลาด ไม่ว่าจะเป็น นโยบายด้านการสร้างสาธารณูปโภค นโยบายการส่งเสริมการส่งออก การออกกฎระเบียบ เพื่อให้ประชาชนปฏิบัติตาม การตลาดจึงมีส่วนช่วยสำคัญในการทำให้การปฏิบัติงานของภาครัฐ สามารถเข้าถึงประชาชนได้

นพรัตน์ ภูมิวุฒิสาร (2558, น.1) ได้ให้ความหมายของการตลาดไว้ว่า การตลาด เป็นกระบวนการบริหารทางสังคม ที่จะทำให้บุคคลและกลุ่มบุคคลได้รับในสิ่งที่มีความจำเป็น และต้องการ โดยอาศัยการสร้างสรรค์ การแลกเปลี่ยนอย่างอิสระในผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณค่า กับบุคคลอื่นที่ต้องใช้กระบวนการวางแผน การปฏิบัติตามแผน ที่มีองค์ประกอบด้านการออกแบบ ผลิตภัณฑ์ กำหนดราคา การส่งเสริมการตลาด ช่องทางการจัดจำหน่าย เพื่อการสร้างสรรค์ให้เกิด การแลกเปลี่ยนทำให้บุคคลและองค์การได้รับความพอใจ

สมาคมการตลาดแห่งประเทศไทย (The American Marketing Association = AMA.) (อ้างในจิรประภา อัครบวร และประยูร อัครบวร, 2552, น. 25) ได้ให้ความหมายของการตลาด คือ กระบวนการวางแผนและการบริหารในเรื่องการตั้งราคา การส่งเสริมการขาย และการกระจายสินค้าและบริการ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ โดยมุ่งทำให้เกิด ความพึงพอใจในระดับบุคคลและ/หรือบรรล่วัตถุประสงค์ขององค์การ ในปี พ.ศ.2547 สมาคมการตลาดแห่งประเทศไทยได้ให้คำนิยามเพิ่มเติมว่า “การตลาดคือทุก ๆ ที่ไม่ว่าเป็นภาวะที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการที่ประชาชนและองค์การต่าง ๆ มีความผูกพัน เข้ามามีส่วนร่วมเป็นส่วนใหญ่ในกิจกรรม ซึ่งอนุมานได้ว่ากิจกรรมนี้คือการตลาด”

Philip Kotler, et al, 1996 (อ้างในจิรประภา อัครบวร และประยูร อัครบวร, 2552, น. 25) ได้ให้ความหมายของการตลาดไว้ว่า การตลาด คือ กระบวนการทางสังคม และการจัดการที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่รู้ถึงความจำเป็นและความต้องการของเขา โดยผ่านการแลกเปลี่ยน สรรค์สร้างผลิตภัณฑ์และคุณค่ากับบุคคลอื่น โดยการดำเนินงานด้านการตลาดเป็นการทำ เพื่อ นำ การแลกเปลี่ยน โดยมีวัตถุประสงค์ให้ บรรลุความพึงพอใจตามความจำเป็น และความต้องการ ของมนุษย์

การตลาดสำหรับภาครัฐ (Marketing in Public Sector) เป็นเครื่องมือที่มุ่งมองการบริหารแบบนักการตลาดที่มุ่งเอาลูกค้า (C-Customer) เป็นจุดเริ่มต้นของการขายสินค้าและบริการ หากการบริหารภาครัฐมีการประยุกต์ใช้มุมมองแบบธุรกิจเอกชน แนวคิดการตลาดจะใช้ผู้รับบริการหรือประชาชนเป็น โฉมฉาย ในการพัฒนางานบริการให้ตอบสนองความต้องการ ความคาดหวัง เพื่อสร้างให้เกิดความพึงพอใจของผู้รับบริการหรือประชาชนให้ได้มากที่สุด กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การหาโอกาสเข้าถึงประชาชน ทำให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ จนกลายเป็นความต้องการสินค้าและบริการ นั่นเอง

การบริการภาครัฐหรือบริการสาธารณะ (Public service) คือ สิ่งจำเป็น และสำคัญ ในการขับเคลื่อนพื้นฐานในสังคม ไม่ว่าจะเป็นผู้ดูแล ควบคุมให้คนในสังคมปฏิบัติตามกฎหมาย โดยเฉพาะบทบาทของรัฐบาลยังต้องคำนึงถึงและปฏิบัติงาน เพื่อผลประโยชน์ของสาธารณะไม่ว่า

เป็นเรื่องสาธารณูปโภค ความมั่นคงของชาติ หรือด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสนับสนุนหรือเปิดโอกาสให้เอกชน มูลนิธิ องค์กรอาสาสมัคร (NGO) ได้มีโอกาสเข้ามาปฏิบัติงานในส่วนที่รัฐดูแลไม่ทั่วถึง ซึ่งภาครัฐในหลายประเทศจะถูกวิจารณ์ในด้านการบริการสาธารณะที่ไม่พร้อม ไม่จริงจัง และถูกร้องเรียนหรือการเปรียบเทียบเมื่อถูกกระทบจากการบริการภาครัฐ

James S.Mccullough, 1983 (อ้างในเทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์, 2557, น. 225) เห็นว่าการบริการภาครัฐหรือการบริการสาธารณะ จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบที่สำคัญ คือ หน่วยงานที่ให้บริการ (service delivery agency) บริการ (the service) และผู้รับบริการ (the service recipient) ดังนั้น การให้บริการสาธารณะจึงเป็นเรื่องที่หน่วยงานที่ให้บริการทำหน้าที่ส่งมอบการบริการให้แก่ผู้รับบริการ โดยที่ประโยชน์หรือคุณค่าของบริการที่ได้รับนั้น ผู้รับบริการจะตระหนักไว้ในจิตใจ

4.3 ความสำคัญของการตลาดสำหรับภาครัฐ

การตลาดมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และยกระดับความเป็นอยู่ของมนุษย์ในสังคม ทำให้เกิดการพึ่งพาอาศัยกันอย่างเป็นระบบในสังคมมนุษย์แต่ละคน สามารถประกอบอาชีพที่ตนเองถนัด และได้ใช้ความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคลได้ อย่างเต็มกำลังความสามารถ และการตลาดมีบทบาทอย่างใหญ่หลวงต่อความเจริญเติบโต และพัฒนาการทางเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากการตลาดเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการวิจัย และพัฒนาหาสิ่งแปลกใหม่ มาสนองความต้องการของตลาดและสังคม ทำให้ผู้บริโภคมีโอกาสเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่ต้องการได้หลายทางและผลิตภัณฑ์ที่สามารถตอบสนองความต้องการ สร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้บริโภค จึงมีผลทำให้เกิด การจ้างงาน เกิดรายได้กับแรงงาน และธุรกิจ ทำให้ประชาชน มีกำลังการซื้อ และสามารถสนอง ความต้องการในการบริโภค ซึ่งทำให้มาตรฐาน การครองชีพของบุคคล ในสังคมมีระดับสูงขึ้น และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แนวคิดการตลาดยังมีความสำคัญต่อการตลาดสำหรับภาครัฐ เนื่องจากการตลาดมีบทบาทสำคัญในการสร้างเสริมกระบวนการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ภาครัฐหรืองานบริการต่าง ๆ ให้ตอบสนองความต้องการของประชาชน และสามารถเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญให้เกิดการใช้งบประมาณของภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ เป็นการเพิ่มคุณค่า เพิ่มคุณภาพให้กับสินค้าและบริการที่เกิดจากหน่วยงานภาครัฐ การตลาดสำหรับภาครัฐ มีความสำคัญ ดังนี้

1) การตลาดสำหรับภาครัฐเป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยน จะส่งผลให้เกิดกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและประชาชน เนื่องจากการจะทำให้ภาครัฐกับผู้บริโภค หรือประชาชนเข้ามาใกล้กัน และสร้างความพึงพอใจ ให้กับผู้บริโภคด้วยการเสนอ

สินค้า หรือบริการ ที่ตรงต่อความต้องการของผู้รับบริการหรือประชาชน จนทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนในระดับผู้ซื้อและผู้ขาย

2) การตลาดเป็นตัวผลักดันให้เกิดการพัฒนา ปรับปรุง ผลิตภัณฑ์สินค้า หรือบริการของหน่วยงานภาครัฐ ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ ด้วยแนวคิดของการตลาด ในการมุ่งสนองความต้องการ และสร้างความพึงพอใจให้กับผู้บริโภค และรับผิดชอบต่อสังคม ผลักดันให้ภาครัฐต้องพัฒนาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ ให้ตรงต่อความต้องการ และสร้างความพึงพอใจให้กับผู้บริโภค ตลอดจนจูงใจผู้บริโภคด้วยการเสนอผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ และการตลาดระบบการตลาดเสรี ซึ่งมีการแข่งขันกันมากในการสร้าง ความพึงพอใจ และจูงใจผู้บริโภค จึงยังเป็นแรงผลักดันให้มีการพัฒนาปรับปรุง ผลิตภัณฑ์เพื่อการแข่งขันให้เกิดผลงานที่ดียิ่งขึ้น

3) การตลาดเป็นกลไกในการเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจ ด้วยการก่อให้เกิดการบริโภคและการพึ่งพากันอย่างเป็นระบบมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจทั้งระบบ การสร้างความต้องการและการสนองความต้องการในการบริโภค ผลิตภัณฑ์ทำให้เกิดการไหลเวียนในระบบเศรษฐกิจ คือเกิดการจ้างงาน เกิดรายได้ เกิดการบริโภค และเกิดการใช้จ่ายเงิน ซึ่งจะเกิดการพึ่งพากันและเชื่อมโยงไหลเวียนตามลำดับอย่างเป็นระบบ ผลจะทำให้การดำรงชีวิต ของมนุษยชาติในสังคมอยู่ในระดับที่มีการกินคืออยู่ดี มีความเป็นอยู่ อย่างเป็นสุขโดยทั่วกัน

4) การผลิตสินค้าและบริการของสินค้าบางชนิด หากปล่อยให้ไปไปตามกลไกตลาด หรือผลิตโดยกิจการหรือบุคคลในภาคเอกชน อาจทำให้ราคาของสินค้าและบริการในราคาที่สูงเกินความจำเป็น ทำให้ประชาชนบางกลุ่มอาจไม่เข้าถึงสินค้าหรือบริการนั้น ได้อย่างทั่วถึง การตลาดสำหรับภาครัฐ จะช่วยให้ประชาชน ได้รับมอบผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพให้กับประชาชนในราคาเป็นธรรม โดยสินค้า และบริการของหน่วยงานภาครัฐ เปรียบเหมือนสินค้าทางเลือกให้กับประชาชน ที่จะช่วยให้ประชาชนสามารถเลือกใช้สินค้าที่มีคุณภาพ แต่มีราคาที่เป็นธรรม ซึ่งจะเป็นการถ่วงดุลให้เอกชนไม่สามารถขายสินค้าประเภทนั้นในราคาที่สูงเกินควร

4.4 เครื่องมือในการส่งเสริมการตลาดที่สำคัญ ได้แก่

จิรประภา อัครบวร และประยูร อัครบวร (2552, น. 26-35) กล่าวว่าเครื่องมือในการส่งเสริมการตลาด มีองค์ประกอบ ดังนี้

1) การประชาสัมพันธ์ (Public Relations) เป็นการสื่อสารสองทาง (Two-Way Communication) เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล องค์กร หรือสถาบัน เพื่อให้เกิดพลังแห่งความร่วมมือ และการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ในเรื่องหรือประเด็นที่ต้องการพัฒนา สร้างสรรค์ และช่วยให้องค์กรสามารถสร้างความประทับใจและได้รับการตอบรับจากผู้ที่เห็น

ประโยชน์ และเข้าร่วมกับองค์การ ส่งผลให้องค์การสามารถประสบความสำเร็จในพันธกิจ และเพิ่มคุณค่าในผลงาน

2) การโฆษณา (Advertising) เป็นการเสนอขายสินค้าแบบสื่อสารทางเดียว (One-Way Communication) สู่ตลาดเป้าหมาย โดยการจ่ายเงินเพื่อการลงทุนในการสื่อสาร ถึงผู้บริโภคในวงกว้าง มีการเสนอต่อสาธารณะในรูปแบบที่หลากหลาย แตกต่างกันไป ทั้งในเรื่องเนื้อหา แสง สี เสียง เพื่อกระจาย/เสนอขายสินค้า/บริการให้ได้ตามเป้าหมายการตลาด โดยมีการวางแผนการสำรวจกลุ่มลูกค้าหรือกลุ่มเป้าหมายก่อนการทำแผนงานโฆษณา

3) การขายโดยบุคคล (Personal selling) การขายโดยพนักงาน หรือการขายส่วนตัวบุคคล เป็นกระบวนการขายที่ผู้ขายกับผู้ซื้อพบปะกัน โดยตรง หรือที่เรียกว่า เผชิญหน้ากัน (Face-to-face Communication) ทำให้สามารถสอบถามทุกอย่างเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากผู้ขายได้ และผู้ขายอาจมีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้ซื้อ หรือพยายามสร้างความสัมพันธ์เพื่อช่วยให้เกิดการโน้มน้าวในการปิดการขาย

4) การส่งเสริมการขาย (Sales promotion) เป็นเครื่องมือในการหาลูกค้า หรือประชาชนเพิ่ม โดยการกระตุ้นให้ลูกค้าหรือผู้บริโภคต้องการซื้อสินค้า โดยใช้พนักงานขายเป็นผู้ดำเนินการในระยะสั้น โดย การส่งเสริมผ่านผู้บริโภค (Consumer promotion) การส่งเสริมผ่านขบวนการค้า (Trade promotion) การส่งเสริมกำลังขาย (Sales-force promotion)

4.5 ส่วนผสมของการตลาด (Marketing Mix)

นพรัตน์ ภูมิวุฒิสาร (2558, น. 94-96) ได้อธิบายส่วนผสมของการตลาดว่าเป็นปัจจัยส่วนสำคัญของกลยุทธ์การตลาด ที่ใช้เป็นเครื่องมือเพื่อให้บรรลุถึงกลุ่มเป้าหมาย และธุรกิจประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์การตลาด ในส่วนของการตลาด ส่วนผสมทางการตลาดมีองค์ประกอบ 4Ps อันประกอบด้วย

1) ผลิตภัณฑ์ (Product) เป็นกลยุทธ์ที่เน้นการจัดการสินค้าหรือบริการ รวมถึงแนวคิดที่นำเสนอต่อผู้บริโภคที่ต้องกำหนดคุณสมบัติ การออกแบบให้เหมาะสมกับผู้บริโภค กลุ่มเป้าหมายตามท้องถื่นที่ต้องการ จากการค้นหาความต้องการที่แท้จริงของผู้บริโภคอันรวมถึงการออกแบบบรรจุภัณฑ์ การเพิ่มคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ให้เกิดความคาดหวังของผู้บริโภค การออกแบบและเลือกใช้แบรนด์ผลิตภัณฑ์ การบริการลูกค้า โปรแกรมการบริการและการรับประกันสินค้า การออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ภายใต้กลยุทธ์นั้นประกอบด้วยแนวคิด ทำให้ผลิตภัณฑ์ให้มีความแตกต่างจากผลิตภัณฑ์อื่นในตลาด

2) ราคา (Price) เป็นวิธีการหรือกระบวนการทางกลยุทธ์เพื่อกำหนดราคาที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ตามสถานการณ์ทางการตลาดต่าง ๆ โดยคำนึงถึงปัจจัยภายนอก ได้แก่

สภาพเศรษฐกิจ สถานการณ์ การขาย ความต้องการผลิตภัณฑ์ในตลาด การเปรียบเทียบราคาของผลิตภัณฑ์คู่แข่งและผลิตภัณฑ์เทียบเคียง และปัจจัยภายในองค์กร ได้แก่ นโยบายการขาย การต้องการเพิ่มปริมาณการขาย การเตรียมออกผลิตภัณฑ์ใหม่

3) สถานที่ (Place) เป็นการกำหนดแผนในช่องทางการจัดจำหน่าย หรือการนำผลิตภัณฑ์เข้าสู่ผู้บริโภค ภายใต้แนวคิดช่องทางการจัดจำหน่ายที่สถานที่และเวลาที่เหมาะสม ทั้งนี้ประเภทและตลาดของผลิตภัณฑ์จะส่งผลต่อวิธีช่องทางการจัดจำหน่ายตามลักษณะความต้องการของผู้บริโภค

4) การส่งเสริมการขาย (Promotion) เป็นการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อดึงดูดผู้บริโภคให้สนใจผลิตภัณฑ์ เกิดการทดลองใช้ผลิตภัณฑ์สำหรับกลุ่มผู้บริโภครายใหม่ เพิ่มการบริโภคเดิมจากการซื้อซ้ำ โดยสามารถใช้การส่งเสริมการตลาดในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การโฆษณาจากการใช้สื่อทางโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ตและสื่อออนไลน์ การแจกใบปลิว การจับคู่การขาย การประชาสัมพันธ์จากการจัดกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์ ผลิตภัณฑ์ แบนด์ซินค้าและองค์กรการออกสื่อโดยให้ความรู้ บทความ เพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์ การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และตัวแทน การแจกสินค้าตัวอย่าง กิจกรรมส่งเสริมการขาย ทั้งการจัดชิงโชค การให้ของแถม และคูปองส่วนลด การสะสมแต้มรับของรางวัล เป็นต้น

และมีนักคิดด้านการตลาด Robert Lauterborn (อ้างใน จิรประภา อัครบวร และ ประยูร อัครบวร 2552, น. 40) ได้เสนอมุมมองในด้านการตลาด โดยใช้มุมมองจากภายในสู่ภายนอก (Inside out) ว่าผู้ซื้อต้องการอะไร ซึ่งต่างกับหลัก 4Ps ที่มองว่าผู้ขายต้องขายอะไร ซึ่งมุมมองของด้านผู้ซื้อที่น่าสนใจอย่าง 4Cs มีดังนี้

1) P1: Product (สินค้าและบริการ) สุ่มมอง C1: Customer Solution (ความต้องการของลูกค้าหรือประชาชน) โดยเป็นสินค้าที่นำเสนอให้ตลาด โดยทำให้องค์กรหรือผู้บริโภคพึงพอใจจนเป็นที่ต้องการหรืออยากได้ สินค้าจึงสิ่งที่จับต้องได้ และงานบริการ รวมทั้งสิ่งที่องค์การเสนอต่อประชาชน โดยพิจารณาว่าอะไรคือเรื่องที่ประชาชนต้องการให้เราบริการ หรือ อะไรคือเรื่องที่ประชาชนควรได้รับจากหน่วยงานบริการภาครัฐ

2) P2: Price (ราคา) สุ่มมอง C2: Customer Cost (ค่าใช้จ่ายของลูกค้า หรือประชาชน) เป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในหลักการตลาด ที่จะทำให้การตลาดนั้นประสบความสำเร็จ เพราะโดยทั่วไปราคาจะเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ซื้อตัดสินใจซื้อหรือใช้บริการ การตั้งราคาให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์และกลุ่มเป้าหมายจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะ ราคาเป็นตัวบ่งบอกภาพลักษณ์ของสินค้าที่สำคัญที่สุด ยกตัวอย่างเช่น การตั้งราคาคาร์ดโดยสารประจำทางแบบธรรมดา (ไม่มีแอร์) กับคาร์ดโดยสารปรับอากาศ ควรต่างกันเท่าใดจึงจะสะท้อนภาพลักษณ์ของบริการที่ได้รับ

3) P3: Place (สถานที่) กลุ่มมุมมอง C3: Convenience (ความสะดวกสบาย) เป็นช่องทางในการจัดจำหน่ายสินค้าและบริการ ซึ่งในภาครัฐอาจหมายถึง ความพึงพอใจในบริการที่ประชาชนได้รับความสะดวกสบายในการเข้ามาใช้บริการของภาครัฐ อาจมีการสร้างตัวชี้วัดความพึงพอใจ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน และการเพิ่มช่องทางการให้บริการซึ่งสิ่งที่ควรคำนึงถึง คือ ความสามารถในการเข้าถึงของประชาชน ระยะเวลาในการรอรับบริการ และ ภาพลักษณ์ที่องค์กรต้องการ

4) P4: Promotion (การ โฆษณา ประชาสัมพันธ์) กลุ่มมุมมอง C4: Communication (การสื่อสาร) คือ การสื่อสารให้ลูกค้าหรือประชาชน ได้รับทราบถึงข้อมูลข่าวสารของผลิตภัณฑ์ การบริการ และ โครงการขององค์กร ซึ่งการจัดการเรื่องการสื่อสารนี้มี 3 ส่วนที่ต้องจัดการ คือ 1) ข่าวสารหรือข้อความ (Messages) คือ สิ่งที่องค์กรต้องการสื่อสารต่อลูกค้าหรือประชาชน 2) ผู้ส่งสาร (Messenger) คือ ตัวองค์กร บุคคล หรือหน่วยงานที่เป็นเจ้าของข่าวสารหรือข้อความ 3) ช่องทางการสื่อสาร (Communication Channels) คือ สถานที่หรือช่องทางที่ผู้ส่งสารเลือกใช้ ในการสื่อสารกับลูกค้าหรือประชาชน

หลักสำคัญของการจัดการตลาดสำหรับภาครัฐ มี 5 ประการ คือ

- 1) ถือลูกค้าหรือประชาชนเป็นศูนย์กลาง
- 2) จัดกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน
- 3) ศึกษาคู่แข่งเพื่อวางกลยุทธ์ คือ การศึกษาคู่แข่งทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อนำมาพัฒนาสินค้าและบริการให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาด
- 4) ใช้ส่วนผสมทางการตลาด 4Ps และ 4Cs
- 5) ติดตามผลเพื่อการเรียนรู้และพัฒนา

4.6 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการตลาด

นพรัตน์ ภูมิวุฒิสาร (2558, น. 10-11) ได้สรุปถึง แนวคิดทางการตลาดที่นำมาใช้ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อกำหนดกิจกรรมทางการตลาด ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดเป้าหมาย แต่ละองค์กรกำหนดแนวคิดทางการตลาดที่แตกต่างกัน ซึ่งจะมีผลต่อการกำหนดกลยุทธ์ แผนดำเนินการ และการบริการลูกค้าที่แตกต่างกัน โดยมีแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) แนวคิดเกี่ยวกับการผลิต เป็นแนวคิดที่เชื่อว่าผู้บริโภคต้องการซื้อสินค้าที่มีคุณสมบัติตามต้องการ มีความหลากหลายและมีราคาต่ำ ดังนั้น องค์กรจึงต้องหาเทคโนโลยีการผลิตให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพ แต่เน้นต้นทุนการผลิตที่ต่ำพร้อมทั้งหาทางจัดจำหน่ายที่สามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้

2) แนวคิดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ เป็นแนวคิดที่องค์การพิจารณาว่าผู้บริโภคต้องการสินค้าที่มีคุณภาพ มีความแตกต่างและแนวคิดที่ต้องพัฒนาสินค้าให้มีประโยชน์ใช้สอย และมีมูลค่าเพิ่ม

3) แนวคิดเกี่ยวกับการขาย เป็นแนวคิดที่ว่าผู้บริโภคมีความหลากหลาย และมีการแข่งขันในการนำเสนอผลิตภัณฑ์ต่อผู้บริโภค ดังนั้นจะต้องมีการเพิ่มการนำเสนอ เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการซื้อ ด้วยรูปแบบการขาย การเพิ่มจุดวางจำหน่ายสินค้า การขยายเวลาช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ การขายโดยตรงพนักงาน การขายทางโทรศัพท์

4) แนวคิดเกี่ยวกับการตลาด เพื่อให้การดำเนินการทางการตลาดบรรลุเป้าหมายของธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพเหนือคู่แข่ง จึงเกิดแนวคิดทางการตลาด เพื่อการตอบสนองความต้องการของลูกค้า ที่กำหนดให้ลูกค้าคือคนสำคัญที่สุดขององค์กรด้วยการนำกลยุทธ์ทางการตลาดมาเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ

5) แนวคิดการตลาดเพื่อสังคม เป็นแนวคิดที่รวมการตอบสนองความต้องการของตลาดพร้อม ๆ กับการให้ความสำคัญและห่วงใยสังคม สิ่งแวดล้อมตลอดจน ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อองค์กรและสภาพแวดล้อมทางการตลาด ทำให้องค์กรสามารถรักษาความสัมพันธ์กับลูกค้าขององค์กรได้ในระยะยาว พร้อมทั้งเป็นการประชาสัมพันธ์ และสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ อันเป็นการเพิ่มกลุ่มผู้บริโภคใหม่ให้กับองค์กร ประกอบกับข้อกำหนดทางกฎหมาย และข้อบังคับทางภาษีที่มีมากขึ้น ทำให้หลายองค์กรมุ่งเน้นการใช้แนวคิดนี้ในการตลาดปัจจุบัน

จากแนวคิดการตลาดสำหรับภาครัฐ ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าการตลาดมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสินค้า บริการของภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ในฐานะที่กรมวิชาการเกษตร เป็นหน่วยงานภาครัฐ ที่มุ่งพัฒนาด้านงานวิจัย เพื่อให้เกิดการพัฒนา งานวิจัยที่มีคุณภาพ กรมวิชาการเกษตรจึงต้องให้ความสำคัญกับแนวคิดของการมุ่งเน้นลูกค้า ผู้มีส่วนได้เสีย เนื่องจากเป็นกระบวนการที่จะช่วยเสริมสร้างความผูกพันด้านการวิจัยให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อันจะนำไปสู่การนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ด้วยแนวคิดการพัฒนาระบบการทำงาน ให้มีความทันสมัย การปรับปรุงการให้บริการสาธารณะ และการปรับเปลี่ยนแนวคิด ทศนคติของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อประชาชน ด้วยการกำหนดทิศทางการให้บริการด้วยความเอาใจใส่ สร้างวัฒนธรรมวิจัยที่มุ่งเน้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้วิจัยจึงได้เห็นความสำคัญของกระบวนการของการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ในหมวด 3 คือ การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้เสีย จึงเลือกทำการศึกษาใน หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้เสีย

5. การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

โดยจะขอนำเสนอออกเป็นหัวข้อย่อย ดังนี้ 1) ความเป็นมาของการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ 2) ความหมายของการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ 3) ความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ 4) หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้เสีย

5.1 ความเป็นมาของการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2557) การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award : PMQA) หรือรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ เป็นกรอบการบริหารจัดการองค์การ ที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้ส่วนราชการนำไปใช้ในการประเมินองค์การด้วยตนเอง ที่ครอบคลุมภาพรวมในทุกมิติ เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล โดยการประยุกต์มาจาก MBNQA: Malcolm Baldrige National Quality Award (รางวัลคุณภาพแห่งชาติประเทศสหรัฐอเมริกา) และ TQA: Thailand Quality Award (รางวัลคุณภาพแห่งชาติ) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการบริหารจัดการที่ดี และเป็นแนวทางในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันขององค์การของประเทศสหรัฐอเมริกา ในหลายประเทศได้มีการนำระบบคุณภาพการบริหารจัดการมาใช้ทั้งในภาครัฐและเอกชน เพื่อให้มีการปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ยกตัวอย่างประเทศที่นำเกณฑ์รางวัลคุณภาพที่พัฒนามาจาก MBNQA ได้แก่ ประเทศแคนาดา ชื่อเกณฑ์ (Canada Awards for Excellence : CAE) ประเทศออสเตรเลีย ชื่อเกณฑ์ Australian Business Excellence Award (ABEA) สหภาพยุโรป ชื่อเกณฑ์ (European Quality Award : EQA) ประเทศญี่ปุ่น ชื่อเกณฑ์ (Japan Quality Award: JQA) เป็นต้น แนวทางในการพัฒนาคุณภาพสู่ความเป็นเลิศ คือ การส่งมอบคุณค่าที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องให้กับผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งส่งผลให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนและความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การปรับปรุงประสิทธิภาพผลการดำเนินงาน และขีดความสามารถของส่วนราชการ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงและเกิดการเรียนรู้ของส่วนราชการ และเป็นการเสริมสร้างบุคลากรทุกระดับในส่วนราชการให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนา

มติคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2548 เห็นชอบให้นำการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PQMA มาเป็นเครื่องมือในการผลักดันให้การพัฒนากระบวนการราชการมีประสิทธิภาพและยั่งยืน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว โดยได้ดำเนินการพัฒนาเกณฑ์คุณภาพการบริหาร

จัดการภาครัฐ และส่งเสริม ให้ส่วนราชการนำเกณฑ์ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการองค์การอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มจากกำหนดเป็นตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในปี พ.ศ. 2549 ต่อมา ในปี พ.ศ. 2551 ได้ปรับปรุงเกณฑ์ไปสู่เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐระดับพื้นฐาน (Fundamental Level) และกำหนดให้ส่วนราชการ นำไปใช้ในการพัฒนาองค์การปีละ 2 หมวด ระหว่างปี พ.ศ. 2552 – 2554 และเมื่อส่วนราชการดำเนินการครบทั้ง 6 หมวดแล้ว ได้จัดให้มีการตรวจรับรองคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐระดับพื้นฐาน (Certified Fundamental Level) เพื่อให้มั่นใจว่าส่วนราชการมีการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยกำหนดให้มีการตรวจประเมินทุก 3 ปี ซึ่งการตรวจประเมินรอบที่ 1 ตั้งแต่ปี 2555 – 2557 ได้เสร็จสิ้นแล้ว และจะเริ่มตรวจประเมิน รอบที่ 2 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 – 2561

ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2546 - 2550) กำหนดให้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการ และวิธีการทำงานเพื่อยกระดับขีดความสามารถและมาตรฐานการทำงานของหน่วยงานราชการให้อยู่ในระดับสูง เทียบเท่ามาตรฐานสากล โดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นหลักการบริหารราชการที่ได้รับการตราขึ้นเป็นกฎหมาย ดังที่ปรากฏในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 3/1 และต่อมาได้มีการออกพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อให้มีแนวทางการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดเป้าหมาย ของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีว่าให้เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินจำเป็น ประชาชนได้รับการ อำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนอง ความต้องการ รวมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

ในปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นมา สำนักงาน ก.พ.ร. ได้จัดให้มีรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐรายหมวด เพื่อเป็นการเชิดชูเกียรติ สร้างแรงจูงใจ และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของส่วนราชการ อย่างต่อเนื่อง และยกระดับมาตรฐานให้เทียบเท่าสากล โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง และกลไกการบริหาร รางวัลด้วยแนวคิด “การปรับปรุงทีละขั้น” กล่าวคือ ส่วนราชการใดพัฒนาองค์การตามเกณฑ์คุณภาพการบริหาร จัดการภาครัฐระดับพื้นฐาน (Fundamental Level) ครบทุกหมวดแล้ว และผ่านการรับรองคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐระดับพื้นฐาน (Certified Fundamental Level) รวมทั้งสามารถปรับปรุงองค์การอย่างต่อเนื่อง จนมีความโดดเด่นในหมวดใดหมวดหนึ่ง จะสามารถขอรับรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐรายหมวด และพัฒนาไปสู่รางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ต่อไป

5.2 ความหมายของการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2559) การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award: PMQA) ได้ให้ความหมายไว้ว่าเป็นเครื่องมือการพัฒนางองค์การตามยุทธศาสตร์หลักในการยกระดับคุณภาพระบบราชการไทยให้มีศักยภาพและขีดความสามารถเทียบเท่าระดับสากล การนำเครื่องมือนี้ไปดำเนินการส่วนราชการจะมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามเป้าประสงค์ของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย และเป็นกรอบการบริหารจัดการองค์การ ที่สำนักงาน ก.พ.ร. ได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้ส่วนราชการนำไปใช้ในการประเมินองค์การด้วยตนเองที่ครอบคลุมภาพรวมในทุกมิติ เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล โดยมุ่งเน้นให้หน่วยงานราชการปรับปรุงองค์การอย่างรอบด้านและอย่างต่อเนื่องครอบคลุมทั้ง 7 ด้าน(หมวด) คือ

- 1) การนำองค์การ เป็นการประเมินการดำเนินการของผู้บริหารในเรื่องวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ ค่านิยม ความคาดหวังในผลการดำเนินการ การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การกระจายอำนาจการตัดสินใจ การสร้างนวัตกรรมและการเรียนรู้ในส่วนราชการ การกำกับดูแลตนเองที่ดี และดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน
- 2) การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ เป็นการประเมินวิธีการกำหนดและถ่ายทอดประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ กลยุทธ์หลัก และแผนปฏิบัติการ เพื่อนำไปปฏิบัติและวัดผลความก้าวหน้าของการดำเนินการ
- 3) การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นการประเมินการกำหนดความต้องการ ความคาดหวัง และความนิยมชมชอบ การสร้างความสัมพันธ์ และการกำหนดปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจ
- 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ เป็นการประเมินการเลือกรวบรวม วิเคราะห์ จัดการ และปรับปรุงข้อมูลและสารสนเทศ และการจัดการความรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปรับปรุงผลการดำเนินการขององค์การ
- 5) การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล เป็นการประเมินระบบงาน ระบบการเรียนรู้ การสร้างความผาสุก และแรงจูงใจของบุคลากร เพื่อให้บุคลากรพัฒนาตนเองและใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ตามทิศทางองค์การ
- 6) การจัดการกระบวนการ เป็นการประเมินการจัดการกระบวนการ การให้บริการ และกระบวนการอื่นที่ช่วยสร้างคุณค่าแก่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และกระบวนการสนับสนุน เพื่อให้บรรลุพันธกิจขององค์การ

7) ผลลัพธ์การดำเนินการ เป็นการประเมินผลการดำเนินการและแนวโน้มของส่วนราชการในมิติด้านประสิทธิผล มิติด้านคุณภาพการให้บริการ มิติด้านประสิทธิภาพ และมิติด้านการพัฒนาองค์กร

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอนำเสนอคำที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพบริหารจัดการภาครัฐ ดังนี้

รางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ หมายถึง รางวัลที่มอบให้กับหน่วยงานภาครัฐที่ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการองค์การอย่างต่อเนื่อง ทัดเทียมมาตรฐานสากล ซึ่งได้มาด้วยความเพียรพยายาม ความอดทน หลอมรวมกับความตั้งใจจริงของทุกคนในองค์กร เพื่อนำองค์การให้ก้าวสู่ความเป็นเลิศ และมีผลดำเนินการปรับปรุงองค์การตาม เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐอย่างโดดเด่น

เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ คืออะไร กรอบการประเมินองค์การด้วยตนเองตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ส่วนราชการต่าง ๆ สามารถนำไปปรับใช้ได้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ทำให้การส่งมอบผลผลิตและการบริการที่ดีขึ้น ปรับปรุงผลการดำเนินการด้านอื่น ๆ และเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน โดยทำให้เกิดความสอดคล้องกันของแผน กระบวนการตัดสินใจ บุคลากร การปฏิบัติการ และผลลัพธ์ การนำเกณฑ์นี้ไปใช้จะช่วยให้ส่วนราชการสามารถประเมินองค์การตนเองได้อย่างรอบด้านว่าขณะนี้สภาพแวดล้อมเป็นอย่างไร และต้องการมุ่งไปทางใด เกณฑ์นี้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบทุกภาคส่วนของระบบบริหารงาน การพัฒนาปรับปรุงกระบวนการและผลลัพธ์ โดยตระหนักถึงคุณค่าที่ส่งมอบแก่ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม โดยมองภาพองค์รวมทั้ง 7 หมวด เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล ได้แก่ 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนยุทธศาสตร์ 3) การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้เสีย 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นบุคลากร 6) การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ 7) ผลลัพธ์การดำเนินการ

สารสนเทศผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย หมายถึง กระบวนการในการค้นหาสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้เสีย กระบวนการด้าน “สารสนเทศผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย” เป็นกระบวนการเชิงรุก และสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถเข้าใจความต้องการ ความคาดหวัง และความปรารถนาของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสียทั้งที่ชัดเจน ไม่ชัดเจน และที่คาดการณ์ไว้ โดยมีเป้าหมาย เพื่อให้ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้เสียเกิดความผูกพัน การค้นหาสารสนเทศของผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้เสียอาจรวมถึงการรวบรวม และการบูรณาการข้อมูลต่าง ๆ ของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย

ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสียที่พึงมีในอนาคต คือ หมายรวมถึงผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้เสียที่เลิกใช้มาใช้บริการ ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสียที่อาจมีขึ้นในอนาคต และผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่เลือกจะไม่มาใช้บริการ แต่สมัครใจไปใช้บริการของหน่วยงานอื่น ส่วนราชการจะต้องนำข้อมูลผู้ใช้บริการมาวิเคราะห์ประกอบการพิจารณาเพื่อค้นหารูปแบบการบริการใหม่ ๆ การแก้ไขปัญหา และยุทธศาสตร์เพื่อให้ได้กลุ่มเป้าหมายใหม่รวมทั้งเพื่อความพึงพอใจมากยิ่งขึ้น

5.3 ความสำคัญการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)

การให้บริการประชาชนเป็นนโยบายที่ทุกรัฐบาลให้ความสำคัญ และพยายามผลักดันให้มีการพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนให้ดีขึ้นมาโดยตลอด การตอบสนองความต้องการของประชาชนเป็นพันธกิจสำคัญอันดับแรกที่รัฐพึงกระทำ ยิ่งในช่วงปัจจุบันเป็นกระแสการเรียกร้องให้ปรับเปลี่ยนสภาพสังคมให้เข้าสู่ความเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ที่เกิดขึ้นในทุกภูมิภาคของโลกล้วนมุ่งเป้าไปสู่จุดหมายเดียวกันคือ การยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen Centered) ประกอบกับกระแสของการเรียกร้องการบริการที่ดีขึ้น เนื่องจากเทคโนโลยีสมัยใหม่เปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปหรือองค์กรประชาชนเข้าถึงบริการของภาครัฐได้ง่ายขึ้น อีกทั้งประชาชนมีระดับการศึกษาและค่านิยมประชาธิปไตยที่สูงขึ้น ทำให้ภาครัฐจะต้องดำเนินการที่มีความโปร่งใสและรับผิดชอบในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น ภาครัฐจึงต้องตอบสนองความต้องการ และความคาดหวังของประชาชน ซึ่งความต้องการและความคาดหวังดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก จึงจำเป็นต้องปรับปรุงคุณภาพการให้บริการจากภาครัฐให้สนองความต้องการดังกล่าว

เกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ได้ถูกนำมาใช้เป็นตัวชี้วัดกับหน่วยงานราชการสามารถขับเคลื่อนระบบราชการให้ประสบความสำเร็จตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อให้ส่วนราชการมีแนวทางการยกระดับคุณภาพการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ตลอดจนทั้งใช้เป็นกรอบแนวทางในการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) และเป็นบรรทัดฐานการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการตนเองของหน่วยงานภาครัฐ อันจะนำไปสู่การยกระดับการปฏิบัติงานของภาครัฐต่อไป โดยหากองค์กรใดที่สามารถนำเกณฑ์เหล่านี้ไปปฏิบัติได้ในระดับที่ดี ย่อมจะเป็นเครื่องรับรองความเป็นเลิศขององค์กรในระดับหนึ่ง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงาน ดังนี้

- 1) เกิดการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์และบริการ ซึ่งลูกค้าหรือประชาชนได้รับผลิตภัณฑ์และบริการที่ดีขึ้น อันจะนำไปสู่ความสำเร็จของหน่วยงาน
- 2) การปรับปรุงประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและความสามารถของหน่วยงาน โดยรวมให้สามารถพัฒนาคุณภาพองค์การให้เข้าเกณฑ์และพัฒนาสู่องค์กรแห่งความเป็นเลิศ
- 3) เกิดกระบวนการเรียนรู้ภายในหน่วยงาน ทั้งกระบวนการทำงานแนวใหม่ แนวคิดทัศนคติในการทำงาน และการพัฒนาบุคลากร ผู้การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.4 หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย

กรมวิชาการเกษตร เป็นหน่วยงานที่มุ่งพัฒนางานวิจัยทางด้านการเกษตร เพื่อช่วยเหลือเกษตรกร ซึ่งถือเป็นอาชีพหลักของคนไทย เพื่อให้สามารถวางแผนเป้าหมายในการตอบสนองความต้องการของเกษตรกรให้ครอบคลุมภารกิจของกรมวิชาการเกษตร การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ในหมวดที่ 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจอย่างทอ่งแท้ เพื่อนำมาทบทวน และปรับปรุงกระบวนการของกรมวิชาการเกษตรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

5.4.1 ความหมายหมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย

วิพุธ อ่องสกุล (2551, น. 2) ได้กล่าวไว้ว่า การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย เป็นหมวดของการพัฒนาฯ หมวดหนึ่งของเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐที่ (ก.พ.ร.) กำหนด คือ การจัดการกระบวนการและการดำเนินการในความรู้เกี่ยวกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย รวมถึงกระบวนการและวิธีการในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้เสีย และการวัดความพึงพอใจ ที่เกิดจากกระบวนการและการดำเนินการในการตอบสนองความต้องการ

เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ในหมวดที่ 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย เป็นการตรวจประเมินว่าส่วนราชการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสียเพื่อความสำเร็จของส่วนราชการในระยะยาวอย่างไร รวมทั้งวิธีการในการค้นหาของสารสนเทศผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย การสร้างความสัมพันธ์ และการใช้สารสนเทศผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อปรับปรุงและค้นหาโอกาสในการสร้างนวัตกรรม

5.4.2 กระบวนการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย

การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) หมวด 3 การให้เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินของกระบวนการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ในหมวดที่ 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสียนี้ ประกอบด้วย 1) การดำเนินการ เพื่อสร้างความรู้

เกี่ยวกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสียซึ่งรวมถึงการกำหนดความต้องการ ความคาดหวัง และความนิยมชมชอบ และ 2) การดำเนินการในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย ทั้ง 2 กระบวนการนี้ มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐในหมวดที่ 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย มีสาระสำคัญ ดังนี้

1) การดำเนินการเพื่อสร้างความรู้เกี่ยวกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งรวมถึงการกำหนดความต้องการ ความคาดหวัง และความนิยมชมชอบ คือ ส่วนราชการมีวิธีการอย่างไรในการรับฟัง ปฏิสัมพันธ์ และสังเกตผู้รับบริการ เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้ได้ ส่วนราชการมีวิธีการอย่างไรในการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรับฟังความคิดเห็น ความต้องการ ความคาดหวัง ของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย และส่วนราชการมีวิธีการอย่างไรในการค้นหาสารสนเทศผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสียทั้งในอดีต และอนาคต และคู่แข่ง/คู่เทียบ เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ และเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับผลผลิต บริการ และการสนับสนุนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้เสีย โดยมีกระบวนการ คือ การดำเนินการเพื่อสร้างความรู้เกี่ยวกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย เป็นการสร้างความรู้ในความต้องการ ความคาดหวัง และความนิยมชมชอบ โดยมีกระบวนการในการดำเนินการ คือ

(1) จำแนกกลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย ผู้รับบริการที่พึงมีในอนาคต การจำแนกกลุ่ม หมายถึง การจัดหมวดหมู่ของประชากรหรือกลุ่มผู้ใช้บริการ โดยมีการแบ่งแยกตามปัจจัยที่สำคัญ โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเภท 1) ประเภทของงานบริการ หรืองานอื่น ๆ ของหน่วยงานหรือองค์กร 2) การกำหนดตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ เช่น กลุ่มผู้ใช้บริการใน ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค หรือจังหวัด 3) การกำหนดตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ เช่น เพศ อายุ ความพิการ ภาษาที่ใช้ 4) การกำหนดตาม ลักษณะทางกฎหมาย เช่น บุคคลหรือประชาชน นิติบุคคล องค์กรมหาชน และองค์กรลักษณะอื่น ๆ ตามกฎหมาย

(2) การรับฟังและเรียนรู้ความต้องการ ความคาดหวัง และความนิยมชมชอบ การรับฟังความคิดเห็น หมายถึง เป็นกิจกรรมของการดำเนินการในการได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ เพื่อทำการหาหนทางในการพัฒนา ปรับปรุงกระบวนการ และการดำเนินการขององค์กรเพื่อให้สามารถ แก้ปัญหาและตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้เสีย รวมถึงผู้รับบริการที่พึงมีในอนาคต โดยการรับฟังความคิดเห็นเป็นการดำเนินการที่ถือเป็นต้นทางของการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการ และการดำเนินการขององค์กร ถ้าปราศจากการรับฟังความคิดเห็นขององค์กรจะทำให้ไม่สามารถรับทราบข้อมูลความต้องการ ความคาดหวัง ของผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้เสีย และส่งผลให้องค์กรขาดทิศทางและเป้าหมายในการพัฒนา

(3) การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำข้อมูลไปปรับใช้ หมายถึง การดำเนินการวิเคราะห์ผลการรับฟังความคิดเห็น เพื่อให้ได้บทสรุปที่สามารถนำไปกำหนดเป็นประเด็นความต้องการและสามารถนำมาสู่การกำหนดเป็นเป้าหมายในการดำเนิน เพื่อตอบสนองความต้องการ โดยอาจมีการจัดทำเป็นแผนการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการ หรือแผนการพัฒนางานบริการใหม่ ๆ และเมื่อมีการดำเนินการให้ได้ตามเป้าหมายแล้วจะต้องมีการ วัดผลการปฏิบัติการ

(4) การทบทวนและการปรับปรุงการดำเนินการ หมายถึง การทบทวน ปรับปรุงการรับฟังและเรียนรู้ให้เหมาะสมและทันสมัยอยู่เสมอ หมายถึง การดำเนินการ ให้วิธีการรับฟังและเรียนรู้ตรงและทันต่อความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย และ ทิศทางการดำเนินการขององค์กร รวมถึงทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองทั้งในประเทศ และนอกประเทศ

2) การดำเนินการในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย คือ ส่วนราชการมีวิธีการอย่างไรในการประเมินความพึงพอใจและการให้ความสำคัญกับผู้บริการ และผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งการประเมินดังกล่าว ใช้สารสนเทศที่สามารถนำไปใช้ตอบสนอง ให้เหนือกว่าความคาดหวังของผู้บริการและผู้มีส่วนได้เสียได้อย่างไรในระยะยาว ส่วนราชการ มีวิธีการอย่างไรในการค้นหาสารสนเทศด้านความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสียที่มี ต่อส่วนราชการเมื่อเปรียบเทียบกับความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสียของกลุ่ม/ คู่เทียบ และส่วนราชการมีวิธีการอย่างไรในการประเมินความไม่พึงพอใจของผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้เสีย ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย และทำให้เหนือกว่าความคาดหวังได้อย่างไร โดยประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ 2 กระบวนการคือ 1) การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งถือเป็นการ ส่งเสริมให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อการให้บริการของหน่วยงานหรือองค์กรของรัฐ และนำไปสู่การ พัฒนาให้เกิดความไว้วางใจ และความพึงพอใจในการให้บริการในที่สุด ซึ่งกระบวนการสร้างความสัมพันธ์นี้ จะต้องมีพื้นฐานในการความรู้เกี่ยวกับผู้บริการและมีผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งความต้องการ ความคาดหวัง และความนิยมชมชอบ ตลอดจนการเรียนรู้เกี่ยวกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งพฤติกรรมการใช้บริการ ความชอบ/ไม่ชอบ การอำนวยความสะดวกที่ส่งให้เกิดความ พึงพอใจ/ไม่พอใจ โดยต้องมีการสื่อสาร และปฏิสัมพันธ์กับผู้รับบริการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิด ความผูกพัน และนำไปสู่ภาพลักษณ์ที่ดี และ 2) การวัดผลการดำเนินการในการตอบสนองความ ต้องการและผลการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสียในภาพที่แบบของความ พึงพอใจ

2.1 กระบวนการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย
ประกอบด้วย กระบวนการดำเนินการ ดังนี้

1) การจัดทำข้อมูลเพื่อเรียนรู้ ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อการปฏิสัมพันธ์ ซึ่งหมายถึง การบริหารข้อมูลของผู้ที่เคยมาใช้บริการ เพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้ ในความต้องการ ความคาดหวัง และความนิยมชมชอบ ทำให้หน่วยงานหรือองค์กรรัฐ สามารถตั้งเป้าหมายในการ ดำเนินการ ได้ถูกต้องแม่นยำ ทั้งในการสื่อสาร การปฏิสัมพันธ์ อันนำไปสู่การพัฒนา ความสัมพันธ์ที่ดี

2) การอำนวยความสะดวกในการติดต่อข้อมูล รับบริการหรือร้องเรียน เป็นการ ดำเนินการเพื่อให้ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย สามารถเข้าถึง บริการ การร้องเรียนได้อย่างไม่มี อุปสรรคหรือไม่สะดวก โดยตัวอย่างของการอำนวยความสะดวก เช่น การประกาศขั้นตอน และ ระยะเวลาการปฏิบัติงานให้ประชาชนทราบ การจัดทำมีระบบเครือข่ายสารสนเทศสำหรับ ให้ประชาชนติดต่อสื่อสาร การจัดสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้รับบริการ เป็นต้น

3) การสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงาน คือ การศึกษาและปรับปรุงขั้นตอน การทำงาน โดยอาจรวมถึงการดำเนินการลดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติงาน แล้วนำผล การศึกษามาจัดทำเป็นข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติงานระหว่างผู้ปฏิบัติงาน และผู้บริหาร

4) การตอบกลับข้อร้องเรียนและข้อสงสัย หมายถึง กระบวนการตอบกลับ (Feedback loop) ในการตอบรับเรื่องร้องเรียนหรือข้อสงสัย กลับไปยังผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงออกถึงความใส่ใจ ไม่ละเลยความคิดเห็นของผู้รับบริการ และผู้มีส่วน ได้เสียที่เกิดขึ้นต่อการบริการ

5) การทบทวนและปรับปรุงการสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับบริการ และผู้มีส่วน ได้เสีย หมายถึง การดำเนินการทำให้การสร้างความสัมพันธ์ ตรงต่อความต้องการและความ คาดหวังของผู้รับบริการอยู่เสมอ โดยต้องมีการเรียนรู้เกี่ยวกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย ผ่านการรับฟังความคิดเห็น โดยต้องพิจารณาปัจจัยในเชิงสภาพแวดล้อม ในเชิงเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เพื่อให้เข้าใจลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อันจะนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์ ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้เสียทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

2.2 กระบวนการวัดความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย ประกอบด้วย กระบวนการ ดังนี้

1) กำหนดวิธีการวัดผลและเกณฑ์การประเมิน หมายถึง เกณฑ์ที่ใช้ตัดสินว่า ผลการวัดความพึงพอใจหรือความไม่พึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งการวัดระดับของความรู้สึก

ของผู้รับบริการ การวัดระดับออกมาในเชิงปริมาณ หรือเป็นตัวเลขที่วัดค่าได้ เพื่อนำมาเปรียบเทียบ เพื่อให้เห็นพัฒนาการด้านคุณภาพที่ชัดเจนได้

2) เลือกวิธีการสำรวจและเก็บข้อมูล คือ การเลือกวิธีการสำรวจ และเก็บข้อมูล โดยมีการคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายเป็นสำคัญ โดยข้อมูลที่ได้จากการสำรวจตรงกับกลุ่มเป้าหมาย จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการแปลและวิเคราะห์ข้อมูล

3) การกำหนดความต้องการผลลัพธ์ หมายถึง ความต้องการผลลัพธ์ของการบริการในแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกัน ส่วนราชการจึงต้องคำนึงถึง คุณภาพของการให้บริการ การกำหนดความต้องการผลลัพธ์ จะสะท้อนระดับคุณภาพการให้บริการออกมาได้

4) การกำหนดตัวชี้วัด หมายถึง การกำหนดตัวชี้วัดหรือดัชนีชี้วัดที่ส่วนราชการ กำหนดขึ้นเพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการของส่วนราชการในแต่ละปี หรืออาจเปรียบเทียบกันระหว่าง ส่วนราชการที่ใช้ตัวชี้วัดเดียวกัน การกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจน จะนำไปสู่การกำหนดแผนการ ดำเนินการในปีต่อไปอีกด้วย

5) การกำหนดมาตรฐานการติดตามและการตอบกลับ หมายถึง การกำหนด ขั้นตอนการทำงาน หรือระเบียบวิธีการปฏิบัติที่ชัดเจน มีการมอบหมายหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ครอบคลุมกระบวนการให้บริการ ตั้งแต่กระบวนการเริ่มต้นจนถึงกระบวนการสิ้นสุด และการ กำหนดมาตรการตอบรับข้อร้องเรียนหรือข้อสงสัย หลังจากได้มีการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด ในการแก้ไขปัญหาในเรื่อง ดังกล่าวแล้ว เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจให้เกิดขึ้นกับผู้รับบริการ และประชาชน

5.4.3 ความสำคัญหมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย

1) เป้าประสงค์หลักของการจำแนกกลุ่มผู้รับบริการก็เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ตรงจุด การจัดกลุ่มผู้รับบริการช่วยทำให้สามารถ จำแนกได้ว่า พฤติกรรมของผู้รับบริการกลุ่มใดต้องการเห็นการให้บริการของเจ้าหน้าที่ส่วน ราชการเป็นไปในทิศทางใด ปัจจัยสำคัญหรือเงื่อนไขใดที่กลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คาดหวัง เมื่อส่วนราชการมองเห็นจุดที่ผู้รับบริการต้องการในภาพรวมแล้วก็สามารถจำแนก จัดลำดับความสำคัญ และหาแนวทาง/มาตรการเพื่อตอบสนองความต้องการได้อย่างถูกต้อง

2) การเรียนรู้ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย เป็นข้อมูลที่มีคุณค่าทำให้หน่วยงานสามารถกำหนดกลยุทธ์ เพื่อตอบสนองความต้องการ ได้อย่างตรงเป้าหมาย การถ่าเลียงข้อมูล ข้อเท็จจริง ข้อเรียกร้องประชาชนเพื่อให้ผู้บริหารได้ทราบ จึงเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ทุกระดับ ได้รับรู้ข้อมูลย้อนกลับ แล้วนำมา ปรับปรุงการให้บริการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3) การพัฒนา การให้บริการของภาครัฐให้เป็นที่พึงพอใจแก่ผู้รับบริการอย่างต่อเนื่อง คือ เป้าหมายของผู้ให้บริการ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐกิจเอกชน หรือภาครัฐ กลยุทธ์สำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ ประทับใจต่อผู้ให้บริการ คือ การสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้รับบริการ โดยอาศัยความสามารถในการเข้าถึงผู้รับบริการในรูปแบบต่างๆ เพื่อรับฟังความต้องการ ความคาดหวัง ข้อเสนอแนะ ข้อจำกัดที่เจอแล้วนำมาวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาการให้บริการให้เป็นที่พึงพอใจมากที่สุด

4) การสร้างเครือข่ายผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นวิธีหนึ่งในการเข้าถึงความต้องการ ความคาดหวัง ของกลุ่มผู้รับบริการที่แท้จริง ส่วนราชการต่าง ๆ จะต้องสร้างเครือข่ายผู้รับบริการ

5) การที่จะทำให้ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างเข้มแข็ง มีชีวิตชีวา และต่อเนื่อง จำเป็นต้องมีระบบการติดต่อสื่อสารที่เหมาะสม รวมทั้งการจัดให้มีกิจกรรมความสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ การสร้างเครือข่ายผู้รับบริการนอกจากจะทำให้การดำเนินงานของส่วนราชการมีประสิทธิภาพมากขึ้นแล้ว ยังเป็นการประหยัดงบประมาณ ประหยัดเวลา และสามารถส่งผ่านข้อมูลสารสนเทศไปยังกลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็ว และทั่วถึงมากกว่าการใช้กลไกหรือบุคลากรของส่วนราชการเพียงด้านเดียว ประกอบกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยมากขึ้น ส่งผลให้การติดต่อสื่อสารมีความรวดเร็ว ทำให้การใช้ระบบเครือข่ายมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน

การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ในหมวดที่ 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย เป็นการเสริมสร้างความเข้าใจและความตระหนักในการให้ความสำคัญกับประชาชน ในการพัฒนาและมุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลง และปรับปรุงคุณภาพการให้บริการของภาครัฐ กระบวนการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสียตามหลัก PMQA นี้ จึงต้องมีกระบวนการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนควบคู่ไปด้วย เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกแห่งการเป็นเจ้าของร่วมกัน อันเกิดจากการคิดร่วมกัน ทำร่วมกัน และรับผิดชอบร่วมกัน จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ได้อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการ ความคาดหวังของประชาชนอย่างแท้จริง โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ทางด้านการวิจัยด้านการเกษตรของกรมวิชาการ โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหาร โครงการวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งและสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือของประชาชนได้อย่างยั่งยืน และจะส่งผลให้งานวิจัยสามารถตอบสนองความต้องการ ความคาดหวังของประชาชนได้อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด

6. แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน

โดยจะขอนำเสนอออกเป็นหัวข้อย่อย ดังนี้ 1) ความเป็นมาของแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน 2) ความหมายของแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน 3) ความสำคัญของแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน 4) กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

6.1 ความเป็นมาของแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน

หลักการพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่งของการจัดการภาครัฐแนวใหม่ คือ การสร้างความทันสมัยให้กับองค์กรภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความโปร่งใส การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร และการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐกันเอง และภาคส่วนอื่น ๆ ส่งผลให้ภาครัฐต้องเรียนรู้ในการปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทของสังคม การเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป ระบบราชการไม่สามารถผูกขาดอำนาจตัดสินใจและทำงานแบบระบบปิดอีกต่อไป ประชาชนในสังคมยุคใหม่เรียกร้องวิธีการบริหารจัดการภาครัฐที่สอดคล้องกับสังคมประชาธิปไตย และยึดหลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good governance)

สำหรับประเทศไทย หลังกรณีพฤษภาทมิฬ ปี 2535 ส่งผลให้เกิดกระแสการตื่นตัวทางการเมือง และกระแสเรียกร้องการปฏิรูปการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย จึงเกิดรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 โดยมีผลให้เกิดกฎหมายใหม่ทั้งการเมืองและทางการบริหาร เช่น การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน การประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ การเปิดกว้าง และการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน การกระจายอำนาจตัดสินใจและการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ผู้ท้องถิ่น ภายใต้กรอบกติกาของรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว การปฏิรูประบบราชการมีความชัดเจนมากขึ้น จะเห็นได้จากการเกิดพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 ซึ่งเป็นการนำแนวคิดของการพัฒนาระบบราชการให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และการเมือง โดยผลของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 ได้เกิดกฎหมายเพิ่มเติม คือ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ซึ่งในหมวดที่ 2 การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน เป็นการปฏิบัติราชการที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ความสงบและปลอดภัยของส่วนสังคมส่วนรวม โดยการถือว่าประชาชนเป็นศูนย์กลางในการได้รับบริการจากภาครัฐ โดยระบุว่า กรณีที่ภาคใดส่งผลกระทบต่อประชาชน ต้องรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน และชี้แจงให้ประชาชนได้รับรู้ และมีส่วนร่วมมากขึ้น และให้ถือว่าข้าราชการมีหน้าที่จะต้องรับฟังความคิดเห็น และความพึงพอใจของสังคมโดยรวมและประชาชนผู้รับบริการ เพื่อปรับปรุงวิธีการให้ดีขึ้น

ผลจากการผลักดันให้ส่วนราชการต้องสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดการนำแนวคิดของการมีส่วนร่วมของประชาชนมาใช้ในการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อให้ตอบสนองกับความต้องการและความคาดหวังของประชาชนอย่างกว้างขวาง (อัมพร ชำรงลักษณ์ และคณะ, 2553, น. 85-86)

6.2 ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน

อรทัย ก๊กผล (2553, น. 2) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า กระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้เสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ แลกเปลี่ยนข้อมูล และความคิดเห็น เพื่อแสวงหาทางเลือก และการตัดสินใจต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสม และเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงควรเข้าร่วมในกระบวนการนี้ตั้งแต่เริ่มจนกระทั่งถึงการติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการรับรู้-เรียนรู้ การปรับเปลี่ยนโครงการร่วมกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย

Cohen and Uphoff, 1981, p. 6 (อ้างใน สุธีร์ วรประดิษฐ์, 2555, 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนว่า สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่

- 1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร
- 2) การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ
- 3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน
- 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

โดยสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือ และเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนา รวมถึงได้รับผลประโยชน์ จากการพัฒนาอันอย่างเสมอภาค

นงนุช อุณอนันต์ (2558, น. 183) ได้ให้ความหมายของ การบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า เป็นวิธีการบริหารที่ช่วยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงาน ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น หรือการปฏิบัติงานในหลากหลายรูปแบบเพื่อให้เกิดความผูกพันและความรับผิดชอบ ต่อองค์กรมากขึ้น ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องเห็นความสำคัญพร้อมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดพื้นฐาน และองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม สิ่งสำคัญจะต้องทราบถึงประโยชน์ ข้อจำกัด และอุปสรรคของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้นำไปใช้ได้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร

ทำนอง ภูเกิดพิมพ์, 2551 (อ้างใน นงนุช อุณอนันต์, 2558, น. 182-183) ได้ให้ความหมายของ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ไว้ว่า หมายถึง เป็นการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสภาพความคิด ความเชื่อ และความเชื่อยึดมั่นของแต่ละบุคคล แต่ละ

หน่วยงาน แต่ละองค์กร อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับเวลาแต่ละยุคแต่ละสมัยอีกด้วย โดยการมีส่วนร่วม เป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างพลังงานการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Teamwork) ที่มีประสิทธิภาพ ในการพัฒนา เพราะทำให้ผู้เกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนร่วมเข้าใจสถานการณ์และอุปสรรคมากขึ้น เพื่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2559) ให้ความหมาย การบริหาร ราชการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance) หมายถึง การบริหารราชการที่นำผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน การตัดสินใจ การ ดำเนินงาน และการประเมินผล โดยมีการจัดระบบงาน/วิธีการทำงาน การจัดโครงสร้าง และการ สร้างวัฒนธรรมการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ที่เอื้อต่อการเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2559) การมีส่วนร่วมของ ประชาชน (Public Participation) มีความหมายที่หลากหลายโดยเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของ สังคมและการเมือง ในที่นี้ หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง มีโอกาสเข้าร่วมในกระบวนการหรือขั้นตอนต่าง ๆ ของการบริหาร ตั้งแต่การรับรู้ข้อมูลการ ปฏิบัติงาน การร่วมแสดงทัศนะความคิดเห็น การร่วมเสนอปัญหาและความต้องการของชุมชน และ ท้องถิ่น การร่วมคิดแนวทางการแก้ไขปัญหา การร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การร่วมในการ ดำเนินการ และการร่วมติดตามประเมินผล รวมทั้ง การร่วมรับผลประโยชน์จากการพัฒนา

ไชยา ยิ้มวิไล (2557, น. 150-151) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ไว้ว่าการ เกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้อง ดังกล่าว เป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึก ร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

การมีส่วนร่วม = ความร่วมมือ + การประสานงาน + การรับผิดชอบ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิด โอกาสให้ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะทั้งในการดำเนินการให้และการรับรู้ ข่าวสาร การให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ การร่วมตัดสินใจ ทั้งในขั้นตอนการริเริ่มนโยบาย การจัดทำแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การจัดการสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการ ปฏิบัติ การติดตามและประเมินผลตามนโยบายแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมนั้น

6.3 ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน

เจมส์ แอล. เกรย์ตัน (2551, น. 21-25) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน ไว้ดังนี้

1) คุณภาพของการตัดสินใจดีขึ้น บ่อยครั้งที่กระบวนการของการปรึกษาหารือกับสาธารณชนจะช่วยสร้างความกระจ่างให้กับวัตถุประสงค์และความต้องการของโครงการ หรือนโยบาย และบ่อยครั้งที่การมีส่วนร่วมของประชาชนนำมาสู่การพิจารณาทางเลือกใหม่ ๆ ที่น่าจะเป็นคำตอบที่มีประสิทธิผลที่สุดได้

2) ใช้ต้นทุนน้อยและลดความล่าช้าลง แม้ว่าการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมจะต้องใช้เวลาและมีค่าใช้จ่ายมากกว่าการตัดสินใจฝ่ายเดียว แต่การตัดสินใจฝ่ายเดียวที่ไม่คำนึงถึงความต้องการแท้จริงของประชาชนนั้น อาจนำมาซึ่งการโต้แย้งคัดค้านหรือการฟ้องร้องกัน อันทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงในระยะยาว เกิดความล่าช้า และความล้มเหลวของโครงการได้ในที่สุด

3) การสร้างฉันทามติ การมีส่วนร่วมของประชาชนจะสร้างข้อตกลงและข้อผูกพันอย่างมั่นคงในระยะยาวระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน ช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มต่างๆ ลดข้อโต้แย้งทางการเมืองและช่วยให้เกิดความชอบธรรมต่อการตัดสินใจของรัฐบาล

4) การนำไปปฏิบัติง่ายขึ้น การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้ประชาชนมีความรู้สึกของการเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น และทันทีที่การตัดสินใจได้เกิดขึ้น พวกเขาก็อยากเห็นมันเกิดผลในทางปฏิบัติ และยังสามารถเข้ามาช่วยกันอย่างกระตือรือร้นอีกด้วย

5) การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าที่เลวร้ายที่สุด เพราะการเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ เข้ามาแสดงความต้องการและข้อห่วงกังวลตั้งแต่เริ่มต้น โครงการ จะช่วยลดโอกาสของการโต้แย้งและการแบ่งฝ่าย ที่จะเป็นปัจจัยให้เกิดการเผชิญหน้าอย่างรุนแรงได้

6) การคงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม เนื่องจากกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใสและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม จะสร้างความน่าเชื่อถือต่อสาธารณชนและเกิดความชอบธรรมโดยเฉพาะเมื่อต้องมีการตัดสินใจในเรื่องที่มีการโต้แย้งกัน

7) การคาดการณ์ความห่วงกังวลและทัศนคติของสาธารณชน เพราะเมื่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้มาทำงานร่วมกับสาธารณชนในกระบวนการมีส่วนร่วม พวกเขาจะได้รับรู้ถึงความห่วงกังวล และมุมมองของสาธารณชนต่อการทำงานขององค์กร ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่สามารถคาดการณ์ปฏิกิริยาตอบสนองของสาธารณชนต่อกระบวนการและการตัดสินใจขององค์กรได้

8) การพัฒนาภาคประชาสังคม ประโยชน์อย่างหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ ทำให้ประชาชนมีความรู้ทั้งในส่วนเนื้อหาของเนื้อหาโครงการและกระบวนการ

ตัดสินใจของรัฐ รวมทั้งเป็นการฝึกอบรมผู้นำ และทำให้ประชาชนได้เรียนรู้ทักษะการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

พัชรี ติโรส และคณะ (2546, น. 2-3) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชน ไว้ดังนี้

- 1) เพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ ช่วยให้เกิดการพิจารณาทางเลือกใหม่ ทำให้การตัดสินใจรอบคอบมากขึ้น
- 2) การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา เมื่อการตัดสินใจนั้นได้รับการยอมรับ จะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างการนำไปปฏิบัติ
- 3) การสร้างฉันทามติ ลดความขัดแย้งทางการเมืองและการเกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจของรัฐ
- 4) การเพิ่มความง่ายในการนำไปปฏิบัติ สร้างให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความกระตือรือร้นในการช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ
- 5) การมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นสามารถลดการเผชิญหน้าและความขัดแย้งที่รุนแรงได้
- 6) ช่วยทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความใกล้ชิดกับประชาชนและไวต่อความรู้สึกห่วงกังวลของประชาชน และเกิดความตระหนักในการตอบสนองต่อความกังวลของประชาชน
- 7) การพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน ถือว่าเป็นการให้การศึกษาชุมชน เพื่อเรียนรู้กระบวนการตัดสินใจ และเป็นเวทีฝึกผู้นำชุมชน

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความสำคัญในการสร้างประชาธิปไตยอย่างยั่งยืนและยังเป็นการส่งเสริมธรรมาภิบาลให้กับการบริหารงานภาครัฐ เนื่องกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน จะช่วยให้มีการตรวจสอบการทำงานของข้าราชการ และทำให้ข้าราชการมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการป้องกันนักการเมืองจากการกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสมกับสังคมนั้น ๆ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นการสร้างความมั่นใจว่าเสียงของประชาชนจะมีคนรับฟัง อีกทั้งความต้องการ หรือความปรารถนาของประชาชนก็จะได้รับการตอบสนอง สำหรับความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น นอกจากการมีส่วนร่วมของประชาชน และเป็นเงื่อนไขหลักของระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมแล้ว ยังจะช่วยให้กระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหา และโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาลเป็นไปด้วยความรอบคอบ ลดความขัดแย้งในสังคมและบังเกิดประโยชน์สูงสุดทั้งแก่ชุมชนและประเทศชาติ ทำให้คุณภาพของการตัดสินใจดีขึ้น การมีส่วนร่วมของประชาชนทำให้ใช้ต้นทุนน้อย และลดความล่าช้าลง การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีเป้าหมายสำคัญคือ นำค่านิยมความคิดเห็นของสาธารณชนเข้าสู่การตัดสินใจ เพื่อปรับปรุงคุณภาพของการ

ตัดสินใจที่สำคัญ แก้ไขความขัดแย้งจากความต้องการที่เหมือนกัน การสร้างความเชื่อมั่น และให้การศึกษาและให้ข้อมูลแก่สาธารณชน

6.4 กระบวนการบริหารมีส่วนร่วมของประชาชน

พัชรี ลิโรส และคณะ (2546, น. 4-5) ได้อธิบายถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จที่ควรยึดถือในการออกแบบและบริหารจัดการโครงการการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วยหลัก 4S คือ

1) Starting Early (การเริ่มต้นเร็ว) คือ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องเริ่มต้นตั้งแต่ระยะแรก โดยมีกระบวนการให้ข้อมูลข่าวสาร กระตุ้นให้เกิดความคิดเห็น และการเปิดโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนตัดสินใจ ซึ่งจะทำให้เกิดทางเลือกหรือแนวทางแก้ปัญหาของชุมชนที่เหมาะสมมากกว่าการตัดสินใจหรือการแก้ปัญหาโดยภาครัฐเอง

2) Stakeholder (ครอบคลุมผู้ที่เกี่ยวข้อง) คือ กระบวนการที่ต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง โดยผู้ที่ได้รับผลกระทบหรือผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งการบริหารจัดการในกระบวนการนี้ ต้องพิจารณาว่าผู้ที่เกี่ยวข้องคือกลุ่มผู้ที่ได้รับผลกระทบหรือผู้มีส่วนได้เสียที่แท้จริงด้วย

3) Sincerity (ความจริงใจ) คือ หน่วยงานที่เป็นเจ้าของโครงการหรือผู้มีอำนาจอนุมัติต้องจัดการกระบวนการอย่างจริงใจ เปิดเผย ซื่อสัตย์ ปราศจากอคติ การให้เกียรติซึ่งกัน และกัน มีการสื่อสารสองทางอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเพียงพอ ตอบสนองต่อความสงสัยของผู้มีส่วนได้เสีย รวมทั้งแจ้งความก้าวหน้าหรือการเปลี่ยนแปลงของโครงการอย่างต่อเนื่อง

4) Suitability (วิธีการที่เหมาะสม) คือ การเลือกเทคนิคหรือรูปแบบที่ตรงคำนึงถึงความเหมาะสม โดยพิจารณาจากประเภทและขนาดของโครงการ ความหลากหลาย และลักษณะที่แตกต่างกันของพื้นที่และของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ตลอดจนความแตกต่างด้านวัฒนธรรม สังคม และค่านิยม ระดับความสนใจของชุมชนในประเด็นหรือโครงการ ความสามารถ และความพร้อม รวมทั้งข้อจำกัดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการ

นอกจากนั้น ยังมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้
 ฤวิลาดี บุรีกุล, 2551 (อ้างในบรรพศักดิ์ อุวรรณโณ และคณะ, 2554, น. 18-19) ได้อธิบายถึงกระบวนการมีส่วนร่วมไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้น 1 มีส่วนร่วมในการวางแผน ประกอบด้วย การรับรู้ เข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผน และการร่วมวางแผนกิจกรรม

ขั้น 2 มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ/ดำเนินการ ประกอบด้วย การเกี่ยวข้องกับ การดำเนินงานในกิจกรรมต่าง ๆ และการตัดสินใจ

ขั้น 3 มีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ เป็นการมีส่วนร่วมในการจัดสรร ประโยชน์หรือผลของกิจกรรมหรือผลของการตัดสินใจที่เกิดขึ้น

ขั้น 4 มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

ทั้งนี้ ถวิลวดี บุรีกุล, 2551 (อ้างใน บวรศักดิ์ และคณะ, 2554, น. 19) การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีประสิทธิผล จะต้องประกอบด้วยปัจจัยดังต่อไปนี้

- 1) ข้อมูลจากประชาชนส่งผ่านไปยังผู้เสนอ โยบายหรือโครงการต่างๆ เพื่อให้ผู้ที่จะกำหนดนโยบาย หรือผู้ที่จะเสนอโครงการนั้น ๆ ได้ทราบถึงธรรมชาติและแนวคิดของสังคม
- 2) ข้อมูลทางเทคนิคเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นประเด็นสนใจจากผู้เสนอโครงการส่งผ่านไปยังประชาชน
- 3) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและความเชื่อระหว่างประชาชนกับผู้กำหนดนโยบายหรือผู้เสนอโครงการ หรือระหว่างประชาชนด้วยกันเอง
- 4) ข้อมูลจากผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนผู้สนใจจะต้องได้รับการนำเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจ

เสน่ห์ จุ้ยโต (2552, น. 37-38) ได้กล่าวถึงบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการบริหารงานภาครัฐ ไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ร่วมคิด เกี่ยวกับแนวทางในการบริหารงานเพื่อดำเนินการพัฒนาในด้านต่าง ๆ คือ ประชาชนและข้าราชการ หรือภาคเอกชนเข้ามาพิจารณาร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ในการกำหนดทิศทาง และขอบเขตการบริหารราชการและงานที่จะดำเนินงานในชุมชน
- 2) ร่วมพิจารณา หมายถึง การที่ประชาชนจะต้องร่วมสำรวจข้อมูลในชุมชน ทั้งที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความพร้อมของคนในชุมชน ความพร้อมในลักษณะของโครงการสร้างและระบบทางสังคม ตลอดจนอุปสรรคปัญหาที่เกี่ยวกับสภาพด้านต่าง ๆ ของชุมชน ประชาชนต้องร่วมกันแสวงหาข้อมูลให้ได้มากที่สุด แล้วนำมาพิจารณา ร่วมกันในกลุ่มประชาชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อจะได้ทำการกำหนดแนวทาง และขอบเขตการบริหารการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ในชุมชน
- 3) ร่วมตัดสินใจ คือ การร่วมวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล ทั้งข้อมูลภายนอกชุมชน ที่เป็นข้อมูลกว้าง ๆ (Macro data) และข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดทุก ๆ ด้านในชุมชน (micro data) พร้อมกับนำข้อมูลทั้งสองระดับนั้นมาร่วมพิจารณา หรือสังเคราะห์เข้ากับความรู้สัญชาตญาณ ความคิด ความต้องการของประชาชนแล้ว เมื่อเห็นว่ากิจกรรมการพัฒนาอะไรที่จะเกิดผลดี แก่ประชาชน

โดยรวมก็ต้องร่วมกันรับผิดชอบตัดสินใจดำเนินการ โดยนำกิจกรรมต่าง ๆ ไปกำหนดเป็นนโยบาย แผนงาน โครงการ และวิธีการดำเนินงาน

4) ร่วมปฏิบัติ คือ การร่วมดำเนินการตามแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ โดยดำเนินการตามหลักและวิธีการที่ได้กำหนดไว้ในโครงการหรือที่มีการกำหนดวิธีการใหม่ ๆ ขณะดำเนินโครงการเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมขณะดำเนินงานตามโครงการ ทั้งนี้ ประชาชนจะมีโอกาสติดตามและประเมินผลการดำเนินงานไปในขณะที่กิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ กำลังดำเนินการ (monitoring and on going evaluation)

5) ร่วมพิจารณาการแบ่งปันผลประโยชน์ โดยตั้งอยู่บนความเป็นธรรม และบนพื้นฐานของสิทธิและความเสมอภาคของบุคคลหรือกลุ่มคนในชุมชนนั้น ๆ การมีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้จะเป็นการช่วยลดความขัดแย้งและการสูญเปล่าของโครงการพัฒนาต่าง ๆ คือเป็นความร่วมมือเพื่อพิจารณาว่าจะใช้ประโยชน์จากโครงการต่าง ๆ ในชุมชนกันอย่างไร ในทิศทางและวิธีการใด จึงจะทำให้ประชาชนได้ประโยชน์สูงสุด

6) ร่วมประเมินผล การบริหารราชการและการดำเนินตามนโยบาย แผนงาน โครงการพัฒนาต่าง ๆ ในชุมชนนั้น จะสามารถเกิดประโยชน์แก่ประชาชนได้อย่างแท้จริง และต่อเนื่องอย่างยาวนานอย่างไรนั้น จำเป็นต้องมีการประเมินผลลัพธ์ที่ได้จากโครงการ หรือการบริหารอย่างใกล้ชิด ผลของการประเมินผลภายหลังที่ได้จากการดำเนินการตามโครงการแล้ว หรือดำเนินการบริหารงานเพื่อบริการประชาชนแล้ว (post evaluation) จะเป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจว่าจะต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขอะไร อย่างไร ที่จะทำให้ผลของโครงการหรือการบริหารงานเกิดประโยชน์อย่างกว้างขวางแก่ประชาชน หรือผลบ่งชี้ว่ากิจกรรมตามโครงการ หรือการบริหารงานนั้นควรจะมีการดำเนินงานอีกต่อไปหรือควรระงับ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2559) ได้กล่าวถึง ตัวแบบที่ของการมีส่วนร่วมของประชาชน ของสมาคมการมีส่วนร่วมสากล (IAP2 - International Association for Public Participation) ที่เรียกว่า Public Participation Spectrum แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 การมีส่วนร่วมในระดับให้ข้อมูลข่าวสาร (To Inform): เป็นการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐ เป็นระดับการมีส่วนร่วมที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อยที่สุด แต่ถือว่าเป็นขั้นพื้นฐานของการมีส่วนร่วม และมีความสำคัญมาก โดยหน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่ในการนำเสนอข้อมูลที่เป็นจริง ถูกต้อง ทันสมัย และประชาชนสามารถเข้าถึงได้ ซึ่งเป็นสิทธิพื้นฐานของประชาชนในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภาระงานของภาครัฐ โดยรูปแบบการมีส่วนร่วมในระดับนี้อยู่ในลักษณะการให้ข้อมูลทางเดียวจากภาครัฐสู่ประชาชน

ระดับที่ 2 การมีส่วนร่วมในระดับการปรึกษาหารือ (To Consult) : เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และแสดงความคิดเห็น รวมทั้งข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการ/การปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐอย่างอิสระและเป็นระบบ โดยหน่วยงานภาครัฐจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และนำข้อเสนอแนะ ความคิดเห็น และประเด็นที่ประชาชนเป็นห่วงไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงนโยบาย หรือพัฒนาวิธีการปฏิบัติงานในหน่วยงาน และประกอบการตัดสินใจ โดยรูปแบบการมีส่วนร่วมในระดับนี้ทำได้โดยการสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ การเสวนากลุ่ม เป็นต้น

ระดับที่ 3 การมีส่วนร่วมในระดับให้เข้ามามีบทบาท (To Involve) : เป็นลักษณะที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในกระบวนการวางแผนและตัดสินใจ ซึ่งมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลระหว่างรัฐกับประชาชนอย่างจริงจัง และมีจุดมุ่งหมายชัดเจน โดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การวางแผนงาน โครงการ และวิธีการปฏิบัติงาน ซึ่งหน่วยงานภาครัฐ มีหน้าที่จัดระบบอำนวยความสะดวกและยอมรับการเสนอแนะ และมีการตัดสินใจร่วมกับภาคประชาชน การมีส่วนร่วมระดับนี้อาจดำเนินการในรูปแบบกรรมการที่มีตัวแทนภาคประชาชนเข้าร่วม

ระดับที่ 4 การมีส่วนร่วมในระดับสร้างความร่วมมือ (To Collaborate) : เป็นการให้ความสำคัญกับบทบาทของประชาชนในระดับสูง โดยมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การเป็นหุ้นส่วนกับประชาชนในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ ตั้งแต่การระบุปัญหา พัฒนาทางเลือก และแนวทางแก้ไข รวมทั้งการเป็นภาคีในการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐ ดังนั้นการมีส่วนร่วมในระดับนี้ คือ การที่ภาครัฐสัญญากับประชาชนและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงานร่วมกัน และนำแนวคิดใหม่ ๆ หรือข้อเสนอแนะของประชาชนมาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการตัดสินใจให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งความคิดเห็นของประชาชนจะสะท้อนออกมาจากผลของการตัดสินใจที่ค่อนข้างสูง โดยรูปแบบการมีส่วนร่วมในขั้นนี้ เช่น คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน คณะที่ปรึกษาภาคประชาชน เป็นต้น

ระดับที่ 5 การมีส่วนร่วมในระดับเสริมอำนาจประชาชน (To Empower) : เป็นระดับการมีส่วนร่วมที่ประชาชนมีบทบาทในระดับสูงสุด โดยเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทในการเป็นผู้ตัดสินใจ ซึ่งผลการตัดสินใจมีผลผูกพันให้หน่วยงานภาครัฐจะต้องดำเนินการตามการตัดสินใจของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับสูงสุดนี้ เน้นให้ประชาชนมีบทบาทในการบริหารจัดการโดยเป็นผู้ดำเนินการกิจ และภาครัฐมีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนเท่านั้น ประโยชน์ของการตัดสินใจในขั้นนี้ คือ การสร้างการเรียนรู้ ความเข้าใจและความรู้สึกเป็น

เจ้าของร่วมกัน รูปแบบการมีส่วนร่วมในขั้นนี้ เช่น การลงประชามติเพื่อพิจารณาว่าควรมีการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ของชุมชนหรือไม่ เป็นต้น

การบริหารโครงการวิจัย นอกจากกระบวนการดำเนินงานวิจัย อันได้แก่ การรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ แล้ว อีกส่วนหนึ่งที่เป็นองค์ประกอบสำคัญ คือ การติดต่อสัมพันธ์กับมนุษย์ในสถานะต่าง ๆ ตั้งแต่ผู้อนุมัติให้ทำการวิจัย ผู้ให้หรืออนุมัติค่าใช้จ่าย ผู้ให้คำปรึกษาในแง่มุมต่าง ๆ สิ่งที่จะขาดเสียไม่ได้คือ การต้องให้ความสำคัญกับแนวคิดของการมุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงาน เป็นการผูกใจผู้วิจัยด้วยแรงจูงใจหรือสิ่งตอบแทนที่หลากหลาย และพัฒนาศักยภาพของนักวิจัยอย่างเป็นระบบ ตอบสนองต่อความต้องการของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ประเมินความผูกพันด้านการวิจัย และใช้ผลการประเมินมาทำให้ผลการดำเนินการด้านการวิจัยดีขึ้น บริหารจิตความสามารถและอัตรากำลังด้านการวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ และรักษาบรรยากาศในการทำงานให้ปลอดภัย มั่นคงและเกื้อหนุนต่อการทำงานวิจัย จึงต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการสร้างแรงจูงใจที่เหมาะสมด้วย เพื่อเป็นการส่งเสริมให้การทำงานวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิภาพ

7. ทฤษฎีแรงจูงใจ

โดยจะขอนำเสนอออกเป็นหัวข้อย่อย ดังนี้ 1) ความเป็นมาของทฤษฎีแรงจูงใจ 2) ความหมายของแรงจูงใจ 3) ความสำคัญของแรงจูงใจ 4) ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

7.1 ความเป็นมาของทฤษฎีแรงจูงใจ

ราณี อธิชัยกุล (2556, น. 9-8) ได้กล่าวถึงที่มาของทฤษฎีแรงจูงใจ ไว้ว่าในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 (1878-1901) Frederick Taylor ผู้เป็นเจ้าของแนวคิดของการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) ได้เสนอแนะวิธีการที่ดีที่สุด (one best way) ที่ทำให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพ และได้กล่าวถึงการจูงใจบุคลากรว่าเงินหรือรางวัลตอบแทนในรูปแบบเงินสามารถจูงใจบุคลากรให้ผู้ปฏิบัติงานตามความต้องการหรือเป้าหมายขององค์กรได้ ซึ่งในช่วงเวลานั้นก่อให้เกิดผลดีต่อการทำงาน ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น รายได้ของบุคลากรเพิ่มขึ้นในขณะที่ต้นทุนการผลิตลดลง อย่างไรก็ตาม การศึกษาที่ Hawthorne Studies ของ Elton Mayo ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิดของการบริหารไปในรูปของการให้ความสำคัญต่อมนุษย์สัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับ (ชัตติยา วรรณสุต, 2530, น. 27-28) ได้กล่าวถึง กลุ่มแนวคิดมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) หรือ กลุ่มทฤษฎีคลาสสิกใหม่ (Neo Classical Theory) กลุ่มนี้มีผลงานเด่นชัดในช่วงปี 1925-1960 กลุ่มนี้ยอมรับในเรื่องโครงสร้าง และหลักการบริหารงานโดยมุ่งประสิทธิภาพ

แล้วนำมาปรับปรุงและเพิ่มขยายในส่วนที่กลุ่มคลาสสิกไม่ได้ให้ความสำคัญ นักวิชาการในกลุ่มนี้มีแนวคิดที่เชื่อว่าคน (human oriented) โดยมีข้อสมมติฐานเบื้องต้นว่า “หากคนซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานมีความพอใจในงานแล้ว ก็จะส่งผลให้งานเกิดประสิทธิภาพตามไปด้วย” แนวคิดของกลุ่มมนุษยสัมพันธ์สนใจศึกษาเรื่องการจูงใจ และการพอใจในงานของคนงาน โดยศึกษาว่ามนุษย์โดยธรรมชาติแล้วมีความต้องการอะไรบ้าง โดยมีความเชื่อที่ว่า ถ้าความต้องการของคนงานได้รับการตอบสนองโดยองค์กรและฝ่ายบริหารแล้ว คนงานเหล่านั้นก็น่าจะตั้งใจปฏิบัติงานในองค์กรมากยิ่งขึ้น จุดเริ่มต้นของแนวคิดมนุษยสัมพันธ์เกิดขึ้นเมื่อ Hugo Munsterberg ได้ทดลองแบบทดสอบทางจิตวิทยาที่ใช้ในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานในตำแหน่งต่าง ๆ แต่เริ่มชัดเจนและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ได้แก่ การทดลองที่โดยกลุ่มนักวิชาการประกอบด้วย Elton Mayo, F.J. Roethlisberger, W.J. Dickson และคณะ เป็นการทดลองเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในการทำงานกับผลผลิตของคนงาน โดยมีผลสรุปว่าความรู้สึกของคนงานต่อตนเองและต่อกลุ่มทำงานของตนนั้น เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของผลผลิตในการทำงาน ผลการทดลองนี้ทำให้มีการยอมรับกับแพร่หลายว่านอกเหนือจากด้านเศรษฐกิจแล้ว การบริหารงานจะต้องคำนึงถึงจิตใจและความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้ปฏิบัติงานด้วย จากนั้นนักวิชาการบริหาร จึงหันมาสนใจศึกษาในเรื่องคนทำงาน ทั้งในแง่ของปัจเจกชน (individual) และกลุ่มคนทำงาน (work group) ในฐานะที่เป็นพาหะ (means) นำไปสู่ผลสำเร็จของการบริหาร คำว่า “ประสิทธิภาพของงาน” (work efficiency) ต่อมาการศึกษาวิจัยของกลุ่มมนุษยสัมพันธ์นี้ทวีความลึกซึ้งและซับซ้อนมากขึ้น โดยได้นำเอาความก้าวหน้าทางวิชาการและวิธีการทางจิตวิทยา และสังคมวิทยา มาใช้ร่วมด้วยมากขึ้น

7.2 ความหมายแรงจูงใจ

นงนุช อุณอนันต์ (2558, น.184) ได้ให้ความหมายของการจูงใจ (Motivation) ว่าเป็นกระบวนการที่บุคคลถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้า โดยจงใจให้กระทำเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์บางอย่าง ซึ่งจะเห็นได้จากพฤติกรรมที่เกิดจากการจูงใจ การจูงใจขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ องค์กรต้องการจูงใจพนักงานให้ปฏิบัติงานตามที่มุ่งหวัง ผู้บริหารต้องทราบธรรมชาติของพนักงานแต่ละคน และนำทฤษฎีการจูงใจมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ตรงความต้องการของพนักงาน ส่งผลให้พนักงานแสดงพฤติกรรมตามที่องค์กรต้องการ

Don Hellriegel และคณะ, 2001 (อ้างใน ราณี อธิชัยกุล, 2556, น. 9-5) ได้ให้ความหมายของคำว่า การจูงใจไว้ว่า การจูงใจเป็นแรงผลักดันภายในตัวบุคคลที่เป็นเหตุให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจงตามเป้าหมาย

Koontz และ Weilhrich, 1989 (อ้างใน ธนพรรณ ธาณี, 2552, น. 6) ได้อธิบายทฤษฎีมนุษยสัมพันธ์ไว้ว่า มีสมมติฐานว่ามนุษย์ทั่วไปอยากให้คุณเป็นคนสำคัญ มีประโยชน์ มนุษย์

มีความปรารถนาที่จะเป็นที่ยอมรับและเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ซึ่งความต้องการ ดังกล่าว มีความสำคัญมากกว่าเงินเดือนที่จะใช้จูงใจให้เขาทำงาน

ราณี อิติชัยกุล (2556, น. 6) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจว่า หมายถึง สิ่งที่อยู่ภายในตัวบุคคลที่มีผลทำให้บุคคลกระทำ หรือเคลื่อนไหว หรือ แสดงพฤติกรรมที่มีทิศทางตามเป้าหมาย แรงจูงใจอาจแบ่งออกเป็นแรงจูงใจทางด้านร่างกายหรือกายภาพ เช่น ความหิว ความกระหาย ความเหนื่อยล้า และแรงจูงใจด้านจิตวิทยาหรือแรงจูงใจที่มีอยู่ในจิตใจ เช่น ความต้องการความรัก การแสวงหาชื่อเสียงเกียรติยศ และการเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น เป็นต้น

7.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

ราณี อิติชัยกุล (2556, น. 8) ได้กล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจูงใจเกิดขึ้นมากมาย โดยสามารถแบ่งกลุ่มทฤษฎีการศึกษาเรื่องการจูงใจออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1) กลุ่มทฤษฎีศึกษาความต้องการหรือความพึงพอใจ (Need/Content Theories of Motivation)

2) กลุ่มทฤษฎีศึกษากระบวนการจูงใจ (Process Theories of Motivation)

3) กลุ่มทฤษฎีศึกษาการเสริมแรงจูงใจ (Reinforcement Theories of Motivation)

โดยแต่ละทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มีความหมายและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

7.3.1 กลุ่มทฤษฎีศึกษาความต้องการหรือความพึงพอใจ กลุ่มทฤษฎีนี้ถือว่าการศึกษาคือเป็นที่มาของการจูงใจในยุคเริ่มต้น คือ ตั้งแต่ช่วง ค.ศ.1940 เป็นต้นมา โดยให้ความสำคัญต่อความแตกต่างและเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล ทฤษฎีที่สนับสนุนแนวทางการศึกษาความต้องการของมนุษย์ ได้แก่ ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ ทฤษฎีความต้องการ ERG และทฤษฎีสองปัจจัย

1) **ทฤษฎีลำดับขั้นของความ ต้องการ (Hierarchy of Needs)** เกิดจากแนวคิดของ Abraham H. Maslow เป็นผู้นำเสนอทฤษฎีลำดับขั้นของความ ต้องการ (Hierarchy of Needs) ที่มองว่ามนุษย์โดยธรรมชาติแล้วเป็นมนุษย์ผู้ใฝ่ดี มีความปรารถนาจะใช้ความรู้ ความสามารถ เพื่อนำตัวเองไปสู่ชีวิตที่ดีขึ้น และมองว่ามนุษย์มีความต้องการหลายอย่าง ซึ่งมีลำดับความสำคัญมาก่อนมาหลัง เป็นลำดับขั้น โดยเชื่อว่าเมื่อความต้องการในลำดับขั้นหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์จะเกิดความต้องการในลำดับขั้นถัดไป โดยแบ่งความต้องการออกเป็น 5 ลำดับขั้น คือ

1) ความต้องการทางกายภาพ คือ ความต้องการอาหาร การนอน การหายใจ และสิ่งอื่น ซึ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ได้ 2) ความต้องการทางด้านความปลอดภัยและความมั่นคง เช่น มนุษย์ต้องการได้รับการคุ้มครองปลอดภัยจากภัยอันตรายและการข่มขู่ต่าง ๆ 3) ความต้องการความรัก และความผูกพันในสังคม ความต้องการที่จะมีความอบอุ่นทางใจ โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในกลุ่มสังคมต่าง ๆ

เช่น ครอบครัว เพื่อนฝูง และเกิดความรู้สึกว่าเป็นส่วนร่วมของกลุ่มนั้น 4) ความต้องการที่จะมีฐานะเด่น และได้รับการยกย่องในสังคม เป็นความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ มีความรู้ความสามารถ และมีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง ส่วนการได้รับการยกย่องในสังคมนั้น คือ ความต้องการที่จะมีสถานภาพสูง และได้รับการยกย่องจากคนในสังคม 5) ความต้องการที่จะตระหนักถึงความต้องการสูงสุดของตน คือ การที่มนุษย์สามารถใช้ความสามารถที่ตนมีอยู่ได้อย่างเต็มที่ที่สุด ซึ่งเท่ากับมนุษย์สามารถตอบสนองความต้องการของตนเท่าที่จะมีความสามารถกระทำได้ (พิทยา บวรวัฒนา 2557, น. 158-160)

2) ทฤษฎี ERG เกิดจาก Clayton Alderfer เป็นผู้นำเสนอทฤษฎี ERG ที่ได้พัฒนามาจากแนวคิดลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ของ Maslow แต่มุ่งเน้นศึกษาความต้องการของบุคลากรในองค์กร และแบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 3 ระดับ คือ 1) ความต้องการมีชีวิต (Existence needs) ได้แก่ ความต้องการทางกายและวัตถุ เพื่อให้มีชีวิตอยู่ เช่น อาหาร น้ำ รวมทั้งเงินเดือน ประโยชน์บริการ ความปลอดภัย และสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดี 2) ความต้องการสัมพันธ์กับผู้อื่น (Relatedness needs) ได้แก่ ความต้องการมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ครอบครัว กลุ่มเพื่อน กลุ่มเพื่อนร่วมงาน กลุ่มวิชาชีพ เป็นต้น บุคคลจะตอบสนองความต้องการสัมพันธ์กับผู้อื่นด้วยการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึกกับผู้อื่น รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น 3) ความต้องการเจริญก้าวหน้า (Growth needs) ได้แก่ ความต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเองในการพัฒนาศักยภาพของตนเองในด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จหรือผลงานที่มีประสิทธิภาพ ให้ผู้อื่นยอมรับและยกย่องนับถือ (ราณี อิติชัยกุล, 2556, น. 15-16)

3) ทฤษฎีสองปัจจัย (Two-Factor Theory) เกิดจาก Frederick Herzberg (1966) เป็นผู้นำเสนอทฤษฎีปัจจัยการจูงใจกับปัจจัยสุขวิทยา (Motivator-Hygiene Theory) เป็นทฤษฎีที่ได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีลำดับชั้นของความต้องการของ Maslow เนื้อหาของสองทฤษฎีจึงมีความคล้ายคลึงกัน โดย Herzberg ได้แบ่งประเภทปัจจัยต่าง ๆ ที่กระตุ้นให้คนขยันทำงานมากขึ้นเป็น แบ่งออกเป็นสองปัจจัย คือ 1) ปัจจัยทางสุขวิทยา (Hygiene Factor) เป็นปัจจัยที่องค์กรจะต้องมี หากไม่มีปัจจัยเหล่านี้จะทำให้คนงานไม่พอใจในงาน ประกอบไปด้วย เงินเดือน โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน สถานะของอาชีพ นโยบาย และการบริหารงาน สภาพการทำงาน ความเป็นอยู่ส่วนตัว ความมั่นคงในการทำงาน และวิธีการปกครองของผู้บังคับบัญชา และ 2) ปัจจัยจูงใจ (Motivation Factor) เป็นปัจจัยเกี่ยวกับงาน ที่ทำให้เกิดแรงจูงใจหรือความพอใจในงานให้การทำงานดียิ่งขึ้น ประกอบไปด้วย ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน การได้รับการยอมรับนับถือจากคน

อื่น ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ และความรับผิดชอบที่เหมาะสม ตำแหน่ง แบ่งเป็น

ปัจจัยค้ำจุน (Maintenance Factor) หรือปัจจัยสุขวิทยา (Hygiene Factor)

เป็นปัจจัยที่จะค้ำจุนให้เกิดการจูงใจในการทำงานของบุคคล ถ้าหากไม่มีปัจจัยเหล่านี้ จะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน เพราะเป็นปัจจัยที่สามารถตอบสนองความต้องการภายนอกบุคคลได้แก่

- 1) เงินเดือน หมายถึง เงินเดือนและการเลื่อนขั้นเงินเดือนในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งเป็นที่พึงพอใจของบุคลากรในการทำงาน
- 2) โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต หมายถึง การที่บุคคลได้รับการแต่งตั้ง เลื่อนตำแหน่งภายในหน่วยงาน รวมถึงสถานการณ์ที่บุคคลสามารถได้รับความก้าวหน้าในทักษะวิชาชีพด้วย
- 3) ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน หมายถึง การติดต่อไปมาว่ากริยา หรือวาทะที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ทำให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความเข้าใจ
- 4) สถานะของอาชีพ หมายถึง อาชีพเป็นที่ยอมรับนับถือของคนในสังคม ได้รับการยอมรับ ยกย่อง และมีศักดิ์ศรี
- 5) นโยบายและการบริหารงาน หมายถึง การจัดการและการบริหารองค์การ รวมทั้งการติดต่อสื่อสารภายในองค์การ
- 6) สภาพการทำงาน หมายถึง สภาพทางกายภาพของการทำงาน เช่น แสง เสียง อากาศ ชั่วโมงการทำงาน รวมทั้งลักษณะของสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น อุปกรณ์หรือเครื่องมือต่าง ๆ เป็นต้น
- 7) ความเป็นอยู่ส่วนตัว หมายถึง ความรู้สึกที่ดี หรือไม่ดีอันเป็นผลที่ได้รับจากงานในหน้าที่ ซึ่งทำให้ทำงานอย่างมีความสุข มีความพึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจก็ได้
- 8) ความมั่นคงในการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อความมั่นคงในการทำงาน ความยั่งยืนของอาชีพ หรือความมั่นคงขององค์การ
- 9) วิธีการปกครองของผู้บังคับบัญชา หมายถึง ความสามารถของผู้บังคับบัญชาในการดำเนินงาน หรือความยุติธรรมในการบริหารจัดการ

ปัจจัยจูงใจ (Motivator Factor) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน เป็นสิ่งจูงใจที่ทำให้เกิดความรักและความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นหรือจูงใจให้คนปฏิบัติงานให้ดีขึ้น เพราะเป็นปัจจัยที่สามารถตอบสนองความต้องการภายในบุคคล ได้แก่

1) ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน หมายถึง การที่พนักงานสามารถทำงานได้เสร็จสิ้นและประสบความสำเร็จอย่างดี เป็นความสามารถในการแก้ไขปัญหา การรู้จักกันป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจและปลาบปลื้มในผลสำเร็จของงานนั้น

2) การได้รับการยอมรับนับถือจากคนอื่น หมายถึง การได้รับการยอมรับนับถือจากผู้บังคับบัญชา หรือเพื่อนร่วมงาน การยอมรับนี้อาจจะอยู่ในรูปของการยกย่องชมเชย การแสดงความยินดี การให้กำลังใจ หรือการแสดงออกอื่นใดที่แสดงให้เห็นถึงการยอมรับในความสามารถ เมื่อได้ทำงานบรรลุผลสำเร็จ

3) ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน หมายถึง การได้รับการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้นในองค์กร การมีโอกาสได้ศึกษาดูงาน หรือได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนศักยภาพในการทำงานในหน้าที่ของตน

4) ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ หมายถึง งานที่น่าสนใจ งานที่ถนัด ตรงกับความรู้อาสาสมัคร งานที่ต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทำทนายให้ต้องลงมือปฏิบัติ หรือเป็นงานที่มีลักษณะสามารถกระทำได้ตั้งแต่ต้นจนจบโดยลำพัง

5) ความรับผิดชอบที่เหมาะสมตำแหน่ง หมายถึง ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานใหม่ ๆ หรืองานที่สำคัญ พร้อมได้รับอำนาจในความรับผิดชอบได้เป็นอย่างดี โดยไม่มีการตรวจ หรือควบคุมอย่างใกล้ชิด (พิทยา บรรณวิวัฒนา, 2557, น. 161)

7.3.2 กลุ่มทฤษฎีศึกษาระบวนการจูงใจ กลุ่มนี้ศึกษาระบวนการจูงใจให้มีความสำคัญต่อกระบวนการทางความคิด โดยเชื่อว่ามนุษย์ใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลซึ่งจะส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรม ซึ่งหากผู้บริหารสามารถจูงใจทางความคิดของบุคลากรได้ก็จะสามารถทำให้บุคลากรแสดงพฤติกรรมที่ต้องการได้ ได้แก่ ทฤษฎีความคาดหวัง ทฤษฎีความเสมอภาค และทฤษฎีการกำหนดเป้าหมายเพื่อการจูงใจ

1) ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory) เกิดจากแนวคิดของ Victor Vroom โดยทำการศึกษารับรู้ของบุคคลใน ค.ศ. 1964 โดยมีความเชื่อว่า บุคคลจะแสดงพฤติกรรมใด ๆ ขึ้นอยู่กับความคาดหวังของบุคคลนั้นว่าพฤติกรรมหรือการกระทำนั้นจะนำมาซึ่งผลลัพธ์หรือรางวัลตอบแทนที่ต้องการและความน่าสนใจของผลลัพธ์นั้น แรงจูงใจ จึงเกิดจากผลที่บุคคลคาดหวังจะเกิดขึ้นจากการกระทำของตน มีองค์ประกอบหรือปัจจัยสำคัญ 3 ประการ

(1) ความคาดหวัง (expectancy) หมายถึง ความเชื่อของบุคคลว่าความพยายามหรือความขยันจะทำให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่ปรารถนา หรือ “ความคาดหวัง เพื่อความพยายามและผลการปฏิบัติงาน” (effort-performance expectancy: $E \rightarrow P$) ซึ่งผลได้ระดับที่ 1 หรือ

ผลสำเร็จของงานที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความคาดหวัง ได้แก่ การนับถือตนเอง ความสามารถของตนเองในการทำให้เกิดผลที่ต้องการ ความสำเร็จในอดีต ความช่วยเหลือจากหัวหน้างานและผู้ใต้บังคับบัญชา ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นในการทำงานให้สำเร็จ และวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการทำงาน

(2) ความเป็นสื่อหน้า (instrumentality) หมายถึง ความเชื่อของบุคคลว่าผลการปฏิบัติงานที่สำเร็จจะนำมาซึ่งผลลัพธ์หรือรางวัลตอบแทนที่ต้องการ ความเป็นสื่อหน้าบางทีเรียกว่า “ความคาดหวังเพื่อผลการปฏิบัติงานและผลลัพธ์” (performance-outcome expectancy: $P \rightarrow O$) ซึ่งเป็นผลที่ได้ในระดับที่ 2 หรือเป็นผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ต่อบุคลากร

(3) ความมีคุณค่า (valence) หมายถึง ความดึงดูดใจของคุณค่าของรางวัลตอบแทนและผลลัพธ์ของงานที่ได้รับที่บุคคลอาจพิจารณาว่าชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจในรางวัลตอบแทน ความชอบนี้ไม่ได้มีสาเหตุมาจากปัจจัยภายนอก แต่มีสาเหตุมาจากปัจจัยภายในตัวบุคคลหรือค่านิยมและความรู้สึกชอบของแต่ละบุคคลจึงมีความแตกต่างกัน ความมีคุณค่าเป็นความพึงพอใจในคุณค่าของสิ่งที่คาดว่าจะได้รับ ซึ่งไม่เหมือนกับคุณค่า (value) ที่หมายถึงความพึงพอใจในคุณค่าของสิ่งที่ได้รับแล้ว (ราณี อธิชัยกุล, 2556, น. 21-25)

2) ทฤษฎีความเสมอภาค (Equity Theory) เกิดจากแนวคิดของ Stacy Adams โดยศึกษากระบวนการทางสังคมโดยมีสมมติฐานที่ว่าบุคลากรทุกคนในองค์กรย่อมต้องการที่จะได้รับบทความเป็นธรรม คือ องค์กรสามารถจูงใจให้บุคลากรที่ทุ่มเทให้กับงานอย่างเต็มที่ หากบุคลากรรับรู้ว่ามีปัจจัยที่ได้จากงานหรือรางวัลตอบแทนที่ตนได้รับคุ้มค่า และเป็นสัดส่วนกับปัจจัยที่ให้กับงานหรือสิ่งที่ตนทุ่มเทลงไป โดยเปรียบเทียบกับรางวัลตอบแทนที่ผู้อื่นได้รับเป็นสัดส่วนกับสิ่งที่ผู้อื่นทุ่มเทลงไปอย่างเป็นธรรม ซึ่งสามารถแบ่งได้ออกเป็น 2 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยที่ให้กับงาน (inputs) คือ ความพยายามที่ตนได้รับมอบให้องค์กร เช่น ความรู้ ความสามารถ ระดับการศึกษา ทักษะ การฝึกอบรม ประสบการณ์ ความอดุสาหะ อาวุโส ความคิดริเริ่ม และความจงรักภักดี เป็นต้น 2) ปัจจัยที่ได้จากงาน คือ สิ่งที่ได้รับหรือผลตอบแทนจากการทำงาน เช่น เงินเดือน ประโยชน์บริการ สถานภาพ ความมั่นคงในงาน การยอมรับ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความก้าวหน้าในอาชีพการงาน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รวมทั้งรางวัลตอบแทนทางด้านความรู้สึก เช่น ประกาศเกียรติคุณ เป็นต้น โดยทฤษฎีความเสมอภาค มีความเชื่อว่าเมื่อบุคลากรรับรู้ว่าคุณค่าที่ได้รับผลตอบแทนอย่างเสมอภาค เมื่อเปรียบเทียบกับผู้อื่น บุคลากรนั้นจะพยายามจำกัดความไม่สบายใจ และพยายามสร้างความเสมอภาคให้เกิดขึ้น โดยการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องจูงใจบุคลากรที่รับรู้ความไม่เสมอภาค ให้อยากทำงานต่อไป และบุคลากรที่รับรู้ความเสมอภาคให้รักษาสถานภาพเดิม (ราณี อธิชัยกุล, 2556, น. 25-27)

3) ทฤษฎีการกำหนดเป้าหมายเพื่อการจูงใจ (Goal-Setting Theory of Motivation) ของ Edwin A. Locke และ Gary P. Latham ได้ให้ความสำคัญต่อการกำหนดเป้าหมายของงาน (task goals) ซึ่งหมายถึง เป้าหมายของการปฏิบัติงานสำหรับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ใช้เป็นแนวทางและติดตามควบคุมพฤติกรรมของบุคลากร เป้าหมายเป็นปัจจัยจูงใจ (motivator) เนื่องจากเป้าหมายจะเป็นตัวเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานที่เป็นจริงกับผลงานตามเป้าหมาย หากบุคลากรพบว่าผลงานของตนต่ำกว่าเป้าหมาย บุคลากรจะไม่พอใจและพยายามทำผลงานให้ดีขึ้น トラบดีที่บุคคลเชื่อว่าเป้าหมายสามารถปฏิบัติได้จริง การกำหนดเป้าหมายในการทำงานเพื่อเป็นพื้นฐานในการจ่ายค่าตอบแทนและผลกระทบของการจูงใจต่อเป้าหมายได้ใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานมาเป็นเวลานานแล้ว แต่ไม่นานนี้การกำหนดเป้าหมายได้รับการส่งเสริมร่วมกับแนวคิดของการแบบวัตถุประสงค์ (Management by Objective) ซึ่งเป็นระบบการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการตัดสินใจ กำหนดเป้าหมาย และการให้ข้อมูลป้อนกลับ แก่บุคลากร ส่งผลให้มีการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น การกำหนดเป้าหมายเพื่อการจูงใจเป็นกระบวนการที่พัฒนาและกำหนดเป้าหมายที่ท้าทายความสามารถของบุคลากร ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) เริ่มต้นจากการชี้แจงความสนใจในเป้าหมายที่สำคัญขององค์กร เช่น ยอดขายสินค้าในภาคเอกชนหรือการลดจำนวนหนังสือเรียนของภาครัฐ 2) ครอบคลุมความพยายามและช่วงเวลา เช่น การลดจำนวนหนังสือเรียนภายในช่วงเวลาหนึ่ง 3) เพิ่มระดับความพยายามเพื่อให้งานสำเร็จภายในช่วงเวลาที่กำหนด เช่น ทำให้ได้ภายใน 12 เดือน 4) สนับสนุนให้พัฒนากลยุทธ์และแผนปฏิบัติงานที่ทำให้งานสำเร็จ เช่น วิธีการลดขั้นตอนการให้บริการ ให้บุคคลปฏิบัติงานหลายอย่างพร้อมกัน เป็นต้น (ราณี อธิชัยกุล, 2556, น. 30-33)

7.3.3 กลุ่มทฤษฎีศึกษาการเสริมแรงจูงใจ กลุ่มนี้มุ่งเน้นศึกษาการเสริมแรงจูงใจพยายามอธิบายว่ามนุษย์จะแสดงพฤติกรรมที่เป็นผล ไม่ได้มาจากภายในอย่างเดียว แต่มาจากสภาพแวดล้อมภายนอกด้วย และมนุษย์สามารถเรียนรู้ที่จะแสดงพฤติกรรมด้วยการเสริมแรงทฤษฎีที่สนับสนุนแนวคิดนี้ได้แก่ ทฤษฎีเสริมแรง และทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

1) ทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement Theory) หรือบางที่เรียกว่าทฤษฎีเงื่อนไขของการปฏิบัติการ (Operant Conditioning Theory) เกิดจากแนวคิดของนักจิตวิทยาที่ชื่อ B.F. Skinner ทฤษฎีการเสริมแรงพัฒนามาจากแนวคิดของ “เงื่อนไขเชิงการปฏิบัติการ (Operant Conditioning) หรือการควบคุมพฤติกรรม ซึ่งหมายถึง การปฏิบัติงานตามเงื่อนไขหรือการเรียนรู้เพื่อให้เกิดผลที่ต้องการ โดย Skinner เสนอแนะเทคนิคที่เรียกว่า “การแปรเปลี่ยนพฤติกรรมในองค์กร” คือ การประยุกต์ใช้เทคนิคของการปฏิบัติงาน โดยใช้หลักการเสริมแรงเพื่อเสริมแรงพฤติกรรมที่ปรารถนา และไม่สนับสนุนพฤติกรรมที่ไม่ปรารถนาอย่างมีระบบ โดยมีปัจจัยสำคัญ

3 ประการ คือ 1) สิ่งเร้า (Stimulus) หมายถึง สิ่งแวดล้อมหรือเงื่อนไขหรือสถานะของพฤติกรรม
 2) การตอบสนอง (response) หมายถึง การแสดงพฤติกรรมหรือการปฏิบัติงาน 3) ตัวเสริมแรง
 (reinforce) หมายถึง ปัจจัยภายนอกที่ทำให้เกิดพฤติกรรม เช่น รางวัลตอบแทน ทฤษฎีการเสริมแรง
 มุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริง ไม่ใช่จากรายงานเป็นสำคัญ โดยใช้วิธีการควบคุมพฤติกรรม
 4 วิธี ดังนี้

(1) การเสริมแรงทางบวก (positive reinforce) หมายถึง การเพิ่มความถี่
 หรือระดับของพฤติกรรมที่ต้องการ โดยการให้รางวัลหรือผลลัพธ์ที่น่าพอใจแก่บุคลากร เช่น
 คำชมเชย เมื่อบุคลากรปฏิบัติตามเป้าหมายสำเร็จ หรือการให้โบนัส เงินรางวัลหรือรางวัลเกียรติยศ
 เมื่อบุคลากรทำงานอย่างมีประสิทธิภาพติดต่อกันมาในช่วงเวลาหนึ่ง เป็นต้น ซึ่งการเสริมแรง
 ทางบวกเป็นการเสริมแรงที่ควรนำมาใช้มากที่สุด และรางวัลตอบแทนที่ต้องการจะเป็นตัวเสริมแรง
 ทางบวกที่ดี

(2) การเสริมแรงทางลบ (negative reinforce) หมายถึง การเพิ่มความถี่
 หรือระดับของพฤติกรรมที่ต้องการโดยหลีกเลี่ยงหรือไม่แสดงพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความไม่พอใจ
 แก่บุคลากร เนื่องจากโดยทั่วไปในกลุ่มบุคลากรจะประกอบด้วยบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ และ
 บุคลากรที่ด้อยประสิทธิภาพ ผู้บริหารจึงไม่ควรหลีกเลี่ยงการดูว่ากล่าวตักเตือน การใช้ธรรมเนียม
 การเสริมแรงทางลบมักสับสนกับการลงโทษเพราะทั้งสองวิธีก่อให้เกิดผลต่อการแสดงพฤติกรรม
 ที่ตรงกันข้าม การเสริมแรงทางลบจะช่วยให้เกิดบรรยากาศการทำงานที่ตึงเครียดน้อยลง

(3) การลงโทษ (punishment) การลดหรือการจำกัดความถี่ของพฤติกรรม
 ที่ไม่ต้องการ โดยการให้ผลที่ไม่น่าพอใจแก่บุคลากร เช่น การลงโทษทางวินัยกับบุคลากรที่มาสาย
 กับบุคลากรที่ดื่มสุราขณะปฏิบัติงาน เป็นต้น การลงโทษที่เป็นระบบ คือการดำเนินการทางวินัย
 โดยลักษณะของการลงโทษมีตั้งแต่ การว่ากล่าวตักเตือน การตัดเงินเดือน การลดขั้นเงินเดือน
 การปลดออก และการไล่ออก

(4) การระงับ (extinction) หมายถึง การลดหรือจำกัดพฤติกรรมที่ไม่ต้องการ
 โดยการงดการเสริมแรงเมื่อเกิดพฤติกรรมนั้นขึ้น เช่น ไม่ยกย่องชมเชยพนักงานที่มาทำงานสาย
 ไม่จ่ายค่าจ้างถ้าทำงานไม่ถึงมาตรฐานที่กำหนด (ราณี อธิชัยกุล, 2556, น. 34-36)

2) ทฤษฎีการเรียนรู้สังคม (Social Learning Theory) เกิดจากแนวคิดของ Albert
 Bandura ซึ่งมีความเชื่อว่าพฤติกรรมมนุษย์ จะแสดงพฤติกรรมได้จะต้องประกอบด้วย กระบวนการ
 ทางความคิดภายใน และสภาพแวดล้อมของสังคมภายนอก กล่าวคือ บุคคลจะเรียนรู้ที่จะแสดง
 พฤติกรรมเพื่อตอบสนองความคาดหวังของผู้อื่น ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของบุคคล
 ในกลุ่ม ปัจจัยภายในที่แตกต่างและสภาพบังคับของสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง โดยทฤษฎีนี้ เสนอว่า

กระบวนการทางความคิดมีความสำคัญในการอธิบายพฤติกรรมมนุษย์ ซึ่งมีความสามารถที่จะเรียนรู้ ดังนี้

(1) การใช้สัญลักษณ์ (Symbolizing) หมายถึง ความสามารถของมนุษย์ในการใช้สัญลักษณ์ในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม การใช้สัญลักษณ์ช่วยให้บุคคลสามารถดำเนินการและแปลงประสบการณ์ที่มองเห็นไปเป็นการกระทำหรือพฤติกรรมที่ต้องการได้

(2) การคิดล่วงหน้า (forcthought) หมายถึง ความสามารถในการวางแผนการกระทำล่วงหน้า การคาดหวังผลจากการกระทำหรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้น และกำหนดเป้าหมายการกระทำที่จะต้องดำเนินการได้

(3) การสังเกต (observational) หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ และสามารถประเมินผลที่อาจเกิดขึ้นได้จากการสังเกตผู้อื่น กระบวนการจำลองแบบประกอบด้วย 4 กระบวนการ คือ 1) ระวังสนใจ (Attentional) เป็นระยะที่บุคคลแสวงหาตัวอย่างเพื่อคัดเลือกโดยการสังเกต 2) ระวังจดจำ (Retention) เป็นระยะที่บุคคลเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมด้วยวาจาหรือภาพลักษณ์ 3) ระวังเลียนแบบ (Reproduction) เป็นระยะบุคคลคัดลอกเลียนแบบพฤติกรรม ซึ่งอาจประสบผลสำเร็จบางส่วน และต้องมีการปรับใช้ให้เหมาะสมกับตนเองอีกส่วน 4) ระวังจูงใจ (Motivational) เป็นระยะที่บุคคลจะได้รับแรงจูงใจที่จะนำรูปแบบจำลองมาใช้ และก่อให้เกิดพฤติกรรมใหม่ที่ต้องการ

(4) การควบคุมตนเอง หรือการดูแลตนเอง (self-regulation) หมายถึง ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง โดยการกำหนดมาตรฐานและผลของการกระทำทั้งในรูปของรางวัลตอบแทนหรือการลงโทษ การควบคุมตนเองช่วยให้ผลการปฏิบัติงานสูงขึ้น

(5) การสะท้อนตนเอง (self-reflection) หมายถึง ความสามารถของมนุษย์ในการรับรู้ตนเอง ซึ่งทำให้บุคคลสามารถคิดและวิเคราะห์ประสบการณ์ และกระบวนการทางความคิดของตนเอง ทำให้เกิดความรู้เกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อม (ราณี อธิชัยกุล, 2556, น. 37-40) นอกจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ยังมีนักวิชาการที่ได้นำเสนอทฤษฎีแรงจูงใจสำคัญ ๆ ไว้อีกหลายทฤษฎี ดังนี้

Chris Argyris (อ้างในพิทยา บวรวัฒนา, 2547, น. 89-90) ผู้นำเสนอทฤษฎีพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ Argyris ได้เขียนหนังสือ Personality and Organization ในปี ค.ศ. 1957 โดยเสนอแนวคิดที่ว่า มนุษย์ที่มีสุขภาพจิตดี คือ บุคคลที่ผ่านกระบวนการพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ (maturation) คือกระบวนการที่เปลี่ยนจากคน (1) คนเฉื่อยชาเป็นคนที่กระตือรือร้นในการทำงาน (2) คนที่ต้องพึ่งพาคนอื่นเป็นคนที่มีความเป็นอิสระอาศัยตัวเองเป็นหลัก (3) คนที่มีพฤติกรรมเพียงไม่กี่แบบเป็นคนที่มีความหลากหลาย (4) คนที่มีความสนใจชั่วคราวเป็นคนที่มีความ

สนใจหนักแน่น (5) คนที่มองอะไรในระยะสั้นเป็นคนที่มีมองอะไรการไกล (6) คนที่มีบทบาทเป็นลูกน้อง (สมัยยังเด็ก) เป็นคนที่มีบทบาทเท่าเทียมเพื่อนฝูงและมีบทบาทเป็นหัวหน้าคน (สมัยโตแล้ว) และ (7) คนที่ไม่รู้จักตนเป็นคนที่รู้จักตนรู้จักควบคุมตนเอง มนุษย์ทุกคนจึงควรมีโอกาสเท่ากันในการพัฒนาตนเองไปตามขั้นตอนกระบวนการเป็นผู้ใหญ่ นอกจากนั้น ยังเสนอแนวคิดที่ว่าการจัดองค์การแบบระบบราชการ จะเป็นอุปสรรคต่อการที่คนจะเจริญเติบโตพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ได้ การจัดโครงสร้างองค์การจึงควรคำนึงถึงพฤติกรรมและจิตใจของคนทำงาน ด้วยวิธีการเปิดโอกาสให้คนทำงานสามารถเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ได้ คือ ต้องควบคุมการทำงานให้น้อยลง และส่งเสริมประชาธิปไตยในองค์การ

Douglas McGregor (อ้างในพิทยา บวรวัฒนา, 2557, น. 163) ผู้นำเสนอทฤษฎี X และทฤษฎี Y (Theory X and Theory Y) McGregor ได้เขียนหนังสือ *The Human Side of Enterprise* ซึ่งได้ประยุกต์แนวคิดของ Maslow มาใช้อธิบายรูปแบบการจูงใจคนทำงาน โดยอธิบายไว้ว่า การจูงใจคนทำงานมี 2 วิธี คือ 1) วิธีเดิม (Traditional) หรือที่เรียกว่า ทฤษฎี X เป็นทฤษฎีที่มองโลกในแง่ร้าย มองว่า มนุษย์มีสันดานใจเกียจ ไม่ชอบทำงาน คนส่วนใหญ่จึงต้องถูกบังคับควบคุม สั่งการและใช้วิธีการลงโทษ เพื่อให้ใช้ความพยายามให้เพียงพอ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ มนุษย์โดยเฉลี่ยพอใจการถูกบังคับ ต้องการเลี้ยงความรับผิดชอบ มีความทะเยอทะยานน้อย และต้องการความปลอดภัย และ 2) วิธีแบบมนุษย์สัมพันธ์ หรือที่เรียกว่า ทฤษฎี Y โดยมองว่าธรรมชาติมนุษย์ คือ คนประเภทขยัน ควรมีการกำหนดหน้าที่การทำงานที่เหมาะสม ทำทายความสามารถ สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเชิงบวก และควรเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการบริหารงาน ทฤษฎี Y จึงเป็นการเน้นถึงการพัฒนาตนเองของมนุษย์ ซึ่งให้เห็นว่ามนุษย์นั้นรู้จักตัวเองได้ถูกต้อง รู้จักความสามารถของตนเอง ผู้บริหารควรสร้างแรงจูงใจโดยการสร้างสรรค์สถานการณ์ที่จะทำให้สมาชิกมีความรู้สึกรับผิดชอบ และมีส่วนร่วมในการทำงาน McGregor จึงมองว่า วิธีการจูงใจของคนทำงานแบบ ทฤษฎี X และทฤษฎี Y มีความแตกต่างที่รูปแบบการจูงใจมีความสามารถตอบสนองความต้องการของคนงานที่ไม่เหมือนกัน

จากการนำเสนอนักวิชาการคนสำคัญของทฤษฎีแรงจูงใจข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่า ความคิดเกี่ยวกับการจูงใจคนทำงานให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพนั้น องค์การมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจความต้องการในแต่ละด้านอย่างเหมาะสม วิธีการ รูปแบบการจูงใจจึงต้องเหมาะสมสำหรับการจูงใจคนงานในแต่ละประเภท และมีบทบาทสำคัญ ดังนี้

1.4 ความสำคัญของแรงจูงใจ

การจูงใจในการทำงาน เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อผลผลิตของงาน งานจะมีคุณภาพดี มีปริมาณมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการจูงใจในการทำงาน ดังนั้นผู้บริหารงาน จึงจำเป็นต้องเข้าใจว่าอะไร คือแรงจูงใจที่จะทำให้พนักงานทำงานอย่างได้เต็มที่ และไม่ใช่ว่าเรื่องง่ายในการจูงใจพนักงาน เพราะพนักงานตอบสนองต่องานและวิธีทำงานขององค์กรแตกต่างกัน การจูงใจพนักงานจึงมีความสำคัญ สามารถสรุปความสำคัญของการจูงใจในการทำงานได้ดังนี้

1) ความสำคัญต่อองค์กร

(1) เป็นองค์ประกอบสำคัญในการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ขององค์กร การนำแรงจูงใจมาปรับใช้ในกระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร จะทำให้องค์กรสามารถรักษานักบุคลากรที่มีคุณภาพ รวมถึงช่วยส่งเสริมพฤติกรรมในทางริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อประโยชน์ขององค์กร

(2) เกิดผลผลิตขององค์กรที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ แรงจูงใจมีความสำคัญในการที่จะช่วยกระตุ้นให้บุคลากรกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ที่พึงประสงค์ด้วยความเต็มใจและพอใจ ซึ่งการจูงใจที่ผู้บริหารเลือกใช้มุ่งเน้นในการพัฒนาเป้าหมายขององค์กร ก็จะส่งผลให้เกิดผลงาน ผลผลิตที่มีคุณภาพด้วย

2) ความสำคัญต่อบุคลากร

แรงจูงใจ จะช่วยผลักดันให้บุคลากรมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน ลดความเบื่อหน่าย หรือหลีกเลี่ยงการทำงาน ซึ่งถือเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญต่อการกระทำ หรือ พฤติกรรมของมนุษย์ เนื่องจาก บุคลากรจะเห็นความสำคัญต่องาน โดยมีความเชื่อที่ว่า องค์กรสามารถตอบสนองความต้องการของตน และได้รับความยุติธรรมต่อสิ่งที่บุคลากรได้มอบให้กับองค์กร โดยบุคลากรจะมีความกระตือรือร้น มุมานะ อดทน และจะพยายามคิดหาวิธีการนำความรู้ความสามารถ และ ประสบการณ์ของตน มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่องานให้มากที่สุด ไม่ทอดทิ้งหรือละความพยายามง่ายๆ แม้งาน จะมีอุปสรรคขัดขวาง และเมื่องาน ได้รับผลสำเร็จ ด้วยดีก็มักคิดหา วิธีการปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ จะส่งผลให้บุคลากร ที่มีแรงจูงใจในการทำงาน จะมุ่งมั่นทำงานให้เกิดความเจริญก้าวหน้า และการมุ่งมั่นทำงานที่ตนรับผิดชอบ ให้เจริญก้าวหน้า ส่งผลให้กลายเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพขององค์กร และองค์กรก็จะเห็นความสำคัญ และอยากรักษามูลค่าของบุคลากรนั้นไว้ให้นานที่สุด

สรุปได้ว่า แรงจูงใจในการทำงาน จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยกระตุ้น ผลักดัน ให้บุคลากรในองค์กร มีความตั้งใจในการทำงาน เสริมสร้างความกระตือรือร้น และมีความรู้สึกที่ดี ต่อการทำงาน จะส่งผลให้การดำเนินงานขององค์กรใน ส่วนร่วม บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ที่กำหนด อีกทั้งยังเป็น ประโยชน์ต่อตัวผู้ปฏิบัติงานเอง ที่สามารถพัฒนาตนเอง ได้จนกลายเป็น บุคลากรที่มีคุณภาพขององค์กร องค์กรจะต้องสร้างแรงจูงใจให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่องค์กร ประารถนา ซึ่งการจะกำหนดเป้าหมายขององค์กรให้เกิดประสิทธิผล องค์กรจะต้องเรียนรู้การนำ แนวคิดของการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์มาใช้ เพื่อจะช่วยสร้างกระบวนการที่กระตุ้นให้บุคลากรรับรู้ บทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างชัดเจน และสามารถนำมาใช้เป็นกรอบในการบริหารงาน และยังเป็น เครื่องมือเพื่อควบคุมการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นด้วย

8. แนวคิดการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result Based Management)

โดยจะขอนำเสนอออกเป็นหัวข้อย่อย ดังนี้ 1) ความเป็นมาของแนวคิดการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) ความหมายของการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ 3) ความสำคัญของการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์

8.1 ความเป็นมาของแนวคิดการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์

แนวคิดการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ได้รับการพัฒนาขึ้นจากความไม่พอใจในการบริหารราชการในลักษณะดั้งเดิม ที่ยึดติดกับปัจจัยนำเข้า (input) และกระบวนการ (process) เป็นหลัก โดยไม่ได้ให้ความสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานทั้งในส่วนของผลผลิต (output) และผลลัพธ์ (outcome) เท่าที่ควร การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์จึงต้องทำให้การบริหารราชการ มีการวางแผนยุทธศาสตร์ การกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กรและเป้าหมายของการปฏิบัติงาน อย่างชัดเจนและสามารถวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม มีการจัดทำตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก (key performance indicator) และเกณฑ์มาตรฐานวัดผลไว้ล่วงหน้า (ex ante specification) รวมทั้ง อาจจัดให้มีการจัดทำข้อตกลงว่าด้วยผลงาน (performance agreement) และการติดตามประเมินผล เพื่อใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน (performance-related information) ในการปรับปรุงประสิทธิภาพ คุณภาพ และประสิทธิผลของการดำเนินงาน ตลอดจนการให้รางวัล ตอบแทนหรือสิ่งจูงใจตามผลงาน อันจะก่อให้เกิดภาวะรับผิดชอบต่อผลงานและความโปร่งใส ในการบริหารงานมากขึ้น

ประมาณปี ค.ศ. 1954 Peter F. Drucker ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการบริหาร โดยยึดวัตถุประสงค์ (Management by Objective) หรือ MBO ขึ้น จากผลงานในหนังสือ ชื่อ The Practice of Management โดยมีสาระสำคัญ คือ การเปิดโอกาสให้มีการเจรจาต่อรอง

เกี่ยวกับวัตถุประสงค์/เป้าหมายในการปฏิบัติงานระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา และจัดให้มีการจัดทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างทั้งสองฝ่ายอย่างชัดเจน โดยมีการติดตามผลงานอย่างเป็นระยะ และทบทวนประเมินผลการดำเนินงานรายปี ก่อนจะเริ่มต้นเจรจาทำความตกลงกันใหม่ในรอบถัดไป

นับตั้งแต่ช่วงทศวรรษ ปี ค.ศ. 1960 เป็นต้นมา การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ได้รับความนิยมน้อยลงแพร่หลายอย่างสูงในภาครัฐกิจเอกชน โดยเฉพาะในสมัยของประธานาธิบดี Richard Nixon การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ ได้เข้ามามีบทบาทและขยายวงกว้างขึ้นในภาครัฐและองค์กรไม่แสวงหากำไรของสหรัฐอเมริกา (จิราพร ศรีสุข (บ.ก.), 2550, น. 26-27) การบริหารแนวนี้ทำให้สามารถควบคุมการทำงานให้ได้ตามเป้าหมาย แต่ในขณะเดียวกันมา การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการติดตามและประเมินผลอย่างจริงจัง ซึ่งถือเป็นจุดอ่อนของการบริหารงานนี้ เพื่อแก้ไขจุดด้อยของมา การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ดังกล่าว ได้เกิดแนวคิดเพื่อใช้กำหนดแนวทางการวางแผนที่มุ่งเน้นวัตถุประสงค์โครงการ ซึ่งหมายรวมถึงการกำหนดมาตรฐานขั้นตอนการวิเคราะห์วิเคราะห์ที่แบบมีส่วนร่วม การแก้ปัญหา และการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกันระหว่างองค์กรที่ร่วมดำเนินงานและกลุ่มเป้าหมาย การใช้กรอบการวิเคราะห์เชิงตรรกะ (LFA) ทำให้การบริหารแบบมุ่งเน้นวัตถุประสงค์ (MBO) มีจุดแข็งเพิ่มขึ้น ประกอบกับในช่วงทศวรรษ 1980 แนวคิดของการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ได้เข้ามามีบทบาทในการปรับแนวทางการบริหารงานภาครัฐ ไปสู่ลักษณะงานที่คล้ายกับภาคเอกชน คือ การมองประชาชนเป็นลูกค้า โดยให้ความสำคัญกับกระบวนการให้บริการ มาตรฐานการให้บริการ และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จากแนวความคิดในการบริหารงานดังกล่าวทำให้มีการพัฒนาระบบบริการ และควบคุมคุณภาพและนำไปสู่การให้ความสนใจกับการจัดทำตัวชี้วัดผลงาน การวัดประสิทธิภาพประสิทธิผล และคุณภาพของการให้บริการภาครัฐ กระแสของแนวคิดดังกล่าวได้ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลาย และต่อมาการบริหารโดยมุ่งวัตถุประสงค์ ได้เปลี่ยนมาเป็นการบริหารงานมุ่งผลสัมฤทธิ์จนถึงปัจจุบัน

8.2 ความหมายของการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์

อัมพร ชำรงลักษณ์ และคณะ (2553, น. 177) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นแนวคิดในการบริหารงานที่เน้นให้เกิดผลจากการดำเนินงานหรือผลลัพธ์ (result) ในการดำเนินงาน แทนแนวคิดความคิดในการบริหารงานแบบดั้งเดิม ซึ่งเน้นการดำเนินงานตามกระบวนการ (process) ที่กำหนดให้ตามอำนาจหน้าที่ การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์จะต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายร่วม หรือผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานเพื่อเป็นเป้าหมายในการดำเนินงานของทั้งหน่วยงาน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเป็นการกำหนดสิ่งที่ถูกต้อง เพื่อดำเนินงาน

(do the right thing) ก่อน แล้วจึงกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อกำหนดทิศทางในการดำเนินงาน ตลอดทั้ง กำหนดแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายผลผลิตและขั้นตอนวิธีการเพื่อการปฏิบัติที่ถูกต้อง (do the thing right) และเพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานก็ต้องมีการติดตามและวัดผลงาน ตลอดทั้งการประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่ได้ตั้งเอาไว้ และข้อมูลการประเมินผลการดำเนินงาน จะนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต ในทางปฏิบัติ การบริหารแบบ มุ่งผลสัมฤทธิ์ในปัจจุบันมิได้หมายความว่าเพียงการเปลี่ยนมุมมองการดำเนินงานจากกระบวนการ มาสู่ผลลัพธ์ แต่หมายรวมถึงการเปลี่ยนมุมมองจากภายในหน่วยงานมาเป็นการทำงานแบบมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ปิยะชัย จันทรวงศ์ไพศาล (2554, น. 2) การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ หมายถึง (Result Based Management) เป็นแนวคิดการบริหารจัดการที่มุ่งไปสู่ผลสำเร็จของการปฏิบัติงาน เป็นสำคัญ ที่หน่วยงานนำแนวคิดนี้มาใช้เพื่อบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ในการปฏิบัติงานมากขึ้น การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นเสมือนเครื่องมือการบริหารจัดการ โดยมีเครื่องมือ หลายตัวดังนี้

- 1) Balance Scorecard (BSC)
- 2) การบริหารโดยวัตถุประสงค์ (Management by Objective : MBO)
- 3) การบริหารคุณภาพแบบองค์รวม (Total Quality Management)
- 4) Six Sigma

ทิพาวดี เมฆสุวรรณค์, 2539 (อ้างใน ปิยะชัย จันทรวงศ์ไพศาล, 2554, น. 12) ได้ให้ความหมายของ การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ ว่าเป็นแนวคิดการบริหารจัดการที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบโดยมุ่งเน้นไปที่ผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ ตามที่คาดหวัง เพื่อวัดผลสำเร็จของกิจกรรม หรือ กระบวนการทำงานขององค์กร ด้วยการมีตัวชี้วัดความสำเร็จดังกล่าวอย่างชัดเจน มีกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีคามโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ถึงความคุ้มค่า ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการดังกล่าว

Werner Meier, 2006 (อ้างในอัมพร ชำรงลักษณ์ และคณะ, 2553, น. 154) ได้ให้ความหมายของการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ ไว้ว่า เป็นแนวทางการบริหารงานเพื่อให้บรรลุความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในการดำเนินงานของหน่วยงาน โดยในการปฏิบัติงานจะมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ (result) ของงานเป็นหลัก โดยมีเนื้อหาที่กำหนดกรอบการดำเนินงานขององค์กร เป็นเครื่องมือในการวางแผนยุทธศาสตร์ การบริหารความเสี่ยง ตลอดทั้งการติดตาม และประเมินผลงาน นอกจากนี้ การบริหารงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ยังมีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการ ได้แก่ ประการที่ 1 เพื่อพัฒนา ประสิทธิภาพ และพัฒนาประสิทธิผล โดยกระบวนการเรียนรู้ขององค์กร และประการที่ 2

เพื่อพัฒนาความสามารถรับมือกับข้อต่อผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติงาน โดยที่ผู้มีส่วนในการดำเนินงาน จะต้องร่วมกันกำหนดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นไปได้ ประเมินความเสี่ยง ติดตามความคืบหน้า รายงานผลการดำเนินงาน ตลอดจนการบูรณาการบทเรียนที่ได้จากการปฏิบัติงานเพื่อประกอบการตัดสินใจในการบริหาร

จากความหมายของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้นแล้วนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากขึ้นในกระบวนการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีคำสำคัญของการบริหาร ดังนี้

ปิยะชัย จันทรวงศ์ไพศาล (2554, น. 2) ได้ให้ความหมายของคำที่เกี่ยวข้องกับการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ไว้ ดังนี้

ผลผลิต (Output) หมายถึง ผลงาน กิจกรรม หรืองานบริการ ที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมของโครงการวิจัย ซึ่งพร้อมส่งมอบให้กับผู้รับบริการ

ผลลัพธ์ (Outcome) หมายถึง หมายถึง ผลที่เกิดจากการดำเนิน โครงการ อันได้แก่ ผลกระทบ หรือเงื่อนไขที่เกิดจากผลผลิต ผลลัพธ์มีความสัมพันธ์โดยตรงกับประชาชนผู้รับบริการ และสาธารณชน

ผลสัมฤทธิ์ (Result) หมายถึง ผลรวมที่เกิดจากกระบวนการดำเนินการของโครงการ ที่เกิดจากผลผลิตและผลลัพธ์ ซึ่งเกิดประโยชน์กับผู้รับบริการ และบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน (Key Performance Agreement : KPI) หมายถึง เกณฑ์ที่ถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อจะใช้วัดในสิ่งที่ต้องการวัดเพื่อประเมินผล โดยการกำหนดตัวชี้วัดจะถูกกำหนดเพื่อวัดและประเมินเฉพาะสิ่งที่มีความสำคัญเท่านั้น ซึ่งที่มีความสำคัญที่สุดต่อองค์กร ก็คือสิ่งที่สัมพันธ์กับกลยุทธ์/ยุทธศาสตร์ขององค์กรเท่านั้น

สำนักงาน ก.พ., 2545 (อ้างใน วันชัย มีชาติ, 2556, น. 6) ได้ให้ความหมายของคำว่าผลสัมฤทธิ์ ไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ (result) เป็นการพิจารณาถึงผลสำเร็จที่เกิดขึ้นในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งผลสัมฤทธิ์จะมองถึงผลร่วมกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในการดำเนินการ ผลสัมฤทธิ์จึงมีความหมายรวมถึงผลผลิต อันได้แก่ผลงานที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการขององค์กรโดยตรง และผลลัพธ์ ซึ่งได้แก่ผลที่เกิดจากผลผลิตซึ่งมักจะหมายถึงผลที่ผู้รับบริการจะได้รับหลังจากที่ได้รับบริการจากองค์กรแล้ว ผลสัมฤทธิ์จึงเกี่ยวข้องกับทั้งส่วนที่องค์กรดำเนินการและผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินการดังกล่าวด้วย

8.3 ความสำคัญของการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์

ไพบุลย์ โพธิ์สุวรรณ, 2553 (อ้างในอัมพร ชำรงลักษณ์ และคณะ, 2553, น. 156) ได้อธิบายถึง ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ ไว้ 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ในระดับปฏิบัติการ (operational result) เป็นผลสัมฤทธิ์ที่มีลักษณะแยกย่อยที่ชัดเจนและสามารถวัดผลในเชิงปริมาณ ได้หรือเป็นผลสัมฤทธิ์ในระดับที่เป็นผลงาน (outputs) โดยที่ผลงานหลายผลงานอาจจะเกิดปัจจัยนำเข้า (inputs) เดียวกัน ผลสัมฤทธิ์ในระดับปฏิบัติการมีประเด็นที่จะทำการวัดผลที่สำคัญ ได้แก่ ประเด็นของการประหยัดงบประมาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะมีการเปรียบเทียบค่ามาตรฐาน การวัดกิจกรรมและผลงาน การวัดอัตราส่วนของผลิตภาพ และการวัดผลลัพธ์และผลกระทบ

กลุ่มที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ในระดับการพัฒนากระบวนการดำเนินงาน (results as process improvement) หรือกระบวนการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการประสานที่ดีขึ้น เป็นการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมการบริหาร ไปสู่การมุ่งเน้นประโยชน์ของผู้รับบริการเป็นหลัก ผลสัมฤทธิ์ในระดับนี้ตั้งอยู่บนฐานความคิดที่ว่าหากมีการพัฒนากระบวนการดำเนินงานให้ดีขึ้นจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ในระดับปฏิบัติการดีขึ้น นอกจากนั้นผลสัมฤทธิ์ในระดับนี้ยังให้ความสำคัญกับความพึงพอใจและความมุ่งมั่นของการดำเนินงานที่จะทำให้เกิดผลงาน ผลสัมฤทธิ์ในระดับนี้นำไปสู่การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงาน

กลุ่มที่ 3 ผลสัมฤทธิ์ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาระบบ (results as system improvement) โดยมีการเปลี่ยนแปลงหลายประการ 1) การพัฒนาระบบการเมืองและการบริหารในภาพรวมให้เกิดความยืดหยุ่น มีความรวดเร็วในการปฏิบัติงานที่ตอบสนองต่อความต้องการ ด้วยขีดความสามารถในการเรียนรู้และปรับตัวให้เข้าสถานการณ์ได้ดีกว่า ตลอดจนสามารถที่จะรองรับแรงกดดันที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต 2) การเปลี่ยนแปลงในโครงการสร้างขององค์กรเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และการเปลี่ยนแปลงนี้จะใช้เวลาในการเรียนรู้ที่มีลักษณะเป็นพลวัตและปรับเปลี่ยนไปตามความเหมาะสม 3) การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรทั้งระบบ การเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรที่หลากหลายมุ่งไปสู่ผลสัมฤทธิ์เป็นปัจจัยสำคัญต่อผลสำเร็จของหน่วยงาน และ 4) ระดับความเชื่อถือ ของประชาชนต่อองค์กรที่จะต้องเพิ่มขึ้น

กลุ่มที่ 4 ผลสัมฤทธิ์ของการเปลี่ยนแปลงของระบบจากเดิมไปสู่จุดพึงปรารถนา หรือวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ ซึ่งวิสัยทัศน์อาจจะแบ่งมุมมองได้เป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะแรก รูปแบบการตลาด (market model) ซึ่งเน้น เรื่องการลดบทบาทของภาครัฐ และนำไปสู่การแปรรูปหน่วยงานภาครัฐ ลักษณะที่สอง รูปแบบรัฐแบบมีส่วนร่วม (participatory state) คือ การมอบให้อำนาจให้ประชาชนเป็นผู้บริหารจัดการ โดยผ่านการกระจายอำนาจหรือวิธีการดำเนินงานที่ไม่ยึด

ดิระบบราชการ ลักษณะที่ 3 รูปแบบรัฐบาลที่ยืดหยุ่น (flexible government) คือ การปฏิบัติงานที่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อม ไม่ยึดติดกับโครงสร้างที่ตายตัวขององค์การและความมั่นคงของตำแหน่ง โดยการกระจายการดำเนินงานในลักษณะของสัญญาการปฏิบัติงาน

จากแนวคิดข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ความสำคัญของการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีความสำคัญที่มีขอบเขตกว้างมาก ไม่ว่าจะเป็นความสำคัญต่อตัวองค์การ ที่เสริมสร้างคุณภาพของผลผลิต ผลลัพธ์ขององค์การ สามารถช่วยให้การบริหารจัดการขององค์การมีระบบเสริมสร้างประสิทธิผลและประสิทธิภาพของงานให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากจะมีกระบวนการบริหารจัดการที่มีระบบ มีการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดของการดำเนินงาน ช่วยส่งผลให้เกิดการประหยัดงบประมาณ ประหยัดทรัพยากรขององค์การ นอกจากนี้ ยังช่วยให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีทิศทาง ให้ความสำคัญต่อการมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์มากกว่าปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เกิดการพัฒนาการปฏิบัติงาน การวัดผล การเรียนรู้และปรับตัวต่อการบริหารงานที่มีระบบและมีประสิทธิภาพ อันส่งผลให้เกิด งาน ผลผลิต และการบริการที่มีคุณภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการ หรือประชาชนในที่สุด

8.4 หลักการของการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์

หลักการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ ตามแนวทางของ Canadian International (อ้างในปี ยะชัย จันทรวงศ์ไพศาล, 2554, น. 13-14) นิยามการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ว่าเป็นแนวทางการบริหารจัดการเชิงวิสัยทัศน์ โดยบูรณาการผสมผสานระหว่างกลยุทธ์ ประชาคม กระบวนการและการวัดผล ที่จะปรับปรุงการตัดสินใจ ความโปร่งใส ความสามารถตรวจสอบได้ แนวคิดดังกล่าวจะมุ่งเน้นที่สำคัญของผลลัพธ์ การปฏิบัติงาน การวัดผล การเรียนรู้ การปรับตัว และการรายงานผลการดำเนินงาน โดย Development Agency (CIDA) วางได้กำหนดหลักการ ของ RBM ไว้ 5 ประการ ดังนี้

1) การมีส่วนร่วม (Partnership) การประสบความสำเร็จของ RBM นั้น จะต้องยอมรับว่าผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องจะต้องตระหนักและยอมรับความสำเร็จของ RBM เสียก่อนว่า ผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังและทุก ๆ ขั้นตอนของการดำเนินงาน RBM จะต้องถูกกำหนดให้ชัดเจน และได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

2) ความรับผิดชอบ (Accountability) ทุกหน่วยงานทุกคนภายในองค์การต่าง ต้องรับผิดชอบในการดำเนินงานให้บรรลุตามผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวัง 3) ความโปร่งใส (Transparency) ผลสัมฤทธิ์และตัวชี้วัดที่สำคัญตลอดจนข้อมูลต่าง ๆ ในการดำเนินงานตาม RBM จะต้องได้รับการเฝ้าติดตามอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การจัดทำรายงานยังต้องเป็นสิ่งที่จำเป็น เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการติดตามตรวจสอบอย่างโปร่งใสในภายหลัง

4) ความเรียบง่าย (Simplicity) แนวทางการดำเนินงานตาม RBM ไม่ควรวางระบบให้ซับซ้อน ตัวชี้วัด ผลสัมฤทธิ์และกระบวนการต่าง ๆ ควรจะถูกกำหนดอย่างเหมาะสม ง่ายต่อการเข้าใจและวัดผลได้อย่างเหมาะสมและถูกต้องภายในกรอบเวลาที่จำกัด

5) การเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Learning by doing) การติดตามผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการต่าง ๆ ของ RBM ควรดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ในระหว่างการปฏิบัติงานนั้น และถ้าจำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยนต้องกระทำ เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงให้ดีขึ้น

สำหรับการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในประเทศไทย ปิยะชัย จันทรวงศ์ไพศาล (2554, น. 14-15) ได้กล่าวไว้ว่า หน่วยงานภาครัฐจะยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีด้วย โดยยึดหลักปฏิบัติ 6 ประการ ดังนี้

1) หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมายที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การกำหนดคดีและการปฏิบัติตามกฎหมายที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัดโดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ ความยุติธรรมของสมาชิก

2) หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมๆ กัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริ่งใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

3) หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส

4) หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การได้สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติอื่น ๆ

5) หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ และความกล้าที่จะยอมรับผลดี และผลเสียจากกระทำของตน เช่น รับผิดชอบต่อลูกค้า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ยอมรับต่อผลการดำเนินการ

6) หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการ และการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยบรรจงทำให้คนไทยมีความประหยัด ใช้อย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

8.5 แนวคิดการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ให้เกิดประสิทธิผล

1) ห่วงโซ่ผลสัมฤทธิ์ (Result Chain) หมายถึง แนวคิดการบริหารจัดการที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบโดยมุ่งเน้นไปที่ผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ ตามที่คาดหวัง เพื่อวัดผลสำเร็จของกิจกรรมหรือกระบวนการทำงานขององค์กร ด้วยการมีตัวชี้วัดความสำเร็จอย่างชัดเจน มีกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ถึงความคุ้มค่า ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการบริหารจัดการ โดยคำว่าผลสัมฤทธิ์ คือ ผลสัมฤทธิ์ (Result) = ผลผลิต (Outputs) + ผลลัพธ์ (Outcomes)

ผลผลิต (Output) เป็นผลจากกระบวนการทำงานใดๆ ขององค์กร หรือผลผลิตเป็นสิ่งที่ได้จากกระบวนการโดยตรงและส่งผลกระทบต่อหน่วยงานภายในขององค์กร เช่น กระบวนการปรุงอาหาร ผลผลิตที่ได้ ก็คือ อาหาร กระบวนการรับสมัครงาน ผลผลิตที่ได้ ก็คือ ได้พนักงานใหม่ กระบวนการผลิตสินค้า ผลผลิตที่ได้ ก็คือ จำนวนสินค้าที่ผลิตได้

ผลลัพธ์ (Outcome) เป็นผลกระทบที่เกิดจากผลผลิตหรือผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นในระยะต่อมาอาจจะเป็นระยะสั้น หรือระยะยาวก็ได้ ทั้งที่อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านลบและบวกต่อลูกค้าขององค์กร เจ้าของ หรือผู้มีส่วนได้เสีย สังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากการปฏิบัติงานดังกล่าว เช่น กระบวนการปรุงอาหาร ผลผลิตที่ได้ก็คือ อาหาร ผลลัพธ์ที่ได้คือ รสชาติของอาหาร กระบวนการรับสมัครงาน ผลผลิตที่ได้ ก็คือ ได้พนักงานใหม่ ผลลัพธ์ที่ได้คือ พนักงานใหม่ที่มีความรู้ความสามารถ กระบวนการผลิตสินค้า ผลผลิตที่ได้คือ จำนวนสินค้าที่ผลิตได้ ผลลัพธ์ที่ได้คือ ความพึงพอใจของลูกค้า เป็นต้น

2) ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) เป็นกระบวนการวัดผลการปฏิบัติงาน ในเชิงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงหลัก 3E คือ

(1) Economy (ความประหยัด) คือ การใช้ทรัพยากรในส่วนของปัจจัยนำเข้า (inputs) ให้น้อยที่สุด คุ่มค่าที่สุด เท่าที่จะสามารถกระทำได้ ไม่ใช่อย่างฟุ่มเฟือยหรือมากเกินไป

(2) Efficiency (ความมีประสิทธิภาพ) คือ สัดส่วนเปรียบเทียบระหว่างผลผลิต (outputs) กับปัจจัยนำเข้า (inputs) เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการสร้างผลผลิตให้ได้มาก ด้วยการควบคุมปัจจัยนำเข้าให้เกิดความประหยัด ถ้าองค์กรใดสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้ค่าประสิทธิภาพเป็นบวกมากขึ้น แต่ถ้าด้อยประสิทธิภาพจะทำให้ค่าประสิทธิภาพเป็นลบ

(3) Effectiveness (ความมีประสิทธิภาพ) คือ การเปรียบเทียบระหว่างวัตถุประสงค์ของกระบวนการกับผลลัพธ์ของกระบวนการนั้น กล่าวคือ เป็นการแสดงให้เห็นว่าระดับผลลัพธ์จากกิจกรรม หรือ โครงการหรือกระบวนการตามการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์นั้นสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ห่วงโซ่คุณค่า ประกอบด้วย 3 กระบวนการหลัก ได้แก่ กระบวนการสร้างนวัตกรรม กระบวนการปฏิบัติงาน และกระบวนการหลังการขาย โดยมีจุดมุ่งหมายในการสร้างมูลค่าทำให้เกิดขึ้นภายในกิจกรรม เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้เกิดความพึงพอใจที่สุด

3) การพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Continual Improvement) การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์จะต้องมีกระบวนการพัฒนากระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้วยหลักการ P-D-C-A ประกอบด้วย P = Plan (การวางแผน) D = Do (การปฏิบัติ) C = Check (ตรวจสอบ) A = Act (การแก้ไข/ทบทวน)

4) การวัดผลงาน (Performance Measurement) คือ การกำหนดเครื่องมือ เพื่อวัดผลการปฏิบัติงานนั้น ๆ เครื่องมือที่ใช้ก็คือ Key Performance Indicator (KPI) การวัดผลงานตามแนวคิดของ RBM จะต้องคำนึงถึงหลัก 3 R's และเกณฑ์เปรียบเทียบ Benchmark คือ

(1) หลัก 3 R's ประกอบด้วย

Result ผลสัมฤทธิ์ เป็นหัวใจสำคัญที่องค์กรคาดหวังจากกิจกรรม หรือ กระบวนการต่าง ๆ ที่กำหนดเป็นแนวทาง (Reach) ภายในองค์กร ซึ่งจะต้องถึงทรัพยากร (Resource) ขององค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังรายละเอียดในเรื่อง ห่วงโซ่ผลสัมฤทธิ์ (Result Chain)

Resource ทรัพยากร เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ (Result) องค์กรต้องบริหารจัดการทรัพยากร (Resource) อย่างคุ้มค่า และก่อให้เกิดอรรถประโยชน์สูงสุดซึ่งจะต้องใช้แนวทาง (Reach) อย่างเหมาะสม

Reach (แนวทาง) เป็นเสมือนกรอบการปฏิบัติงานขององค์กร เพื่อมุ่งไปสู่ผลสัมฤทธิ์ ((Result) ด้วยทรัพยากร (Resource) ที่มีอยู่ขององค์กร

(2) เกณฑ์เปรียบเทียบ Benchmark เป็นการกำหนดเกณฑ์การวัดผลในการเปรียบเทียบ โดยสามารถแบ่งออกเป็น 3 เกณฑ์ คือ

1) เกณฑ์เปรียบเทียบภายใน (Internal Benchmarking) เป็นการเปรียบเทียบกับเป้าหมายขององค์กร โดยเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่ดีที่สุดที่หน่วยงานเคยทำได้

2) เกณฑ์เปรียบเทียบกับคู่แข่ง (Competitive Benchmarking) โดยการเปรียบเทียบกับคู่แข่งที่มีกำลังใกล้เคียงกับหน่วยงาน โดยอาจพิจารณาจากทุนจดทะเบียน จำนวนพนักงาน ยอดขาย ลูกค้า

3) เกณฑ์เปรียบเทียบกับการปฏิบัติงานที่ดีเยี่ยมที่สุด (Best Practice Benchmarking) เป็นการเลือกตั้งเป้าหมายของกระบวนการเทียบกับค่าที่ดีที่สุดของผู้ประกอบการทั้งภายในและภายนอกประเทศ แม้ว่าผู้ประกอบการนั้นไม่ได้อยู่ในแวดวงเดียวกับหน่วยงานก็ตาม เช่น เปรียบเทียบกับหน่วยงานที่ได้รับรางวัล หรือได้รับยกย่องว่า ผลการประกอบการดีเยี่ยม เป็นต้น

5) ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social responsibility) การให้ความสำคัญต่อการแบ่งผลตอบแทนคืนให้กับสังคม โดยการให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลองค์กร ตามหลักธรรมาภิบาลซึ่งเน้นความโปร่งใส และความสามารถในการตรวจสอบได้ รวมถึงการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม และความรับผิดชอบต่อลูกค้า และพนักงานของหน่วยงาน

9. โครงสร้าง พันธกิจของกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

9.1 ประวัติความเป็นมา

กรมวิชาการเกษตรได้รับการสถาปนาขึ้นเป็น หน่วยงานหนึ่งในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2515 ก่อนจะมาเป็นกรมวิชาการเกษตรในปัจจุบัน นับย้อนหลังไปเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2446 ได้มีการจัดตั้งกรมช่างไหมขึ้นในกระทรวงเกษตรธิการ ซึ่งถือเป็นการกำเนิดกรมวิชาการเกษตร ในปี พ.ศ. 2449 เปลี่ยนชื่อกรมช่างไหม เป็น กรมเพาะปลูก พ.ศ. 2474 เปลี่ยนชื่อกรมเพาะปลูก เป็น กรมตรวจกสิกรรม พ.ศ. 2476 เปลี่ยนชื่อกรมตรวจกสิกรรม เป็น กรมเกษตร พ.ศ. 2478 เปลี่ยนชื่อกรมเกษตร เป็น กรมเกษตรและการประมง พ.ศ. 2474 แยกกรมเกษตรและการประมงเป็น ๒ กรม คือ กรมเกษตร และ กรมการประมง พ.ศ. 2495 เปลี่ยนชื่อกรมเกษตร เป็น กรมการกสิกรรม พ.ศ. 2496 ยกฐานะกองการข้าวและการทดลอง ซึ่งอยู่ภายใต้สังกัดของกรมการกสิกรรม จัดตั้งเป็นกรมการข้าว แยกออกมาจาก กรมการกสิกรรม พ.ศ. 2497 เปลี่ยนชื่อกรมการกสิกรรม เป็น กรมกสิกรรม และในพ.ศ. 2515 รวมกรมการข้าว กับ กรมกสิกรรม สถาปนาเป็น กรมวิชาการเกษตรจนถึงปัจจุบัน

9.2 การกิจตามกฎหมายจัดตั้งกรม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 จ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2543 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวงฯ พ.ศ. 2557 ให้กรมวิชาการเกษตร มีภารกิจเกี่ยวกับพืช โดยศึกษา วิจัยและพัฒนาพืช เครื่องจักรกลการเกษตร และปัจจัยการผลิต ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชสู่กลุ่มเป้าหมายทั้งภาครัฐ เอกชน และเกษตรกร บริการวิเคราะห์ ทดสอบ ตรวจสอบ รับรองมาตรฐานสินค้าพืช รวมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับดิน น้ำ ปุ๋ย พืช วัสดุการเกษตร ผลผลิต และผลิตภัณฑ์พืช เพื่อยกระดับมาตรฐานการผลิตพืช เพื่อพัฒนาผลผลิตพืช ให้มีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภคตามมาตรฐานสากล และเพื่อให้บริการการส่งออกสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- 1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการกักพืช กฎหมายว่าด้วยปุ๋ย กฎหมายว่าด้วยพันธุ์พืช กฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย กฎหมายว่าด้วยการควบคุมยาง กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืช และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 2) ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัยและพัฒนาวิชาการเกษตรด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพืช
- 3) ให้บริการด้านการวิเคราะห์ ทดสอบ ตรวจสอบ และรับรองมาตรฐานสินค้าพืช และให้คำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องดิน น้ำ ปุ๋ย พืช วัสดุการเกษตร ผลผลิต และผลิตภัณฑ์พืช การบริการส่งออกสินค้าเกษตร และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 4) ให้บริการวิชาการ ข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยีการเกษตรแก่เจ้าหน้าที่เกษตรกร เอกชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 5) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม หรือตามที่รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

9.3 วิสัยทัศน์

กรมวิชาการเกษตรเป็นองค์กรที่เป็นเลิศด้านการวิจัย และพัฒนาด้านพืช เครื่องจักรกลการเกษตร และเป็นศูนย์กลางรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรด้านพืชในระดับสากล บนพื้นฐานการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

9.4 พันธกิจ

- 1) สร้าง และถ่ายทอดองค์ความรู้จากงานวิจัยด้านพืชและเครื่องจักรกลการเกษตรสู่กลุ่มเป้าหมาย
- 2) กำหนด และกำกับดูแลมาตรฐานระบบการผลิตและผลิตภัณฑ์พืช และปัจจัยการผลิต พัฒนาระบบตรวจรับรองสินค้าการเกษตรด้านพืชให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

3) อนุรักษ์และพัฒนาการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ ด้านพืช
แมลง และจุลินทรีย์

4) กำกับ ดูแล และพัฒนากฎหมายที่กรมวิชาการเกษตรรับผิดชอบ

9.5 ค่านิยม

ซื่อสัตย์ โปร่งใส งานวิจัยมีคุณภาพ

9.6 วัฒนธรรมองค์กร

รักองค์กร ทำงานอย่างมีเป้าหมาย และมุ่งผลสัมฤทธิ์

9.8 การแบ่งส่วนราชการกรมวิชาการเกษตร มีดังนี้

9.8.1 กลุ่มตรวจสอบภายใน มีอำนาจหน้าที่หลักในการตรวจสอบการดำเนินงาน ภายในกรม และสนับสนุนการปฏิบัติงานของกรม รับผิดชอบงานขึ้นตรงต่ออธิบดี โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ 1) ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านการบริหาร การเงิน และการบัญชีของกรม 2) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

9.8.2 กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร มีอำนาจหน้าที่หลักในการพัฒนาการ บริหารของกรมให้เกิดผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพ และคุ้มค่า รับผิดชอบงานขึ้นตรงต่ออธิบดี โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ เสนอแนะและให้คำปรึกษา แก่อธิบดีเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการ ภายในกรม 2) ติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการภายในกรม 3) ประสานและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการร่วมกับหน่วยงานกลางต่าง ๆ และหน่วยงานภายในกรม 4) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับ มอบหมาย

9.8.3 หน่วยงานสังกัด กรมวิชาการเกษตร มีดังนี้

1) **สำนักงานเลขานุการกรม** มีอำนาจหน้าที่ คือ ปฏิบัติงานสารบรรณของกรม ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยความสะดวกและงานเลขานุการของกรม ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่กิจกรรมของกรม ประสานราชการของสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร ดำเนินการเกี่ยวกับงานกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง งานนิติกรรม และสัญญา งานเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางแพ่งและอาญา งานคดีปกครอง และงานคดีอื่นที่อยู่ในอำนาจ หน้าที่ของกรม ดำเนินการอื่นใดที่มีได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการใดของกรม และปฏิบัติงานร่วมกับ หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

2) **กองการเจ้าหน้าที่** มีอำนาจหน้าที่ คือ บริหารงานทรัพยากรบุคคล และจัดระบบงานของกรม ดำเนินการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย และการพัฒนาระบบคุณธรรมของกรมปฏิบัติงานร่วมกับ หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3) **กองคลัง** มีอำนาจหน้าที่ คือ ดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การบริหารงบประมาณ การพัสดุ อาคารสถานที่ และยานพาหนะของกรม ปฏิบัติงานร่วมกับ หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

4) **กองแผนงาน และวิชาการ** มีอำนาจหน้าที่ คือ จัดทำ และประสานแผนการ

ปฏิบัติงานและงบประมาณของกรมให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนแม่บทของกระทรวง รวมทั้งเร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการ ปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัด จัดทำทะเบียน โครงการวิจัย และทะเบียนวิจัยของกรม และรวบรวมผลงานวิจัย ศึกษา ออกแบบ และพัฒนาเทคนิคทางสถิติ ในการดำเนินงานวิจัยและพัฒนาการเกษตรของกรม ติดต่อและประสานงานกับองค์กร และหน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศด้านความช่วยเหลือและความร่วมมือทางด้านวิชาการ เกษตร ดำเนินงานตามโครงการพิเศษต่าง ๆ และปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

5) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร มีอำนาจหน้าที่ คือ จัดระบบฐานข้อมูลบริหาร และจัดการระบบข้อมูลทางวิชาการด้านพืช และเครื่องจักรกล การเกษตรพัฒนาระบบสารสนเทศการเกษตร และระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ พัฒนาระบบรูปแบบ หลักเกณฑ์ และระเบียบวิธีทางสถิติเพื่อจัดทำข้อมูล รวบรวมและจัดระบบในการให้บริการ องค์ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ เกษตรกร เอกชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้บริการข้อมูลทางวิชาการ และข้อมูลการเตือนภัยและการแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติ และศัตรูพืช ปฏิบัติงานร่วมกับ หรือ สนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

6) สถาบันวิจัยเกษตรวิศวกรรม มีอำนาจหน้าที่ คือ ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาเครื่องมือและเครื่องจักรกลที่ใช้ในการเกษตร บริการงานช่างแก่หน่วยงานต่าง ๆ ในกรม ให้บริการวิชาการและเทคโนโลยีแก่เจ้าหน้าที่ เกษตรกร เอกชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

7) สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช มีอำนาจหน้าที่ คือ ศึกษา ค้นคว้า วิจัย ดำรง และรวบรวมเกี่ยวกับแมลง สัตว์ศัตรูพืช โรคพืช วัชพืช รวมทั้งวิธีป้องกัน และกำจัดที่เหมาะสม ให้บริการวิชาการและเทคโนโลยีแก่เจ้าหน้าที่ เกษตรกร เอกชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

8) สำนักวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ มีอำนาจหน้าที่ คือ ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพด้านพืช ศึกษา ค้นคว้า วิจัย วิเคราะห์ ตรวจสอบ และรับรองพืช หรือผลิตภัณฑ์พืชคงรูปที่ได้จาก เทคโนโลยีชีวภาพ ศึกษา ค้นคว้า วิจัยและพัฒนาการเก็บเชื้อพันธุ์พืชและรวบรวมอนุรักษ์เชื้อพันธุ์พืชในธนาคารเชื้อพันธุ์พืช ให้บริการวิชาการและเทคโนโลยีแก่เจ้าหน้าที่ เกษตรกร เอกชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

9) *สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช* มีอำนาจหน้าที่ คือ ศึกษา วิจัย และดำเนินการคุ้มครองพันธุ์พืชเพื่อสิทธิประโยชน์และความเป็นเจ้าของ พันธุ์พืชตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืชและกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ศึกษา วิจัย และดำเนินการคุ้มครองพันธุ์พืชตามอนุสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง กับการค้าพืชและพันธุกรรมพืช รวมทั้งศึกษา และวิจัยเกี่ยวกับการอนุรักษ์พืชที่ใกล้จะ สูญพันธุ์ ศึกษา วิจัย สืบค้น รวบรวม วิเคราะห์ ตรวจสอบ และจำแนกด้านพฤกษศาสตร์และ อนุกรมวิธานพืช ให้บริการวิชาการและเทคโนโลยีแก่เจ้าหน้าที่ เกษตรกร เอกชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติงานร่วมกับ หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

10) *สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร* มีอำนาจหน้าที่ คือ ควบคุมการนำเข้าส่งออก และการเคลื่อนย้ายพืชตามกฎหมายว่าด้วยการกักพืช ควบคุมการผลิตและการจำหน่ายพันธุ์พืชตามกฎหมายว่าด้วยพันธุ์พืช ควบคุมการผลิตและการจำหน่ายปุ๋ยตามกฎหมายว่าด้วยปุ๋ย ควบคุมการผลิตและการจำหน่ายวัตถุมีพิษตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย ให้บริการการนำเข้าและการส่งออกสินค้าพืช ให้บริการวิชาการและเทคโนโลยีแก่เจ้าหน้าที่ เกษตรกร เอกชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

11) *กองวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร* มีอำนาจหน้าที่ คือ ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัยและพัฒนาวิชาการเกษตรเกี่ยวกับดิน น้ำ ปุ๋ย วัตถุมีพิษ การเกษตร วัสดุการเกษตร วัตถุเคมีการเกษตร และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้บริการการวิเคราะห์ ตรวจสอบ ให้คำแนะนำ และรับรองมาตรฐานห้องปฏิบัติการ เกี่ยวกับดิน น้ำ ปุ๋ย พืช วัตถุมีพิษการเกษตร วัสดุการเกษตร วัตถุเคมีการเกษตร และ อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้บริการวิชาการและเทคโนโลยี แก่เจ้าหน้าที่ เกษตรกร เอกชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

12) *กองวิจัยและพัฒนาวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวและแปรรูปผลิตผลเกษตร* มีอำนาจหน้าที่ คือ ศึกษา ค้นคว้า วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว การแปรรูปผลิตผลเกษตร และสารสกัดจากธรรมชาติ เทคโนโลยีการบรรจุหีบห่อ ตลอดจนบรรจุภัณฑ์สินค้า เกษตร ให้บริการวิชาการและเทคโนโลยีแก่เจ้าหน้าที่ เกษตรกร เอกชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

13) กองพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าพืช มีอำนาจหน้าที่ คือ ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาระบบการตรวจสอบรับรองมาตรฐานคุณภาพสินค้าพืช และผลิตภัณฑ์ ให้บริการตรวจวิเคราะห์เพื่อรับรองคุณภาพสินค้าพืชและผลิตภัณฑ์ ให้บริการรับรองระบบการผลิตพืชและผลิตภัณฑ์ ประสานงานและเจรจาแก้ไขปัญหาการจัดทำข้อตกลงด้านการค้าระหว่างประเทศ ให้บริการวิชาการและเทคโนโลยีแก่เจ้าหน้าที่ เกษตรกร เอกชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

14) สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน มีอำนาจหน้าที่ คือ ศึกษา ค้นคว้า และวิจัยด้านการผลิต ด้านมาตรฐานการผลิตและคุณภาพ ตลอดจน ด้านเศรษฐกิจพืชไร่ และพืชทดแทนพลังงานแบบครบวงจร ศึกษา ค้นคว้า วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าผลผลิตเป็นพลังงานในรูปแบบ ต่าง ๆ วางแผนและประสานงานเกี่ยวกับการผลิตพันธุ์พืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน ให้บริการวิชาการและเทคโนโลยีแก่เจ้าหน้าที่ เกษตรกร เอกชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

15) สถาบันวิจัยพืชสวน มีอำนาจหน้าที่ คือ ศึกษา ค้นคว้า และวิจัยด้านการผลิต ด้านมาตรฐานการผลิตและคุณภาพ และด้านเศรษฐกิจพืชสวน วางแผนและประสานงานเกี่ยวกับการผลิตพันธุ์พืชสวน ให้บริการวิชาการและเทคโนโลยีแก่เจ้าหน้าที่ เกษตรกร เอกชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

16) สถาบันวิจัยยาง มีอำนาจหน้าที่ คือ ศึกษา ค้นคว้า และวิจัยด้านการผลิต ด้านอุตสาหกรรม ด้านมาตรฐานการผลิตและคุณภาพและด้านเศรษฐกิจยาง วางแผน และประสานงานเกี่ยวกับการผลิตพันธุ์ยาง ควบคุมการผลิต การค้า การส่งออก และการนำเข้ายาง ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยาง ให้บริการวิชาการและเทคโนโลยีแก่เจ้าหน้าที่ เกษตรกร เอกชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

17) - 24) สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1-8 มีอำนาจหน้าที่ในพื้นที่รับผิดชอบ ดังต่อไปนี้ วางแผนงานและโครงการวิจัยและพัฒนาพืช ศึกษา วิจัยและพัฒนาพืช รวมทั้งทดสอบเทคโนโลยีการเกษตรแบบมีส่วนร่วมกับเกษตรกร เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และการแก้ไขปัญหาของเกษตรกร ให้บริการวิเคราะห์ ทดสอบ ตรวจสอบ และรับรองดิน น้ำ พืช ปุ๋ย สารเคมี

การเกษตร ผลิตผล ผลิตภัณฑ์พืช และมาตรฐานสินค้าเกษตร ควบคุมและกำกับดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎหมายที่กรมรับผิดชอบ เป็นศูนย์บริการข้อมูลด้านวิชาการเกษตรให้แก่เจ้าหน้าที่เกษตรกร เอกชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้บริการวิชาการและเทคโนโลยีแก่เจ้าหน้าที่เกษตรกร เอกชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บุศรา สารเกษ (2555) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบ กลไกการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพปัจจุบัน ความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบ กลไกการบริหารจัดการงานวิจัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏ และปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการพัฒนาระบบกลไกการบริหาร โครงการวิจัย รวมทั้งศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพการบริหาร โครงการวิจัย เพื่อนำไปเป็นแนวทางปรับปรุงระบบกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และครอบคลุมตามความต้องการของผู้ปฏิบัติมากยิ่งขึ้น ผลการศึกษาพบว่า สถานภาพการบริหารจัดการงานวิจัยปัจจุบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามวงจร PDCA สามารถปฏิบัติได้ในระดับดี การกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนงาน เป้าหมายของการบริหาร โครงการวิจัย สามารถทำได้ค่อนข้างชัดเจน และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการวิจัย ทั้งระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้คุณภาพ แต่ที่สามารถปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายเชิงกลยุทธ์สนับสนุนการวิจัยของคณาจารย์ และการสนับสนุนห้องปฏิบัติการวิจัย หน่วยวิจัย หรือศูนย์เครื่องมือสนับสนุนการวิจัย การให้รางวัลค่าตอบแทน กับนักวิจัยในการตีพิมพ์เผยแพร่ การรวบรวม คัดสรร วิเคราะห์สังเคราะห์ความรู้จากการวิจัย เพื่อเป็นองค์ความรู้ให้คนทั่วไปเข้าใจ และการอำนวยความสะดวกในการจัดการทรัพย์สินทางปัญญา จากการวิจัย นอกจากนี้ยังต้องการให้พัฒนาระบบ กลไกการบริหารจัดการงานวิจัยขั้นสุดท้ายของการวิจัยในการนำผลงานวิจัยไปตีพิมพ์เผยแพร่ หรือนำไปใช้ประโยชน์ หลังเสร็จสิ้นโครงการแล้วมากที่สุด ทั้งนี้ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการ ในการพัฒนาด้านระบบ กลไกการบริหารจัดการงานวิจัย คือ ระดับการศึกษา ปัจจัยด้านประสบการณ์ในการทำวิจัย ที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการในการพัฒนา ด้านระบบกลไกการบริหารจัดการงานวิจัย คือ ตำแหน่งทางวิชาการ โดยผู้ที่มีตำแหน่งทางวิชาการมีความต้องการในการพัฒนาระบบ กลไกการบริหารจัดการงานวิจัยต่ำกว่าผู้ที่ไม่ได้มีตำแหน่งทางวิชาการ ปัจจัยด้าน

สภาพการบริหารจัดการงานวิจัย ที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการในการพัฒนาระบบ กลไกการบริหารจัดการงานวิจัย คือ การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยปัญหาและอุปสรรค ที่พบมากที่สุดคือ เรื่องของเวลา เนื่องจากคณาจารย์ไม่มีเวลาในการทำวิจัยและมีภาระงานอื่นมาก

นิภาพร เขียนเล็ก (2555) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของข้าราชการ ศาสนาคุณธรรมภาค 8 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของข้าราชการศาสนาคุณธรรมภาค 8 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของข้าราชการศาสนาคุณธรรม แต่ละศาลในภาค 8 3) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของข้าราชการศาสนาคุณธรรมภาค 8 4) ศึกษาแนวทางในการสร้างผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของข้าราชการศาสนาคุณธรรมภาค 8 ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของข้าราชการศาสนาคุณธรรม ภาค 8 อยู่ในระดับร้อยละ 80 2) ระดับผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของข้าราชการศาสนาคุณธรรมภาค 8 ของแต่ละศาลแตกต่างกัน 3) ปัจจัยด้านคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ปัจจัยด้านสมรรถนะ ปัจจัยด้านกระบวนการวัฒนธรรมและค่านิยมในการทำงาน และปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของข้าราชการศาสนาคุณธรรมภาค 8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 4) แนวทางในการสร้างผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของข้าราชการศาสนาคุณธรรมภาค 8 ได้แก่ ควรนำการบริหารกิจการภาครัฐแนวใหม่ กระบวนทัศน์ใหม่ รวมทั้งวัฒนธรรมและค่านิยมในการทำงาน มาใช้อย่างจริงจัง นอกจากนั้นควรนำระบบสมรรถนะมาใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อพิจารณาความดีความชอบและเลื่อนตำแหน่งและสร้างแรงจูงใจ เพื่อปรับเปลี่ยนค่านิยมในการทำงานของข้าราชการศาสนาคุณธรรมภาค 8 เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น

ศิริพร เมืองแก้ว (2555) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตระบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรตำบลสันป่าตอง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปด้านประชากร สังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกร (2) เพื่อศึกษาระดับการยอมรับเทคโนโลยีเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร และ (3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตระบบเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรตำบลสันป่าตอง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้และความต้องการของตลาดเกษตรอินทรีย์ผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการยอมรับเทคโนโลยีเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร ส่วนเพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนแรงงานที่ใช้ในการทำเกษตรอินทรีย์ ประสบการณ์ในการทำเกษตรอินทรีย์ ประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการยอมรับเทคโนโลยีเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกร ผลการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการทำเกษตร

อินทรีย์ของเกษตรกร พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับด้านการวางแผนปลูก ด้านการป้องกัน และกำจัดแมลง ด้านการดูแลรักษา และด้านการคัดเลือกพันธุ์ที่ใช้ปลูก

อรวรรณ ศรีโสมพันธ์ (2557) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง โครงสร้างการผลิต และการตลาดข้าวหอมมะลิไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาพลวัตการผลิตและการตลาดข้าวหอมมะลิของไทย และตลาดโลกในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา 2) เพื่อศึกษาสถานการณ์การผลิต ปัญหาและอุปสรรค และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการผลิตและการจัดการคุณภาพข้าวหอมมะลิในระดับฟาร์ม 3) เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิทั่วไปและการผลิตข้าวหอมมะลิแบบอินทรีย์ จำแนกตามสภาพแวดล้อมการผลิตที่สำคัญ 4) เพื่อวิเคราะห์วิถีการตลาด ช่องทางการจัดจำหน่าย และบทบาทของตลาดในการกำหนดคุณภาพของข้าวหอมมะลิ 5) เพื่อสร้างฐานข้อมูลในการพัฒนาข้าวหอมมะลิ ซึ่งนำไปสู่การกำหนดนโยบายการผลิตและการตลาดข้าวหอมมะลิที่เหมาะสม ผลการศึกษาพบว่า ประเทศไทยมีแนวโน้มเพาะปลูกข้าวหอมมะลิเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในปี 2555 โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพราะเป็นที่ต้องการของตลาด ราคาสูงกว่าข้าวชนิดอื่น และรัฐบาลกำหนดราคารับจำนำข้าวหอมมะลิในสูงกว่าข้าวพันธุ์อื่น ๆ สำหรับผลการศึกษาตลาดข้าวหอมมะลิ พบว่า ผลผลิตข้าวหอมมะลิจะออกสู่ตลาดมากที่สุดในช่วงปลายเดือนพฤศจิกายนของทุกปี ดังนั้นในช่วงเวลาดังกล่าวราคาข้าวหอมมะลิจะต่ำที่สุดในรอบปี แต่การเปลี่ยนแปลงราคาจะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงราคาข้าวเจ้าอื่นๆ วิถีการตลาด และช่องทางการกระจายรวมทั้งพฤติกรรมตลาดของสถาบันการตลาดแต่ละประเภทเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีตมาก การขายข้าวผ่านพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นที่เคยมีบทบาทมากในตลาดข้าว โดยเฉพาะตลาดข้าวเปลือกหอมมะลิในอดีตลดลง สาเหตุเพราะการพัฒนาาระบบการสื่อสารและคมนาคมที่ทันสมัยและรวดเร็วขึ้น ทำให้เกษตรกรมีทางเลือกในการขายผลผลิตทางการเกษตรที่หลากหลายมากขึ้น และผลพวงจากนโยบายรับจำนำข้าวของรัฐบาลทำให้เกษตรกรนำข้าวไปขายให้กับท่าข้าวที่เป็นจุดรับจำนำของโรงสี หรือนำไปขายที่โรงสีโดยตรง ในขณะที่ผลการวิเคราะห์ด้านนโยบาย พบว่านโยบายด้านข้าวของไทยในช่วงกว่า 10 ปีที่ผ่านมาเป็นนโยบายประชานิยมที่มุ่งช่วยเหลือเกษตรกรเพื่อเป้าหมายทางการเมือง โดยไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบต่อภาคการผลิตและการตลาดข้าวในระยะยาว นอกจากภาครัฐจะไม่ได้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนสำคัญในการพัฒนาการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์แล้วยังสร้างอุปสรรค ต่อการพัฒนาข้าวอินทรีย์โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิ ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์โดยเฉพาะเกษตรกรในระยะปรับเปลี่ยนหันกลับมาปลูกข้าวแบบทั่วไปขายในโครงการรับจำนำแทน เพราะการปลูกข้าวหอมมะลิอินทรีย์มีขั้นตอนกระบวนการที่ยุ่งยากกว่า ต้องมีการเอาใจใส่ และใช้แรงงานที่มากกว่า แต่กลับได้รับราคาเท่ากับเกษตรกรทั่วไปที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการคุณภาพ

อานุกาพ รัชส์สุวรรณ (2558) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การประยุกต์ใช้แนวคิด การตลาดในภาครัฐ: กรณีศึกษาในการให้บริการสาธารณะของไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและตรวจสอบการใช้แนวคิดการตลาดในการให้บริการสาธารณะของไทย 2) เปรียบเทียบ การใช้แนวคิดการตลาดในการให้บริการสาธารณะของส่วนราชการที่เป็นกรณีศึกษา 3) ศึกษา และ ค้นหาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้แนวคิดการตลาดในการให้บริการสาธารณะของไทย และ 4) ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการสาธารณะเพื่อให้สามารถตอบสนอง ความต้องการของประชาชน ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบและวิธีการดำเนินการเพื่อให้บริการ สาธารณะของส่วนราชการที่เป็นกรณีศึกษา ต่างมุ่งเน้นเพื่อประโยชน์ของประชาชน ส่วนราชการ มีการดำเนินการตามกระบวนการในการบริหารการตลาดและดำเนินกิจกรรมทางการตลาดในการ ให้บริการสาธารณะ แต่การดำเนินการดังกล่าว ไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจว่าเป็นเรื่อง ของการใช้แนวคิดการตลาดในการให้บริการสาธารณะ แต่สิ่งที่ส่วนราชการดำเนินการเป็นการ ดำเนินการตามบทบัญญัติมาตรา 3/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2545 และตามบทบัญญัติของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 รวมทั้งเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ซึ่งมีสภาพบังคับให้ส่วนราชการ ต้องดำเนินการ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์แล้วพบว่าหลักการและแนวทางของบทบัญญัติของกฎหมาย ดังกล่าว และสิ่งที่ส่วนราชการดำเนินการนั้นมีความสอดคล้องกับหลักการ และวิธีการ ของ แนวการตลาด การใช้การตลาดในการให้บริการสาธารณะของส่วนราชการที่เป็นกรณีศึกษา จึงมี ลักษณะการใช้การตลาดไปโดยไม่รู้ตัว โดยปัจจัยที่มีผลต่อการใช้การตลาดในการให้บริการ สาธารณะประกอบด้วยปัจจัย ทั้งที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลคือ ผู้นำและตัวข้าราชการ และปัจจัย ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการให้บริการสาธารณะ และข้อเสนอแนะของการวิจัย เพื่อการ พัฒนา และปรับปรุงคุณภาพการให้บริการ สาธารณะของส่วนราชการประกอบด้วย ข้อเสนอแนะ ทั้งในเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ

สุกษา แก้วเกรียงไกร และคณะ (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อ การมีส่วนร่วม ของบุคลากรในการพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ของกรม ชลประทาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนา คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของกรมชลประทาน และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ในการมีส่วนร่วมของ บุคลากรในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ และแนวทาง การแก้ไข ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทาง หรือวางนโยบาย เพื่อสร้าง บรรยากาศและส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาคุณภาพการ บริหารจัดการ ภาครัฐ (PMQA) ของกรมชลประทาน ผลการศึกษา พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อ

การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาคุณภาพการบริหาร จัดการภาครัฐ (PMQA) ของกรมชลประทานโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นด้าน สภาพแวดล้อม ในองค์กร และด้านความรู้และทัศนคติ พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในองค์กร มีค่าเฉลี่ย สูง กว่าด้านความรู้และทัศนคติ โดยในปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในองค์กรนั้น พบว่า แรงจูงใจ มีคะแนนความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ ภาครัฐของกรมชลประทาน มากที่สุด ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า แรงจูงใจนั้น มีส่วนในการสร้างบรรยากาศ ส่งเสริม หรือกระตุ้นให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมใน การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของกรมชลประทานเป็นอย่างมาก ได้แก่ การยอมรับ ความรู้ความสามารถจากองค์กรและผู้บังคับบัญชา การให้เงินรางวัลค่าตอบแทน ความก้าวหน้าใน หน้าที่การงาน การได้รับมอบหมายงานที่ท้าทาย สภาพการบังคับบัญชา สภาพการทำงาน ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากร การประสบความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพขององค์กร ความ ชัดเจนของ นโยบายและการบริหารองค์กร

อัจฉิมา บำเพ็ญบุญ และพุฒิชร จิรายุส (2559) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัย ที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานกลุ่ม GEN Y โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของพนักงานกลุ่ม GEN Y โดยกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาครั้งนี้ คือ พนักงานเอกชนและรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามวิเคราะห์ ข้อมูล ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีสถานภาพโสด มีการศึกษา ในระดับปริญญาตรี มีรายได้ 10,001-20,000 บาท และมีประสบการณ์ในการทำงาน 2-5 ปี โดยปัจจัยที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในระดับมาก คือ ปัจจัยวัฒนธรรมและบรรยากาศ ในการทำงาน และปัจจัยโอกาสความก้าวหน้า ขณะที่ปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ค่าตอบแทน สวัสดิการ และ ผลประโยชน์ ความสมดุลชีวิตทำงานและชีวิตส่วนตัว โอกาสเลื่อนตำแหน่ง และความสำเร็จ ในอาชีพ

ศิรินันท์ หล่อตระกูล (2559) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการนำนโยบาย ไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับปัจจัย ที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัด กาฬสินธุ์รวมถึง ข้อเสนอแนะต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (2) ศึกษา ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ และ (3) เพื่อให้ได้รูปแบบปัจจัยที่ส่งผล ต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัย พบว่า 1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัด กาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่ามี 6 ด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่

ด้านสภาพแวดล้อมภายนอก (การเมือง เศรษฐกิจสังคม และเทคโนโลยี) ด้านการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ด้านวัตถุประสงค์ของ นโยบาย ด้านมาตรการการควบคุมประเมินผล ด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และ ด้านสมรรถนะขององค์กร 2. ความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3. รูปแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มีดังนี้ คือ 1) ด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย 2) ด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ 3) ด้านสมรรถนะขององค์กร และ 4) ด้านการติดตาม ควบคุม และประเมินผล โดยมีข้อเสนอแนะของบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ที่มีค่าความถี่สูงสุดแต่ละด้าน ปรากฏ ดังนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ควรจัดอบรมความรู้เรื่อง นโยบายสาธารณะให้กับนักการเมืองท้องถิ่นและผู้นำชุมชน หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ควรมีความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และมีการบริหารจัดการที่ทันสมัย ควรมีระบบการประสานงานที่เป็นระบบและชัดเจน ควรปรับโครงสร้างขององค์การให้เหมาะกับงานที่ปรับเปลี่ยน เช่น ด้านการศึกษา ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน จากความคิดเห็นจากประชาชน และควรนำปัจจัยด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ประกอบการกำหนดนโยบาย

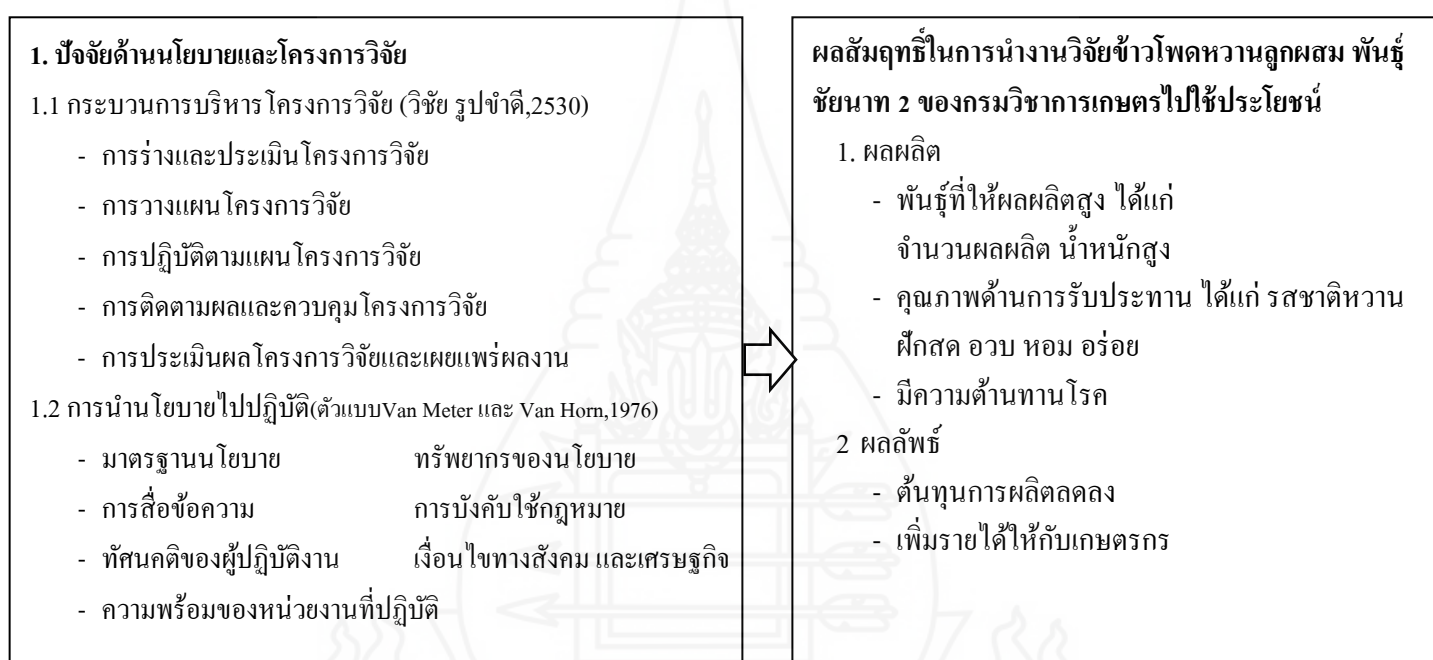

11. สรุปกรอบแนวคิด

จากการทบทวนวรรณกรรมทั้งในส่วนที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น ผู้วิจัยขอนำมาสรุปให้เห็นถึงกรอบแนวคิดการวิจัยที่สามารถแสดงได้ ดังภาพ

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดการวิจัยปัจจัยด้านนโยบาย และโครงการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

2. ปัจจัยด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่

2.1 การตลาดสำหรับภาครัฐ (แนวคิด 4P) (ก.พ.ร.,2552)

- ผลิตภัณฑ์ (Product) - สถานที่ (Place)
- ราคา (Price) - การโฆษณาและประชาสัมพันธ์(Promotion)

2.2. การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) (ก.พ.ร.,2551)

(หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย)

1. การดำเนินการเพื่อสร้างความรู้เกี่ยวกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย

- การจัดกลุ่มเกษตรกร - การรับฟังความคิดเห็น
- การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำข้อมูลไปปรับใช้
- การทบทวนและการปรับปรุง

2. การดำเนินการในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย

- การจัดเก็บข้อมูลเกษตรกร
- การอำนวยความสะดวกในการติดต่อข้อมูล
- การสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงาน - การตอบกลับข้อร้องเรียน
- การทบทวนและปรับปรุงการความสัมพันธ์
- กระบวนการวัดความพึงพอใจ
- การกำหนดตัวชี้วัด การติดตามผลจากงานวิจัยไปใช้

2.3 การมีส่วนร่วมของประชาชน (เสนอที่ จุฬโต,2552)

- ร่วมคิด - ร่วมพิจารณา
- ร่วมตัดสินใจ - ร่วมปฏิบัติ
- ร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ - ร่วมประเมินผล

ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์

ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

1. ผลผลิต

- พันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง ได้แก่ จำนวนผลผลิต น้ำหนักสูง
- คุณภาพด้านการรับประทาน ได้แก่ รสชาติหวาน ผักสด อวบ หอม อร่อย
- มีความต้านทานโรค

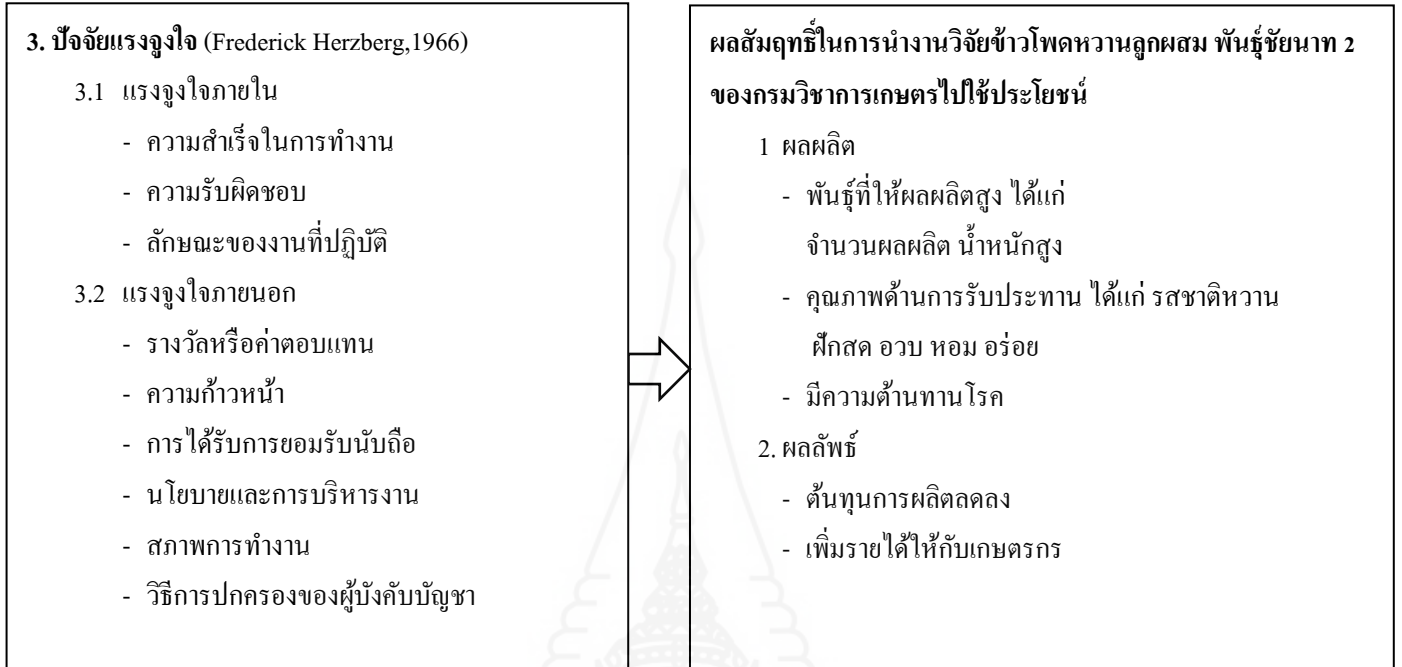
2. ผลลัพธ์

- ต้นทุนการผลิตลดลง
- เพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร

ภาพที่ 2.3 กรอบแนวคิดการวิจัยปัจจัยด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 2.4 กรอบแนวคิดการวิจัยปัจจัยด้านแรงจูงใจ

จากกรอบแนวคิดการวิจัยดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปที่มาของกรอบแนวคิดการวิจัย ได้ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

11.1 ปัจจัยด้านนโยบายและโครงการวิจัย ได้แก่

1) กระบวนการบริหารโครงการวิจัย (research management) ประกอบไปด้วย (1) การร่างและประเมินโครงการวิจัย (Project Formulation And Appraisal) (2) การวางแผนการวิจัย (Project Planning) (3) การปฏิบัติตามแผนโครงการวิจัย (Project Plan Implementation) (4) การติดตามผลและควบคุมโครงการ (Project Monitoring and Control) (5) การประเมินผลโครงการวิจัยและเผยแพร่ผลงาน (Project Evaluation and Publicity) (วิจัย รูปชาติ, 2530)

2) การนำนโยบายไปปฏิบัติ (policy implementation) ประกอบไปด้วย (1) มาตรฐานนโยบาย (2) ทรัพยากรนโยบาย (3) การสื่อข้อความ (4) การบังคับใช้กฎหมาย (5) ความพร้อมของหน่วยงานที่ปฏิบัติ (6) ทศนคติของผู้ปฏิบัติงาน (7) เงื่อนไขทางสังคมและเศรษฐกิจ (ตัวแบบ Van Meter และ Van Horn, 1976)

11.2 กลุ่มปัจจัยด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) ครอบคลุม 3 ปัจจัยสำคัญ ประกอบด้วย

1) การตลาดสำหรับภาครัฐ (Marketing in Public Sector) ประกอบไปด้วยหลัก ส่วนผสมทางการตลาด ตามหลัก 4Ps คือ (1) P1 คือ Product (ผลิตภัณฑ์) (2) P2 คือ Price (ราคา) (3) P3 คือ Place (สถานที่) และ (4) P4 คือ Promotion (การโฆษณาและประชาสัมพันธ์) (ก.พ.ร., 2552)

2) การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award : PMQA) ในหมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย ประกอบไปด้วย (1) การดำเนินการเพื่อสร้างความรู้เกี่ยวกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย และ (2) การดำเนินการในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย (ก.พ.ร., 2551)

3) การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) ประกอบไปด้วย (1) ร่วมคิด (2) ร่วมพิจารณา (3) ร่วมตัดสินใจ (4) ร่วมปฏิบัติ (5) ร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ (6) ร่วมประเมินผล (เล่นท์ จู๊โตะ, 2552)

11.3 กลุ่มปัจจัยแรงจูงใจ (Motivation)

1) แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motive) ประกอบด้วย (1) ความสำเร็จในการทำงาน (2) ความรับผิดชอบ และ (3) ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ

2) แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motive) ประกอบด้วย (1) ค่าตอบแทน (2) ความก้าวหน้า (3) การได้รับการยอมรับนับถือ (4) นโยบายและการบริหารงาน (5) สภาพการทำงาน และ (6) วิธีการปกครองของผู้บังคับบัญชา (Frederick Herzberg, 1966)

11.4 ตัวแปรการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ วิธีการบริหารงานที่มุ่งเน้นความสำเร็จขององค์กรเป็นหลัก ที่ส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ประกอบด้วย

1) ผลผลิต ได้แก่ (1) พันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง (2) คุณภาพด้านการรับประทาน และ (3) การความต้านทานโรค

2) ผลลัพธ์ ได้แก่ (1) ต้นทุนการผลิตลดลง และ (2) เพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง“ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโศกหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ มีการกำหนดรูปแบบการวิจัย ประชากร ที่ศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบไม่ทดลอง ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อสำรวจความคิดเห็นจากบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ของกรมวิชาการเกษตร และเกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโศกหวาน พันธุ์ลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโศกหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ ประโยชน์ โดยเน้นการวัดครั้งเดียว ด้วยการวิเคราะห์จากแบบสอบถามที่เป็นคำถามปลายปิด และ ปลายเปิด

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ มีประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่

2.1.1 กลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโศกหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 จำนวน 41 คน (ศึกษาจากประชากรทั้งหมด) แบ่งรายละเอียด ดังนี้

1) บุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสมของศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท จังหวัดชัยนาท จำนวน 20 คน

2) บุคลากรเครือข่าย ที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 จำนวน 21 คน ประกอบไปด้วย (1) บุคลากรจากศูนย์วิจัยพืชไร่สงขลา จังหวัดสงขลา จำนวน 3 คน (2) บุคลากรจากศูนย์วิจัยพืชไร่ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน 3 คน (3) บุคลากรจากศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 3 คน (4) บุคลากรจากศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย จำนวน 3 คน (5) บุคลากรศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง จังหวัดตรัง จำนวน 2 คน (6) บุคลากรจากศูนย์ขยายเมล็ดพันธุ์พืชลพบุรี จังหวัดลพบุรี จำนวน 2 คน (7) บุคลากรจากศูนย์วิจัยพืชไร่สุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 1 คน (8) บุคลากรจากศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 คน (9) บุคลากรศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพัทลุง จังหวัดพัทลุง จำนวน 1 คน (10) บุคลากรศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพังงา จังหวัดพังงา จำนวน 1 คน และ (11) บุคลากรศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกระบี่ จังหวัดกระบี่ จำนวน 1 คน

2.1.2 เกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 จำนวน 122 คน (ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท, 2559)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เลือกศึกษาตัวแทนประชากรจากกลุ่มเกษตรกรผู้เลือกใช้เมล็ดพันธุ์ โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Taro Yamane ใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ตามสูตร ดังนี้ (เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์, 2558, น. 40)

$$n = \frac{N}{1 + N (e)^2}$$

e คือ ความคาดเคลื่อนของการเลือกตัวอย่าง

N คือ ขนาดของกลุ่มประชากร

n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

จากสูตรข้างต้น สามารถนำมาแทนค่าลงในสูตรได้ดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{122}{1 + 122 (0.05)^2} \\ &= \frac{122}{1 + 122 (0.0025)} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 &= \frac{122}{1 + 0.31} \\
 &= \frac{122}{1.31} \\
 &= 93.13
 \end{aligned}$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ได้ คือ จำนวน 93 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด โดยจัดทำแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด เพื่อจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากร จำนวน 2 กลุ่ม โดยสร้างแบบสอบถามขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสอบถามข้อมูล และวัดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตร ไปใช้ประโยชน์ รวมทั้งการเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ให้สูงขึ้น โดยแบบสอบถาม ชุดที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 จำนวน 41 คน และแบบสอบถาม ชุดที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ ลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 จำนวน 93 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 2 ชุด มีรายละเอียด ดังนี้

แบบสอบถาม ชุดที่ 1 มีองค์ประกอบแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม หรือข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มประชากร บุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ และสถานที่ปฏิบัติงาน โดยคำถามจะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ประกอบด้วย (1) ปัจจัยด้านนโยบายและโครงการวิจัยที่ประกอบด้วย กระบวนการบริหาร โครงการวิจัย (Research Project Management) และการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation) (2) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New

Public Management) ที่ประกอบด้วย การตลาดสำหรับภาครัฐ (Marketing in Public Sector) การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award: PMQA) (หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย) 3) และการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) (3) ปัจจัยแรงจูงใจ (Motivation) ที่ประกอบด้วย แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motive) และแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motive) ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ถูกถามเลือกตอบ โดยกำหนดให้ ข้อคำถามทั้งหมด ใช้มาตราลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ เป็นมาตรวัด ประกอบด้วยข้อความเชิงบวก โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับความคิดเห็น
ระดับ 1 หมายถึง	น้อยที่สุด
ระดับ 2 หมายถึง	น้อย
ระดับ 3 หมายถึง	ปานกลาง
ระดับ 4 หมายถึง	มาก
ระดับ 5 หมายถึง	มากที่สุด

เกณฑ์การแปลผล เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ย ในช่วงคะแนนดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00	แปลความว่า	มีผลมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20	แปลความว่า	มีผลมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40	แปลความว่า	มีผลปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60	แปลความว่า	มีผลน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80	แปลความว่า	มีผลน้อยที่สุด

ความกว้างของอันตรภาคชั้นของค่าเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 0.8 ซึ่งได้มาจากการคำนวณ โดยการใช้สมการทางคณิตศาสตร์ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยด้าน ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชยันต 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ โดยประกอบด้วย ผลผลิตได้แก่ พันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง คุณภาพด้านการรับประทาน และการความต้านทานโรค และผลลัพท์ได้แก่ ต้นทุนการผลิตลดลง และเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร ข้อคำถามทั้งหมด ใช้มาตราลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ เป็นมาตรวัด ประกอบด้วยข้อความเชิงบวก โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับคะแนน		ระดับความคิดเห็น
ระดับ 1	หมายถึง	น้อยที่สุด
ระดับ 2	หมายถึง	น้อย
ระดับ 3	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับ 4	หมายถึง	มาก
ระดับ 5	หมายถึง	มากที่สุด

เกณฑ์การแปลผล เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ย ในช่วงคะแนนดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00	แปลความว่า	มีผลมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20	แปลความว่า	มีผลมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40	แปลความว่า	มีผลปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60	แปลความว่า	มีผลน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80	แปลความว่า	มีผลน้อยที่สุด

ความกว้างของอันตรภาคชั้นของค่าเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 0.8 ซึ่งได้มาจากการคำนวณโดยใช้สมการทางคณิตศาสตร์ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคตามกรอบการวิเคราะห์ SWOT รวมถึงข้อเสนอแนะของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ให้สูงขึ้น

ตารางที่ 3.1 โครงสร้างแบบสอบถามการวิจัย (ตัวแปรอิสระ) แบบสอบถามชุดที่ 1

ตัวแปรอิสระ	ตัวบ่งชี้	แบบสอบถาม
1.ปัจจัยด้านกระบวนการบริหารโครงการวิจัย (Research Project Management)		
1.1 การร่างและประเมินโครงการวิจัย (Research Project Formulation and Appraisal)	หมายถึง กระบวนการก่อนดำเนินการวิจัยของกรมวิชาการ เกษตร ประกอบด้วย 1) การนำปัญหาและความต้องการของเกษตรกรมากำหนดเป็นหัวข้องานวิจัย และ 2) การวิเคราะห์คุณค่าและความเป็นไปได้ของ โครงการวิจัย คือ การวิเคราะห์ประโยชน์ ผลกระทบ และความคุ้มค่าหรือความเป็นไปได้ของงานวิจัย	
	หัวข้องานวิจัยได้นำปัญหาและความต้องการของเกษตรกรมากำหนด มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 1
	มีการวิเคราะห์ประโยชน์ ผลกระทบ และความเป็นไปได้ของงานวิจัย มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 2
1.2 การวางแผนการวิจัย (Research Project Planning)	หมายถึง การคาดคะเน และกำหนดแผนการดำเนินงานวิจัยไว้เป็นการล่วงหน้า การกำหนดวัตถุประสงค์ของงานวิจัย การกำหนดตัวผู้รับผิดชอบ กิจกรรมที่ต้องดำเนินการ สถานที่ วิธีการดำเนินการและทรัพยากรและเวลาที่ต้องใช้ของงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์	
	มีการคาดคะเน และกำหนดแผนการดำเนินงานวิจัยไว้เป็นการล่วงหน้า มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 3
	วัตถุประสงค์ของงานวิจัย มีการกำหนดไว้ชัดเจน มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 4
	การกำหนดตัวผู้รับผิดชอบ กิจกรรม สถานที่ กำหนดไว้อย่างชัดเจน และเพียงพอเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 5
	มีการกำหนดทรัพยากรที่จะต้องใช้ได้แก่ งบประมาณ ระยะเวลา อุปกรณ์เครื่องมืออย่างเพียงพอหรือไม่	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 6
1.3 การปฏิบัติตามแผนโครงการวิจัย (Research Project Plan Implementation)	หมายถึง กระบวนการนำแผนงานวิจัยที่กำหนดมาปฏิบัติ โดยการบริหารจัดการ ได้แก่ การจัดบุคลากร การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน การรายงาน การติดตาม ประเมินผลงาน และระยะเวลาให้เป็นไปตามกำหนดเวลา	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ตัวบ่งชี้	แบบสอบถาม
	การนำแผนงานวิจัยที่กำหนดมาปฏิบัติ มีการบริหารจัดการที่ดี และเป็นไปตามกำหนดเวลา มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 7
1.4 การติดตามผลและควบคุมโครงการ (Research Project monitoring and control)	หมายถึง การติดตามผลและควบคุมโครงการวิจัยของกรมวิชาการเกษตร ให้เป็นไปตามแผนและคุณภาพของงานที่กำหนดไว้ การติดตามผลจะต้องมีระบบการรายงาน การติดตามนิเทศงาน ตลอดจนการควบคุมงานแต่ละขั้นตอนอย่างเหมาะสม	
	การติดตามผลงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร มีระบบรายงาน การติดตามงาน ควบคุมงานแต่ละขั้นตอนที่มีความเหมาะสม มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 8
1.5 การประเมินผลโครงการวิจัยและเผยแพร่ผลงาน (Research Project Evaluation and Publicity)	หมายถึง กระบวนการหลังการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 1) การประเมินผลโครงการวิจัย อันได้แก่ การติดตามผล รายงานผล การติดตามงาน ควบคุมงานในแต่ละขั้นตอนให้มีความเหมาะสม เพื่อประเมินว่างานวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ตรงกับความต้องการของเกษตรกร และนำมาผลที่ได้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ ในอนาคต 2) การเผยแพร่ผลงานวิจัย คือ การเผยแพร่ผลงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร ผู้เกษตรกรอย่างทั่วถึง มีการประเมินผลงานวิจัยว่าตรงกับความต้องการของเกษตรกรมากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 9
	มีการนำผลการประเมินมาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา งานวิจัยในอนาคต มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 10
	มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชยันต 2 ผู้เกษตรกร มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 11
2. ปัจจัยด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation)		
2.1 มาตรฐานนโยบาย (Standard Objective of Policy)	หมายถึง รายละเอียดของวัตถุประสงค์ของนโยบายของกรมวิชาการเกษตร ที่มีวัตถุประสงค์และมีมาตรฐานที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติและประเมินผลงานได้อย่างถูกต้อง	
	ผู้บริหารกรมฯ มีนโยบายในการส่งเสริมให้งานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 12

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ตัวบ่งชี้	แบบสอบถาม
	วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มีความชัดเจน เป็นรูปธรรม สามารถนำไปปฏิบัติ ได้อย่างถูกต้อง มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 13
2.2 ทรัพยากรของนโยบาย (Supported Resources)	หมายถึง ความเพียงพอของทรัพยากรในการดำเนินการของโครงการวิจัย อันหมายรวมถึง งบประมาณ และปัจจัยกระตุ้นอื่น ๆ เช่น การให้การสนับสนุนจากหน่วยงานของกรมวิชาการเกษตร การใช้สิ่งจูงใจเชิงบวกแก่บุคลากรผู้ปฏิบัติ และสิ่งจูงใจเชิงลบ	
	ทรัพยากรที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ งบประมาณ การสนับสนุนจากหน่วยงานภายในกรมฯ และการใช้สิ่งจูงใจ มีความเพียงพอ และมากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 14
2.3 การสื่อสารข้อความ (Organizational Communication)	หมายถึง การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้กำหนดนโยบายไปยังผู้ปฏิบัติงานตามนโยบายของกรมวิชาการเกษตร ให้เข้าใจชัดเจนเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย และสิ่งที่ต้องดำเนินงานในกระบวนการปฏิบัติงาน ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และคุณภาพของการสื่อสาร	
	การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหารในการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มายังผู้ปฏิบัติงาน มีความเข้าใจชัดเจนที่ตรงกัน และชัดเจนเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 15
2.4 การบังคับใช้กฎหมาย (Enforcement)	หมายถึง การดำเนินการประกาศใช้ นโยบายของกรมวิชาการเกษตรหนึ่ง ๆ จะต้องตราเป็นนโยบายนั้นขึ้นเป็นกฎหมาย ไม่ว่าจะในรูปแบบของกฎ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ ฯลฯ เป็นสิ่งสำคัญต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานของนโยบาย เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างองค์การของรัฐไม่มีสายการบังคับบัญชาที่จะสั่งการให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์	
	การดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ของกรมฯ มีการประกาศ ในรูปของคำสั่ง มาตรการ กฎเกณฑ์ ประกาศ ฯลฯ ชัดเจนมากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 16

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ตัวบ่งชี้	แบบสอบถาม
	งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ช่วยเพิ่มรายได้ และลดต้นทุนให้กับเกษตรกร มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 21
3. ปัจจัยด้านการตลาดสำหรับภาครัฐ (Marketing in Public Sector)		
3.1 ผลิตภัณฑ์ (Product)	หมายถึง งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตร ที่ทำให้เกษตรกร พึ่งพอใจจนเกษตรกรมีความต้องการหรืออยากได้ และเลือกนำไปใช้	
	งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 เป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำให้เกษตรกร พึ่งพอใจจนนำไปใช้ มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 22
3.2 ราคา (Price)	หมายถึง ราคาเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ที่กรมวิชาการเกษตรกำหนด	
	ราคาเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานฯ พันธุ์ชัชนาท 2 ที่กรมฯ ตั้งไว้ มีความเหมาะสม มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 23
3.3 สถานที่ (Place)	หมายถึง ช่องทางการซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตร รวมทั้งความสะดวกสบายในการเข้ามาใช้บริการจากกรมวิชาการเกษตร	
	ช่องทางการซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานฯ พันธุ์ชัชนาท 2 มีช่องทางที่หลากหลายเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 24
3.4 การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ (Promotion)	หมายถึง กิจกรรมของกรมวิชาการเกษตรในการ โฆษณาและเผยแพร่งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 หรือบริการของกรมวิชาการเกษตร ไปสู่เกษตรกรอย่างทั่วถึง	
	กรมฯ ได้โฆษณาและประชาสัมพันธ์งานวิจัยข้าวโพดหวานฯ พันธุ์ชัชนาท 2 สู่เกษตรกรอย่างทั่วถึง มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 25
4. ปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)		
หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย		
4.1 การดำเนินการเพื่อสร้างความรู้เกี่ยวกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย	หมายถึง กระบวนการหาข้อมูลความต้องการ ความคาดหวัง และความนิยมนิยมขอรับในงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร ประกอบด้วย	
	กรมฯ ให้ความสำคัญกับความต้องการ และความคาดหวังของเกษตรกรมากำหนดงานวิจัย มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 26

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตัวแปร	ตัวบ่งชี้	แบบสอบถาม
4.2 การดำเนินการในการ สร้างความสัมพันธ์ กับผู้รับบริการและ ผู้มีส่วนได้เสีย	1) การจัดกลุ่มเกษตรกรและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากงานวิจัย เพื่อค้นหาความต้องการให้เหมาะสมต่อเกษตรกร กรมฯ มีการจัดกลุ่มเกษตรกรและผู้ที่ได้รับผลกระทบจาก งานวิจัย เพื่อให้ง่ายต่อการตอบสนองความต้องการ มากนัก้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 27
	2) การรับฟังความคิดเห็น และเรียนรู้ความต้องการความ คาดหวัง และความนิยมชมชอบของเกษตรกร กรมฯ มีการรับฟังความคิดเห็น และเรียนรู้ความต้องการ และความคาดหวังของเกษตรกร มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 28
	3) การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำข้อมูลไปปรับใช้ กรมฯ มีการนำข้อมูลจากเกษตรกรมาวิเคราะห์ และ ปรับใช้ มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 29
	4) การทบทวนและการปรับปรุงการดำเนินการของกรม วิชาการเกษตร กรมฯ มีการนำข้อมูลความต้องการ ความคาดหวังของ เกษตรกร มาทบทวนและการปรับปรุงการดำเนินการ มาก น้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 30
	หมายถึง กระบวนการสร้างความสัมพันธ์และตอบสนอง ความต้องการต่อเกษตรกร ประกอบด้วย กรมฯ มีวิธีการสร้างความสัมพันธ์และตอบสนองความ ต้องการต่อเกษตรกร มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 31
	1) การจัดเก็บข้อมูลของเกษตรกรที่เคยใช้บริการของกรม วิชาการเกษตร กรมฯ มีการจัดเก็บข้อมูลของเกษตรกรที่เคยใช้บริการ ของกรมวิชาการเกษตร มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 32
	2) การอำนวยความสะดวกในการติดต่อข้อมูล รับบริการ หรือร้องเรียน กรมฯ มีการอำนวยความสะดวกในการติดต่อข้อมูล รับ บริการหรือร้องเรียน มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 33

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตัวแปร	ตัวบ่งชี้	แบบสอบถาม
	3) การตอบกลับข้อร้องเรียนและข้อสงสัย การทบทวนและปรับปรุงการสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย กรมฯ มีการตอบข้อร้องเรียนและข้อสงสัย ต่อกลุ่มเกษตรกร รวดเร็วเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 34
	4) การสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงาน และประกาศให้เกษตรกรทราบขั้นตอนการทำงาน กรมฯ มีการสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงาน และประกาศให้เกษตรกรทราบขั้นตอนการทำงาน มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 35
	5) การกำหนดตัวชี้วัด และการติดตามผลจากงานวิจัยไปใช้ กรมฯ ให้ความสำคัญกับการประเมินความพึงพอใจของเกษตรกร มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 36
	กรมฯ มีการกำหนดตัวชี้วัด และการติดตามผลจากงานวิจัยไปใช้ มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 37
5. การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation)		
5.1 ร่วมคิด (Think)	หมายถึง เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ ความคาดหวัง ความนิยมชมชอบของงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ ความคาดหวัง และนำมากำหนดเป็นปัญหาของงานวิจัยข้าวโพดหวาน มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 38
5.2 ร่วมพิจารณา (Consider)	หมายถึง เกษตรกรมีส่วนร่วมในสำรวจข้อมูล ได้แก่ ทรัพยากร ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความพร้อมของเกษตรกร ตลอดจนอุปสรรคปัญหาที่เกี่ยวกับสภาพด้านต่าง ๆ ของเกษตรกร เพื่อนำมากำหนดแนวทางและขอบเขตการดำเนินงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร	
5.3 ร่วมตัดสินใจ (Decide)	หมายถึงคือ เกษตรกรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา กำหนดความต้องการ และจัดลำดับความสำคัญ และนำมากำหนดเป็นนโยบาย แผนงาน โครงการ และวิธีการดำเนินงานในงานวิจัยของวิชาการเกษตร	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตัวแปร	ตัวบ่งชี้	แบบสอบถาม
	เกษตรกรมีส่วนร่วมตัดสินใจ การวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ และวิธีการดำเนินงานในงานวิจัยของวิชาการเกษตร มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 39
5.4 ร่วมปฏิบัติ (Co-practice)	หมายถึง เกษตรกรมีส่วนร่วมในการทดลองและพัฒนา งานวิจัย รวมทั้งร่วมดำเนินการตามแผนงาน หรือโครงการต่าง ๆ ของกรมวิชาการเกษตร	
	เกษตรกรมีส่วนร่วมในการทดลองและพัฒนา งานวิจัยของกรมฯ มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 40
5.5 ร่วมใช้ประโยชน์	หมายถึง เกษตรกรในการจัดสรรประโยชน์หรือผลของกิจกรรมหรือผลของการตัดสินใจที่เกิดขึ้นงานวิจัย ผลผลิตของกรมวิชาการเกษตรมาใช้ให้เกิดประโยชน์	
	เกษตรกรได้รับประโยชน์จากงานวิจัย ของกรมวิชาการเกษตร มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 41
5.6 ร่วมประเมินผล (Evaluate)	หมายถึง เกษตรกรมีส่วนในการวัดผลการดำเนินการ เพื่อให้รู้ว่าผลจากการดำเนินงานวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่	
	เกษตรกร มีส่วนร่วมในการประเมินผลความสำเร็จของงานวิจัยข้าวโพดหวานพันธุ์ชัยนาท 2 มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 42
6. ปัจจัยแรงจูงใจ (Motivation)		
6.1 แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motive)	แรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งเร้าภายในตัวของบุคคลผู้นั้น ประกอบด้วย	
	กรมฯ มีแรงจูงใจให้บุคลากรนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 43
	1) ความสำเร็จในการทำงาน (Achievement) หมายถึง ความรู้สึกของความสำเร็จในการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ที่มีคุณค่าเชิงบวกที่ทำให้บุคลากรของกรมวิชาการเกษตร รู้สึกภูมิใจและปลาบปลื้มในผลสำเร็จของงาน	
	เมื่อสามารถนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ท่านรู้สึกพึงพอใจและปลาบปลื้มในความสำเร็จ	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 44

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตัวแปร	ตัวบ่งชี้	แบบสอบถาม
6.2 แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motive)	2) ความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง ความเอาใจใส่ ความมุ่งมั่นตั้งใจต่อหน้าที่การงานของตน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด รวมถึงความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 45
	ท่านมุ่งมั่น เอาใจใส่ ต่อการดำเนินงานวิจัยของกรมฯ ผู้การใช้ประโยชน์ มากน้อยเพียงใด	
	3) ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ (Work itself) หมายถึง ความรู้สึกท้าทาย ความน่าสนใจ ต่อการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ตรงกับความรู้ความสามารถ งานที่ต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ท้าทายให้ต้องลงมือปฏิบัติ หรือเป็นงานที่มีลักษณะสามารถกระทำได้ตั้งแต่ต้นจนจบโดยลำพัง	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 46
การดำเนินงานวิจัยไปเผยแพร่ให้แก่เกษตรกรใช้ประโยชน์ เป็นงานที่ทำให้ท้อความสามารถของท่าน มากน้อยเพียงใด		
	แรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งเร้าภายนอกตัวบุคคลที่มากกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมประกอบด้วย	
	1) รางวัลหรือค่าตอบแทน (Salary) หมายถึง รางวัลหรือค่าตอบแทนเพิ่มเติม ในการดำเนินงานวิจัยของกรมวิชาการ เกษตรไปใช้ประโยชน์	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 47
	เมื่อสามารถดำเนินงานวิจัยของกรมไปใช้ประโยชน์ได้ กรมฯ มีรางวัลหรือค่าตอบแทน มากน้อยเพียงใด	
	2) การได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition) หมายถึง การได้รับการยกย่องชมเชย การแสดงความยินดี การให้กำลังใจ หรือการแสดงออกอื่นใดที่แสดงให้เห็นถึงการยอมรับในความสามารถ เมื่อมีการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตัวแปร	ตัวบ่งชี้	แบบสอบถาม
	กรมฯ มีการเชื่อมโยงการพิจารณาผลงาน กับการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 48
	ท่านได้รับการยกย่องชมเชย ให้กำลังใจ มีการยอมรับในความสามารถ เมื่อมีการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง	ส่วนที่ 2 ข้อ 49
3)	นโยบายและการบริหารงาน (Company policies and Administration) หมายถึง การบริหารจัดการและการบริหารของกรมวิชาการเกษตร ที่เอื้อต่อการนำงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์	
	นโยบายของกรมฯ มีผลที่สนับสนุนให้เกิดการนำงานวิจัยของกรมฯ ไปใช้ประโยชน์	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 50
4)	สภาพการทำงาน (Status) หมายถึง สภาพแวดล้อมทางในการทำงาน ที่สนับสนุนต่อการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ เช่น เช่น อุปกรณ์หรือเครื่องมือต่าง ๆ เทคโนโลยี เป็นต้น	
	สภาพแวดล้อมในการทำงาน อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ของกรมฯ มีส่วนสนับสนุนต่อการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 51
5)	วิธีการปกครองของผู้บังคับบัญชา(Relaton- Boss) หมายถึง ความสามารถของผู้บังคับบัญชาในการส่งเสริมให้นำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์	
	ผู้บริหารของกรมฯ มีส่วนในการส่งเสริมให้นำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 52

ตารางที่ 3.2 โครงสร้างแบบสอบถามการวิจัย (ตัวแปรตาม) แบบสอบถามชุดที่ 1

ตัวแปรตาม	ตัวปั่งชี้	แบบสอบถาม
7. ผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัณนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ หมายถึง ผลสำเร็จจากกระบวนการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัณนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรได้รับประโยชน์จากงานวิจัย		
7.1 ผลผลิต	หมายถึง พันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง ได้แก่ จำนวนผลผลิตที่ได้มากขึ้น น้ำหนักสูงต่อฝักสูง คุณภาพด้านการรับประทาน ได้แก่ รสชาติหวาน ฝักสด อวบ หอม อร่อย และ มีความต้านทานโรค	
	1) พันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัณนาท 2 ประสบผลสำเร็จในการเพิ่มผลผลิตให้กับเกษตรกรมากขึ้นเพียงใด	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 1
	2) น้ำหนักสูงต่อฝัก งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัณนาท 2 ประสบผลสำเร็จในการเพิ่มน้ำหนักต่อฝัก มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 2
	3) คุณภาพด้านการรับประทาน ได้แก่ รสชาติหวาน ฝักสด อวบ หอม อร่อย และ งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัณนาท 2 ประสบผลสำเร็จในด้านคุณภาพการรับประทาน ได้แก่ รสชาติหวาน ฝักสด อวบ หอม อร่อย มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 3
	4) มีความต้านทานโรค งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัณนาท 2 ประสบผลสำเร็จในการต้านทานโรค มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 4
7.2 ผลลัพธ์	หมายถึง ผลประโยชน์ที่ได้จากพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัณนาท 2 ประกอบด้วย	
	1) ต้นทุนการผลิตลดลง งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัณนาท 2 ประสบผลสำเร็จในการลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 5
	2) เพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัณนาท 2 ประสบผลสำเร็จในเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร มากน้อย เพียงใด	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 6

แบบสอบถาม ชุดที่ 2 มีองค์ประกอบแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม หรือข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง เกษตรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพด ระยะเวลาที่ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 และสถานที่ปลูกข้าวโพด โดยคำถามจะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) และคำถามปลายเปิด

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัย ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) ที่ประกอบด้วย การตลาดสำหรับภาครัฐ (Marketing in Public Sector) การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award : PMQA) (หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย) 3) และการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) ซึ่งเป็นคำถามปลายปิดให้ผู้ถูกถามเลือกตอบ โดยกำหนดให้ ข้อคำถามทั้งหมด ใช้มาตราลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ เป็นมาตรวัด ประกอบด้วยข้อความเชิงบวก โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน		ระดับความคิดเห็น
ระดับ 1	หมายถึง	น้อยที่สุด
ระดับ 2	หมายถึง	น้อย
ระดับ 3	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับ 4	หมายถึง	มาก
ระดับ 5	หมายถึง	มากที่สุด

เกณฑ์การแปลผล เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ย ในช่วงคะแนนดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.21 - 5.00	แปลความว่า	มีผลมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.41 - 4.20	แปลความว่า	มีผลมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.61 - 3.40	แปลความว่า	มีผลปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.81 - 2.60	แปลความว่า	มีผลน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.80	แปลความว่า	มีผลน้อยที่สุด

ความกว้างของอันตรภาคชั้นของค่าเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 0.8 ซึ่งได้มาจากการคำนวณ โดยการใช้สมการทางคณิตศาสตร์ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยของกรม วิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ โดยประกอบด้วย ผลผลิต ได้แก่ พันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง คุณภาพด้านการรับประทาน และการความต้านทานโรค และผลลัพท์ ได้แก่ ต้นทุนการผลิตลดลง และเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร ข้อคำถามทั้งหมด ใช้มาตราลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ เป็นมาตรวัด ประกอบด้วยข้อความเชิงบวก โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับความคิดเห็น
ระดับ 1	หมายถึง น้อยที่สุด
ระดับ 2	หมายถึง น้อย
ระดับ 3	หมายถึง ปานกลาง
ระดับ 4	หมายถึง มาก
ระดับ 5	หมายถึง มากที่สุด

เกณฑ์การแปลผล เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ย ในช่วงคะแนนดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00	แปลความว่า มีผลมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20	แปลความว่า มีผลมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40	แปลความว่า มีผลปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60	แปลความว่า มีผลน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80	แปลความว่า มีผลน้อยที่สุด

ความกว้างของอันตรภาคชั้นของค่าเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 0.8 ซึ่งได้มาจากการคำนวณ โดยการใช้สมการทางคณิตศาสตร์ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ตามกรอบการวิเคราะห์ SWOT รวมถึงข้อเสนอแนะของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ให้สูงขึ้น

ตารางที่ 3.3 โครงสร้างแบบสอบถามการวิจัย (ตัวแปรอิสระ) แบบสอบถามชุดที่ 2

ตัวแปรอิสระ	ตัวบ่งชี้	แบบสอบถาม
1. ปัจจัยด้านการตลาดสำหรับภาครัฐ (Marketing in Public Sector)		
1.1 ผลิตภัณฑ์ (Product)	หมายถึง งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตร ที่ทำให้เกษตรกร ฟังพอใจจนเกษตรกรมีความต้องการหรืออยากได้ และเลือกนำไปใช้	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 1
	ท่านฟังพอใจเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตร มากน้อยเพียงใด	
1.2 ราคา (Price)	หมายถึง ราคาเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ที่กรมวิชาการเกษตรกำหนด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 2
	1) ราคาเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานฯ พันธุ์ชัยนาท 2 ที่กรมวิชาการกำหนดกำหนดเหมาะสม มากน้อยเพียงใด	
1.3 สถานที่ (Place)	หมายถึง ช่องทางในการซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตร รวมทั้งความสะดวกสบายในการเข้ามาใช้บริการจากกรมวิชาการเกษตรสถานที่ในการซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานฯ พันธุ์ชัยนาท	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 3
	2) มีหลากหลาย และสะดวกสบาย มากน้อยเพียงใด	
1.4 การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ (Promotion)	หมายถึง กิจกรรมของกรมวิชาการเกษตรในการโฆษณาและเผยแพร่งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 หรือบริการของกรมวิชาการเกษตร ไปสู่เกษตรกรอย่างทั่วถึง	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 4
	กรมวิชาการเกษตร มีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ข้าวโพดหวานฯ พันธุ์ชัยนาท 2 มากน้อยเพียงใด	

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ตัวบ่งชี้	แบบสอบถาม
2. ปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)		
หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย		
2.1 การดำเนินการเพื่อสร้างความรู้เกี่ยวกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย	<p>หมายถึง กระบวนการหาข้อมูลความต้องการ ความคาดหวัง และความนิยมนิยมชอบในงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร ประกอบด้วย</p> <p>1) การสอบถามความต้องการความคาดหวังของเกษตรกร เพื่อค้นหาความต้องการให้เหมาะสมต่อเกษตรกร กรมวิชาการเกษตร มีการสอบถามความต้องการ และความคาดหวังของท่าน ในงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร มากน้อยเพียงใด</p> <p>2) การรับฟังความคิดเห็น และเรียนรู้ความต้องการ ความคาดหวัง และความนิยมนิยมชอบของเกษตรกร กรมวิชาการเกษตร มีการรับฟังความคิดเห็น ความต้องการ และความคาดหวังของท่าน มากน้อยเพียงใด</p>	<p>ส่วนที่ 2 ข้อที่ 5</p> <p>ส่วนที่ 2 ข้อที่ 6</p>
2.2 การดำเนินการในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย	<p>หมายถึง กระบวนการสร้างความสัมพันธ์และตอบสนองความต้องการต่อเกษตรกร ประกอบด้วย</p> <p>กรมวิชาการเกษตร มีวิธีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและตอบสนองความต้องการของท่าน มากน้อยเพียงใด</p> <p>1) การอำนวยความสะดวกในการติดต่อข้อมูล รับบริการ หรือร้องเรียน กรมวิชาการเกษตร มีสถานที่อำนวยความสะดวกในการติดต่อข้อมูล รับบริการหรือร้องเรียน มากน้อยเพียงใด</p> <p>2) การตอบกลับข้อร้องเรียนและข้อสงสัย การทบทวน และปรับปรุงการสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย กรมวิชาการเกษตร มีการตอบข้อร้องเรียนและข้อสงสัย ได้อย่างรวดเร็วเพียงใด</p> <p>4) การสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงาน และประกาศให้เกษตรกรทราบขั้นตอนการทำงาน</p>	<p>ส่วนที่ 2 ข้อที่ 7</p> <p>ส่วนที่ 2 ข้อที่ 8</p> <p>ส่วนที่ 2 ข้อที่ 9</p>

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ตัวแปร	ตัวปั่งชี้	แบบสอบถาม
	กรมวิชาการเกษตร มีมาตรฐานการปฏิบัติงาน และติด ประกาศให้ท่านทราบขั้นตอน มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 10
	5) การกำหนดตัวชี้วัด และ การติดตามผลจากงานวิจัยไป ใช้	
	กรมวิชาการเกษตร มีการประเมินความพึงพอใจของ งานวิจัยข้าว โภคหวานลูกผสมพันธุ์ชัชนาท 2 จากท่าน มาก น้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 11
3. การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation)		
3.1 ร่วมคิด (Think)	หมายถึง เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ ความคาดหวัง ความนิยมชมชอบของงานวิจัยของกรม วิชาการเกษตร ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ ความคาดหวัง เพื่อนำไปกำหนดหัวข้องานวิจัยข้าว โภคหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 12
3.2 ร่วมพิจารณา (Consider)	หมายถึง เกษตรกรมีส่วนร่วมในสำรวจข้อมูล ได้แก่ ทรัพยากร ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความพร้อมของ เกษตรกร ตลอดจนอุปสรรคปัญหาที่เกี่ยวกับสภาพด้าน ต่าง ๆ ของเกษตรกร เพื่อนำมากำหนดแนวทางและ ขอบเขตการดำเนินงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร	
3.3 ร่วมตัดสินใจ (Decide)	หมายถึงคือ เกษตรกรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา กำหนดความต้องการ และจัดลำดับความสำคัญ และนำมา กำหนดเป็นนโยบาย แผนงาน โครงการ และวิธีการ ดำเนินงานในงานวิจัยของวิชาการเกษตร ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจ การวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับ ความสำคัญ และวิธีการดำเนินงานในงานวิจัยของวิชาการ เกษตร มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 13
3.4 ร่วมปฏิบัติ (Co-practice)	หมายถึง เกษตรกรมีส่วนร่วมในการทดลองและพัฒนา งานวิจัย รวมทั้งร่วมดำเนินการตามแผนงานหรือโครงการ ต่าง ๆ ของกรมวิชาการเกษตร ท่านมีส่วนในการทดลองและพัฒนางานวิจัยของกรม วิชาการเกษตร มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 14

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ตัวแปร	ตัวบ่งชี้	แบบสอบถาม
3.5 ร่วมใช้ประโยชน์	หมายถึง เกษตรกรในการจัดสรรประโยชน์หรือผลของกิจกรรมหรือผลของการตัดสินใจที่เกิดขึ้นงานวิจัย ผลผลิตของกรมวิชาการเกษตรมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ท่านได้รับประโยชน์จากงานวิจัย ของกรมวิชาการเกษตร มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 15
3.6 ร่วมประเมินผล (Evaluate)	หมายถึง เกษตรมีส่วนในการวัดผลการดำเนินการ เพื่อให้รู้ว่าผลจากการดำเนินงานวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานวิจัย ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชวาท 2 ว่าบรรลุ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 2 ข้อที่ 16

ตารางที่ 3.4 โครงสร้างแบบสอบถามการวิจัย (ตัวแปรตาม) แบบสอบถามชุดที่ 2

ตัวแปรตาม	ตัวบ่งชี้	แบบสอบถาม
4. ผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชวาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์	หมายถึง ผลสำเร็จจากกระบวนการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชวาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ เกษตรกรได้รับประโยชน์จากงานวิจัย	
4.1 ผลผลิต	หมายถึง พันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง ได้แก่ จำนวนผลผลิตที่ได้มากขึ้น น้ำหนักสูงต่อฝักสูง คุณภาพด้านการรับประทาน ได้แก่ รสชาติหวาน ฝักสด อวบ หอม อร่อย และ มีความต้านทานโรค	
	1) พันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชวาท 2 เพิ่ม ผลผลิตให้กับท่านมากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 1
	2) น้ำหนักสูงต่อฝัก งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชวาท 2 เพิ่ม น้ำหนักต่อฝัก มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 2
	3) คุณภาพด้านการรับประทาน ได้แก่ รสชาติหวาน ฝัก สด อวบ หอม อร่อย และ	

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	ตัวปั่งชี้	แบบสอบถาม
	งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาถ 2 มีคุณภาพการรับประทาน ได้แก่ รสชาติหวาน ผักสด อวบ หอม อร่อย มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 3
	4) มีความต้านทานโรค	
	งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาถ 2 มีความต้านทาน โรค มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 4
4.2 ผลลัพธ์	หมายถึง ผลประโยชน์ที่ได้จากพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาถ 2 ประกอบด้วย	
	1) ต้นทุนการผลิตลดลง	
	งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาถ 2 ช่วยลดต้นทุนการผลิต มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 5
	2) เพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร	
	งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาถ 2 สามารถเพิ่มรายได้ มากน้อยเพียงใด	ส่วนที่ 3 ข้อที่ 6

3.2 การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับการวิจัยไปทำการทดสอบความเที่ยงตรง (validity) และความเชื่อถือได้ (reliability) ดังนี้

3.2.1 การทดสอบความเที่ยงตรง (validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่ามีความตรงประเด็นกับแนวคิด ทฤษฎี หลักการ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในเรื่องนั้น ตลอดจนสามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัย จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามดังกล่าวมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

3.2.2 การหาความเชื่อถือได้ (reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) หรือทำการทดสอบ (Pre-test) กับกลุ่มทดลองที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรที่ทำการวิจัย โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรในการวิจัยจำนวน 30 ราย หลังจากนั้นนำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และนำไปหาค่า

ความเชื่อถือได้ (reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ (Cronbach's Alpha) เพื่อตรวจสอบว่าข้อคำถามสามารถสื่อความหมายได้ตรงความต้องการและมีความเหมาะสมหรือไม่ โดยค่าที่ได้จะต้องมากกว่า 0.7 ขึ้นไป จึงจะถือว่าแบบสอบถามมีความเชื่อถือได้

ตารางที่ 3.5 ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ของ ครอนบาค Cronbach's coefficient Alpha
ตัวแปรอิสระ	
1. กระบวนการบริหาร โครงการวิจัย	0.83
2. การนำนโยบายไปปฏิบัติ	0.81
3. การตลาดสำหรับภาครัฐ	0.84
4. หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย	0.73
5. การมีส่วนร่วมของประชาชน	0.91
6. แรงจูงใจ	0.85
ตัวแปรตาม	
ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท	0.78
2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์	

จากผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามในแต่ละปัจจัยมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา อยู่ระหว่าง 0.73 – 0.91 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อถือได้

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 2 ชุด

4.1.1 แบบสอบถาม ชุดที่ 1 มีขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ติดต่อประสานขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลและส่งแบบสอบถามให้แก่บุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข่าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ประกอบด้วย
 1) ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท จังหวัดชัยนาท 2) ศูนย์วิจัยพืชไร่สงขลา จังหวัดสงขลา 3) ศูนย์วิจัยพืชไร่ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 4) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

5) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย 6) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง จังหวัดตรัง 7) ศูนย์ขยายเมล็ดพันธุ์พืชลพบุรี จังหวัดลพบุรี 8) ศูนย์วิจัยพืชไร่สุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี 9) ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 10) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพัทลุง จังหวัดพัทลุง 11) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพังงา จังหวัดพังงา 12) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกระบี่ จังหวัดกระบี่ พร้อมระบุข้อความขอให้ส่งแบบสอบถามคืนผู้ศึกษาภายในเวลาที่กำหนด และติดตามแบบสอบถามที่ไม่ส่งกลับโดยติดตามอีกครั้ง ด้วยการโทรศัพท์

2) เมื่อผู้ศึกษาได้รวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาทั้งหมดตามที่กำหนดหมายเลขประจำแบบสอบถามแต่ละชุดไว้แล้ว มาบันทึกรายการคำตอบต่าง ๆ ลงในคู่มือรหัสแบบฟอร์มมาตรฐาน และทำการบันทึกข้อมูลแบบสอบถามที่เป็นรหัส แล้วนำไปวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1.2 แบบสอบถาม ชุดที่ 2 มีขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวาน ลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท จำนวน 93 คน โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการคำนวณ โดยใช้สูตรของ Taro Yamane ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non Probability Sampling) วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยเลือกจากเกษตรกรที่มาซื้อเมล็ดพันธุ์และสอบถามให้ครบตามจำนวน

2) เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรตามเบอร์โทรศัพท์ที่เกษตรกรให้ไว้ โดยใช้แบบสอบถาม และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น รายงานประจำปีของกรมวิชาการเกษตร รายงานการประชุม รายงานการฝึกอบรม รายงานผลการวิจัย เป็นต้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล และจะมีการวิเคราะห์ใน 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา 2) การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงอนุมาน

5.1.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ แบ่งออกเป็น 2 วิธี

1) การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากร ใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อพรรณนาเกี่ยวกับลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกศึกษา ตามตารางที่ 3.6 ดังนี้

ตารางที่ 3.6 แสดงสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูล	สถิติที่ใช้การวิเคราะห์
1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	- การแจกแจงความถี่ (Frequency) - ค่าร้อยละ (Percentage) - ค่าเฉลี่ย (Mean) - ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2) การวิเคราะห์สถิติอนุมาน เป็นสถิติที่นำมาใช้ในการอ้างอิงไปหาค่าความเป็นจริงของประชากร โดยเลือกนำมาใช้ในการทดสอบสมมติฐานทางสถิติ ได้แก่ การทดสอบค่าที (T-Test) การทดสอบค่า (F-Test) การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) นำมาใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ตามตารางที่ 3.7 ดังนี้

ตารางที่ 3.7 แสดงสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัย	สถิติที่ใช้การวิเคราะห์
1. ระดับของการดำเนินงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ ประโยชน์ : กรณีศึกษา ข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชั้นนาท 2 อยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 70	- ใช้สถิติและเทคนิคการวิเคราะห์แบบ t-test
2. มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านกลุ่มนโยบายและโครงการ ที่ ประกอบด้วย กระบวนการบริหารโครงการวิจัย (Research Project Management) และการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation) มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัย ด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตร ไปใช้ประโยชน์	- ใช้สถิติและเทคนิคการวิเคราะห์แบบ F-test โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิง พหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)
3. มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านการบริหารจัดการภาครัฐแนว ใหม่ (New Public Management) ที่ประกอบด้วย การตลาด สำหรับภาครัฐ (Marketing in Public Sector) การพัฒนา คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) หมวด 3 การให้ ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสีย และการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำ งานวิจัยด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตร ไปใช้ประโยชน์	- ใช้สถิติและเทคนิคการวิเคราะห์แบบ F-test โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิง พหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตารางที่ 3.7 (ต่อ)

สมมติฐานการวิจัย	สถิติที่ใช้การวิเคราะห์
4. มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านแรงจูงใจ ที่ประกอบด้วย ปัจจัยแรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชยันนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตร ไปใช้ประโยชน์	- ใช้สถิติและเทคนิคการวิเคราะห์แบบ F-test โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

5.1.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนที่ 4 แบบสอบถามแบบปลายเปิดของแบบสอบถามจากประชากรทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบ SWOT เกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค มาทำการจัดระเบียบข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ เพื่อหาคำตอบให้กับวัตถุประสงค์ ข้อที่ 3 ที่ต้องการศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ในการดำเนินงานวิจัยด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตร ไปใช้ประโยชน์ และวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับทัศนคติ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร ไปใช้ประโยชน์ เพื่อหาคำตอบให้กับวัตถุประสงค์ ข้อที่ 4 ที่ต้องการเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตร ไปใช้ประโยชน์ กรณีศึกษา ข่าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชยันนาท 2 ให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น โดยพิจารณาถึงข้อมูลที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ได้อย่างเหมาะสมและชัดเจน และนำมาวิเคราะห์ในรูปแบบของการพรรณานarrative

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง“ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัย ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นที่มีต่อตัวแปรตามหรือระดับผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัย ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน

1. ระดับของการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรม วิชาการเกษตร ไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 70

2. มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านกลุ่มนโยบายและโครงการที่ประกอบด้วย กระบวนการบริหารโครงการวิจัย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการ นำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

3. มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ที่ประกอบด้วย การตลาดสำหรับภาครัฐ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) หมวด 3 การให้ ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสีย และการมีส่วนร่วมของประชาชน มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำ งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

4. มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านแรงจูงใจ ที่ประกอบด้วย ปัจจัยแรงจูงใจ ภายใน และ แรงจูงใจภายนอก มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทาง และมาตรการต่าง ๆ ในการทำให้การ นำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์สูงขึ้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ แบ่งประชากรของการวิจัย ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1.1 กลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2

จำนวน 41 คน (ศึกษาจากประชากรทั้งหมด) แบ่งรายละเอียด ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่ม กลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ และสถานที่ปฏิบัติงาน ดังตาราง 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มประชากร จำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2

(n=41)		
ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	14	34.1
หญิง	27	65.9
2 อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	1	2.4
25 – 30 ปี	5	12.2
31 – 40 ปี	18	43.9
41 – 50 ปี	10	24.4
51-60 ปี	7	17.1
3. ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช/ต่ำกว่า	-	-
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า/ปวส.	3	7.3
ปริญญาตรี	19	46.3
ปริญญาโท	18	43.9
สูงกว่าปริญญาโท	1	2.4

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
4. อายุราชการ		
น้อยกว่า 5 ปี	9	22.0
5 – 10 ปี	17	41.5
11 – 15 ปี	3	7.3
16 – 20 ปี	1	2.4
มากกว่า 20 ปี	11	26.8
5. สถานที่ปฏิบัติงาน		
ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท	20	48.8
ศูนย์ขยายเมล็ดพันธุ์พืชลพบุรี	2	4.9
ศูนย์วิจัยพืชไร่เชิงใหม่	1	2.4
ศูนย์วิจัยพืชไร่สงขลา	3	7.3
ศูนย์วิจัยพืชไร่ขอนแก่น	3	7.3
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกาญจนบุรี	3	7.3
5. สถานที่ปฏิบัติงาน (ต่อ)		
ศูนย์วิจัยพืชไร่สุพรรณบุรี	1	2.4
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุโขทัย	3	7.3
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง	2	4.9
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพัทลุง	1	2.4
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพังงา	1	2.4
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกระบี่	1	2.4

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 27 คน (คิดเป็นร้อยละ 65.9) มีอายุตั้งแต่ 31 – 40 ปี จำนวน 18 คน (คิดเป็นร้อยละ 43.9) เมื่อพิจารณาถึงระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามแล้ว ส่วนใหญ่การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 19 คน (คิดเป็นร้อยละ 46.3) โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุราชการอยู่ในระดับ 5-10 ปี (คิดเป็นร้อยละ 41.5) และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติงานที่ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท จำนวน 20 คน (คิดเป็นร้อยละ 48.8)

1.2 กลุ่มตัวอย่างจากเกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 จำนวน 93 คน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท ประกอบด้วย เพศ อายุ ประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพด ระยะเวลาที่ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 และสถานที่ปลูกข้าวโพด ดังตาราง 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มประชากร จำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2

(n=93)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	46	49.5
หญิง	47	50.5
2 อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	9	9.7
31 – 40 ปี	30	32.3
41 – 50 ปี	25	26.9
51 – 60 ปี	27	29.0
มากกว่า 60 ปี	2	2.2
3. ประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพด		
น้อยกว่า 5 ปี	52	55.9
5 – 10 ปี	25	26.9
11 – 15 ปี	10	10.8
16 – 20 ปี	3	3.2
มากกว่า 20 ปี	3	3.2
4. ระยะเวลาที่ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2		
น้อยกว่า 1 ปี	45	48.4
มากกว่า 1 ปี	48	51.6

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

(n=93)		
ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
5. สถานที่ปลูกข้าวโพด		
จังหวัดชัยนาท	47	50.5
จังหวัดนครสวรรค์	12	12.9
จังหวัดสุพรรณบุรี	7	7.5
จังหวัดอุทัยธานี	3	3.2
จังหวัดกาญจนบุรี	1	1.1
จังหวัดลพบุรี	3	3.2
จังหวัดฉะเชิงเทรา	2	2.2
จังหวัดอำนาจเจริญ	1	1.1
จังหวัดสิงห์บุรี	2	2.2
จังหวัดนนทบุรี	2	2.2
จังหวัดนครราชสีมา	3	3.2
จังหวัดอ่างทอง	2	2.2
จังหวัดปราจีนบุรี	1	1.1
จังหวัดสงขลา	1	1.1
จังหวัดกำแพงเพชร	2	2.2
จังหวัดแพร่	1	1.1
จังหวัดตาก	1	1.1
จังหวัดสระบุรี	1	1.1
จังหวัดศรีสะเกษ	1	1.1

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 47 คน (คิดเป็นร้อยละ 50.5) ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 31 – 40 ปี จำนวน 30 คน (คิดเป็นร้อยละ 32.3) เมื่อพิจารณาถึงประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แล้ว พบว่ามีประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพด น้อยกว่า 5 ปี (คิดเป็นร้อยละ 55.9) และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระยะเวลาที่ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 มากกว่า 1 ปี จำนวน 48 คน (คิดเป็นร้อยละ 51.6) และสถานที่ปลูกข้าวโพดส่วนใหญ่ อยู่ที่จังหวัดชัยนาท จำนวน 47 คน (คิดเป็นร้อยละ 50.5)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโพดหวาน ลูกผสมพันธุ์ชยันนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างต่อตัวแปรอิสระ 3 ปัจจัย ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านนโยบาย และ โครงการวิจัย มีจำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ กระบวนการบริหาร โครงการวิจัย และ การนำนโยบายไปปฏิบัติ (2) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ มีจำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ การตลาดสำหรับภาครัฐ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ในหมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย และการมีส่วนร่วมของประชาชน (3) ปัจจัยแรงจูงใจ ได้แก่ แรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชยันนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ โดยมีรายละเอียดดังตาราง 4.3

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อตัวแปรอิสระในภาพรวม

ข้อ	ตัวแปรอิสระ	N	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	กระบวนการบริหารโครงการวิจัย	41 ¹	3.87	0.53	มาก
2	การนำนโยบายไปปฏิบัติ	41 ¹	3.74	0.56	มาก
3	การตลาดสำหรับภาครัฐ	134 ²	3.76	0.68	มาก
4	การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ในหมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้เสีย	134 ²	3.56	0.83	มาก
5	การมีส่วนร่วมของประชาชน	134 ²	3.19	0.81	ปานกลาง
6	แรงจูงใจภายใน	41 ¹	4.04	0.59	มาก
7	แรงจูงใจภายนอก	41 ¹	3.28	0.74	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม			3.59	0.66	มาก

¹ หมายถึง เก็บข้อมูลจากกลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข่าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชยันนาท 2

² หมายถึง เก็บข้อมูลจากประชากร 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข่าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชยันนาท 2 และ 2) เกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข่าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชยันนาท 2

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 และเกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 เมื่อนำมาจำแนกเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. ความคิดเห็นต่อแรงจูงใจภายใน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59
2. ความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารโครงการวิจัย อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53
3. ความคิดเห็นต่อการตลาดสำหรับภาครัฐ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68
4. ความคิดเห็นต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56
5. ความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ในหมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.83
6. ความคิดเห็นต่อแรงจูงใจภายนอก อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.74
7. ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81

2.1 ความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยด้านนโยบายและโครงการวิจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน ได้แก่ กระบวนการบริหารโครงการวิจัย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีดังนี้

2.1.1 ความคิดเห็นของประชากรและกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยกระบวนการบริหารโครงการวิจัย เก็บข้อมูลจากประชากรเพียงกลุ่มเดียว ได้แก่ กลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 จำนวน 41 คน ผลการวิเคราะห์ ดังตาราง 4.4

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของต่อปัจจัยกระบวนการบริหารโครงการวิจัย

(n=41)				
ข้อ	กระบวนการบริหารโครงการวิจัย	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	หัวข้องานวิจัยได้นำปัญหาและความต้องการของเกษตรกรมา กำหนด มากน้อยเพียงใด	4.02	0.61	มาก
2	มีการวิเคราะห์ประโยชน์ ผลกระทบ และความเป็นไปได้ของ งานวิจัย มากน้อยเพียงใด	3.76	0.97	มาก
3	มีการคาดคะเน และกำหนดแผนการดำเนินงานวิจัยไว้เป็นการ ล่วงหน้า มากน้อยเพียงใด	3.90	0.83	มาก
4	วัตถุประสงค์ของงานวิจัย มีการกำหนดไว้ชัดเจน มากน้อยเพียงใด	4.24	0.58	มากที่สุด
5	การกำหนดตัวผู้รับผิดชอบ กิจกรรม สถานที่ กำหนดไว้อย่าง ชัดเจน และเพียงพอเพียงใด	4.24	0.58	มากที่สุด
6	มีการกำหนดทรัพยากรที่จะต้องใช้ได้แก่ งบประมาณ ระยะเวลา อุปกรณ์เครื่องมือ อย่างเพียงพอหรือไม่	3.98	0.85	มาก
7	การนำแผนงานวิจัยที่กำหนดมาปฏิบัติ มีการบริหารจัดการที่ดี และ เป็นไปตามกำหนดเวลา มากน้อยเพียงใด	3.88	0.56	มาก
8	การติดตามผลงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร มีระบบรายงาน การ ติดตามงาน ควบคุมงานแต่ละขั้นตอนที่มีความเหมาะสม มากน้อย เพียงใด	3.98	0.61	มาก
9	มีการประเมินผลงานวิจัยว่าตรงกับความต้องการของเกษตรกรมาก น้อยเพียงใด	3.61	0.89	มาก
10	มีการนำผลการประเมินมาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา งานวิจัยในอนาคต มากน้อยเพียงใด	3.68	0.82	มาก
11	การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ งานวิจัยข่าว โศดหวานลูกผสมพันธุ์ ชัยนาท 2 สู่เกษตรกร มากน้อยเพียงใด	3.29	1.17	ปานกลาง
รวม		3.87	0.53	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มบุคลากรปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 มีความเห็นต่อตัวแปรปัจจัยด้านกระบวนการบริหารโครงการวิจัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความเห็น ต่อกระบวนการบริหารโครงการวิจัย ซึ่งสามารถจำแนกความคิดเห็นต่อมีจำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ การร่าง และประเมินโครงการวิจัย การวางแผนโครงการวิจัย การปฏิบัติตามแผนโครงการวิจัย

การติดตามผล และควบคุมโครงการวิจัย การประเมินผลโครงการวิจัย และเผยแพร่ผลงาน เมื่อเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

1. ความคิดเห็นต่อการกำหนดวัตถุประสงค์งานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58
2. ความคิดเห็นต่อการกำหนดตัวผู้รับผิดชอบ กิจกรรม และสถานที่ มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58
3. ความคิดเห็นต่อการกำหนดหัวข้องานวิจัยที่ได้นำปัญหาและความต้องการของเกษตรกรมากำหนด อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61
4. ความคิดเห็นต่อการกำหนดทรัพยากรที่จะต้องใช้ได้แก่ งบประมาณ ระยะเวลา อุปกรณ์เครื่องมือ ไว้อย่างเพียงพอ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.85
5. ความคิดเห็นต่อการติดตามผลงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร ว่ามีระบบรายงานการติดตามงาน ควบคุมงานแต่ละขั้นตอนที่มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61
6. ความคิดเห็นต่อการวางแผนงานวิจัย การคาดคะเน และกำหนดแผนการดำเนินงานวิจัยไว้เป็นการล่วงหน้า อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.83
7. ความคิดเห็นต่อการนำแผนงานวิจัยที่กำหนดมาปฏิบัติ มีการบริหารจัดการที่ดี และเป็นไปตามกำหนดเวลา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56
8. ความคิดเห็นต่อการวิเคราะห์ประโยชน์ ผลกระทบ และความเป็นไปได้ของงานวิจัย อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.97
9. ความคิดเห็นต่อการนำผลการประเมินมาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในงานวิจัยในอนาคต อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.82
10. ความคิดเห็นต่อการประเมินผลงานวิจัยว่าตรงกับความต้องการของเกษตรกร อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.89
11. ความคิดเห็นต่อการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ งานวิจัยข่าว โศดหวานลูกผสมพันธุ์ ชัยนาท 2 คู่เกษตรกร อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.17

2.1.2 ความคิดเห็นของประชากรและกลุ่มตัวอย่างต่อ กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ เก็บข้อมูลจากประชากรเพียงกลุ่มเดียว ได้แก่ กลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 จำนวน 41 คน ผลการวิเคราะห์ ดังตาราง 4.5

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยนำนโยบายไปปฏิบัติ

(n=41)				
ข้อ	การนำนโยบายไปปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ผู้บริหารกรมวิชาการเกษตร มีนโยบายในการส่งเสริมให้งานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มากน้อยเพียงใด	3.83	0.97	มาก
2	วัตถุประสงค์ของการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม สามารถนำไปปฏิบัติ ได้อย่างถูกต้องมากน้อยเพียงใด	3.71	0.75	มาก
3	ทรัพยากรที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ งบประมาณ การสนับสนุนจากหน่วยงานภายในกรมวิชาการเกษตร และการใช้สิ่งจูงใจ มีความเพียงพอ และมากน้อยเพียงใด	3.41	0.71	มาก
4	การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหารในการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มายังผู้ปฏิบัติงาน มีความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกันมากน้อยเพียงใด	3.49	0.84	มาก
5	การนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ของกรมวิชาการเกษตร มีการประกาศ ในรูปของคำสั่ง มาตรการ กฎเกณฑ์ ประกาศฯลฯ ชัดเจนมากน้อยเพียงใด	3.41	0.87	มาก
6	หน่วยงานของกรมวิชาการเกษตร มีศักยภาพ ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ ในการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มากน้อยเพียงใด	3.93	0.65	มาก
7	ท่านมีความรู้และความเข้าใจในการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มากน้อยเพียงใด	3.93	0.69	มาก
8	ท่านในฐานะผู้ปฏิบัติ มีความเต็มใจหรือตั้งใจ ในการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์มากน้อยเพียงใด	4.51	0.68	มากที่สุด
9	งานวิจัยข้าวโพดหวานพันธุ์ชัยนาท 2 ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดหวานลูกผสม มากน้อยเพียงใด	3.63	0.73	มาก
10	งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ช่วยเพิ่มรายได้และลดต้นทุนให้กับเกษตรกร มากน้อยเพียงใด	3.51	0.95	มาก
รวม		3.74	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า กลุ่มบุคลากรปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 มีความเห็นต่อตัวแปรปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความเห็น ต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งสามารถจำแนกความคิดเห็นต่อมีจำนวน 7 ตัวแปร ได้แก่ มาตรฐานนโยบาย ทรัพยากรนโยบาย การสื่อข้อความ การบังคับใช้กฎหมาย คุณลักษณะ ของหน่วยงานปฏิบัติงาน เงื่อนไขทางสังคมและเศรษฐกิจ และทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน เมื่อเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

1. ความคิดเห็นในฐานะผู้ปฏิบัติ มีความเต็มใจหรือตั้งใจ ในการนำงานวิจัย ไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68
2. ความคิดเห็นต่อหน่วยงานของกรมวิชาการเกษตรมีศักยภาพ ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ ในการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65
3. ความคิดเห็นต่อความรู้และความเข้าใจในการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69
4. ความคิดเห็นต่อผู้บริหารกรมวิชาการเกษตร มีนโยบายในการส่งเสริม ให้งานวิจัยไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.97
5. ความคิดเห็นต่อวัตถุประสงค์ของการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มีความ ชัดเจน เป็นรูปธรรม สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75
6. ความคิดเห็นต่องานวิจัยข้าวโพดหวานพันธุ์ชัยนาท 2 สามารถ ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดหวานลูกผสม อยู่ในระดับมาก โดยมี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.73
7. ความคิดเห็นต่องานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ช่วยเพิ่ม รายได้และลดต้นทุนให้กับเกษตรกร อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากับ 0.95
8. ความคิดเห็นต่อการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหารในการนำงานวิจัยไปใช้ ประโยชน์ มายังผู้ปฏิบัติงาน มีความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกัน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.84

9. ความคิดเห็นต่อทรัพยากรที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ งบประมาณ การสนับสนุนจากหน่วยงานภายในกรมวิชาการเกษตร และการใช้สิ่งจูงใจ มีความเพียงพอ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71

10. ความคิดเห็นต่อการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ของกรมวิชาการเกษตร มีการประกาศ ในรูปของคำสั่ง มาตรการ กฎเกณฑ์ ประกาศ ฯลฯ ชัดเจน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87

2.2 ความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยด้านการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน ได้แก่ การตลาดสำหรับภาครัฐ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสีย และการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

2.2.1 ความคิดเห็นของประชากรและกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยด้านการตลาดสำหรับภาครัฐ เก็บข้อมูลจากประชากร 2 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 จำนวน 41 คน และเกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 จำนวน 93 คน ผลการวิเคราะห์ ดังตาราง 4.6

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยการตลาดสำหรับภาครัฐ

ข้อ	ปัจจัยการตลาดสำหรับภาครัฐ	บุคลากร		เกษตรกร		รวม		แปลผล (รวม)
		ปรับปรุงพันธุ์						
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1	งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 เป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำให้เกษตรกรพึงพอใจจนนำไปใช้ มากน้อยเพียงใด	3.41	1.00	4.34	0.70	4.14	0.73	มาก
2	ราคาเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานฯ พันธุ์ชัยนาท 2 ที่กรมวิชาการเกษตร ตั้งไว้มีความเหมาะสม มากน้อยเพียงใด	3.76	0.92	4.34	0.73	4.25	0.71	มากที่สุด

(n=134)

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

(n=134)

ข้อ	ปัจจัยการตลาดสำหรับภาครัฐ	บุคลากร		เกษตรกร		รวม		แปลผล (รวม)
		ปรับปรุงพันธุ์						
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
3	ช่องทางในการซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานฯ พันธุ์ชัชนาท 2 มีช่องทางที่หลากหลายเพียงใด	2.71	0.90	3.60	1.19	3.42	1.09	มาก
4	กรมวิชาการเกษตร ได้โฆษณาและประชาสัมพันธ์งานวิจัยข้าวโพดหวานฯ พันธุ์ชัชนาท 2 ผู้เกษตรกรอย่างทั่วถึงมากน้อยเพียงใด	2.90	1.02	3.30	0.99	3.21	0.91	ปานกลาง
รวม		3.20	0.76	3.90	0.70	3.76	0.68	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า กลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 และเกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 มีความเห็นต่อตัวแปรปัจจัยด้านการตลาดสำหรับภาครัฐ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็น ต่อการตลาดสำหรับภาครัฐ ซึ่งสามารถจำแนกความคิดเห็นต่อมีจำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ ผลผลิต ราคา สถานที่ และการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ เมื่อเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

1) ความคิดเห็นต่อราคาเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ที่กรมวิชาการเกษตร ตั้งไว้มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71

2) ความคิดเห็นต่องานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 เป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำให้เกษตรกรพึงพอใจจนนำไปใช้ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.73

3) ความคิดเห็นต่อช่องทางในการซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวาน ฯ พันธุ์ชัชนาท 2 มีช่องทางที่หลากหลาย อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.09

4) ความคิดเห็นต่อกรมวิชาการเกษตร เกี่ยวกับการโฆษณา และประชาสัมพันธ์ งานวิจัยข้าวโพดหวานฯ พันธุ์ชัยนาท 2 ผู้เกษตรกรอย่างทั่วถึง อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.91

2.2.2 ความคิดเห็นของประชากรและกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) (หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย) เก็บข้อมูลจากประชากร 2 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวาน ลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 จำนวน 41 คน และเกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 จำนวน 93 คน ผลการวิเคราะห์ ดังตาราง 4.7

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยการ พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) หมวด 3 การให้ความสำคัญ กับผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้เสีย

(n=134)

ข้อ	หมวด 3 การให้ความสำคัญ กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย	บุคลากร ปรับปรุงพันธุ์		เกษตรกร		รวม		แปลผล (รวม)
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
		1	กรมวิชาการเกษตร ให้ความสำคัญ กับความต้องการ และความคาดหวัง ของเกษตรกรมากำหนดงานวิจัย มากน้อยเพียงใด	3.66	1.02	3.41	1.14	
2	กรมวิชาการเกษตร มีการจัดกลุ่ม เกษตรกรและผู้ที่ได้รับผลกระทบ จากงานวิจัย เพื่อให้ง่ายต่อการ ตอบสนองความต้องการ มากน้อย เพียงใด	3.00	0.92	-	-	3.00	0.92	ปาน กลาง
3	กรมวิชาการเกษตร มีการรับฟังความ คิดเห็น และเรียนรู้ความต้องการ และความคาดหวังของเกษตรกร มาก น้อยเพียงใด	3.24	0.97	3.65	1.20	3.58	1.07	ปาน กลาง
4	กรมวิชาการเกษตร มีการนำข้อมูล จากเกษตรกรมาวิเคราะห์และปรับ ใ้ มากน้อยเพียงใด	3.29	0.96	-	-	3.29	0.96	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

(n=134)

ข้อ	หมวด 3 การให้ความสำคัญ กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย	บุคลากร ปรับปรุงพันธุ์		เกษตรกร		รวม		แปลผล (รวม)
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
		5	กรมวิชาการเกษตร มีการนำข้อมูล ความต้องการ ความคาดหวังของ เกษตรกร มาทบทวนและการ ปรับปรุงการดำเนินการ มากน้อย เพียงใด	3.39	0.77	-	-	
6	กรมวิชาการเกษตร มีวิธีการสร้าง ความสัมพันธ์และตอบสนองความ ต้องการต่อเกษตรกร มากน้อย เพียงใด	3.37	0.86	3.59	1.14	3.56	1.02	มาก
7	กรมวิชาการเกษตร มีการจัดเก็บ ข้อมูลของเกษตรกรที่เคยใช้บริการ ของกรมวิชาการเกษตร มากน้อย เพียงใด	3.29	0.96	-	-	3.29	0.96	ปาน กลาง
8	กรมวิชาการเกษตร มีการอำนวยความสะดวก ในการติดต่อข้อมูล รับ บริการหรือร้องเรียน มากน้อย เพียงใด	3.39	0.77	3.91	0.88	3.82	0.79	มาก
9	กรมวิชาการเกษตร มีการตอบข้อ ร้องเรียนและข้อสงสัย ต่อกลุ่ม เกษตรกร รวดเร็วเพียงใด	3.98	5.05	3.60	0.84	3.70	1.78	มาก
10	กรมวิชาการเกษตร มีการสร้าง มาตรฐานการปฏิบัติงาน และ ประกาศให้เกษตรกรทราบขั้นตอน การทำงาน มากน้อยเพียงใด	3.24	0.92	3.45	1.04	3.43	0.93	มาก
11	กรมวิชาการเกษตร ให้ความสำคัญ กับการประเมินความพึงพอใจของ ของเกษตรกร มากน้อยเพียงใด	3.44	1.03	3.67	1.01	3.63	0.92	มาก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ข้อ	หมวด 3 การให้ความสำคัญ กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย	บุคลากร ปรับปรุงพันธุ์		เกษตรกร		รวม		แปลผล (รวม)
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
12	กรมวิชาการเกษตร มีการกำหนด ตัวชี้วัด และการติดตามผลจาก งานวิจัยไปใช้ มากน้อยเพียงใด	3.49	0.95	-	-	3.49	0.95	มาก
รวม		3.40	0.93	3.61	0.88	3.56	0.83	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า กลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 และเกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 มีความเห็นต่อตัวแปรปัจจัยการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) (หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.83 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็น ต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) (หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้เสีย) ซึ่งสามารถจำแนกความคิดเห็นต่อมีจำนวน 12 ตัวแปร ได้แก่ 1) การจัดกลุ่มเกษตรกรและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากงานวิจัย เพื่อค้นหาความต้องการที่เหมาะสมต่อเกษตรกร 2) การรับฟังความคิดเห็น และเรียนรู้ความต้องการ ความคาดหวัง และความนิยมชมชอบของเกษตรกร 3) การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำข้อมูลไปปรับใช้ และ 4) การทบทวน และการปรับปรุงการดำเนินการของกรมวิชาการเกษตร 5) การจัดเก็บข้อมูลของเกษตรกรที่เคยใช้บริการของกรมวิชาการเกษตร 6) การอำนวยความสะดวกในการติดต่อข้อมูล รับบริการหรือร้องเรียน 7) การตอบกลับข้อร้องเรียนและข้อสงสัย 8) การทบทวนและปรับปรุงการสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย 9) การสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงาน และประกาศให้เกษตรกรทราบขั้นตอนการทำงาน 10) การทบทวน และปรับปรุงความสัมพันธ์ 11) การวัดความพึงพอใจ 12) การกำหนดตัวชี้วัด การติดตามผลจากงานวิจัยไปใช้ เมื่อเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

1. ความคิดเห็นต่อกรมวิชาการเกษตรในการอำนวยความสะดวก การติดต่อข้อมูล การรับบริการหรือร้องเรียน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.70

2. ความคิดเห็นต่อกิจกรรมวิชาการเกษตร ในการตอบข้อร้องเรียน และข้อสงสัยต่อกลุ่มเกษตรกร รวดเร็วเพียงใด อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.78
3. ความคิดเห็นต่อกิจกรรมวิชาการเกษตร ในการให้ความสำคัญกับการประเมินความพึงพอใจของเกษตรกร อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.92
4. ความคิดเห็นต่อกิจกรรมวิชาการเกษตร มีการรับฟังความคิดเห็น และเรียนรู้ความต้องการ และความคาดหวังของเกษตรกร มากน้อยเพียงใด อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.07
5. ความคิดเห็นต่อกิจกรรมวิชาการเกษตร มีวิธีการสร้างความสัมพันธ์ และตอบสนองความต้องการต่อเกษตรกร อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.02
6. ความคิดเห็นต่อกิจกรรมวิชาการเกษตร ในการให้ความสำคัญ กับความต้องการ และความคาดหวัง ของเกษตรกรมากำหนดงานวิจัย อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.02
7. ความคิดเห็นต่อกิจกรรมวิชาการเกษตร มีการกำหนดตัวชี้วัด และการติดตามผลจากงานวิจัยไปใช้ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.95
8. ความคิดเห็นต่อกิจกรรมวิชาการเกษตร มีการสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงาน และประกาศให้เกษตรกรทราบขั้นตอนการทำงาน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.93
9. ความคิดเห็นต่อกิจกรรมวิชาการเกษตร มีการนำข้อมูลความต้องการ ความคาดหวังของเกษตรกร มาทบทวนและการปรับปรุงการดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77
10. ความคิดเห็นต่อกิจกรรมวิชาการเกษตร มีการนำข้อมูลจากเกษตรกร มาวิเคราะห์ และปรับใช้ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.96
11. ความคิดเห็นต่อกิจกรรมวิชาการเกษตร มีการจัดเก็บข้อมูลของเกษตรกร ที่เคยใช้บริการของกรมวิชาการเกษตร อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.96

12. ความคิดเห็นต่อกรมวิชาการเกษตร มีการจัดกลุ่มเกษตรกร และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากงานวิจัย เพื่อให้ง่ายต่อการตอบสนองความต้องการในงานวิจัย อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.92

2.2.3 ความคิดเห็นของประชากรและกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน เก็บข้อมูลจากประชากร 2 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 จำนวน 41 คน และเกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 จำนวน 93 คน ผลการวิเคราะห์ ดังตาราง 4.8

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชน	บุคลากร		เกษตรกร		รวม		แปลผล (รวม)
		ปรับปรุงพันธุ์						
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1	เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ ความคาดหวัง และนำมากำหนดเป็นปัญหาของงานวิจัยข้าวโพดหวาน ชัยนาท 2 มากน้อยเพียงใด	3.27	0.90	2.97	1.10	2.92	0.98	ปานกลาง
2	เกษตรกรมีส่วนร่วมตัดสินใจ การวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ และวิธีการดำเนินงานในงานวิจัยของวิชาการเกษตร มากน้อยเพียงใด	3.05	0.97	2.78	1.04	3.03	0.96	ปานกลาง
3	เกษตรกรมีส่วนในการทดลองและพัฒนางานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร มากน้อยเพียงใด	3.24	1.04	3.78	0.78	2.89	0.94	ปานกลาง
4	เกษตรกรได้รับประโยชน์จากงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร มากน้อยเพียงใด	3.56	0.95	3.38	1.19	3.73	0.69	มาก
5	เกษตรกร มีส่วนร่วมในการประเมินผลความสำเร็จของงานวิจัยข้าวโพดหวานพันธุ์ชัยนาท 2 มากน้อยเพียงใด	3.41	0.89	3.16	0.92	3.39	1.01	ปานกลาง
รวม		3.31	0.85	2.97	1.10	3.19	0.81	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า กลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวาน ลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 และเกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 มีความเห็นต่อตัวแปรปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.19 ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความเห็น ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งสามารถจำแนกความคิดเห็นต่อมีจำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ ร่วมคิด ร่วมพิจารณาร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ และร่วมประเมินผล เมื่อเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

1. ความคิดเห็นว่าเกษตรกรได้รับประโยชน์จากงานวิจัย ของกรมวิชาการเกษตร อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69
2. ความคิดเห็นว่าเกษตรกร มีส่วนร่วมในการประเมินผลความสำเร็จของงานวิจัย ข้าวโพดหวานพันธุ์ชัชนาท 2 อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.01
3. ความคิดเห็นว่า เกษตรกรมีส่วนร่วมตัดสินใจ การวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ และวิธีการดำเนินงานในงานวิจัยของวิชาการเกษตร อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.96
4. ความคิดเห็นว่า เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ ความคาดหวัง และนำมากำหนดเป็นปัญหาของงานวิจัยข้าวโพดหวาน ชัชนาท 2 อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.92 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.98
5. ความคิดเห็นว่า เกษตรกรมีส่วนร่วมในการทดลองและพัฒนางานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.89 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.94

2.3 ความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยแรงจูงใจ ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัย ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน ได้แก่ แรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก ดังนี้

2.3.1 ความคิดเห็นของประชากรและกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยแรงจูงใจภายใน เก็บข้อมูลจากประชากรเพียงกลุ่มเดียว ได้แก่ กลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวาน ลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 จำนวน 41 ผลการวิเคราะห์ ดังตาราง 4.9

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัย
แรงจูงใจภายใน

(n=41)				
ข้อ	แรงจูงใจภายใน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	กรมวิชาการเกษตร มีแรงจูงใจให้บุคลากรนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มากน้อยเพียงใด	3.15	1.06	ปานกลาง
2	เมื่อสามารถนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ท่านรู้สึกพึงพอใจและปลาบปลื้มในความสำเร็จ	4.37	0.73	มากที่สุด
3	ท่านมุ่งมั่น เอาใจใส่ ต่อการนำงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร สู่การใช้ประโยชน์ มากน้อยเพียงใด	4.32	0.65	มากที่สุด
4	การนำงานวิจัยไปเผยแพร่ให้แก่เกษตรกรใช้ประโยชน์ เป็นงานที่ท้าทายความสามารถของท่าน มากน้อยเพียงใด	4.32	0.72	มากที่สุด
รวม		4.04	0.59	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า กลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม มีความเห็นต่อตัวแปรปัจจัยแรงจูงใจภายใน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็น ต่อปัจจัยแรงจูงใจภายใน ซึ่งสามารถจำแนกความคิดเห็นต่อตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปร ได้แก่ ความสำเร็จในการทำงาน ความรับผิดชอบ และลักษณะของงานที่ปฏิบัติ เมื่อเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

1. ความคิดเห็นเมื่อสามารถนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ กลุ่มประชากรรู้สึกพึงพอใจ และปลาบปลื้มในความสำเร็จ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.733

2. ความคิดเห็นต่อความมุ่งมั่น เอาใจใส่ ต่อการนำงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร สู่การใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65

3. ความคิดเห็นต่อการนำงานวิจัยไปเผยแพร่ให้แก่เกษตรกรใช้ประโยชน์ เป็นงานที่ท้าทายความสามารถของกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.72

4. ความคิดเห็นต่อกรมวิชาการเกษตร มีแรงจูงใจให้บุคลากรนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.06

2.3.2 ความคิดเห็นของประชากรและกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยแรงจูงใจภายนอก เก็บข้อมูลจากประชากรเพียงกลุ่มเดียว ได้แก่ กลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวาน ลูกผสม พันธุ์ชั้นนาท 2 จำนวน 41 ผลการวิเคราะห์ ดังตาราง 4.10

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยแรงจูงใจภายนอก

(n=41)				
ข้อ	แรงจูงใจภายนอก	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	เมื่อสามารถนำงานวิจัยของกรม ไปใช้ประโยชน์ได้ กรมวิชาการเกษตร มีรางวัลหรือค่าตอบแทน มากน้อยเพียงใด	2.83	0.97	ปานกลาง
2	กรมวิชาการเกษตร มีการเชื่อมโยงการพิจารณาผลงาน กับการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มากน้อยเพียงใด	3.29	0.87	ปานกลาง
3	ท่านได้รับการยกย่องชมเชย ให้กำลังใจ มีการยอมรับในความสามารถ เมื่อมีการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง	3.24	1.04	ปานกลาง
4	นโยบายของกรมวิชาการเกษตร มีผลที่สนับสนุนให้เกิดการนำงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร ไปใช้ประโยชน์	3.54	0.71	มาก
5	สภาพแวดล้อมในการทำงาน อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ของกรมวิชาการเกษตร มีส่วนสนับสนุนต่อการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์	3.10	1.07	ปานกลาง
6	ผู้บริหารของกรมวิชาการเกษตร มีส่วนในการส่งเสริมให้นำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มากน้อยเพียงใด	3.66	0.94	มาก
รวม		3.28	0.74	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่า กลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม มีความเห็นต่อตัวแปรปัจจัยแรงจูงใจภายนอก ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.74 เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็น ต่อปัจจัยแรงจูงใจภายนอก ซึ่งสามารถจำแนกความคิดเห็นต่อตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปร ได้แก่ ค่าตอบแทน ความก้าวหน้า การได้รับการยอมรับนับถือ นโยบายและการบริหารงาน สภาพการทำงาน และวิธีการปกครองของผู้บังคับบัญชา เมื่อเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

1) ความคิดเห็นต่อผู้บริหารของกรมวิชาการเกษตร มีส่วนในการส่งเสริมให้นำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.94

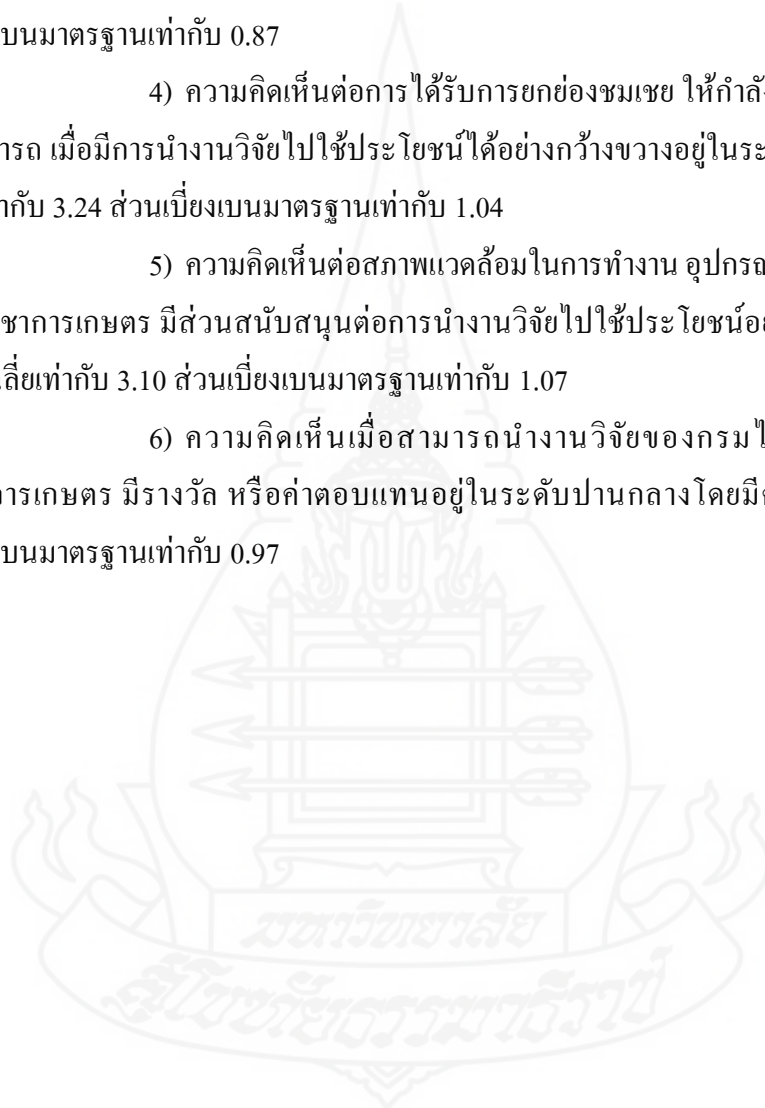
2) ความคิดเห็นต่อนโยบายของกรมวิชาการเกษตรมีผลที่สนับสนุนให้เกิดการดำเนินงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71

3) ความคิดเห็นต่อกระบวนการที่กรมวิชาการเกษตร มีการเชื่อมโยงการพิจารณาผลงาน กับการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.87

4) ความคิดเห็นต่อการได้รับการยกย่องชมเชย ให้กำลังใจ มีการยอมรับในความสามารถ เมื่อมีการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.04

5) ความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมในการทำงาน อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ของกรมวิชาการเกษตร มีส่วนสนับสนุนต่อการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.07

6) ความคิดเห็นเมื่อสามารถดำเนินงานวิจัยของกรมไปใช้ประโยชน์ได้ กรมวิชาการเกษตร มีรางวัล หรือค่าตอบแทนอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.97

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นที่มีต่อตัวแปรตามหรือระดับผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัย ข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

ความคิดเห็นในส่วนนี้ได้เก็บข้อมูลจากประชากรทั้ง 2 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 จำนวน 41 คน และเกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 จำนวน 93 คน ดังตาราง 4.11

ตารางที่. 4.11 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อระดับผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

(n=134)

ข้อ	ระดับผลสัมฤทธิ์	บุคลากร ปรับปรุงพันธุ์		เกษตรกร		รวม		แปลผล (รวม)
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1	งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ประสบผลสำเร็จในการเพิ่มผลผลิตให้กับเกษตรกรมากขึ้นเพียงใด	3.54	0.90	4.13	0.63	3.99	0.60	มาก
2	งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ประสบผลสำเร็จในการเพิ่มน้ำหนักต่อฝัก มากน้อยเพียงใด	3.59	0.77	4.16	0.66	4.03	0.62	มาก
3	งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ประสบผลสำเร็จในด้านคุณภาพการรับประทาน ได้แก่ รสชาติ หวาน ฝักสด อวบ หอม อร่อย มากน้อยเพียงใด	3.66	0.66	4.03	0.77	3.96	0.68	มาก
4	งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ประสบผลสำเร็จในการต้านทานโรค มากน้อยเพียงใด	3.66	0.79	3.97	0.76	3.90	0.71	มาก

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ข้อ	ระดับผลสัมฤทธิ์	บุคลากร ปรับปรุงพันธุ์		เกษตรกร		รวม		แปลผล (รวม)
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
		5	งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ ชัยนาท 2 ประสบผลสำเร็จในการลด ต้นทุนการผลิตของเกษตรกร มากน้อย เพียงใด	3.80	0.75	4.23	0.72	
6	งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ ชัยนาท 2 ประสบผลสำเร็จในเพิ่มรายได้ ให้กับเกษตรกร มากน้อยเพียงใด	3.73	0.78	4.17	0.72	4.06	0.66	มาก
รวม		3.66	0.65	4.11	0.55	4.01	0.52	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า กลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 และเกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 มีความเห็นต่อตัวแปรผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็น ต่อตัวแปรผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ซึ่งสามารถจำแนกความคิดเห็นต่อตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปร ได้แก่ ด้วย 1) ผลผลิต หมายถึง พันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง ได้แก่ จำนวนผลผลิตที่ได้มากขึ้น น้ำหนักสูงต่อฝักสูง คุณภาพด้านการรับประทาน ได้แก่ รสชาติหวาน ฝักสด อวบ หอม อร่อย และ มีความต้านทานโรค 2) ผลลัพธ์ หมายถึง ต้นทุนการผลิตลดลง และเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร เมื่อเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

1) ความคิดเห็นต่องานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ประสบผลสำเร็จในการลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66

2) ความคิดเห็นต่องานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ประสบผลสำเร็จในเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66

3) ความคิดเห็นต่องานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ประสบผลสำเร็จในการเพิ่มน้ำหนักต่อฝัก อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62

4) ความคิดเห็นต่องานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ประสบผลสำเร็จในการเพิ่มผลผลิตให้กับเกษตรกร อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60

5) ความคิดเห็นต่องานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ประสบผลสำเร็จในด้านคุณภาพการรับประทาน ได้แก่ รสชาติหวาน ฝักสด อวบ หอม อร่อย อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68

6) ความคิดเห็นต่องานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ประสบผลสำเร็จในการต้านทานโรค อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน

4.1 การทดสอบสมมติฐาน ระดับของการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตร ไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 70

H_0 : ระดับความสำเร็จของนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตร ไปใช้ประโยชน์ มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 70

H_a : ระดับความสำเร็จของนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตร ไปใช้ประโยชน์ ต่ำกว่าร้อยละ 70

ซึ่งการที่จะปฏิเสธ H_0 จะต้องเข้าเงื่อนไข 2 ประการ คือ

$$1) \frac{\text{sig. (2 tailed)}}{2} < .05$$

$$2) t < 0$$

ในการทดสอบสมมติฐานการวิเคราะห์หาค่าของผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตร ไปใช้ประโยชน์ โดยใช้ค่าสถิติทดสอบ t (t-test) สามารถแสดงได้ตามตาราง 4.12

ตารางที่ 4.12 การทดสอบระดับผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโพศหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

ระดับ	N	\bar{x}	S.D.	Test Value	Mean Difference	Df	t	Sig (2 tailed)
ผลสัมฤทธิ์	134	3.97	.62	2.8	1.176	133	22.03	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 4.12 แสดงให้เห็นว่าระดับผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโพศหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97

ในการทดสอบสมมติฐานการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยระดับผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโพศหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์อยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 70 โดยใช้ค่าสถิติ t (t-test) ดังตารางที่ 4.12 ผลการทดสอบสมมติฐาน ด้วยสถิติทดสอบค่า t สามารถอธิบายได้ถึงระดับผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโพศหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ได้ที่ค่า sig (2 tailed) เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 และค่าสถิติ t เท่ากับ 22.03 ซึ่งมากกว่า 0 ดังนั้น จึงยืนยัน H_0 โดยกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ระดับความผลสัมฤทธิ์ในดำเนินงานวิจัยข่าวโพศหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4.1

4.2 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านนโยบาย และโครงการวิจัย ที่ประกอบด้วย กระบวนการบริหารโครงการวิจัย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโพศหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

H_0 : มีปัจจัยด้านนโยบายและโครงการวิจัยที่ประกอบด้วยกระบวนการบริหารโครงการวิจัย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ ไม่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโพศหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

H_a : มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านนโยบาย และโครงการวิจัย ที่ประกอบด้วย กระบวนการบริหาร โครงการวิจัย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข่าวโพศหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตร ไปใช้ประโยชน์

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติและเทคนิคการวิเคราะห์แบบ F-test โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ซึ่งเป็นวิธีการคัดเลือกเอาตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พร้อมไปกับการขจัดตัวแปรอิสระที่ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติออกไป โดยสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังตาราง 4.13

ตารางที่ 4.13 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยด้านนโยบายและโครงการวิจัย ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข่าวโพศหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตร ไปใช้ประโยชน์

(n=134)

ตัวแปรอิสระ (ปัจจัยด้านนโยบายและโครงการ)	Coefficients	ลำดับที่ของสมการถดถอย 1
ตัวแปรการนำนโยบายไปปฏิบัติ	Standardized (Beta)	.812
	Unstandardized (B)	.942
Constant		.143
R		.812
R ²		.659
R ² Change		.659
Std. Error of the Estimate		.3841
F		75.266
Sig (2 tailed)		.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยด้านนโยบายและโครงการวิจัย ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข่าวโพศหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตร ไปใช้ประโยชน์ พบว่า ตัวแปรปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นตัวแปรเพียงตัวแปรเดียวที่เข้าสู่สมการถดถอย โดยมีความสามารถในการอธิบายความผันแปรของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข่าวโพศหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2

ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ได้ร้อยละ 65.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($R^2=.659$, Sig< .05) ซึ่งปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ หรือกล่าวได้ว่า หากกรมวิชาการเกษตรได้นำตัวแปรการนำนโยบายไปปฏิบัติมาใช้ให้มากขึ้นก็จะส่งผลหรือมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ตามไปด้วย

ในขณะที่ตัวแปรที่ไม่สามารถอธิบายหรือทำนายความผันแปร ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ มีจำนวน 1 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรด้านการบริหารโครงการวิจัย

ทั้งนี้ สามารถนำมาแสดงเป็นสมการถดถอยความผันแปรของตัวแปรตาม ได้ดังนี้

$$\text{สมการถดถอย } Y = .143 + .942X_1$$

เมื่อกำหนดให้

โดยที่ Y คือ ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

X_1 คือ ตัวแปรการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ส่วนตัวแปรด้านการบริหารโครงการวิจัยไม่เข้าสู่สมการถดถอยจึงสามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านนโยบายและโครงการวิจัยที่ประกอบด้วย กระบวนการบริหารโครงการวิจัย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ พบว่า มี 1 ตัวแปรที่ไม่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ส่วนตัวแปรอีก 1 ตัว ได้แก่ ตัวแปรการนำนโยบายไปปฏิบัติมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน

4.3 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ที่ประกอบด้วย การตลาดสำหรับภาครัฐ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสีย และการมีส่วนร่วมของประชาชน มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

H_0 : มีปัจจัยด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ที่ประกอบด้วย การตลาดสำหรับภาครัฐ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสีย และการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

H_a : มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ที่ประกอบด้วย การตลาดสำหรับภาครัฐ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสีย และการมีส่วนร่วมของประชาชน มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติและเทคนิคการวิเคราะห์แบบ F-test โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ซึ่งเป็นวิธีการคัดเลือกเอาตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พร้อมไปกับการขจัดตัวแปรอิสระที่ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติออกไป โดยสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังตาราง 4.14

ตารางที่ 4.14 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

ตัวแปรอิสระ (ปัจจัยด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่)	Coefficients	ลำดับที่ของสมการถดถอย
		1
ตัวแปรการตลาดสำหรับภาครัฐ	Standardized (Beta)	.706
	Unstandardized (B)	.567
Constant		1.900
R		.706
R²		.499
R² Change		.499
Std. Error of the Estimate		.4512
F		90.629
Sig (2 tailed)		.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผลการวิเคราะห์ในการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโศกหวนลูกผสมพันธุ์ชันนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ พบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านการตลาดสำหรับภาครัฐ เป็นตัวแปรเพียงตัวแปรเดียวที่เข้าสู่สมการถดถอย โดยมีความสามารถในการอธิบายความผันแปรของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโศกหวนลูกผสมพันธุ์ชันนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ได้ร้อยละ 49.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($R^2=.499$, Sig< .05) ซึ่งปัจจัยการตลาดสำหรับภาครัฐมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโศกหวนลูกผสมพันธุ์ชันนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ หรือกล่าวได้ว่า หากกรมวิชาการเกษตรได้นำตัวแปรการตลาดสำหรับภาครัฐมาใช้ให้มากขึ้นก็จะส่งผลหรือมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโศกหวนลูกผสมพันธุ์ชันนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ตามไปด้วย

ในขณะที่ตัวแปรที่ไม่สามารถอธิบายหรือทำนายความผันแปร ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโศกหวนลูกผสมพันธุ์ชันนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ มีจำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสีย และตัวแปรการมีส่วนร่วมของประชาชน

ทั้งนี้ สามารถนำมาแสดงเป็นสมการถดถอยความผันแปรของตัวแปรตาม ได้ดังนี้

$$\text{สมการถดถอย } Y = 1.900 + .567X_1$$

เมื่อกำหนดให้

โดยที่ Y คือ ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโศกหวนลูกผสมพันธุ์ชันนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

X_1 คือ ตัวแปรด้านการตลาดสำหรับภาครัฐ

ส่วนตัวแปรการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสีย และตัวแปรการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่เข้าสู่สมการถดถอย

จึงสามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ที่ประกอบด้วย การตลาดสำหรับภาครัฐ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสีย และการมีส่วนร่วม

ของประชาชน มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ โดยพบว่า มี 2 ตัวแปรที่ไม่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ส่วนตัวแปรอีก 1 ตัว ได้แก่ ตัวแปรการตลาดสำหรับภาครัฐ มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน

4.4 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านแรงจูงใจที่ประกอบด้วย ปัจจัยแรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

H_0 : มีปัจจัยด้านแรงจูงใจ ที่ประกอบด้วย ปัจจัยแรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก ไม่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

H_a : มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านแรงจูงใจ ที่ประกอบด้วย ปัจจัยแรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติและเทคนิคการวิเคราะห์แบบ F-test โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ แบบขั้นตอน Stepwise ซึ่งเป็นวิธีการคัดเลือกเอาตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พร้อมไปกับการขจัดตัวแปรอิสระที่ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติออกไป โดยสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังตาราง 4.15

ตารางที่ 4.15 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการ
 นำงานวิจัยข่าวโพศหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

ตัวแปรอิสระ (ปัจจัยด้านแรงจูงใจ)	Coefficients	ลำดับที่ของสมการถดถอย	
		1	2
ปัจจัยแรงจูงใจภายใน	Standardized (Beta)	.693	.492
	Unstandardized (B)	.762	.541
ปัจจัยแรงจูงใจภายนอก	Standardized (Beta)		.304
	Unstandardized (B)		.267
Constant		.585	.603
R		.693	.730
R ²		.481	.533
R ² Change		.481	.052
Std. Error of the Estimate		.474	.455
F		36.100	21.681
Sig (2 tailed)		.000*	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ผลการวิเคราะห์ในการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยด้านแรงจูงใจ ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข่าวโพศหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ จำนวน 2 ตัวแปร ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

1. ตัวแปรปัจจัยด้านแรงจูงใจภายใน เป็นตัวแปรลำดับแรกที่เข้าสู่สมการถดถอย มีความสามารถในการอธิบายความผันแปรเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข่าวโพศหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ได้ร้อยละ 48.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($R^2=.481$, Sig (P)< .05)

2. ตัวแปรลำดับที่สองที่เข้าสู่สมการถดถอย คือ ปัจจัยแรงจูงใจภายนอก มีความสามารถในการอธิบายความผันแปร เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข่าวโพศหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ได้เพิ่มขึ้น 5.2 มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (R^2 Change =.052, Sig (P)< .05)

3. เมื่อนำตัวแปรทั้ง 2 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยด้านแรงจูงใจภายใน และปัจจัยด้านแรงจูงใจภายนอก มารวมกันแล้ว พบว่า สามารถอธิบายความผันแปรเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโศกหวนลูกผสม พันธุ์ชันนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ได้ร้อยละ 53.3 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($R^2=.533$, Sig (P)< .05)

เมื่อเปรียบเทียบน้ำหนักในการอธิบายตัวแปรอิสระในเรื่องความผันแปรของ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโศกหวนลูกผสม พันธุ์ชันนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ทั้ง 2 ตัวแปร พบว่า เมื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ให้คงที่แล้ว ตัวแปรที่มีอิทธิพลและอธิบายความผันแปรเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโศกหวนลูกผสม พันธุ์ชันนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ได้จากมากไปหาน้อย เรียงตามลำดับได้ ดังนี้ (1) ตัวแปรแรงจูงใจภายใน (Beta=.541) (2) ตัวแปรแรงจูงใจภายนอก (Beta=.267) โดยพบว่า ตัวแปรทั้ง 2 ตัวแปร คือ แรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโศกหวนลูกผสม พันธุ์ชันนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ หรือกล่าวได้ว่า หากกรมวิชาการเกษตรได้นำตัวแปรทั้ง 2 ตัวแปรมาใช้ให้มากขึ้นก็จะส่งผลหรือมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโศกหวนลูกผสม พันธุ์ชันนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ตามไปด้วย

ทั้งนี้ สามารถนำมาแสดงเป็นสมการถดถอยความผันแปรของตัวแปรตาม ได้ดังนี้

$$\text{สมการถดถอย } Y = .603 + 541X_1 + .267X_2$$

เมื่อกำหนดให้

Y คือ ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโศกหวนลูกผสม พันธุ์ชันนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

X_1 คือ ตัวแปรแรงจูงใจภายใน

X_2 คือ ตัวแปรแรงจูงใจภายนอก

จึงสามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4.4 มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านแรงจูงใจ ที่ประกอบด้วย ปัจจัยแรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโศกหวนลูกผสม พันธุ์ชันนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ มีตัวแปรจำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรแรงจูงใจภายใน และตัวแปรแรงจูงใจภายนอก มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโศกหวนลูกผสม พันธุ์ชันนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐาน

สำหรับการทดสอบสมมติฐานการวิจัยทั้ง 4 ข้อข้างต้น สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ดังมีรายละเอียดตามตาราง 4.16

ตารางที่ 4.16 แสดงผลสรุปของการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ข้อ	สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
		ยอมรับ	ปฏิเสธ
1	ระดับของการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 70		✓
2	มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านนโยบายและโครงการวิจัย ที่ประกอบด้วย กระบวนการบริหารโครงการวิจัย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์	✓	
3	มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ที่ประกอบด้วย การตลาดสำหรับภาครัฐ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสีย และการมีส่วนร่วมของประชาชน มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์	✓	
4	มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านแรงจูงใจ ที่ประกอบด้วย ปัจจัยแรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์	✓	

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค และข้อเสนอแนะ แนวทางการเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัย ข้าวโพดหวาน ลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ให้มากยิ่งขึ้นนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอจากความคิดเห็นเพิ่มเติมที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด เก็บจากกลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม

พันธุ์ชัยนาท 2 และกลุ่มตัวอย่างจากเกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบ SWOT Analysis มาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 ข้อสรุปความคิดเห็นที่ได้มาจากการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการดำเนินงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ SWOT โดยนำข้อมูลทั้ง 4 ส่วน ได้แก่ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคมาจัดกลุ่ม และนำเสนอโดยใช้สถิติค่าความถี่และร้อยละ ดังต่อไปนี้

5.1.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็ง หรือจุดเด่น ที่เป็นประโยชน์ และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรสู่การนำไปใช้ประโยชน์ ผลการตอบแบบสอบถามสามารถอธิบายได้จากตาราง 4.17

ตารางที่ 4.17 ความถี่และร้อยละของความคิดเห็นของกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นจุดแข็งที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

ข้อ	จุดแข็ง (Strength)	จำนวน (ความถี่)	ร้อยละ
1	พันธุ์ให้ฝักใหญ่ ได้น้ำหนักดี ผลผลิตสูง	46	38.02
2	ต้านทานโรคได้ดี	17	14.05
3	มีนักวิจัยที่มีความรู้ความสามารถ หลากหลายสาขาวิชา	12	9.92
4	ราคामเมล็ดพันธุ์ถูกกว่าภาคเอกชน	10	8.26
5	มีหน่วยงานของกรมฯ กระจายอยู่ทั่วประเทศ	9	7.44
6	เมล็ดพันธุ์ปลูกง่ายและปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมได้ดี	8	6.61
7	มีองค์ความรู้เกี่ยวกับพืชที่หลากหลาย ครบวงจร	7	5.79
8	งานวิจัยมุ่งประโยชน์สู่เกษตรกรเป็นหลัก	7	5.79
9	กรมวิชาการเกษตรมีพันธุ์ใหม่ และพันธุ์ที่มีศักยภาพ	3	2.48
10	มีการกำหนดแผน ตัวชี้วัดของงานวิจัยที่ชัดเจน	2	1.65
	รวม	121	100

จากตารางที่ 4.17 พบว่า กลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 และกลุ่มเกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า จุดแข็งที่เป็นประโยชน์และเป็นตัวส่งเสริมสู่ความสำเร็จของงานวิจัยสู่การไปใช้ประโยชน์ ลำดับแรก คือ ข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 เป็นพันธุ์ที่ให้ฝักใหญ่

ได้น้ำหนักดี ผลผลิตสูง (คิดเป็นร้อยละ 38.02) รองลงมา คือ พันธุ์สามารถต้านทานโรคได้ดี (คิดเป็นร้อยละ 14.05) กรมวิชาการเกษตรมีนักวิจัยที่มีความรู้ความสามารถ หลากหลายสาขาวิชา (คิดเป็นร้อยละ 9.92) ราคาเมล็ดพันธุ์ถูกกว่าภาคเอกชน (คิดเป็นร้อยละ 8.26) มีหน่วยงานของกรมฯ กระจายอยู่ทั่วประเทศ (คิดเป็นร้อยละ 7.44) เมล็ดพันธุ์ปลูกง่ายและปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมได้ดี (คิดเป็นร้อยละ 6.61) กรมวิชาการเกษตรมีองค์ความรู้เกี่ยวกับพืชที่หลากหลาย ครบวงจร (คิดเป็นร้อยละ 5.79) งานวิจัยของกรมฯ มุ่งประโยชน์สู่เกษตรกรเป็นหลัก (คิดเป็นร้อยละ 5.79) กรมวิชาการเกษตรมีพันธุ์ใหม่ และพันธุ์ที่มีศักยภาพ (คิดเป็นร้อยละ 2.48) และกรมวิชาการเกษตรมีการกำหนดแผน ตัวชี้วัดของงานวิจัยที่ชัดเจน (คิดเป็นร้อยละ 1.65) ตามลำดับ

5.1.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อน ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรผู้การนำไปใช้ประโยชน์ ผลการตอบสอบแบบถามสามารถอธิบายได้จากตาราง 4.18

ตารางที่ 4.18 ความถี่และร้อยละของความคิดเห็นของกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นจุดอ่อนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

ข้อ	จุดอ่อน (Weak)	จำนวน (ความถี่)	ร้อยละ
1	ขาดการประชาสัมพันธ์ การกระจายผลงานให้ทั่วถึง	21	23.60
2	ระบบ ขั้นตอนการทำงานของทางราชการ	11	12.36
3	คุณภาพของพันธุ์ยี่งูของบริษัทไม่ได้ เช่น ขนาดของฝักไม่สม่ำเสมอ สีไม่สวย เป็นต้น	11	12.36
4	พันธุ์ไม่ต้านทานกับโรคบางโรค	10	11.24
5	ปัญหาบุคลากร ได้แก่ คนน้อย และขาดความรู้ในงาน	9	10.11
6	ขาดกระบวนการส่งเสริมงานวิจัยไปใช้ประโยชน์	6	6.74
7	อุปกรณ์ในการทำงานวิจัยมีไม่เพียงพอ	6	6.74
8	ขาดการรวบรวมผลงานวิจัยเก่า	6	6.74
9	ช่องทางการซื้อเมล็ดพันธุ์มีน้อย เมล็ดพันธุ์มีไม่เพียงพอต่อความต้องการ	4	4.49
10	งานวิจัยบางงาน ไม่ตอบสนองความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ และตลาดไม่รองรับ	3	3.37
11	ขาดการรับฟังความคิดเห็นอย่างครอบคลุมรอบด้าน	1	1.12
12	ขาดกระบวนการเสริมสร้างแรงจูงใจในการพัฒนางานไปสู่การใช้ประโยชน์	1	1.12
รวม		89	100

จากตารางที่ 4.18 พบว่า กลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 และกลุ่มเกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า จุดอ่อน ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัชนาท ไปใช้ประโยชน์ ลำดับแรก คือ กรมวิชาการเกษตรขาดการประชาสัมพันธ์ การกระจายผลงานให้ทั่วถึง (คิดเป็นร้อยละ 23.60) รองลงมา คือ ระบบ ขั้นตอนการทำงานของทางราชการที่เป็นอุปสรรค (คิดเป็นร้อยละ 12.36) คุณภาพของพันธุ์ยั้งผู้ของบริษัทไม่ได้ เช่น ขนาดของฝักไม่สม่ำเสมอ สีไม่สวย (คิดเป็นร้อยละ 12.36) พันธุ์ข้าวโพดหวานชัชนาท 2 ไม่ต้านทานกับโรคบางโรค (คิดเป็นร้อยละ 11.24) ปัญหาบุคลากร ได้แก่ คนน้อย และขาดความรู้ในงาน (คิดเป็นร้อยละ 10.11) กรมวิชาการเกษตรขาดกระบวนการส่งเสริมงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (คิดเป็นร้อยละ 6.74) อุปสรรคในการทำงานวิจัยมีไม่เพียงพอ (คิดเป็นร้อยละ 6.74) ขาดการรวบรวมผลงานวิจัยเก่า (คิดเป็นร้อยละ 6.74) ช่องทางการซื้อเมล็ดพันธุ์มีน้อย เมล็ดพันธุ์มีไม่เพียงพอ ต่อความต้องการ (คิดเป็นร้อยละ 4.49) งานวิจัยบางงาน ไม่ตอบสนองความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ และตลาดไม่รองรับ (คิดเป็นร้อยละ 3.37) ขาดการรับฟังความคิดเห็นอย่างครอบคลุมรอบด้าน (คิดเป็นร้อยละ 1.12) และขาดกระบวนการเสริมสร้างแรงจูงใจในการพัฒนางานไปสู่การใช้ประโยชน์ (คิดเป็นร้อยละ 1.12) ตามลำดับ

5.1.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาส ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปสู่การใช้ประโยชน์ ผลการตอบแบบสอบถามสามารถอธิบายได้จากตาราง 4.19

ตารางที่ 4.19 ความถี่ และร้อยละของความคิดเห็นของกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นโอกาสที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

ข้อ	โอกาส (Opportunity)	จำนวน (ความถี่)	ร้อยละ
1	งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัชนาท 2 ช่วยเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร นอกจากนั้นความนิยมในการบริโภคอาคารเพื่อสุขภาพ ส่งผลให้เกษตรกรนิยมปลูกข้าวโพดหวานเพื่อสร้างรายได้เพิ่ม	48	67.61
2	ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ช่วยงานวิจัยมีคุณภาพ และช่วยในการเผยแพร่งานวิจัยให้กว้างขวาง	9	12.68
3	นโยบายของรัฐบาลที่มีส่วนส่งเสริมให้งานวิจัยของภาครัฐสู่การใช้ประโยชน์	8	11.27
4	กระแสการปลูกพืชหมุนเวียน ส่งผลให้คนหันมาปลูกข้าวโพดหวานมากขึ้น	6	8.45
	รวม	71	100

จากตารางที่ 4.19 พบว่า กลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 และกลุ่มเกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า โอกาส ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปสู่การใช้ประโยชน์ ลำดับแรก คือ งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 ช่วยเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร นอกจากนี้ความนิยมในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ส่งผลให้เกษตรกรนิยมปลูกข้าวโพดหวานเพื่อสร้างรายได้เพิ่ม (คิดเป็นร้อยละ 67.61) รองลงมา คือ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ช่วยงานวิจัยมีคุณภาพ และช่วยในการเผยแพร่ผลงานวิจัยให้กว้างขวาง (คิดเป็นร้อยละ 12.68) นโยบายของรัฐบาลที่มีส่วนส่งเสริมให้งานวิจัยของภาครัฐสู่การใช้ประโยชน์ (คิดเป็นร้อยละ 11.27) และกระแสการปลูกพืชหมุนเวียน ส่งผลให้คนหันมาปลูกข้าวโพดหวานมากขึ้น (คิดเป็นร้อยละ 8.45) ตามลำดับ

5.1.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคที่เป็นภัยคุกคามต่อการดำเนินงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปสู่การใช้ประโยชน์ ผลการตอบแบบสอบถามสามารถอธิบายได้จากตาราง 4.20

ตารางที่ 4.20 ความถี่ และร้อยละของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอุปสรรคจากภายนอกของกรมวิชาการเกษตรที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

ข้อ	อุปสรรค (Threat)	จำนวน (ความถี่)	ร้อยละ
1	ตลาดที่รับซื้อข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 มีน้อย	22	81.48
2	สังคมเกษตรแบบดั้งเดิม ส่งผลให้เกษตรกรมักปลูกพืชที่มีความถนัด ไม่เปิดใจยอมรับงานวิจัย หรือ พันธุ์พืชใหม่ ๆ	5	18.52
	รวม	27	100

จากตารางที่ 4.20 พบว่า กลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 และกลุ่มเกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า อุปสรรคที่เป็นภัยคุกคามต่อการดำเนินงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปสู่การใช้ประโยชน์ ลำดับแรก คือ ตลาดที่รับซื้อข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 มีน้อย (คิดเป็นร้อยละ 81.48) และสังคมเกษตรแบบดั้งเดิม ส่งผลให้เกษตรกรมักปลูกพืชที่มีความถนัด ไม่เปิดใจยอมรับงานวิจัย หรือ พันธุ์พืชใหม่ ๆ (คิดเป็นร้อยละ 18.52) ตามลำดับ

5.2 ข้อเสนอแนะที่ได้มาจากการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ให้มีการนำงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

5.2.1 ควรเพิ่มช่องทางการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยให้กว้างขวางมากขึ้น เพื่อพันธู์ของกรมวิชาการเกษตรจะได้เป็นที่รู้จัก โดยใช้ช่องทางการประชาสัมพันธ์ จากสื่อโฆษณา การออกสื่อโทรทัศน์ การแนะนำเอกสาร การใช้สื่อโซเชียลมีเดีย

5.2.2 การเผยแพร่ผลงานวิจัยให้เข้าใจง่าย เกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติได้ง่าย และทำได้จริง ทำให้เกษตรกรเห็นว่างานวิจัยเป็นงานวิจัยที่เข้าถึงได้ สามารถนำไปใช้ได้ และสามารถลดต้นทุนการผลิตได้จริง

5.2.3 การจัดกิจกรรม เพื่อให้เกษตรกรได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติ วิธีการ และเทคนิคต่าง ๆ ที่ได้จากงานวิจัย เช่น การจัดทำแปลงสาธิต การจัดนิทรรศการ การจัดงานวันเกษตรกรการจัดฝึกอบรม ให้เกษตรกรเห็นอย่างชัดเจนถึงความแตกต่างระหว่างข้อดีข้อเสียที่เกิดจากการนำงานวิจัยไปใช้ เช่น การให้ปุ๋ย การให้น้ำ เป็นต้น

5.2.4 งานวิจัยควรให้เกษตรกรมีส่วนร่วม ได้แก่ การนำปัญหาของเกษตรกรมา กำหนดหัวข้อการวิจัย การให้เกษตรกรร่วมทำงานวิจัยในพื้นที่ของเกษตรกร และเมื่อผลงานวิจัยสำเร็จ ควรให้เกษตรกรได้มีส่วนร่วมในการได้รับการยกย่องและมีส่วนร่วมในงานวิจัยนั้น เป็นการจูงใจให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของงานวิจัยมากขึ้น

5.2.5 ตั้งศูนย์หรือสถานที่สำหรับไว้เก็บแหล่งข้อมูลงานวิจัย หรือสถานที่สำหรับแสดงผลงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร

5.2.6 การจัดทำคู่มือ/หนังสือ/เอกสาร แนะนำพันธุ์ใหม่ ๆ แจกตามหน่วยงานนอกกรมวิชาการเกษตร ให้อย่างแพร่หลายและทั่วถึง

5.2.7 หาช่องทางการตลาดมารับผลผลิตที่ได้จากพันธุ์พืชของกรมวิชาการเกษตรเป็นการช่วยส่งเสริมและช่วยเหลือเกษตรกร เพราะการออกพันธุ์/ปรับปรุงพันธุ์พืชใหม่ ๆ ขึ้นมาแต่ได้เกษตรกรไม่สามารถขายผลผลิตได้ก็ไม่มีประโยชน์ ทำให้งานวิจัยสูญเปล่า นอกจากนั้นควรมีงบประมาณในการส่งเสริมด้านการตลาด และอุตสาหกรรมครัวเรือน ในการนำพันธุ์ไปใช้ประโยชน์มากขึ้น

5.2.8 เพิ่มหน่วยงานและบุคลากรสำหรับนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์โดยเฉพาะ

5.2.9 เพิ่มสิ่งจูงใจ เช่น รางวัล ความดีความชอบ ในการส่งเสริมให้บุคลากรสามารถผลิตงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์

5.2.10 เพิ่มความอำนวยความสะดวกให้เกษตรกรในการมาใช้บริการ เช่น ปรับปรุงสถานที่ ลดขั้นตอนการดำเนินการ ให้ไม่ยุ่งยาก การนำระบบสารสนเทศ เทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการให้บริการเกษตรกร เกษตรกรจะได้รับบริการอย่างรวดเร็วและทันความต้องการ

5.2.11 เสริมสร้างการบูรณาการความร่วมมือภายในหน่วยงานของรัฐด้วยกันเอง เช่น กระทรวงพาณิชย์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงอุตสาหกรรม ส่งเสริมพัฒนาระบบการผลิตอุตสาหกรรมการผลิตอุตสาหกรรมเกษตร ให้ได้มาตรฐาน และมีประสิทธิภาพในการผลิตให้สูงขึ้น กระทรวงศึกษาธิการ พัฒนาหลักสูตรด้านการเกษตรให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น กระทรวงวัฒนธรรม ส่งเสริมคุณค่าของเกษตรกรให้มากขึ้น กระทรวงเกษตรฯ พัฒนางานวิจัยเทคโนโลยีด้านการผลิตอย่างมีความรับผิดชอบมากขึ้น มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากขึ้น เมื่อเกษตรกรเห็นความสำคัญของผลงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรจะถูกนำไปใช้อย่างมีคุณค่า และกรมวิชาการเกษตร จะมีแรงกระตุ้นในการสร้างงานวิจัยเทคโนโลยีใหม่ให้มากขึ้น

5.2.12 มีการประเมินผลสำเร็จการนำงานผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ เพื่อนำจุดบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อปรับหรือส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีมากขึ้น ให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เสริมสร้างคุณภาพเมล็ดพันธุ์ให้ได้มาตรฐานเทียบเท่าเอกชน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง“ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ โดยการนำเสนอผลการวิจัย ดังกล่าว สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเด็น คือ สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สรุปการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ 1. วัตถุประสงค์การวิจัย 2. สมมติฐานการวิจัย 3. วิธีการดำเนินการวิจัย และ 4. ผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ ดังนี้

1.1.1 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

1.1.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

1.1.3 เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

1.1.4 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

1.2 สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีสมมติฐานการวิจัย 4 ประการ ดังนี้

1.2.1 ระดับของการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 70

1.2.2 มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในค่านโยบาย และ โครงการวิจัย ที่ประกอบด้วย

กระบวนการบริหาร โครงการวิจัย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

1.2.3 มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ที่ประกอบด้วย การตลาดสำหรับภาครัฐ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสีย และการมีส่วนร่วมของประชาชน มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

1.2.4 มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านแรงจูงใจ ที่ประกอบด้วย ปัจจัยแรงจูงใจ ภายใน และแรงจูงใจภายนอก มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

1.3 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยเป็นการวิจัยแบบตัดขวาง (Cross Sectional Study) เนื่องจากเป็นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในช่วงเวลาหนึ่งพร้อมกันทั้งหมดเพียงครั้งเดียว โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ดังนี้

1.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม ประกอบไปด้วยบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสมของศูนย์วิจัยพืชไร่ชัชนาท พันธุ์ชัชนาท 2 จำนวน 20 คน และบุคลากรเครือข่าย ที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 จำนวน 21 คน รวมกลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม ทั้งสิ้นจำนวน 41 คน (โดยเลือกศึกษาจากประชากรทั้งหมด) 2) เกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 จำนวน 122 คน (ข้อมูลการซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานพันธุ์ชัชนาท 2 ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัชนาท, 2559) โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 93 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณโดยใช้สูตรของ Taro Yamane โดยใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non Probability Sampling) โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยเลือกจากเกษตรกรที่มาซื้อเมล็ดพันธุ์และสอบถามให้ครบตามจำนวน

1.3.2 เครื่องมือการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นจากการประมวลแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด มีองค์ประกอบแต่ละชุด ดังนี้

1) แบบสอบถาม ชุดที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 จำนวน 41 คน โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ และสถานที่ปฏิบัติงาน โดยคำถามจะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) มีข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 5 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตร ไปใช้ประโยชน์ ตัวแปรอิสระ) ซึ่งเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) โดยใช้มาตราลิกิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ เป็นมาตรวัด ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยข้อความเชิงบวก มีข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 52 ข้อ ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับระดับผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ (ตัวแปรตาม) ซึ่งเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) โดยใช้มาตราลิกิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ เป็นมาตรวัด ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยข้อความเชิงบวก มีข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 6 ข้อ และส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งได้เปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ในกรอบของข้อคำถามตามหลัก SWOT Analysis ที่ผู้วิจัยกำหนด มีข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 5 ข้อ

2) แบบสอบถาม ชุดที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากเกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ ลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 จำนวน 93 คน โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพด ระยะเวลาที่ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 และสถานที่ปลูกข้าวโพด โดยคำถามจะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) มีข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 5 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ (ตัวแปรอิสระ) ซึ่งเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) โดยใช้มาตราลิกิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ เป็นมาตรวัด ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยข้อความเชิงบวก มีข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 16 ข้อ ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับระดับผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ (ตัวแปรตาม) ซึ่งเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) โดยใช้มาตราลิกิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ เป็นมาตรวัด ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยข้อความเชิงบวก มีข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 6 ข้อ และส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งได้เปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ในกรอบของข้อคำถามตามหลัก SWOT Analysis ที่ผู้วิจัยกำหนด มีข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 5 ข้อ

1.3.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ สำหรับการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาจากการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) และนำไปทดลองใช้ (Try out) หรือทำการทดสอบ (Pre-test) กับกลุ่มทดลองที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรที่ทำการวิจัย จำนวน 30 คน ได้แก่ บุคลากรศูนย์วิจัยพืชไร่นครสวรรค์ จำนวน 8 คน บุคลากรจากศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบูรณ์ จำนวน 7 คน และเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดหวาน จำนวน 15 คน จากนั้น จึงนำแบบสอบถามไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อถือได้ เพื่อตรวจสอบว่าข้อคำถามสามารถสื่อความหมายตรงตามความต้องการตลอดจนมีความเหมาะสม หรือมีความยากง่ายเพียงใด โดยใช้วิธีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ (Cronbach's Alpha) ซึ่งได้ใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามทั้งหมด โดยค่าที่ได้จะต้องมากกว่า 0.7 ขึ้นไป จึงจะถือว่าแบบสอบถามมีความเชื่อถือได้ ผลการตรวจสอบพบว่า ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ (Cronbach's Alpha) ของตัวแปรอิสระ คือ 1) ปัจจัยกระบวนการบริหาร โครงการวิจัย (Research Project Management) ได้ค่าเท่ากับ 0.83 2) การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation) ได้ค่าเท่ากับ 0.81 3) ปัจจัยการตลาดสำหรับภาครัฐ (Marketing in Public Sector) ได้ค่าเท่ากับ 0.84 4) ปัจจัยการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award : PMQA) (หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย) ได้ค่าเท่ากับ 0.73 5) ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) ได้ค่าเท่ากับ 0.91 6) ปัจจัยแรงจูงใจ (Motivation) ได้ค่าเท่ากับ 0.85 และ 7) ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ (ตัวแปรตาม) ได้ค่าเท่ากับ 0.78 จากผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามในแต่ละปัจจัย มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา อยู่ระหว่าง 0.73 – 0.91 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อถือได้

1.3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ดังนี้

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บรวบรวม โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 2 ชุด ดังนี้ แบบสอบถาม ชุดที่ 1 เก็บข้อมูลจากบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 จำนวน 41 คน โดยติดต่อประสานงานขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามให้แก่บุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 พร้อมระบุข้อความขอให้ส่งแบบสอบถามคืนผู้ศึกษาภายในเวลาที่กำหนด และติดตามแบบสอบถามที่ไม่ส่งกลับ โดยติดตามอีกครั้ง ด้วยการโทรศัพท์ขอความร่วมมือให้เจ้าหน้าที่ตามหน่วยงานที่กำหนดช่วยติดตามแบบสอบถามด้วย แบบสอบถาม ชุดที่ 2 เก็บข้อมูล

จากกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของศูนย์วิจัยพืชไร่ชัชนาท จำนวน 93 คน โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการคำนวณโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non Probability Sampling) วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยเลือกจากเกษตรกรที่มาซื้อเมล็ดพันธุ์และสอบถามให้ครบตามจำนวน เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรตามเบอร์โทรศัพท์ที่เกษตรกรให้ไว้ โดยใช้แบบสอบถาม และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารวิชาการ รายงานวิชาการ บทความวิชาการต่าง ๆ เช่น รายงานประจำปีของกรมวิชาการ เกษตร รายงานการประชุม รายงานการฝึกอบรม รายงานผลการวิจัย

1.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ การวิเคราะห์เชิงปริมาณ และการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

1) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากร ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อพรรณนาเกี่ยวกับลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกศึกษา และใช้การค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความถี่เห็นเรื่องผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ (ตัวแปรตาม) และความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ (ตัวแปรอิสระ)

2) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติอนุมาน เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้เทคนิค t-test ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 “ระดับของการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 70” และใช้ F-test การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 “มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านกลุ่มนโยบายและโครงการ ที่ประกอบด้วย กระบวนการบริหาร โครงการวิจัย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์” ข้อที่ 3 “มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ที่ประกอบด้วย การตลาดสำหรับภาครัฐ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสีย และการมีส่วนร่วมของประชาชน มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์” และข้อที่ 4 “มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านแรงจูงใจ ที่ประกอบด้วย ปัจจัย

แรงงูใจภายใน และแรงงูใจภายนอก มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข้าวโพดหวาน ลูกผสม พันธุ์ชันนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์”

3) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการสรุปประเด็นจากแบบสอบถาม (ส่วนที่ 4) ซึ่งมาจากข้อคำถามแบบปลายเปิด โดยการจัดกลุ่มข้อความที่มีความเกี่ยวข้องกันตามตัวแปรที่ศึกษา และนำเสนอด้วยการพรรณนาบรรยายใน โดยได้นำค่าสถิติซึ่งประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) เข้ามาช่วยในการวิเคราะห์ด้วย เพื่อให้ทราบ ความถี่และค่าร้อยละของผู้ตอบคำถามนั้น ๆ

1.4 ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข้าวโพดหวาน ลูกผสม พันธุ์ชันนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์” ในครั้งนี้ สามารถแบ่งการนำเสนอ ผลการวิจัยออกได้เป็น 5 ประเด็น ดังนี้

1.4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1) กลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชันนาท 2 ประกอบไปด้วยข้อมูลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ และสถานที่ปฏิบัติงาน ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 27 คน (คิดเป็นร้อยละ 65.9) มีอายุตั้งแต่ 31 – 40 ปี จำนวน 18 คน (คิดเป็นร้อยละ 43.9) เมื่อพิจารณาถึงระดับการศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถามแล้ว ส่วนใหญ่การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 19 คน (คิดเป็นร้อยละ 46.3) โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอายุราชการอยู่ในระดับ 5-10 ปี (คิดเป็น ร้อยละ 41.5) และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติงานที่ศูนย์วิจัยพืชไร่ชันนาท จำนวน 20 คน (คิดเป็นร้อยละ 48.8)

2) กลุ่มเกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชันนาท ประกอบไปด้วย ข้อมูลด้านเพศ อายุ ประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพด ระยะเวลาที่ใช้เมล็ดพันธุ์ ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชันนาท 2 และสถานที่ปลูกข้าวโพด ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มประชากร ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 47 คน (คิดเป็นร้อยละ 50.5) ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 31 – 40 ปี จำนวน 30 คน (คิดเป็นร้อยละ 32.3) เมื่อพิจารณาถึงประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพดของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่แล้ว พบว่ามีประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพด น้อยกว่า 5 ปี (คิดเป็นร้อยละ 55.9) และ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระยะเวลาใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชันนาท 2 มากกว่า 1 ปี จำนวน 48 คน (คิดเป็นร้อยละ 51.6) และสถานที่ปลูกข้าวโพดส่วนใหญ่ อยู่ที่จังหวัด ชัยนาท จำนวน 47 คน (คิดเป็นร้อยละ 50.5)

1.4.2 ความคิดเห็นของกลุ่มประชากรทั้ง 2 กลุ่มต่อตัวแปรอิสระ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโศกหวนลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ประกอบไปด้วย ปัจจัยกระบวนการบริหารโครงการวิจัย ปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยการตลาดสำหรับภาครัฐ ปัจจัยการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ PMQA (หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย) ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัจจัยแรงจูงใจ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโศกหวนลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.59 โดยเมื่อพิจารณาปัจจัยรายด้าน พบว่า

1) ปัจจัยกระบวนการบริหารโครงการวิจัย กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นต่อตัวแปรปัจจัยกระบวนการบริหารโครงการวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า การกำหนดวัตถุประสงค์ของงานวิจัย มีการกำหนดไว้ชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 รองลงมา การกำหนดตัวผู้รับผิดชอบ กิจกรรม สถานที่ กำหนดไว้อย่างชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 การกำหนดหัวข้องานวิจัยที่ได้แก้ปัญหาและความต้องการของเกษตรกรมากำหนดอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 การกำหนดทรัพยากรที่จะต้องใช้ ได้แก่ งบประมาณ ระยะเวลา อุปกรณ์ เครื่องมือ อย่างเพียงพอ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 การติดตามผลงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร มีระบบรายงาน การติดตามงาน ควบคุมงานแต่ละขั้นตอนที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ความคิดเห็นต่อการคาดคะเน และกำหนดแผนการดำเนินงานวิจัยไว้เป็นการล่วงหน้า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ความคิดเห็นต่อการนำแผนงานวิจัยที่กำหนดมาปฏิบัติ มีการบริหารจัดการที่ดี และเป็นไปตามกำหนดเวลา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 การวิเคราะห์ประโยชน์ ผลกระทบ และความเป็นไปได้ของงานวิจัย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 การนำผลการประเมินมาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในงานวิจัยในอนาคต อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 การประเมินผลงานวิจัยว่าตรงกับความต้องการของเกษตรกร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ งานวิจัยข่าวโศกหวนลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 คู่เกษตรกร อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 ตามลำดับ

2) ปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นต่อตัวแปรปัจจัยกระบวนการบริหารโครงการวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็น ในฐานะผู้ปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างมีความเต็มใจ หรือตั้งใจ ในการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 รองลงมา หน่วยงานภายในกรมวิชาการเกษตรมีศักยภาพ ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ ในการ

นางงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 ความรู้และความเข้าใจในการ
 นางงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 ผู้บริหารกรมวิชาการเกษตร
 มินโยบายในการส่งเสริมให้งานวิจัยไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83
 วัตถุประสงค์ของการนางงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มีความชัดเจน เป็นรูปธรรม สามารถนำไปปฏิบัติ
 ได้อย่างถูกต้อง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 งานวิจัยข้าวโพดหวานฯพันธุ์ชัยนาท 2
 ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดหวานลูกผสม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย
 เท่ากับ 3.63 งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ช่วยเพิ่มรายได้และลดต้นทุนให้กับ
 เกษตรกร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหารในการ
 นางงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มายังผู้ปฏิบัติงาน มีความเข้าใจชัดเจนที่ตรงกันและชัดเจน อยู่ในระดับ
 มาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 ทรัพยากรที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ งบประมาณ การสนับสนุน
 จากหน่วยงานภายในกรมวิชาการเกษตร และการใช้สิ่งจูงใจ มีความเพียงพอ อยู่ในระดับมาก
 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 การนางงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ของกรมวิชาการเกษตร มีการประกาศ ในรูป
 ของคำสั่ง มาตรการ กฎเกณฑ์ ประกาศ ฯลฯ ชัดเจน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41
 ตามลำดับ

3) ปัจจัยด้านการตลาดสำหรับภาครัฐ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นต่อตัวแปร
 ปัจจัยด้านการตลาดสำหรับภาครัฐ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 เมื่อพิจารณา
 รายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นต่อราคาเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2
 ที่กรมวิชาการเกษตร ตั้งไว้มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 รองลงมา
 งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 เป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำให้เกษตรกร ฟังพอใจจนนำไปใช้
 อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 ช่องทางในการซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานฯ พันธุ์ชัยนาท 2
 มีช่องทางที่หลากหลาย อยู่ในระดับปานกลางมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 การโฆษณา และ
 ประชาสัมพันธ์งานวิจัยข้าวโพดหวานฯ พันธุ์ชัยนาท 2 สู่เกษตรกรอย่างทั่วถึง อยู่ในระดับปาน
 กลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18 ตามลำดับ

4) ปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)
 (หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย) กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นต่อตัวแปร
 ปัจจัย การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) (หมวด 3 การให้ความสำคัญ
 กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 เมื่อพิจารณา
 รายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าลำดับแรกว่า กรมวิชาการเกษตรมีการอำนวยความสะดวก
 ในการติดต่อข้อมูล รับบริการหรือร้องเรียน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 รองลงมา
 กรมวิชาการเกษตร ในการตอบข้อร้องเรียนและข้อสงสัย ต่อกลุ่มเกษตรกร รวดเร็วเพียงใด อยู่ใน

ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 การประเมินความพึงพอใจของของเกษตรกร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 กรมฯ มีการรับฟังความคิดเห็น และเรียนรู้ความต้องการ และความคาดหวัง ของเกษตรกร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 กรมฯ มีวิธีการสร้างความสัมพันธ์ และตอบสนองความต้องการต่อเกษตรกร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 กรมฯ ในการให้ความสำคัญกับความต้องการ และความคาดหวัง ของเกษตรกรมากำหนดงานวิจัย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 กรมฯ มีการกำหนดตัวชี้วัด และการติดตามผลจากงานวิจัยไปใช้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 กรมฯ มีการสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงาน และประกาศให้เกษตรกรทราบขั้นตอนการทำงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 กรมฯ มีการนำข้อมูลความต้องการ ความคาดหวังของเกษตรกร มาทบทวนและการปรับปรุงการดำเนินการ มากน้อยเพียงใด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 กรมฯ มีการนำข้อมูลจากเกษตรกรมาวิเคราะห์ และปรับใช้ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 กรมฯ มีการจัดเก็บข้อมูลของเกษตรกร ที่เคยใช้บริการของกรมวิชาการเกษตร อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 กรมฯ มีการจัดกลุ่มเกษตรกรและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากงานวิจัย เพื่อให้ง่ายต่อการตอบสนองความต้องการ ในงานวิจัย อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 ตามลำดับ

5) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นต่อตัวแปรปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.19 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นลำดับแรกว่า เกษตรกรได้รับประโยชน์จากงานวิจัย ของกรมวิชาการเกษตร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 รองลงมา เห็นว่า เกษตรกร มีส่วนร่วมในการประเมินผลความสำเร็จของงานวิจัยข้าวโพดหวานพันธุ์ชัยนาท 2 อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ ความคาดหวัง และนำมากำหนดเป็นปัญหาของงานวิจัยข้าวโพดหวาน ชัยนาท 2 อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.03 เกษตรกรมีส่วนร่วมตัดสินใจ การวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ และวิธีการดำเนินงานในงานวิจัยของวิชาการเกษตร อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.92 และเกษตรกรมีส่วนร่วมในการทดลองและพัฒนางานวิจัยของกรมฯ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.89 ตามลำดับ

6) ปัจจัยแรงจูงใจภายใน กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นต่อตัวแปรปัจจัยแรงจูงใจภายใน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 เมื่อพิจารณารายข้อ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นลำดับแรกว่า เมื่อสามารถนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ กลุ่มประชากรรู้สึกพึงพอใจ และปลื้มปิติในความสำเร็จ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 รองลงมาเห็นว่า ความมุ่งมั่นเอาใจใส่ ต่อการนำงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร ผู้การใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 การดำเนินงานวิจัยไปเผยแพร่ให้แก่เกษตรกรใช้ประโยชน์ เป็นงานที่ทำทลายความสามารถของกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 และกรมวิชาการเกษตรมีแรงจูงใจให้บุคลากรดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15 ตามลำดับ

7) ปัจจัยแรงจูงใจภายนอก กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นต่อตัวตัวแปรปัจจัยแรงจูงใจภายนอก ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 เมื่อพิจารณารายข้อ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นลำดับแรกว่า ผู้บริหารของกรมวิชาการเกษตร มีส่วนในการส่งเสริมให้นำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 รองลงมา นโยบายของกรมวิชาการเกษตร มีผลที่สนับสนุนให้เกิดการดำเนินงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร ไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 กระบวนการที่กรมวิชาการเกษตร มีการเชื่อมโยงการพิจารณาผลงานกับการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 การได้รับการยกย่องชมเชย ให้กำลังใจ มีการยอมรับในความสามารถ เมื่อมีการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 สภาพแวดล้อมในการทำงาน อุปกรณ์ และเครื่องมือต่าง ๆ ของกรมวิชาการเกษตร มีส่วนสนับสนุนต่อการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 และเมื่อสามารถนำงานวิจัยของกรมไปใช้ประโยชน์ได้ กรมวิชาการเกษตร มีรางวัลหรือค่าตอบแทน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.83 ตามลำดับ

1.4.3 ความคิดเห็นของกลุ่มประชากรทั้ง 2 กลุ่มต่อตัวแปรตาม เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ มีความเห็นต่อตัวแปรผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นลำดับแรกว่า งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ประสบผลสำเร็จในการลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 รองลงมา งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ประสบผลสำเร็จในเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ประสบผลสำเร็จในการเพิ่มน้ำหนักต่อฝัก อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ประสบผลสำเร็จในการเพิ่มผลผลิตให้กับเกษตรกร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ประสบผลสำเร็จในด้านคุณภาพการรับประทาน ได้แก่ รสชาติหวาน ฝักสด อวบ หอม อร่อย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ประสบผลสำเร็จในการต้านทานโรค อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ตามลำดับ

1.4.4 การทดสอบสมมติฐาน

1) ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า “ระดับของการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 70”

สรุปผลการทดสอบได้ว่า การประเมินระดับความผลสัมฤทธิ์ในนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

2) ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า “มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านนโยบายและโครงการวิจัย ที่ประกอบด้วย กระบวนการบริหาร โครงการวิจัย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์”

สรุปผลการทดสอบได้ว่า ปัจจัยด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นปัจจัยเพียงตัวเดียวที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสามารถอธิบายความผันแปรของผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ได้ร้อยละ 65.9

3) ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า “มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ที่ประกอบด้วย การตลาดสำหรับภาครัฐ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสีย และการมีส่วนร่วมของประชาชน มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์”

สรุปผลการทดสอบได้ว่า ปัจจัยด้านการตลาดสำหรับภาครัฐ เป็นปัจจัยเพียงตัวเดียวที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสามารถอธิบายความผันแปรของผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ได้ร้อยละ 49.9

4) ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 “มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านแรงจูงใจ ที่ประกอบด้วย ปัจจัยแรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์”

สรุปผลการทดสอบได้ว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจภายใน และปัจจัยแรงจูงใจภายนอก มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสามารถอธิบายความผันแปรของผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ได้ร้อยละ 53.3

1.4.5 ข้อสรุป จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการดำเนินงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

1) จุดแข็ง ที่มีส่วนช่วยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ คือ งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัชนาท 2 เป็นพันธุ์ที่ให้ฝักใหญ่ น้ำหนักดี ผลผลิตสูง ปลูกง่ายและปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมได้ดีและสามารถต้านทานโรคได้ดี และราคาของเมล็ดพันธุ์ถูกกว่าภาคเอกชนมาก นอกจากนี้กรมวิชาการเกษตรเป็นหน่วยงานที่มีนักวิจัยที่มีความรู้ความสามารถ หลากหลายสาขาวิชา มีองค์ความรู้เกี่ยวกับพืชที่หลากหลาย ครบวงจร มีหน่วยงานของกรมฯ กระจายอยู่ทั่วประเทศ มีพันธุ์ใหม่ และพันธุ์ที่มีศักยภาพ และงานวิจัยของกรมวิชาการยังมุ่งประโยชน์สู่เกษตรกรเป็นหลัก

2) จุดอ่อน ที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรสู่การนำไปใช้ประโยชน์ คือ กรมวิชาการเกษตรขาดการประชาสัมพันธ์ การกระจายผลงานให้ทั่วถึง ขาดการรวบรวมผลงานวิจัยเก่า งานวิจัยบางงาน ไม่ตอบสนองความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ และตลาดไม่รองรับ ช่องทางการซื้อเมล็ดพันธุ์มีน้อย เมล็ดพันธุ์มีไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร คุณภาพของพันธุ์ยังสู้ของบริษัทไม่ได้ เช่น ขนาดของฝักไม่สม่ำเสมอ สีไม่สวย พันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัชนาท 2 ยังไม่ต้านทานกับโรคบางโรค นอกจากนี้ยังเห็นว่ากรมวิชาการเกษตรขาดกระบวนการส่งเสริมงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ อุปสรรคในการทำงานวิจัยมีไม่เพียงพอ ขาดการรับฟังความคิดเห็นอย่างครอบคลุมรอบด้าน ขาดกระบวนการเสริมสร้างแรงจูงใจในการพัฒนางานไปสู่การใช้ประโยชน์ และปัญหาระบบ ขั้นตอนการทำงาน ของทางราชการที่เป็นอุปสรรค ปัญหาบุคลากร ได้แก่ คนน้อย และขาดความรู้ในงาน

3) โอกาส ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปสู่การใช้ประโยชน์ คือ ด้านเศรษฐกิจ งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัชนาท 2 ช่วยเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร ความนิยมในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ ส่งผลให้เกษตรกรนิยมปลูกข้าวโพดหวานเพื่อสร้างรายได้เพิ่ม ด้านเทคโนโลยี ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ช่วยสร้างผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ และช่วยในการเผยแพร่งานวิจัยให้กว้างขวาง ด้านการเมือง นโยบาย

ของรัฐบาลที่มีส่วนส่งเสริมให้งานวิจัยของภาครัฐสู่การใช้ประโยชน์ และด้านสังคม จากกระแสการปลูกพืชหมุนเวียน ส่งผลให้คนหันมาปลูกข้าวโพดหวานมากขึ้น

4) อุปสรรคจากที่เป็นภัยคุกคามต่อการนำงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปสู่การใช้ประโยชน์ คือ ตลาดที่รับซื้อข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชั้นนาท 2 มีน้อย และสังคมเกษตรแบบดั้งเดิม ส่งผลให้เกษตรกรมักปลูกพืชที่มีความถนัด ไม่เปิดใจยอมรับงานวิจัย หรือพันธุ์พืชใหม่ๆ

1.4.6 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ให้มีการนำงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ที่สูงขึ้น

1) ควรเพิ่มช่องทางการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยให้กว้างขวางมากขึ้น เพื่อพันธุ์ของกรมวิชาการเกษตรจะได้เป็นที่รู้จัก โดยใช้ช่องทางการประชาสัมพันธ์ จากสื่อโฆษณา การออกสื่อโทรทัศน์ การแนะนำเอกสาร การใช้สื่อโซเชียลมีเดีย และการหาช่องทางการตลาดมารับผลผลิตที่ได้จากพันธุ์พืชของกรมวิชาการเกษตร

2) การเผยแพร่ผลงานวิจัยให้เข้าใจง่าย เกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติได้ง่ายและทำได้ นอกจากนั้น การจัดกิจกรรม เพื่อให้เกษตรกรได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติ วิธีการ และเทคนิคต่างๆ ที่ได้จากงานวิจัย เช่น การจัดทำแปลงสาธิต การจัดนิทรรศการ การจัดงานวันเกษตรกร การจัดฝึกอบรม ให้เกษตรกรเห็นอย่างชัดเจนถึงความแตกต่างระหว่างข้อดีข้อเสียที่เกิดจากการนำงานวิจัยไปใช้ เช่น การให้ปุ๋ย การให้น้ำ เป็นต้น

3) งานวิจัยควรให้เกษตรกรมีส่วนร่วม ได้แก่ การนำปัญหาของเกษตรกรมากำหนดหัวข้อการวิจัย การให้เกษตรกรร่วมทำงานวิจัยในพื้นที่ของเกษตรกร และเมื่อผลงานวิจัยสำเร็จ ควรให้เกษตรกรได้มีส่วนร่วมในการได้รับการยกย่องและมีส่วนร่วมในงานวิจัยนั้น เป็นการจูงใจให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของงานวิจัยมากขึ้น

4) ตั้งศูนย์หรือสถานที่สำหรับไว้เก็บแหล่งข้อมูลงานวิจัย หรือสถานที่สำหรับแสดงผลงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร หรือการเพิ่มหน่วยงานและบุคลากรสำหรับนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์โดยเฉพาะ

5) เพิ่มสิ่งจูงใจ เช่น รางวัล ความดีความชอบ ในการส่งเสริมให้บุคลากรสามารถผลิตงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์

6) เพิ่มความสะดวก ให้เกษตรกรในการมาใช้บริการ เช่น ปรับปรุงสถานที่ลดขั้นตอนการดำเนินการ ให้ไม่ยุ่งยาก การนำระบบสารสนเทศ เทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการให้บริการเกษตรกร เกษตรกรจะได้รับบริการอย่างรวดเร็วและทันความต้องการ

7) เสริมสร้างการบูรณาการความร่วมมือภายในหน่วยงานของรัฐด้วยกัน ในการหาช่องทางทางการตลาดให้มากขึ้น เพิ่มมูลค่าของสินค้าเกษตร แปรรูปผลิตภัณฑ์ให้มีความ หลากหลายมากขึ้น พัฒนาระบบการผลิตอุตสาหกรรมการผลิตอุตสาหกรรมเกษตร ให้ได้มาตรฐาน และมีประสิทธิภาพในการผลิตให้สูงขึ้น เป็นต้น

8) มีการประเมินผลสำเร็จการดำเนินงานผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ เพื่อนำ จุดบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อปรับหรือส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีมากขึ้น ให้สามารถ นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เสริมสร้างคุณภาพเมล็ดพันธุ์ให้ได้มาตรฐานเทียบเท่าเอกชน

ตอนที่ 2 อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวาน ลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตร ไปใช้ประโยชน์ มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปราย ดังต่อไปนี้

2.1 ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 เพื่อประเมินระดับผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัย ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตร ไปใช้ประโยชน์ ต่ำกว่าร้อยละ 70 จากการทดสอบสมมติฐาน เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ จำนวน 6 ข้อ อันประกอบไปด้วยตัวแปร ด้านผลผลิต ประกอบไปด้วย 1) พันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูง ได้แก่ จำนวนผลผลิตที่ได้มากขึ้น น้ำหนัก สูงต่อฝักสูง 2) คุณภาพด้านการรับประทาน ได้แก่ รสชาติหวาน ฝักสด อวบ หอม อร่อย และ 3) มีความต้านทานโรค และตัวแปรผลลัพธ์ ประกอบไปด้วย 1) ต้นทุนการผลิตลดลง และ 2) เพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร โดยใช้การทดสอบค่า (t-test) (ดูตารางที่ 4.12) ผลการศึกษา พบว่า ระดับความผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตร ไปใช้ประโยชน์ มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยกลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 และเกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 มีความเห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ ประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 อันเป็นผลมาจากที่งานวิจัยข้าวโพด หวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเกษตรกร เป็นงานวิจัยที่มี คุณภาพ ให้ผลผลิตสูง คุณภาพการรับประทานสูง มีความต้านทานโรค สามารถลดต้นทุนการผลิต และช่วยเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร ทำให้เกษตรกรที่ได้ใช้งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์

ชยันต 2 เห็นประโยชน์และเลือกนำงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมาก โดยกรมวิชาการเกษตรได้มีการนำระบบบริหารจัดการงานวิจัยของประเทศ (National Research Management System : NRMS) เป็นระบบที่เชื่อมโยงข้อมูลการบริหารจัดการงานวิจัยและงบประมาณวิจัยระหว่างหน่วยงานภาครัฐ นักวิจัย แหล่งทุนวิจัย และสำนักงานประมาณ และแบ่งการบริหารงานวิจัยออกเป็น 3 ชั้น คือ 1) ชั้น Pre-audit (ระบบการประเมินข้อเสนอการวิจัย) เป็นขั้นของการตรวจสอบ และการส่งข้อโครงการวิจัยเพื่อเสนอขอรับทุน รวมถึงการพิจารณาทุน 2) ชั้น Ongoing monitoring (ระบบการดำเนินการและติดตามงานวิจัย) เป็นขั้นตอนหลังจากการได้รับการพิจารณาทุนแล้ว และรายงานความคืบหน้า ติดตามความก้าวหน้า การดำเนินงานวิจัย และ 3) ชั้น Post-audit (ระบบประเมินผลงานวิจัย) เป็นขั้นตอนการตรวจสอบหลังเสร็จสิ้นโครงการวิจัยแล้ว โดยมีการรายงานผลการวิจัย และการประเมินผลการวิจัย ซึ่งมีผลทำให้งานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร มีกระบวนการวางแผนในทุกขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสอดคล้องกับกรมวิชาการเกษตรที่ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของงานวิจัยให้ตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เกษตรกร เอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้จากยุทธศาสตร์ของกรมวิชาการเกษตร พ.ศ. 2558-2559 ในยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างความเป็นเลิศทางด้านการวิจัยและการบูรณาการจัดการด้านพืชและเครื่องจักรกลการเกษตร เพื่อการพัฒนาการผลิตที่ยั่งยืน โดยมุ่งพัฒนางานวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมายให้สามารถนำไปใช้ได้จริงในการแก้ปัญหาให้กับกลุ่มเป้าหมาย และสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มและตอบสนองความต้องการของตลาด จากแนวคิดที่กรมวิชาการเกษตรให้ความสำคัญในการมุ่งไปที่ผลผลิตและผลลัพธ์ของงานวิจัยส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชยันต 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์อยู่ในระดับที่สูง สะท้อนให้เห็นว่ากรมวิชาการเกษตรมีการนำแนวคิดของ ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ (Critical Success Factor : CSFs) มาใช้เป็นการให้ความสำคัญกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบรรลุความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ขององค์กร ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จจึงเป็นแนวทางที่เป็นรูปธรรมในการยึดโยงการปฏิบัติงานทุกระดับให้มุ่งไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้เจ้าหน้าที่และผู้บริหารของกรมวิชาการเกษตรรู้ว่าต้องทำอะไรบ้าง เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ในองค์กรตอบสนองต่อวิสัยทัศน์ เกณฑ์ที่ใช้ประกอบด้วย 1) การมุ่งความสำคัญไปที่ผลผลิตและผลลัพธ์ขององค์กร 2) มีความเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ หรือวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยมุ่งเน้นเฉพาะงานที่สำคัญเท่านั้น 3) มีความหมายที่เฉพาะเจาะจงและสามารถเข้าใจง่าย ซึ่งต้องกำหนดปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จให้ชัดเจน ไม่คลุมเครือ สามารถสื่อความหมายได้อย่างเดียวกัน เข้าใจง่าย ทุกคนสามารถเข้าใจได้ตรงกัน 4) ผู้บริหารให้การยอมรับว่าปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จที่กำหนดขึ้นเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการบรรลุวิสัยทัศน์ขององค์กร และ 5) องค์กร

สามารถควบคุมผลให้เกิดขึ้นได้ในทางปฏิบัติ (สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2547)

2.2 ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 “มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านกลุ่มนโยบาย และโครงการ ที่ประกอบด้วย กระบวนการบริหาร โครงการวิจัย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์” พบว่า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสมการถดถอยในการทดสอบสมมติฐานของปัจจัย ด้านนโยบายและโครงการวิจัย ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ พบว่า ตัวแปรปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นตัวแปรเพียงตัวแปรเดียวที่เข้าสู่สมการถดถอย โดยมีความสามารถในการอธิบายความผันแปรของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ได้ร้อยละ 65.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($R^2=.659$, Sig< .05) โดยข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดมีความเห็นว่า การทำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายของกรมวิชาการเกษตรได้นั้น เนื่องจากกรมวิชาการเกษตรมีความพร้อมของหน่วยงานภายในกรมวิชาการเกษตรที่มีศักยภาพ กระจายอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ ทำให้เข้าถึงเกษตรกรได้มาก และยังสามารถเข้าใจถึงปัญหาของเกษตรกรในแต่ละสภาพพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน ประกอบกับกรมวิชาการเกษตรมีคุณลักษณะของหน่วยปฏิบัติ คือ มีนักวิจัยหรือนักวิชาการที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ หลากหลายสาขาวิชา มีประสบการณ์การทำงานที่ถ่ายทอดกันมาเป็นเวลายาวนาน นอกจากนี้กรมวิชาการเกษตรมีทรัพยากรที่ใช้ในงานวิจัยอย่างเพียงพอ ทั้งอุปกรณ์ เครื่องมือ และห้องแลปอย่างครบวงจร ประกอบกับการมีรัฐบาลที่กำหนดนโยบายในการให้การสนับสนุนงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ จะให้เห็นได้จากนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งเป็นโมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล ภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่มุ่งให้ประเทศไทยก้าวสู่ประเทศไทย 4.0 โดยมีฐานคิดหลักเพื่อพัฒนาจากการผลิตสินค้า ไปสู่การพัฒนาเชิงนวัตกรรม เปลี่ยนการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม นับได้เป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นส่วนผลักดันให้การทำงานของกรมวิชาการเกษตรของกรมวิชาการเกษตรถูกนำไปใช้ประโยชน์ สอดคล้องกับแนวคิดของ C.E. Van Horn และ D.S. Van Meter (1976) ที่เห็นว่า นโยบายที่ถูกกำหนดจะสามารถนำไปปฏิบัติแล้ว ประสบผลสำเร็จ จะต้องมีการกลไกและกระบวนการในการขับเคลื่อน ได้แก่ มาตรฐานนโยบาย

ทรัพยากรนโยบาย การสื่อข้อความ การบังคับใช้กฎหมาย คุณลักษณะของหน่วยงานปฏิบัติงาน เื่อนใจทางการเมือง เื่อนใจทางสังคมและเศรษฐกิจ และทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน ปัจจัยเหล่านี้ นำไปสู่การทำให้เป้าหมายของนโยบายที่ได้กำหนดไว้เป็นความจริง และผลของนโยบายจะตกสู่ประชาชน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิรินันท์ หล่อตระกูล (2559) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัด กาฬสินธุ์ พบว่าอยู่ในระดับมาก มี 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมภายนอก (การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี) ด้านการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ด้านวัตถุประสงค์ของ นโยบาย ด้านมาตรการการควบคุมประเมินผล ด้านลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ และ ด้านสมรรถนะขององค์การ

2.3 ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 “มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านการจัดการ ภาครัฐแนวใหม่ ที่ประกอบด้วย การตลาดสำหรับภาครัฐ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ ภาครัฐ (PMQA) หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสีย และการมีส่วนร่วมของประชาชน มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการ เกษตรไปใช้ประโยชน์ ” พบว่า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสมการถดถอยในการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยด้านการจัดการภาครัฐแนวใหม่ ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ พบว่า ตัวแปรปัจจัยการตลาดสำหรับภาครัฐ เป็นตัวแปรเพียงตัวแปรเดียวที่เข้าสู่สมการถดถอย โดยมีความสามารถในการอธิบายความผันแปรของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ประโยชน์ ได้ร้อยละ 49.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($R^2=.499$, Sig< .05) โดยข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดให้ความเห็นว่าการที่งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายของกรมวิชาการเกษตร เนื่องจากกรมวิชาการเกษตรมีการพัฒนาพันธุ์พืชใหม่ และมีศักยภาพจำนวนมาก (Product) ประกอบกับราคาดั้งเดิมพันธุ์ของกรมวิชาการเกษตร (Price) ที่มีราคาสูงกว่าภาคเอกชนมาก ทำให้เข้าถึงเกษตรกรและเกษตรกรเลือกนำงานวิจัยของกรมฯ ไปใช้ประโยชน์ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) ได้นำแนวคิดการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของภาครัฐมากขึ้น โดยการเอาระบบการแข่งขันทางการตลาดเข้ามาจัดการภาครัฐ ผ่านมุมมองการบริหารแบบนักการตลาดที่มุ่งเอาลูกค้า (C-Customer) เป็นจุดเริ่มต้นของการขายสินค้าและบริการจากภาครัฐ โดยมีปัจจัยส่วนผสมของการตลาด เป็นเครื่องมือเพื่อให้บรรลุถึงกลุ่มเป้าหมายและประชาชน ตามหลัก 4Ps

ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) สถานที่ (Place) และการส่งเสริมการขาย (Promotion) และยังคงคล้องกับผลการวิจัยของ อรวรรณ ศรี โสมพันธ์ (2557) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง โครงสร้างการผลิตและการตลาดข้าวหอมมะลิไทย พบว่า ปัจจัยที่มีผลทำให้ข้าวของไทย มีแนวโน้มในการปลูกและส่งออกมากขึ้น เกิดจากราคาข้าวของไทยถูกกว่าข้าวชนิดอื่น ประกอบ กับ วิธีการตลาดและช่องทางการกระจายรวมทั้งพฤติกรรมตลาดที่เปลี่ยนแปลงไป การขายข้าว ผ่านพ่อค้ารวบรวมท้องถิ่นที่เคยมีบทบาทมากในตลาดข้าว โดยเฉพาะตลาดข้าวเปลือกหอมมะลิ ในอดีตลดลง สาเหตุเพราะการพัฒนาระบบการสื่อสารและคมนาคมที่ทันสมัย และรวดเร็วขึ้น ทำให้เกษตรกรมีทางเลือกในการขายผลผลิตทางการเกษตรที่หลากหลายมากขึ้น

2.4 ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 “มีปัจจัยอย่างน้อย 1 ตัว ในด้านแรงจูงใจ ที่ประกอบด้วย ปัจจัยแรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการ นำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตร ไปใช้ประโยชน์” พบว่า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสมการถดถอยในการทดสอบสมมติฐานของปัจจัยด้านการ จัดการภาครัฐแนวใหม่ ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตร ไปใช้ประโยชน์ พบว่า

1) ปัจจัยด้านแรงจูงใจภายใน เป็นตัวแปรลำดับแรกที่เข้าสู่สมการถดถอย มีความสามารถในการอธิบายความผันแปรเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัย ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตร ไปใช้ประโยชน์ ได้ร้อยละ 48.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($R^2=.481$, Sig (P)< .05)

2) ตัวแปรลำดับที่สองที่เข้าสู่สมการถดถอย คือ ปัจจัยแรงจูงใจภายนอก มีความสามารถในการอธิบายความผันแปร เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัย ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตร ไปใช้ประโยชน์ ได้เพิ่มขึ้น 5.2 มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 (R^2 Change =.052, Sig (P)< .05) โดยข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ปลายเปิดที่ได้ให้ความเห็นว่า การทำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการ เกษตรไปใช้ประโยชน์สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายของกรมวิชาการเกษตรได้จะต้อง มีปัจจัยแรงจูงใจทั้งภายใน ประกอบด้วย ความสำเร็จในการทำงาน ความรับผิดชอบ และลักษณะ ของงานที่ปฏิบัติ และแรงจูงใจภายนอก ประกอบด้วย ค่าตอบแทน ความก้าวหน้า การได้รับการ ขอมรับนับถือ นโยบายและการบริหารงาน สภาพการทำงาน และวิธีการปกครองของผู้บังคับบัญชา ความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าหากปัจจัยแรงจูงใจที่กระตุ้นให้ทำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มีมากจะส่งผลให้งานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้นด้วย สอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจ ได้แก่ ทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการ ของ Abraham H. Maslow

ที่มองว่า มนุษย์เป็นผู้ใฝ่ดี มีความปรารถนาจะใช้ความรู้ ความสามารถเพื่อนำตัวเองไปสู่ชีวิตที่ดีขึ้น นอกจากนั้น ทฤษฎีสองปัจจัย ของ Frederick Herzberg ที่นำเสนอปัจจัยต่าง ๆ ที่กระตุ้นให้คนขยันทำงานมากขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยทางสุขวิทยา และปัจจัยจูงใจ ที่ทำให้เกิดแรงจูงใจหรือความพอใจในงานให้การทำงานดียิ่งขึ้น นอกจากนั้น ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุกษา แก้วเกรียงไกร และคณะ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ของกรมชลประทาน ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจ มีส่วนในการสร้างบรรยากาศ ส่งเสริม หรือกระตุ้นให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพของงานเป็นอย่างมาก ได้แก่ การยอมรับความรู้ความสามารถจากองค์กรและผู้บังคับบัญชา การให้เงินรางวัลค่าตอบแทน ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การได้รับมอบหมายงานที่ท้าทาย สภาพการบังคับบัญชา สภาพการทำงาน ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากร การประสบความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพขององค์กร ความชัดเจนของนโยบายและการบริหารองค์กร

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ ซึ่งในการวิจัยมีผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ โดยแบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ข้อเสนอแนะด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ มีจำนวน 3 ตัวแปร คือ ปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยการตลาดสำหรับภาครัฐ และปัจจัยแรงจูงใจ ดังนั้น เพื่อให้การนำงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตร มีผลสัมฤทธิ์ที่เพิ่มสูงขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะตามปัจจัยแต่ละด้าน ดังนี้

1) *ปัจจัยการนำนโยบายไปปฏิบัติ* ผู้บริหารควรนำแนวทางไปปรับปรุงการกำหนดนโยบาย และการปฏิบัติตามนโยบายของกรมฯ ดังนี้

(1) ผู้บริหารของกรมวิชาการเกษตร ควรกำหนดนโยบายในการนำงานวิจัยนำไปใช้ประโยชน์ ซึ่งต้องมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน โดยระบุรายละเอียดแนวทาง และวิธีการของนโยบายที่มีมาตรฐาน เป็นรูปธรรม สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

ต้องเสริมสร้างกระบวนการในการส่งเสริมงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์ โดยจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร อาจจะออกมาในรูปของหนังสือสั่งการ คำสั่ง ระเบียบ หรือประกาศ ฯลฯ

(2) เสริมสร้างกระบวนการติดต่อกสื่อสารภายในกรมวิชาการเกษตร ระหว่างผู้กำหนดนโยบายไปยังหน่วยงานภายในที่เป็นหน่วยงานปฏิบัติให้เข้าใจนโยบายในการนำงานวิจัยนำไปใช้ประโยชน์ของกรมวิชาการเกษตร เพิ่มระบบการประสานงานที่เป็นระบบและสะดวกรวดเร็ว ทั้งที่เป็นทางการ และไม่ใชทางการ

(3) สร้างความร่วมมือระหว่างผู้กำหนดนโยบายและผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อให้หน่วยปฏิบัติเต็มใจและเห็นประโยชน์จากนโยบายที่กำหนด และนำนโยบายไปปฏิบัติด้วยความเข้าใจและเต็มใจ สร้างการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานปฏิบัติด้วยกัน ให้มีความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการ จะช่วยสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง และร่วมแรงร่วมใจ

(4) เสริมสร้างสมรรถนะขององค์กร พัฒนาความพร้อมของบุคลากร ในการเพิ่มศักยภาพในการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน ตามนโยบาย/แผนงาน/โครงการที่ได้รับมอบหมาย นอกจากนั้นต้องสร้างคุณลักษณะของบุคลากรที่ช่วยส่งเสริมให้การนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ เช่น ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกันเป็นทีม เป็นต้น

(5) เพิ่มอุปกรณ์ เครื่องมือ ที่ใช้ในงานวิจัยให้มีความเพียงพอ ไม่ว่าจะ เป็นงบประมาณ เครื่องมือ อุปกรณ์ทางการวิจัย อุปกรณ์ที่ใช้ในการเผยแพร่งานวิจัย วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี รวมทั้งอาคารและสถานที่ และมีการบริหารจัดการที่ทันสมัย ลดกฎระเบียบ สร้างความยืดหยุ่นให้กระบวนการทำงาน เพราะจะช่วยลดความต่อต้านและบั่นทอนกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน

(6) ผู้บริหารควรนำปัจจัยด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี มาประกอบการกำหนดนโยบายในการดำเนินงานวิจัย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน

(7) มีการกำหนดมาตรการการควบคุมและการประเมินผลนโยบาย การนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ นอกจากจะเป็นการควบคุม และสั่งการ ยังเป็นการประเมินได้ว่า นโยบายที่กำหนดนั้น มีปัญหาและข้อจำกัดอะไรบ้าง และสามารถนำมาแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(8) กรมวิชาการเกษตรควรเพิ่มหน่วยงานและบุคลากรสำหรับนำงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์โดยเฉพาะ

(9) เสริมสร้างการบูรณาการความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก เช่น (1) บูรณาการความร่วมมือกับกระทรวงพาณิชย์ในการหาช่องทางทางการตลาดให้กับงานวิจัย โดยตรง (2) บูรณาการความร่วมมือกับกระทรวงวิทยาศาสตร์ในการเพิ่มมูลค่าของงานวิจัย แปรรูป

ผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายมากขึ้น (3) บูรณาการความร่วมมือกับกระทรวงอุตสาหกรรม ในการส่งเสริมพัฒนาระบบการผลิตอุตสาหกรรมเกษตร ให้ได้มาตรฐาน และมีประสิทธิภาพ ในการผลิตให้สูงขึ้น (4) บูรณาการความร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ ในการพัฒนาหลักสูตร ด้านการเกษตรให้มีมาตรฐานสากลและมีคุณภาพ (5) บูรณาการความร่วมมือกับกระทรวง วัฒนธรรม ในการส่งเสริมคุณค่าของเกษตรกรให้มากขึ้นให้เกษตรกรเห็นความสำคัญในการเกษตรไทย

3.1.2 ปัจจัยการตลาดสำหรับภาครัฐ ผู้บริหารควรนำแนวทางไปปรับปรุง ผลงานวิจัย ช่องทางการประชาสัมพันธ์ และการให้บริการต่อเกษตรกร ดังนี้

1) ให้ความสำคัญกับผลงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร โดยทำให้ เกษตรกรเห็นว่าผลงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร สามารถนำไปใช้ได้จริง ได้ประโยชน์และ ผลตอบแทนที่คุ้มค่า จนเป็นที่พึงพอใจ และเลือกนำงานวิจัยไปใช้

2) เพิ่มช่องทางการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ ผลงานวิจัยให้หลากหลาย มากขึ้น เพื่อพันธุ์ของกรมวิชาการเกษตรจะได้เป็นที่รู้จัก โดยอาจใช้ช่องทางการประชาสัมพันธ์ จากสื่อโฆษณา การออกสื่อโทรทัศน์ การใช้สื่อโซเชียลมีเดีย นอกจากนั้นการจัดกิจกรรม เพื่อทำ ให้เกษตรกรได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติ วิธีการ และเทคนิคต่างๆ ที่ได้จากงานวิจัย เช่น การจัดทำแปลง สาธิต การจัดนิทรรศการ การจัดงานวันเกษตรกร การจัดฝึกอบรม ให้เกษตรกรเห็นอย่างชัดเจนถึง ความแตกต่างระหว่างข้อดีข้อเสียที่เกิดจากการนำงานวิจัยไปใช้ เช่น การให้ปุ๋ย การให้น้ำ เป็นต้น การตั้งศูนย์ หรือสถานที่สำหรับไว้เก็บแหล่งข้อมูลงานวิจัย หรือสถานที่สำหรับแสดงผลงานวิจัย ของกรมวิชาการเกษตรโดยตรง และการจัดทำคู่มือ หนังสือ เอกสาร แนะนำพันธุ์ใหม่ ๆ แจกตาม หน่วยงานนอกกรมฯ ให้อย่างแพร่หลาย และทั่วถึง

3) หาช่องทางการตลาดมารับผลผลิตที่ได้จากพันธุ์พืชของกรม ฯ เป็นการช่วยส่งเสริมและช่วยเหลือเกษตรกร เพราะการปรับปรุงพันธุ์พืชใหม่ ๆ ขึ้นมาแต่ได้ เกษตรกรไม่สามารถขายผลผลิตได้ก็ไม่มีประโยชน์ ทำให้งานวิจัยสูญเปล่า นอกจากนั้น ควรมีงบประมาณในการส่งเสริมด้านการตลาด และอุตสาหกรรมครัวเรือน ในการนำพันธุ์ไปใช้ ประโยชน์มากขึ้น

4) จัดสถานที่ในการส่งต่องานวิจัย และการจัดจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ของกรมฯ ให้ประชาชนได้รับความพึงพอใจ ได้รับความสะดวกสบายในการเข้ามาใช้บริการ เช่น การปรับปรุงสถานที่ให้บริการ ลดขั้นตอนการดำเนินการให้ไม่ยุ่งยาก นอกจากนั้น ควรนำระบบ สารสนเทศ เทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการให้บริการเกษตรกร เกษตรกรจะได้รับบริการ อย่างรวดเร็ว และทันความต้องการ

3.1.3 ปัจจัยแรงจูงใจ ผู้บริหารควรนำแนวทางไปปรับปรุงกระบวนการภายใน กรมวิชาการเกษตร เพื่อจูงใจให้บุคลากรของกรมวิชาการเกษตร มีแรงจูงใจ และนำงานวิจัยไปใช้ ประโยชน์ให้สูงขึ้น ดังนี้

1) สร้างกระบวนการเพื่อให้บุคลากรเกิดแรงจูงใจในการพัฒนางานวิจัย ไปสู่การใช้ประโยชน์ การสร้างวัฒนธรรมและค่านิยม ได้แก่ 1. สร้างค่านิยมในการให้ความสำคัญ กับความสำเร็จของงาน ทำให้บุคลากรของกรมวิชาการเกษตร รู้สึกภูมิใจและปลาบปลื้ม ในผลสำเร็จของงาน 2. สร้างค่านิยมความรับผิดชอบ ความเอาใจใส่ ความมุ่งมั่นตั้งใจต่อหน้าที่ การงานวิจัย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด 3. สร้างกระบวนการกระตุ้นให้งานวิจัยมีความรู้สึก ทำทหาย ความน่าสนใจ ต่อการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ตรงกับความรู้ความสามารถ

2) กำหนดเกณฑ์และให้รางวัลหรือค่าตอบแทนเพิ่มเติม สำหรับบุคลากร ที่สามารถนำงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ได้ตามเกณฑ์ที่กรมวิชาการเกษตร กำหนด

3) ให้การยกย่องชมเชย การแสดงความยินดี ให้กำลังใจ หรือการ แสดงออกอื่นใดที่แสดงให้เห็นถึงการยอมรับในความสามารถ เมื่อมีการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ได้อย่างกว้างขวาง

4) สร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานของกรมวิชาการเกษตร ที่สนับสนุน ให้การนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ เช่น การจัดสถานที่ อุปกรณ์หรือเครื่องมือต่าง ๆ เทคโนโลยี ให้สามารถทำงานได้อย่างสะดวก รวดเร็ว

5) เสริมสร้างศักยภาพให้ผู้บังคับบัญชาในทุกระดับ ในการส่งเสริมให้นำ งานวิจัยไปใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะด้านผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ ประโยชน์ โดยภาพรวมนั้นสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จในการนำงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร ไปใช้ประโยชน์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ระดับของการนำงานวิจัยข่าวโศกหวนลูกผสม พันธุ์ชยันต 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ ประโยชน์ อยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 70 ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐานระดับผลสัมฤทธิ์มากกว่า ร้อยละ 70 แต่หากต้องการให้ผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับที่สูงขึ้น ตามความเห็นของผู้วิจัย กรมวิชาการเกษตรควรเพิ่มขึ้นตอน และกระบวนการ ดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1) การให้ความสำคัญกับความต้องการของเกษตรกรเป็นหลัก ด้วยการนำแนวคิดของการบริหารโครงการวิจัย และการมีส่วนร่วมของเกษตรกรมาปรับใช้กับการบริหารจัดการงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร ได้แก่ ขั้นตอนก่อนงานวิจัย นักวิจัยของกรมวิชาการเกษตรจะต้องนำปัญหา และความต้องการของเกษตรกรมาใช้กำหนดหัวข้องานวิจัย และนำวิเคราะห์ประโยชน์ ผลกระทบ และความเป็นไปได้ของงานวิจัย โดยจัดกิจกรรมเพื่อเข้าถึงเกษตรกร และสอบถามความต้องการ และปัญหาที่เกษตรกรประสบอยู่ ขั้นตอนระหว่างการดำเนินงานวิจัย นักวิจัยของกรมวิชาการเกษตร จะต้องให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการทดลอง และพัฒนางานวิจัย โดยอาจให้มีส่วนร่วมในการวิจัย และทดลองในพื้นที่ของเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรได้มีส่วนร่วมในสำรวจข้อมูล ส่วนร่วมในการพัฒนา และแก้ปัญหา และขั้นตอนหลังงานวิจัย คือการให้เกษตรกรมีส่วนในการวัดผลการดำเนินการ เพื่อให้รู้ว่าผลจากการดำเนินงานวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ นอกจากนี้จะต้องมีการติดตามผลงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร มีระบบรายงานการติดตามงาน ควบคุมงานแต่ละขั้นตอนที่มีความเหมาะสมนำผลการประเมินมาใช้ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาในงานวิจัยในอนาคต

2) การให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารจัดการภายในที่ทันสมัยของกรมวิชาการเกษตร ในการให้บริการประชาชน เพื่อรองรับการส่งต่อผลงานวิจัยสู่เกษตรกร ด้วยการนำแนวคิดของการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award: PMQA) เพื่อพัฒนาคุณภาพให้กรมวิชาการเกษตรเป็นองค์กรแห่งความเป็นเลิศ ในหมวดที่ 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย ด้วยการบริหารจัดการภายใน ดังนี้ 1) การดำเนินการเพื่อสร้างความรู้เกี่ยวกับเกษตรกร หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการเพิ่มกระบวนการรับฟัง ปฏิสัมพันธ์ และสังเกตผู้รับบริการ เพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการ ความคาดหวัง ของเกษตรกร หรือ หน่วยงานอื่น ๆ และ 2) การดำเนินการในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย โดยการสร้างระบบสารสนเทศในการจัดเก็บข้อมูลเกษตรกรให้แม่นยำ และสามารถนำมาใช้ประกอบการบริการได้อย่างสะดวกรวดเร็ว เพิ่มกระบวนการอำนวยความสะดวกในการติดต่อข้อมูล รับบริการ หรือ ร้องเรียน ได้อย่างสะดวกรวดเร็วไม่มีอุปสรรค นอกจากนี้ต้องสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงาน คือ การศึกษา และปรับปรุงขั้นตอนการทำงาน โดยอาจรวมถึงการดำเนินการลดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติงาน โดยมีการจัดทำขั้นตอนให้ง่ายและรวดเร็ว เพื่อเป็นการสร้างความพึงพอใจให้กับเกษตรกรต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาการนำงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรในพีชชนิดอื่น ๆ เพื่อจะได้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ในภาพรวมได้อย่างครอบคลุม และอาจทำให้พบถึงข้อจำกัดอื่น ๆ ที่งานวิจัยชิ้นนี้ไม่พบ

2) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบ ปัจจัยความสำเร็จระหว่างงานวิจัยของภาครัฐ และเอกชน โดยเลือกศึกษาจากประชากรผู้ปฏิบัติงานของภาครัฐและภาคเอกชน และเกษตรกรที่เคยใช้งานวิจัยของทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของภาครัฐได้อย่างเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

3) ควรศึกษาตัวแปรที่อยู่ภายใต้กรอบแนวคิดของการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) ประเภทอื่น ๆ เพิ่มเติม ที่น่าจะมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ เช่น การบริหารจัดการความเสี่ยง (Risk Management) การประเมิน โครงการ (Project Evaluation) และ กำหนดตัวชี้วัดผลงาน หรือผลผลิตจากการปฏิบัติงาน (Performance Indicators) เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2557). *เกี่ยวกับกรมวิชาการเกษตร*. สืบค้นเมื่อ วันที่ 12 ธันวาคม 2560. จาก http://www.doa.go.th/main/index.php?option=com_content&view=article&id=51&Itemid=74.
- ขัตติยา วรรณสุด และวิชัย รูปขำดี. (2530). *การบริหารงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- จิรประภา อัครบวร และประยูร อัครบวร. (2552). *การตลาดสำหรับภาครัฐ (Marketing in Public Sector)* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา
- จุมพล หนิมพานิช. (2553). *การบริหารจัดการภาครัฐใหม่: หลักการ แนวคิด และกรณีตัวอย่างของ ไทย ฉบับปรับปรุง* (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เจมส์ แอล.เครย์ตัน. (2551). *คู่มือ การมีส่วนร่วมของประชาชนการตัดสินใจที่ดีกว่า โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม*. (วันชัย วัฒนศัพท์, ถวิลวดี บุรีกุล และเมธิศา พงษ์ศักดิ์ศรี, ผู้แปล) ขอนแก่น: โรงพิมพ์ศิริภรณ์ ออฟเซ็ท.
- เฉลิมลาภ ทองอาจ. (2555). *การบริหารการวิจัย (research management)*. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2560. จาก <https://www.gotoknow.org/posts/424637>.
- ไชยา ยี่มวิไล. (2557). *พัฒนาการรัฐประศาสนศาสตร์และบริหารรัฐกิจจากอดีตสู่ปัจจุบันและอนาคต*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด แสงจันทร์การพิมพ์.
- เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์. (2556). “รัฐประศาสนศาสตร์กับการปฏิรูประบบราชการ” ใน *ประมวลสาระชัชววิชา แนวคิด ทฤษฎี และหลักการรัฐประศาสนศาสตร์ Concepts Theories and Principles of Public Administration* หน้าที่ 11 (พิมพ์ครั้งที่ 9). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- (2558). “การวิจัยเชิงปริมาณทางรัฐประศาสนศาสตร์” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาขอบข่ายการศึกษาและวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์ Scope of Study and Research Public Administration* หน้าที่ 9. (พิมพ์ครั้งที่ 3). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ชนพรรณ ธาณี. (2552). *การจัดการทรัพยากรมนุษย์ยุคใหม่ Human Resource Management*. ขอนแก่น: หจก.ขอนแก่นการพิมพ์.

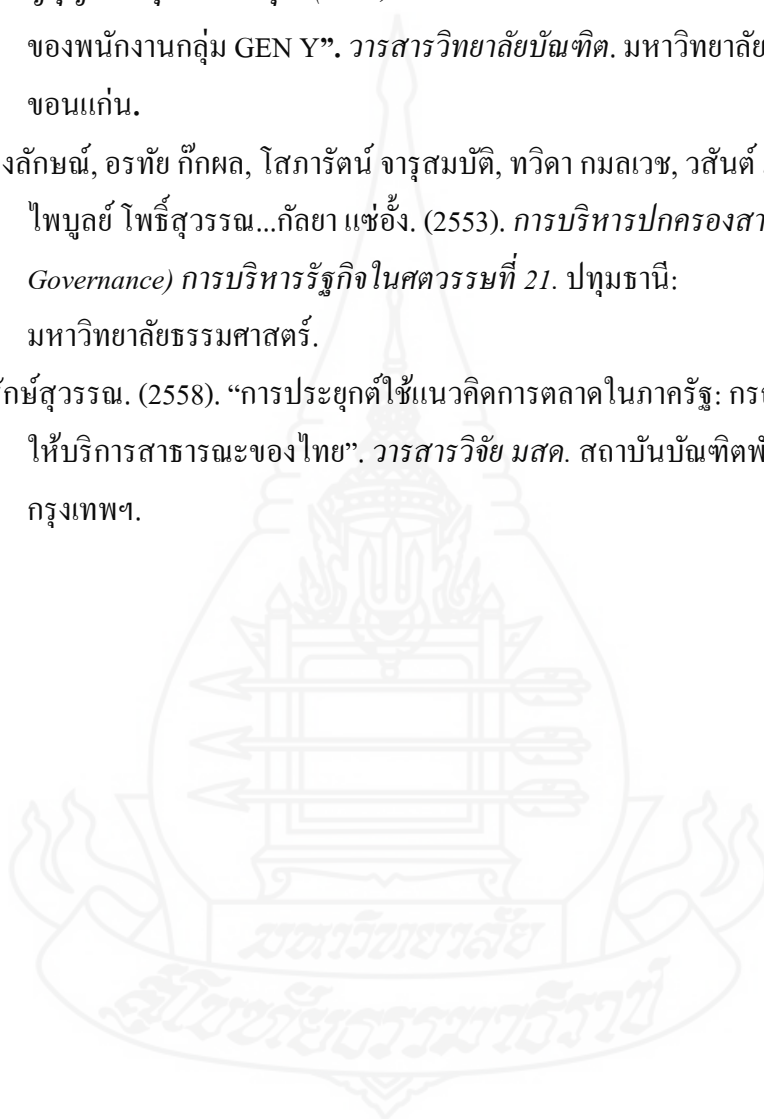
- ชั้นยวัฒน์ รัตนศักดิ์. (2555). *นโยบายสาธารณะ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). เชียงใหม่: คณะนิเทศการพิมพ์
 นงนุช อุณอนันต์. (2558). *การจัดการความรู้ (Knowledge Management)* (พิมพ์ครั้งที่ 2).
 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สหธรรมิก.
- นพรัตน์ ภูมิวุฒิสาร. (2558). *การจัดการการตลาด (Marketing Management)*. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิภาพร เฝียนเถียน. (2555). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของข้าราชการ ศาส
 ยุติธรรม ภาค 8* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์).
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, นันทวัฒน์ บรมานันท์, วุฒิสาร ต้นไชย, ถวิลวดี บุรีกุล, ปัทมา สุบกำปิง,
 สุธมนฑา ก่อแก้ว...ศุภานัน เทพคำ. (2554) *รายงานการศึกษา การมีส่วนร่วมของ
 ประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บริษัท เอ.
 พี.กราฟิคดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด.
- บุญเลิศ โสภณ. (2556). *การบริหารโครงการวิจัย*. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2560,
 จาก <http://www.cad.go.th/ewtadmin/ewt/statistic/download/pr501.pdf>.
- บุศรา สารเกษ. (2555). *แนวทางการพัฒนาระบบ กลไก การบริหารจัดการงานวิจัยของ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์).
 สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ประชุม โพธิ์กุล. (2539). *การบริหารโครงการ จากแนวคิดสู่การปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จ*.
 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สายใจ.
- ปิยะชัย จันทร์วงศ์ไพศาล. (2554). *การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม*.
 กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด บ้านหนังสือโกมินทร์.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์, ดำรง วัฒนา และวารภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจ. (2558). “แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัย
 ทางรัฐประศาสนศาสตร์”. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา ขอบข่ายการศึกษาและวิจัย
 ทางรัฐประศาสนศาสตร์ (Scope of Study and Research in Public Administration)*
 หน่วยที่ 8. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- พิทยา บวรวัฒนา. (2547). *รัฐประศาสนศาสตร์ ทฤษฎีและแนวการศึกษา (ค.ศ.1887-ค.ศ.1970)* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2557). *แนวคิด ทฤษฎี และหลักการรัฐประศาสนศาสตร์ สหรัฐอเมริกา 1* ใน *ประมวลสาระชุดวิชา แนวคิด ทฤษฎี และหลักการรัฐประศาสนศาสตร์ Concepts Theories and Principles of Public Administration* หน่วยที่ 6 (พิมพ์ครั้งที่ 11). นนทบุรี : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พัชรี ลิโรรส, พิไลฐ์ ศุภริยพงศ์, โสภารัตน์ จารุสมบัติ, รัชฎาภรณ์ แก้วสนิท, ไพบูลย์ โพธิ์สุวรรณ, อริญ โสทดพันธุ์...ครุณี หมั่นสมักร. (2546). *คู่มือ การมีส่วนร่วมของประชาชน* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มยุรี อนุমানราชชน. (2546). *การบริหารโครงการ (Project Management)* (พิมพ์ครั้งที่ 4) เชียงใหม่ : คະนึ่งนิจการพิมพ์. (2553). *นโยบายสาธารณะ Public Policy*. กรุงเทพฯ : ชรรคมลการพิมพ์
- จิราพร ศรีสุข (บ.ก.). (2550). ใน *ประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพบริหารรัฐกิจ Professional experience in public administration* นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ราณี อีสัยกุล. (2556). “การจูงใจบุคลากรในองค์กร”. ใน *ประมวลสาระชุดวิชา การบริหาร องค์กร (Organization Administration)* หน่วยที่ 9 (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2551). *การนำนโยบายไปปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บริษัท บพิชการพิมพ์ จำกัด
- วันชัย มีชาติ. (2556). “การประเมินประสิทธิผลองค์กร” ใน *ประมวลสาระชุดวิชา การบริหาร องค์กร (Organization Administration)* หน่วยที่ 15 (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิพุธ อ่องสกุล. (2551). *ชุดเครื่องมือการพัฒนาองค์กร (Organization Improvement Toolkits)* ตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ หมวด 3 การให้ความสำคัญ กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย. กรุงเทพฯ: บริษัท วิชั่น พรินท์ แอนด์ มีเดีย จำกัด.
- วิจารณ์ พานิช. (2546). *การบริหารงานวิจัย แนวคิดจากประสบการณ์* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- วิสูตร จิระคำแข็ง. (2543). *การบริหารโครงการ : แนวทางปฏิบัติจริง (Project Management)*. ปทุมธานี: สำนักพิมพ์วรรณกวี.

- ศุภชัย ยาวะประภาส และปิยากร หวังมหาพร. (2555). *นโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่นไทย*.
กรุงเทพฯ: บริษัท จุดทอง จำกัด.
(2557) *นโยบายสาธารณะ ประมวลสาระชุด*
วิชา การบริหารภาครัฐ *Public Administration* หน่วยที่ 2 (พิมพ์ครั้งที่ 8). นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท. (2559). *ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2*. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 มกราคม
2561. จาก, <http://www.doa.go.th/fcrc/chainat/index.php/21-research/45-2-2>.
- สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน. (2559). *สถานการณ์การผลิตและการตลาดข้าวโพด
หวาน. เอกสารประกอบการสัมมนา ยุทธศาสตร์การวิจัย: ก้าวต่อไปกับพืชไร่และพืช
ทดแทนพลังงาน สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน กรมวิชาการเกษตร*
ศิรินนท์ หล่อตระกูล. (2559). *รูปแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
กาฬสินธุ์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม, มหาสารคาม
- ศิริพร เมืองแก้ว. (2555). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตระบบเกษตร
อินทรีย์ของเกษตรกรตำบลสันป่ายาง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. (2547). *คุณลักษณะของปัจจัยหลักแห่ง
ความสำเร็จและ KPI ในการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์*. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2560,
จาก www.qa.kmutnb.ac.th/qa_news/2547/QANEWS71_25470501.pdf.
- สมพร อิศวิลานนท์, ปิยะทัศน์ พาพอนุรักษ์ และสุวรรณา ประณีตวาทกุล. (2553). *การประเมินผล
กระทบจากงานวิจัยด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย (สกว.)*. กรุงเทพฯ: บจก.ที คิว พี.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. (2559). *ผลงานวิจัยเด่น สกว. ประจำปี 2558*. กรุงเทพฯ:
บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2546, มีนาคม). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบ
ราชการ (พ.ศ. 2546-พ.ศ. 2550)*. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2560
จาก https://www.opdc.go.th/uploads/files/46_50.pdf.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2548). *การแปลงยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติด้วยการบริหารโครงการ (จังหวัด)*. สืบค้นเมื่อ 30 ธันวาคม 2560.
จาก http://www.opdc.go.th/content.php?menu_id=4&content_id=758.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2557, กันยายน) *เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พ.ศ. 2558 Public Sector Management Quality Award* สืบค้นเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2560 จาก <http://www.idd.go.th/PMQA/2558/PMQA2558.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2559, ธันวาคม) *การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ* สืบค้นเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2560, จาก https://www.opdc.go.th/special.php?spc_id=4&content_id=153
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2559, ธันวาคม) *การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม* สืบค้นเมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2560 จาก, https://www.opdc.go.th/content.php?menu_id=4&content_id=156
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.). (2558) สืบค้นเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2560, *ระบบบริหารจัดการงานวิจัยแห่งชาติ. (2560). การใช้งานระบบบริหารจัดการงานวิจัยแห่งชาติ (ระบบ NRMS)*. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2560 จาก, <https://www.nrms.go.th/NewSEventDetail.aspx?NID=2133>
- สุธีร์ วรประดิษฐ์ (2555) “การมีส่วนร่วมของชุมชน”. จาก สืบค้นเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2560, จาก http://52011310474.blogspot.com/2012/04/blog-post_30.html.
- สุกษา แก้วเกรียงไกร, กัลยาณี ประสมศรี, มณฑา ชาวโพธิ์ และวิสรารุณ ธิปไตย. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ของบุคลากรในการพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ของกรมชลประทาน ส่วนวิเคราะห์นโยบาย กองแผนงาน กรมชลประทาน*.
- เสน่ห์ จุ้ยโต. (2552). *การบริหารจัดการสาธารณะแนวใหม่ เอกสารการสอนชุดวิชา หลักและวิธีการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์ (Principles and Methods of Public Administration)* หน่วยที่ 6. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2557). *แนวคิด ทฤษฎี และหลักการรัฐประศาสนศาสตร์ ในการบริหารนโยบายสาธารณะ ใน ประมวลสาระชุดวิชา แนวคิด ทฤษฎี และหลักการรัฐประศาสนศาสตร์ Concepts Theories and Principles of Public Administration* หน่วยที่ 6. (พิมพ์ครั้งที่ 11). นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- อรรณ ศรีโสมพันธ์. (2557). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงสร้างการผลิตและการตลาด
ข้าวหอมมะลิไทย สำนักประสานงานวิจัยเชิงนโยบายเกษตร และการเสริมสร้าง
เครือข่ายงานวิจัยเชิงนโยบาย กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสถาบันคลังสมอง
ของชาติ.
- อัจจิมา บำเพ็ญบุญ และพุมิธร จิรายุส. (2559). “ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน
ของพนักงานกลุ่ม GEN Y”. วารสารวิทยาลัยบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
ขอนแก่น.
- อัมพร ชำรงลักษณ์, อรทัย ก๊กผล, โสภารัตน์ จารุสมบัติ, ทวีดา กมลเวช, วสันต์ เหลืองประภัสร์,
ไพบุลย์ โพธิ์สุวรรณ...กัลยา แซ่อึ้ง. (2553). การบริหารปกครองสาธารณะ (Public
Governance) การบริหารรัฐกิจในศตวรรษที่ 21. ปทุมธานี:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อานุกาฬ รัชษ์สุวรรณ. (2558). “การประยุกต์ใช้แนวคิดการตลาดในภาครัฐ: กรณีศึกษาในการ
ให้บริการสาธารณะของไทย”. วารสารวิจัย มสค. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์,
กรุงเทพฯ.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ศูนย์วิจัยวรรณคดีราชภัฏ

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามการวิจัย

แบบสอบถามหมายเลข

--	--

แบบสอบถาม

เรื่อง **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สอบถามกลุ่มบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 และกลุ่มบุคลากรเครือข่ายที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์
2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน
 - ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป
 - ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์
 - ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์
 - ส่วนที่ 4 เป็นการสอบถามความคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์สูงขึ้น เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามชุดนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริง หรือกรอกข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. อายุ

- ต่ำกว่า 25 ปี 25 – 30 ปี
 31 – 40 ปี 41 – 50 ปี
 51-60 ปี

3. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน

- มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ต่ำกว่า อนุปริญญาหรือเทียบเท่า/ปวส.
 ปริญญาตรี ปริญญาโท
 สูงกว่าปริญญาโท

4. ท่านมีอายุราชการจนถึงปัจจุบัน

- น้อยกว่า 5 ปี 5-10 ปี
 11-15 ปี 16-20 ปี
 มากกว่า 20 ปี

5. ปัจจุบันท่านปฏิบัติงานในหน่วยงานใดของกรมวิชาการเกษตร

- ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท ศูนย์ขยายเมล็ดพันธุ์พืชลพบุรี
 ศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ ศูนย์วิจัยพืชไร่สงขลา
 ศูนย์วิจัยพืชไร่ขอนแก่น ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกาญจนบุรี
 ศูนย์วิจัยพืชไร่สุพรรณบุรี ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุโขทัย

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการนำงานวิจัยข่าวโศกหวนลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

- คำชี้แจง 1. แบบสอบถามส่วนนี้มีคำถาม จำนวน 52 ข้อ (เพื่อความสมบูรณ์โปรดตอบคำถามทุกข้อ)
2. กรุณาอ่านข้อคำถาม และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด (ข้อละ 1 คำตอบ) ในฐานะที่ท่านเป็นบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ของกรมวิชาการเกษตร ท่านเห็นว่ากรมวิชาการเกษตรได้มีการนำหลักการดังต่อไปนี้มาใช้ มากน้อยเพียงใด

ข้อที่	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ปัจจัยด้านกระบวนการบริหารโครงการวิจัย (research management)						
1	หัวข้องานวิจัยได้นำปัญหาและความต้องการของเกษตรกรมากำหนด มากน้อยเพียงใด					
2	มีการวิเคราะห์ประโยชน์ ผลกระทบ และความเป็นไปได้ของงานวิจัย มากน้อยเพียงใด					
3	มีการคาดคะเน และกำหนดแผนการดำเนินงานวิจัยไว้เป็นการล่วงหน้า มากน้อยเพียงใด					
4	วัตถุประสงค์ของงานวิจัย มีการกำหนดไว้ชัดเจน มากน้อยเพียงใด					
5	การกำหนดตัวผู้รับผิดชอบ กิจกรรม สถานที่ กำหนดไว้ อย่างชัดเจน และเพียงพอเพียงใด					
6	มีการกำหนดทรัพยากรที่จะต้องใช้ได้แก่ งบประมาณ ระยะเวลา อุปกรณ์เครื่องมือ อย่างเพียงพอหรือไม่					
7	การนำแผนงานวิจัยที่กำหนดมาปฏิบัติ มีการบริหารจัดการที่ดี และเป็นไปตามกำหนดเวลา มากน้อยเพียงใด					
8	การติดตามผลงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร มีระบบ รายงาน การติดตามงาน ควบคุมงานแต่ละขั้นตอนที่มีความเหมาะสม มากน้อยเพียงใด					
9	มีการประเมินผลงานวิจัยว่าตรงกับความต้องการของเกษตรกรมากน้อยเพียงใด					
10	มีการนำผลการประเมินมาใช้ในการป้องกันและแก้ไข ปัญหางานวิจัยในอนาคต มากน้อยเพียงใด					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11	มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ งานวิจัยข้าวโพดหวาน ลูกผสมพันธุ์ชั้นนาท 2 คู่เกษตรกร มากน้อยเพียงใด					
ปัจจัยด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ (policy implementation)						
12	ผู้บริหารกรมฯ มีนโยบายในการส่งเสริมให้งานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มากน้อยเพียงใด					
13	วัตถุประสงค์ของการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มีความชัดเจน เป็นรูปธรรม สามารถนำไปปฏิบัติ ได้อย่างถูกต้องมากน้อยเพียงใด					
14	ทรัพยากรที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ งบประมาณ การสนับสนุนจากหน่วยงานภายในกรมฯ และการใช้สิ่งจูงใจ มีความเพียงพอ และมากน้อยเพียงใด					
15	การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บริหารในการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มายังผู้ปฏิบัติงาน มีความเข้าใจชัดเจนที่ตรงกันและชัดเจนเพียงใด					
16	การนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ของกรมฯ มีการประกาศ ในรูปของคำสั่ง มาตรการ กฎเกณฑ์ ประกาศ ฯลฯ ชัดเจนมากน้อยเพียงใด					
17	หน่วยงานของกรมวิชาการเกษตร มีศักยภาพ ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ ในการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มากน้อยเพียงใด					
18	ท่านมีความรู้และความเข้าใจในการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มากน้อยเพียงใด					
19	ท่านในฐานะผู้ปฏิบัติ มีความเต็มใจหรือตั้งใจ ในการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์มากน้อยเพียงใด					
20	งานวิจัยข้าวโพดหวานฯพันธุ์ชั้นนาท 2 ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดหวานลูกผสมมากน้อยเพียงใด					
21	งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชั้นนาท 2 ช่วยเพิ่มรายได้และลดต้นทุนให้กับเกษตรกร มากน้อยเพียงใด					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ปัจจัยด้านการตลาดภาครัฐ (Marketing in Public Sector)						
22	งานวิจัยข่าวโศกหวนลูกผสม พันธุ์ชยันนาท 2 เป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำให้เกษตรกร พึ่งพอใจจนนำไปใช้ มากน้อยเพียงใด					
23	ราคาสีดพันธุ์ข้าวโศกหวนฯ พันธุ์ชยันนาท 2 ที่กรมฯ ตั้งไว้มีความเหมาะสม มากน้อยเพียงใด					
24	ช่องทางในการซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโศกหวนฯ พันธุ์ชยันนาท 2 มีช่องทางที่หลากหลายเพียงใด					
25	กรมฯ ได้โฆษณาและประชาสัมพันธ์งานวิจัยข่าวโศกหวนฯ พันธุ์ชยันนาท 2 คู่เกษตรกรอย่างทั่วถึง มากน้อยเพียงใด					
ปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)						
หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย						
26	กรมฯ ให้ความสำคัญกับความต้องการ และความคาดหวัง ของเกษตรกรมากำหนดงานวิจัย มากน้อยเพียงใด					
27	กรมฯ มีการจัดกลุ่มเกษตรกรและผู้ที่ได้รับผลกระทบ จากงานวิจัย เพื่อให้ง่ายต่อการตอบสนองความต้องการ มากน้อยเพียงใด					
28	กรมฯ มีการรับฟังความคิดเห็น และเรียนรู้ความต้องการ และความคาดหวังของเกษตรกร มากน้อยเพียงใด					
29	กรมฯ มีการนำข้อมูลจากเกษตรกรมาวิเคราะห์และปรับใช้ มากน้อยเพียงใด					
30	กรมฯ มีการนำข้อมูลความต้องการ ความคาดหวังของ เกษตร ฆาตพทวนและการปรับปรุงการดำเนินการ มากน้อยเพียงใด					
31	กรมฯ มีวิธีการสร้างความสัมพันธ์และตอบสนองความต้องการต่อเกษตรกร มากน้อยเพียงใด					
32	กรมฯ มีการจัดเก็บข้อมูลของเกษตรกรที่เคยใช้บริการ ของกรมวิชาการเกษตร มากน้อยเพียงใด					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) (ต่อ)						
หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย						
33	กรมฯ มีการอำนวยความสะดวกในการติดต่อข้อมูล รับบริการหรือร้องเรียน มากน้อยเพียงใด					
34	กรมฯ มีการตอบข้อร้องเรียนและข้อสงสัย ต่อกลุ่มเกษตรกร รวดเร็วเพียงใด					
35	กรมฯ มีการสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงาน และประกาศให้เกษตรกรทราบขั้นตอนการทำงาน มากน้อยเพียงใด					
36	กรมฯ ให้ความสำคัญกับการประเมินความพึงพอใจของเกษตรกร มากน้อยเพียงใด					
37	กรมฯ มีการกำหนดตัวชี้วัด และการติดตามผลจากงานวิจัยไปใช้ มากน้อยเพียงใด					
ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation)						
38	เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ ความคาดหวัง และนำมากำหนดเป็นปัญหาของงานวิจัยข้าวโพดหวาน มากน้อยเพียงใด					
39	เกษตรกรมีส่วนร่วมตัดสินใจ การวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ และวิธีการดำเนินงานในงานวิจัยของวิชาการเกษตร มากน้อยเพียงใด					
40	เกษตรกรมีส่วนในการทดลองและพัฒนางานวิจัยของกรมฯ มากน้อยเพียงใด					
41	เกษตรกรได้รับประโยชน์จากงานวิจัย ของกรมวิชาการเกษตร มากน้อยเพียงใด					
42	เกษตรกร มีส่วนร่วมในการประเมินผลความสำเร็จของงานวิจัยข้าวโพดหวานพันธุ์ชัยนาท 2 มากน้อยเพียงใด					
แรงจูงใจ (Motivation)						
43	กรมฯ มีแรงจูงใจให้บุคลากรนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มากน้อยเพียงใด					
44	เมื่อสามารถนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ท่านรู้สึกพึงพอใจและปลื้มในความสำเร็จ					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
45	ท่านมุ่งมั่น เอาใจใส่ ต่อการดำเนินงานวิจัยของกรมฯ ผู้การใช้ประโยชน์ มากน้อยเพียงใด					
46	การดำเนินงานวิจัยไปเผยแพร่ให้แก่เกษตรกรใช้ประโยชน์ เป็นงานที่ทำทาศความสามารถของท่าน มากน้อยเพียงใด					
47	เมื่อสามารถนำงานวิจัยของกรมไปใช้ประโยชน์ได้ กรมฯ มีรางวัลหรือค่าตอบแทน มากน้อยเพียงใด					
48	กรมฯ มีการเชื่อมโยงการพิจารณาผลงาน กับการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มากน้อยเพียงใด					
49	ท่านได้รับการยกย่องชมเชย ให้กำลังใจ มีการยอมรับในความสามารถ เมื่อมีการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง					
50	นโยบายของกรมฯ มีผลที่สนับสนุนให้เกิดการนำงานวิจัยของกรมฯ ไปใช้ประโยชน์					
51	สภาพแวดล้อมในการทำงาน อุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ ของกรมฯ มีส่วนสนับสนุนต่อการดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์					
52	ผู้บริหารของกรมฯ มีส่วนในการส่งเสริมให้นำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ มากน้อยเพียงใด					

ส่วนที่ 3 ระดับความสำเร็จในการดำเนินงานวิจัยด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตรไปใช้
ประโยชน์: กรณีศึกษา ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2

- คำชี้แจง** 1. แบบสอบถามส่วนนี้มีคำถาม จำนวน 6 ข้อ (เพื่อความสมบูรณ์ โปรดตอบคำถามทุกข้อ)
 2. กรุณาอ่านข้อคำถาม และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด (ข้อละ 1 คำตอบ) ในฐานะที่ท่านเป็นบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ของกรมวิชาการเกษตร ท่านเห็นว่าระดับความสำเร็จในการดำเนินงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ มากน้อยเพียงใด

ข้อที่	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ประสบผลสำเร็จในการเพิ่มผลผลิตให้กับเกษตรกรมากน้อยเพียงใด					
2	งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ประสบผลสำเร็จในการเพิ่มน้ำหนักรับต่อฝัก มากน้อยเพียงใด					
3	งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ประสบผลสำเร็จในด้านคุณภาพการรับประทาน ได้แก่ รสชาติ หวาน ฝักสด อวบ หอม อร่อย มากน้อยเพียงใด					
4	งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ประสบผลสำเร็จในการต้านทานโรค มากน้อยเพียงใด					
5	งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ประสบผลสำเร็จในการลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร มากน้อยเพียงใด					
6	งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ประสบผลสำเร็จในเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร มากน้อยเพียงใด					

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค และข้อเสนอแนะที่ทำให้การดำเนินงานวิจัยด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์สูงขึ้น

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ตามความคิดเห็นของท่าน

1. ท่านคิดว่า จุดแข็ง หรือจุดเด่นภายในกรมวิชาการเกษตร ที่เป็นประโยชน์ และส่งผลต่อความสำเร็จของงานวิจัยสู่การไปใช้ประโยชน์ มีอะไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

2. ท่านคิดว่า จุดอ่อน หรือปัญหา ภายในกรมวิชาการเกษตร ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของงานวิจัยสู่การไปใช้ประโยชน์ มีอะไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

3. ท่านคิดว่า โอกาส จากภายนอก เช่น การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปสู่การใช้ประโยชน์ มีอะไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

4. ท่านคิดว่า อุปสรรค จากภายนอก เช่น การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ที่เป็นปัญหาและข้อจำกัดต่อการดำเนินงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ มีอะไรบ้าง

.....
.....
.....
.....

5. ท่านคิดว่า หากจะเพิ่มให้การนำงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ จะมีแนวทาง หรือวิธีการอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

--	--

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยข่าวโพศหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2
ของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สอบถามกลุ่มเกษตรกรผู้ซื้อเมล็ดพันธุ์ข่าวโพศหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์

ส่วนที่ 4 เป็นการสอบถามความคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์สูงขึ้น เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามชุดนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริง หรือกรอกข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 30 ปี 31 – 40 ปี
 41 – 50 ปี 51 – 60 ปี
 มากกว่า 60 ปี

3. ประสบการณ์ในการปลูกข้าวโพด

น้อยกว่า 5 ปี 5-10 ปี
 11-15 ปี 16-20 ปี
 มากกว่า 20 ปี

4. ระยะเวลาที่ท่านใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชยันต 2

น้อยกว่า 1 ปี มากกว่า 1 ปี

5. สถานที่ปลูกข้าวโพด

ตำบล

อำเภอ

จังหวัด

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานวิจัยด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตร
ไปใช้ประโยชน์: กรณีศึกษา ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2

- คำชี้แจง 1. แบบสอบถามส่วนนี้มีคำถาม จำนวน 16 ข้อ (เพื่อความสมบูรณ์โปรดตอบคำถามทุกข้อ)
2. กรุณาอ่านข้อคำถาม และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด (ข้อละ 1 คำตอบ) ในฐานะที่ท่านเป็นบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ของกรมวิชาการเกษตร ท่านเห็นว่ากรมวิชาการเกษตรได้มีการนำหลักการ ดังต่อไปนี้มาอย่างน้อยเพียงใด

ข้อที่	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ปัจจัยด้านการตลาดภาครัฐ						
1	ท่านพึงพอใจเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตร มากน้อยเพียงใด					
2	ราคาเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานฯ พันธุ์ชัยนาท 2 ที่กรมวิชาการกำหนดกำหนด เหมาะสม มากน้อยเพียงใด					
3	สถานที่ในการซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานฯ พันธุ์ชัยนาท 2 มีหลากหลาย และสะดวกสบาย มากน้อยเพียงใด					
4	กรมวิชาการเกษตร มีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ข้าวโพดหวานฯ พันธุ์ชัยนาท 2 มากน้อยเพียงใด					
ปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)						
หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย						
5	กรมวิชาการเกษตร มีการสอบถามความต้องการ และความคาดหวังของท่าน ในงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร มากน้อยเพียงใด					
6	กรมวิชาการเกษตร มีการรับฟังความคิดเห็น ความต้องการ และความคาดหวังของท่าน มากน้อยเพียงใด					
7	กรมวิชาการเกษตร มีวิธีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและตอบสนองความต้องการของท่าน มากน้อยเพียงใด					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ปัจจัยด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)						
หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย						
8	กรมวิชาการเกษตร มีสถานที่อำนวยความสะดวกในการติดต่อข้อมูล รับบริการหรือร้องเรียน มากน้อยเพียงใด					
9	กรมวิชาการเกษตร มีการตอบข้อร้องเรียนและข้อสงสัย ได้อย่างรวดเร็วเพียงใด					
10	กรมวิชาการเกษตร มีมาตรฐานการปฏิบัติงาน และตีประกาศให้ท่านทราบขั้นตอน มากน้อยเพียงใด					
11	กรมวิชาการเกษตร มีการประเมินความพึงพอใจของงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชยันนาท 2 จากท่าน มากน้อยเพียงใด					
ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation)						
12	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ ความคาดหวัง เพื่อนำไปกำหนดหัวข้องานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชยันนาท 2 มากน้อยเพียงใด					
13	ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจ การวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ และวิธีการดำเนินงานในงานวิจัยของวิชาการเกษตร มากน้อยเพียงใด					
14	ท่านมีส่วนในการทดลองและพัฒนางานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร มากน้อยเพียงใด					
15	ท่านได้รับประโยชน์จากงานวิจัย ของกรมวิชาการเกษตร มากน้อยเพียงใด					
16	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชยันนาท 2 ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด					

ส่วนที่ 3 ระดับความสำเร็จในการดำเนินงานวิจัยด้านการเกษตรของกรมวิชาการเกษตรไปใช้
ประโยชน์: กรณีศึกษา ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2

- คำชี้แจง**
1. แบบสอบถามส่วนนี้มีคำถาม จำนวน 6 ข้อ (เพื่อความสมบูรณ์ โปรดตอบคำถามทุกข้อ)
 2. กรุณาอ่านข้อคำถาม และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด (ข้อละ 1 คำตอบ) ในฐานะที่ท่านเป็นบุคลากรที่ทำหน้าที่ปรับปรุงพันธุ์ของกรมวิชาการเกษตร ท่านเห็นว่าระดับความสำเร็จในการดำเนินงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์ มากน้อยเพียงใด

ข้อที่	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 เพิ่มผลผลิตให้กับท่านมากน้อยเพียงใด					
2	งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 เพิ่มน้ำหนักต่อฝัก มากน้อยเพียงใด					
3	งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 มีคุณภาพการรับประทาน ได้แก่ รสชาติหวาน ฝักสด อวบ หอม อร่อย มากน้อยเพียงใด					
4	งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 มีความต้านทานโรค มากน้อยเพียงใด					
5	งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 ช่วยลดต้นทุนการผลิต มากน้อยเพียงใด					
6	งานวิจัยข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2 สามารถเพิ่มรายได้ มากน้อยเพียงใด					

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะที่ทำให้การดำเนินงานวิจัยด้าน
การเกษตรของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ประโยชน์สูงขึ้น

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ตามความคิดเห็นของท่าน

1. ท่านคิดว่า อะไรคือจุดเด่น หรือจุดแข็ง ของข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรม
วิชาการเกษตร

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่า อะไรจุดอ่อน ของข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตร

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่า ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรมวิชาการเกษตร สามารถสร้าง
ประโยชน์หรือโอกาสให้ท่านได้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่า อะไรคือ อุปสรรคหรือปัญหาของข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัชนาท 2 ของกรม
วิชาการเกษตร

.....

.....

.....

5. ในความเห็นของท่านงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตร เป็นอย่างไร
(โปรดเลือกข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้)

ท่านจะเลือกใช้งานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรต่อไป เพราะ...

.....

.....

.....

.....

.....

ไม่เลือกใช้งานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรอีก เพราะ...

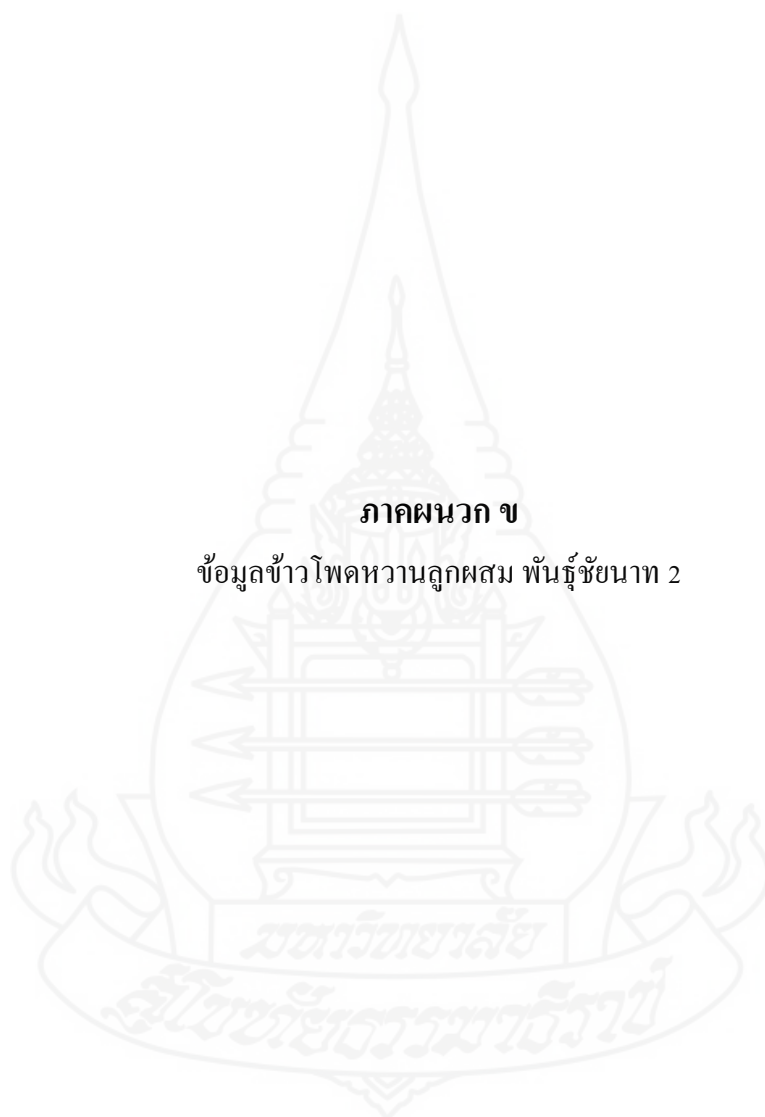
.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

ข้อมูลข่าวโพศหวานลูกผสม พันธุ์ชันนาท 2

ข้าวโพดหวานลูกผสม พันธุ์ชัยนาท 2

ประวัติการปรับปรุงพันธุ์

ข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 (CNSH 7566) เกิดจากการผสมระหว่างสายพันธุ์แท้มเบอร์ 75 กับสายพันธุ์แท้มเบอร์ 66

สายพันธุ์แท้มเบอร์ 75 หรือสายพันธุ์แท้มไฮบริดส์ 4 (S)-9-1-B-B-B-B-B เป็นสายพันธุ์ที่คัดเลือกได้จากข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ไฮบริดส์ 4 ของบริษัท แปซิฟิก เมล็ดพันธุ์ จำกัด มีเปลือกหุ้มเมล็ดบาง ดำเนินการคัดเลือกตั้งแต่ปี 2549 - 2553 ที่ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบ สืบประวัติ และผสมตัวเอง 1 ครั้ง ต่อรอบการคัดเลือก

สายพันธุ์แท้มเบอร์ 66 หรือสายพันธุ์แท้ม CN-SSW 59 (S)-11-1-B-B-B-B-B เป็นสายพันธุ์ที่คัดเลือกจากข้าวโพดหวานพันธุ์สังเคราะห์ของศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท มีรสชาติหวาน เมล็ดสดมีสีเหลืองเข้ม ดำเนินการคัดเลือกตั้งแต่ปี 2549 - 2553 ที่ศูนย์วิจัยพืชไร่ชัยนาท โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบสืบประวัติ และผสมตัวเอง 1 ครั้ง ต่อรอบการคัดเลือก

ข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 (CNSH 7566) ได้ผ่านการทดสอบการให้ผลผลิตในแปลงเปรียบเทียบเบื้องต้น เปรียบเทียบมาตรฐาน เปรียบเทียบในท้องถิ่น และเปรียบเทียบในไร่เกษตรกร ตั้งแต่ปี 2553 - 2556 และศึกษาข้อมูลจำเพาะของพันธุ์ข้าวโพดหวาน ในปี 2553 - 2556

ลักษณะเด่นของข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 (CNSH 7566)

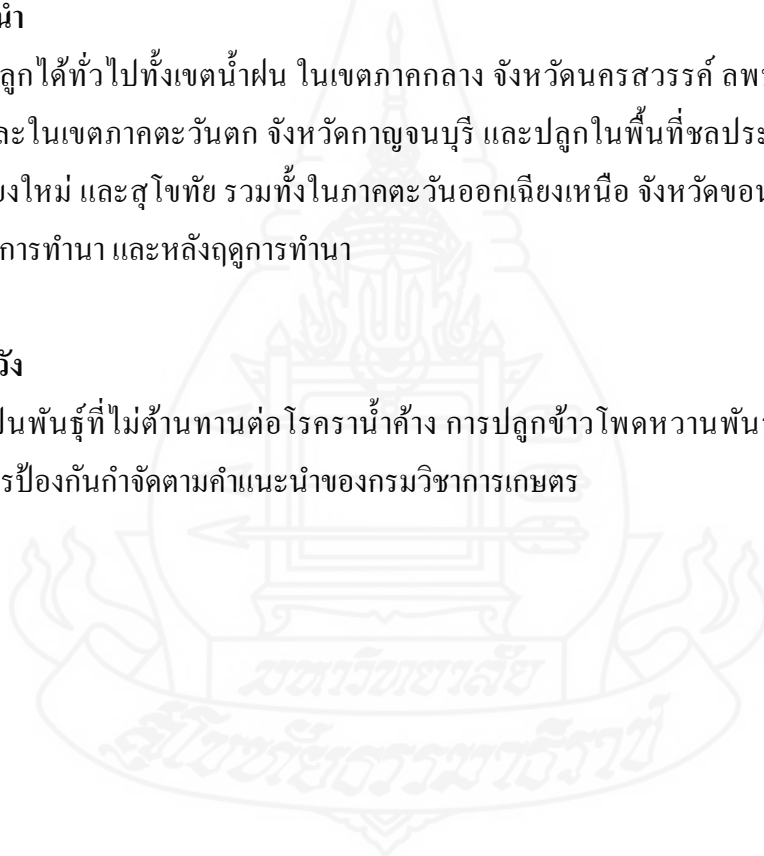
1. ผลผลิตสูง ให้ผลผลิตฝักสดทั้งเปลือก 2,897 กิโลกรัมต่อไร่ และผลผลิตฝักสดปอกเปลือก 1,965 กิโลกรัมต่อไร่ ขณะที่พันธุ์ชัยนาท 86-1 ให้ผลผลิตฝักสดทั้งเปลือก 2,779 กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตฝักสดปอกเปลือก 1,805 กิโลกรัมต่อไร่ และพันธุ์ไฮบริกซ์ 3 ให้ผลผลิตฝักสดทั้งเปลือก 2,673 กิโลกรัมต่อไร่ และผลผลิตฝักสดปอกเปลือก 1,751 กิโลกรัมต่อไร่
2. คุณภาพด้านการรับประทานใกล้เคียงกับพันธุ์ไฮบริกซ์ 3
3. มีความต้านทานปานกลางต่อโรคใบไหม้แผลใหญ่

พื้นที่แนะนำ

ปลูกได้ทั่วไปทั้งเขตนํ้าฝน ในเขตภาคกลาง จังหวัดนครสวรรค์ ลพบุรี สุพรรณบุรี และสระบุรี และในเขตภาคตะวันตก จังหวัดกาญจนบุรี และปลูกในพื้นที่ชลประทาน เขตภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ และสุโขทัย รวมทั้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งปลูกได้ทั้งก่อนฤดู การทำนา และหลังฤดูการทำนา

ข้อควรระวัง

เป็นพันธุ์ที่ไม่ต้านทานต่อโรคนํ้าค้าง การปลูกข้าวโพดหวานพันธุ์นี้ในแหล่งที่มีโรคระบาด ควรป้องกันกำจัดตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร

การรับรองพันธุ์

กรมวิชาการเกษตรพิจารณาเป็นพันธุ์รับรอง เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2558

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อสกุล	นางสาวเบญจวรรณ สุขนิยม
วัน เดือน ปี เกิด	16 มีนาคม 2529
สถานที่เกิด	จังหวัดกำแพงเพชร
ประวัติการศึกษา	ปริญญารัฐศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยม อันดับ 1 มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก
สถานที่ทำงาน	ศูนย์วิจัยพืชไร่ชยันต ตำบลบางหลวง อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ

